

Vita Kwa Ajili Ya Mwili

**HARVESTIME
INTERNATIONAL
NETWORK**

© Harvestime International Institute

<http://www.harvestime.org>

YALIYOMO

Jinsi Ya Kutumia Mwongozo Huu	4
Utangulizi.....	5
Malengo Ya Kozi.....	8

SEHEMU YA KWANZA: VITA KWA MWILI

1. Falme Katika Mgogoro	10
2. Wito Kwa Silaha.....	22
3. Kabla Ya Vita	28

SEHEMU YA PILI:SHAMBULIZI

4. Chanzo Cha Ugonjwa	36
5. Sababu Za Ugonjwa.....	43
6. Aina Za Ugonjwa.....	50
7. Matokeo Ya Mwisho Ya Ugonjwa	55

SEHEMU YA TATU:USHAMBULIAJI

8. Msingi Wa Biblia Wa Uponyaji	61
9. Madhumuni Ya Uponyaji	89
10. Karama Za Uponyaji.....	95

SEHEMU YA NNE:KUSHINDA CHANGAMOTO

11. Mila Za Watu	103
12. Mwiba Ndani Ya Mwili	115
13. Maswali Yasiyo Na Majibu	122

SEHEMU YA TANO:MIKAKATI YA UPONYAJI

14. Kuhudumia Uponyaji.....	138
15. Huduma Ya Ufutiliaji Wa Uponyaji	149
16. Uponyaji Wa Mwisho	157

SEHEMU YA SITA:MIKAKATI YA UKOMBOZI

17. Ambaye Shetani Amemfunga.....	165
18. Kuhudumia Ukombozi.....	180
19. Huduma Ya Kufutilia Ukombozi	192

SEHEMU YA SABA:KUISHI UFALME

20. Mashujaa Wa Kisima.....	198
Hitimisho.....	211

Nyongeza A	213
Uchambuzi Wa Kitambuzi.....	213
Nyongeza B.....	218
Msingi Wa Kibiblia Wa Uponyaji Na Ukombozi.....	218
Nyongeza C.....	246
Fomu Ya Uchambuzi	246
Majibu Ya Kujipima	248

JINSI YA KUTUMIA MWONGOZO HUU

MUUNDO WA MWONGOZO

Kila somo linajumuisha:

Malengo: Haya ndiyo malengo unayopaswa kufikia kwa kusoma sura. Zisome kabla ya kuanza somo.

Mstari Muhimu: Aya hii inasisitiza dhana kuu ya sura. Ikariri.

Maudhui ya Sura: Soma kila sehemu. Tumia Biblia yako kutafuta marejeleo yoyote ambayo hayajachapishwa katika mwongozo.

Kujijaribu: Fanya mtihani huu baada ya kumaliza kusoma sura. Jaribu kujibu maswali bila kutumia Biblia yako au mwongozo huu. Unapomaliza Kujijaribu, angalia majibu yako katika sehemu ya majibu iliyotolewa mwishoni mwa kitabu.

Kwa Masomo Zaidi: Sehemu hii itakusaidia kuendelea na funzo lako la Neno la Mungu, kuboresha ustadi wako wa kujifunza, na kutumia yale ambayo umejifunza katika maisha na huduma yako.

Mtihani wa Mwisho: Ikiwa umejiandikisha katika kozi hii kwa mkopo, ulipata mtihani wa mwisho pamoja na kozi hii. Baada ya kuhitimisha kozi hii, unapaswa kukamilisha mtihani huu na uurudishe kwa daraja kama ulivyoelekezwa.

VIFAA VYA ZIADA VINAVYOHITAJI

Utahitaji toleo la Biblia la King James.

KOZI: VITA KWA MWILI

UTANGULIZI

Kanisa la kwanza lilitazama uzoefu wao wa kiroho katika suala la vita. Istilahi za kijeshi zinatumika kote katika Agano Jipy. Ulinzi ulionekana katika silaha za Mungu. Neno la Mungu lilifananishwa na upanga. Mashambulizi ya Shetani yaliitwa mishale ya moto. Imani ilikuwa ni "vita vyema" na waumini waliambiwa "wapige vita vizuri." Kanisa la kwanza lilijua kuwa walikuwa katika mapambano makali ya kiroho.

Biblia inasema watu wa Mungu wanaangamizwa kwa kukosa maarifa (Hosea 4:6). Moja ya maeneo ambayo waumini wanashindwa kwa kukosa maarifa ni katika vita hivi visivyoonekana. Kuna vita kubwa sana duniani leo. Sio mgogoro kati ya mataifa, makabila, au viongozi wa serikali. Sio uasi au mapinduzi. Ni vita muhimu isivoonekana katika ulimwengu wa roho.

Maisha ya Kikristo ni vita. Kadiri tunavyotambua na kujitayarisha kwa haraka, ndivyo tutakavyopata ushindi haraka. Kipengele kimoja cha vita hivi visivyoonekana kinalenga nafsi na roho ya mwanadamu. Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime ina kozi yenye kichwa "*Mikakati ya Kiroho: Mwongozo wa Vita vya Kiroho*" ambayo inaangazia sehemu hii ya vita visivyoonekana.

Lakini kuna sehemu nyingine ya vita hivi inayodhihirika katika ulimwengu wa kimwili. Katika kozi hii tunaiita "*Vita kwa ajili ya Mwili*." Shetani amelenga miili ya kimwili ya waumini kwa sababu anajua kwamba wapiganaji dhaifu na wagonjwa hawawezi kupigana vita dhidi ya ufalme wake.

Luka 14:31 inasema, "Ni mfalme gani, akienda kupigana na mfalme mwingine, asiyeketi kwanza na kufanya shauri kama aweza pamoja na elfu kumi kukutana na yeje ajaye juu yake na watu ishirini elfu?" Hakuna mtu anayepaswa kuingia vitani bila uchunguzi wa makini wa rasilimali zake na maendeleo ya mikakati ya vita.

Katika kozi hii tunafanya tathmini makini ya mikakati iliyopo ya kushinda vita dhidi ya Shetani katika vita vya mwili wako. Utajifunza kupigana vita kwa ajili ya mwili wako wa kimwili na kuhudumia kweli hizi kwa wapiganaji wengine waliojeruhiwa katika jeshi la Mungu.

MWONGOZO

Mwongozo huu umegawanywa katika sehemu saba:

SEHEMU YA KWANZA: **Vita kwa ajili ya Mwili** inajadili vita visivyoonekana kati ya Ufalme wa Mungu na Ufalme wa Shetani. Ina wito kwa silaha kwa ajili ya vita na hutoa maandalizi ya awali kwa ajili ya vita.

SEHEMU YA PILI: **Shambulio** hilo linajadili chanzo, sababu, aina na matokeo ya mwisho ya ugonjwa.

SEHEMU YA TATU: **Mashambulizi ya Kukabiliana** inawasilisha mikakati ya kumshinda adui unapopata ufahamu wa msingi wa Biblia wa uponyaji, madhumuni ya uponyaji, na karama za uponyaji.

SEHEMU YA NNE: **Kushinda Changamoto** inahusika na changamoto ngumu za huduma ya uponyaji na ukombozi ikijumuisha mapokeo ya wanadamu, mwiba wa Paulo katika mwili, na maswali yasiyo na majibu.

SEHEMU YA TANO: **Mikakati ya Uponyaji** inakupa mikakati ya kuhudumia uponyaji, huduma ya ufuatiliaji wa uponyaji, na uponyaji wa mwisho.

SEHEMU YA SITA: **Mikakati ya Ukombozi** inalenga katika huduma ya ukombozi katika masomo "Ambaye Shetani Amemfunga," "Ukombozi wa Kuhudumu," na "Huduma ya Ufuatiliaji wa Ukombozi."

SEHEMU YA SABA: **Maisha ya Ufalme** yana mbinu za kuzuia na kuponya kutoka kwa Neno la Mungu ili kukuwezesha kuwa shujaa mzuri, aliye mzima katika mwili, nafsi na roho, na tayari kwa vita.

NYONGEZA ya mwongozo huu inatoa masomo ya ziada ya Biblia juu ya huduma ya uponyaji na ukombozi na fomu ya uchambuzi ili kuwezesha masomo ya ziada ya Maandiko juu ya somo. Pia inajumuisha ukaguzi wa uchunguzi wa kutumia unapotafuta au kuhudumia uponyaji.

MASOMO

Kila somo katika mwongozo huu limepangwa kama ifuatavyo:

MALENGO: Haya ndiyo malengo unayopaswa kufikia kwa kusoma somo.

AHADI YA UPONYAJI YA KUDAI: Hii ni ahadi maalum ya uponyaji kutoka kwa Neno la Mungu ili uikariri na kudai kwa ajili ya maisha yako.

UTANGULIZI: Utangulizi unatoa muhtasari wa maudhui ya sura.

SOMO: Huu ni mukutano wa kijeshi wa sura hii. Muhtasari ni wakati wa mafundisho kabla ya vita ambayo hutoa habari muhimu ili kupigana vita vyema.

KUJIPIMA: Jaribio la kujipima unakuuliza kuhusu dhana muhimu za somo.

KUIFANYA KAZI: Biblia inasema "utimizeni wokovu wenu wenyewe kwa kuogopa na kutetemeka" (Wafilipi 2:12). Kama utakavyojifunza katika kozi hii, uponyaji ni sehemu ya wokovu unaotolewa kupitia kifo na ufufuo wa Yesu Kristo. Imani na matendo yanaendana. Imani bila matendo imekufa, kama vile matendo pasipo imani ni bure (Yakobo 2:17-26).

Katika sehemu yenyе kichwa "Kuifanya Kazi," utachukua dhana zilizofundishwa katika somo na kuzitumia kibinagsi. Hii ni sehemu muhimu ya somo. Ikiwa wewe ni mgonjwa, hii imeundwa kukusaidia kupokea uponyaji wako. Ikiwa unamhudumia mtu ambaye ni mgonjwa, kwanza shiriki naye maudhui ya somo na kisha kamilisha "Kuifanya Kazi" pamoja ili kuwasaidia kupokea uponyaji.

UKO TAYARI?

Kufichuliwa kwa adui na mikakati yake ni mojawapo ya mafunuo makuu ya Neno la Mungu. Mwongozo huu kwa vyovyote si somo la kina la uponyaji na ukombozi, bali ni uchambuzi wa kina wa Maandiko. Kama katika vita vya asili, ustadi katika vita vya mwili unaendelea na hukua unapoingia kwenye eneo la mapigano na kuanza kupigana.

MALENGO YA KOZI

Baada ya kumaliza kozi hii utaweza:

- Onyesha uelewa wa ulimwengu wa asili na wa kiroho.
- Bainisha "vita vya kiroho."
- Tambua sababu ya vita visivyoonekana.
- Taja kanuni ya msingi ya kuelewa vita vya kiroho.
- Bainisha "uponyaji wa kiungu."
- Tofautisha kati ya uponyaji na ukombozi.
- Eleza jinsi uponyaji na ukombozi vinahusiana na agizo la kuufikia ulimwengu kwa Injili.
- Tambua chanzo cha ugonjwa.
- Eleza sababu za ugonjwa.
- Tambua aina za ugonjwa.
- Orodhesha matokeo ya mwisho ya ugonjwa.
- Fanya muhtasari wa msingi wa Biblia wa uponyaji.
- Orodhesha madhumuni ya uponyaji.
- Kuelewa na kutumia karama za uponyaji.
- Jibu mila za wanaume kuhusu uponyaji.
- Shughulikia maswali ambayo hayajajibwa kuhusu uponyaji.
- Kuhudumia na kupokea uponyaji.
- Waziri na kupokea ukombozi.
- Tayarisha watu kwa ajili ya uponyaji wa mwisho.
- Kuendesha huduma za ufuatiliaji kwa ajili ya uponyaji na ukombozi.
- Fanya muhtasari wa miongozo ya kuishi kama shujaa wa kisima.
- Piga vita vya ufanisi katika vita vya mwili.

SEHEMU YA KWANZA

VITA KWA MWILI

Kuna vita kubwa inafanyika katika ulimwengu wa kiroho. Ni vita vya kibinafsi kati ya mwili na roho. Ni vita vya kijamii na nguvu mbaya za ulimwengu. Ni vita vya kiroho na nguvu mbaya zisizo za kawaida. Pia ni vita vya kimwili, huku mashambulizi yakianzishwa dhidi ya mwili wako ambao ni hekalu la Roho Mtakatifu.

Katika nyakati za Agano la Kale tarumbeta ilitumika kuwaita watu wa Mungu vitani. Leo, wito wa kiroho unasikika katika mataifa yote ya ulimwengu. Ni wito kwa vita visivyoonekana. Ni wito kwa silaha.

SURA YA KWANZA

FALME KATIKA MGOGORO

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.
- Onyesha uelewa wa ulimwengu wa asili na wa kiroho.
- Bainisha neno "mfalme."
- Bainisha neno "ufalme."
- Tambua falme mbili za kiroho.
- Amua wewe ni wa ufalme gani.
- Tambua nguvu za kiroho za wema.
- Tambua nguvu za kiroho za uovu.
- Eleza nini maana ya "vita vya kiroho."
- Tambua sababu ya vita visivyoonekana.
- Taja kanuni ya msingi ya kuelewa vita vya kiroho.

AHADI YA KUPONYA YA KUDAI:

... ikiwa utaisikiza kwa bidii sauti ya Bwana, Mungu wako, na kufanya yaliyo sawa machoni pake, na kutega masikio usikie maagizo yake, na kuzishika amri hizi zote, mimi sitatia maradhi haya juu yake hata mojawapo. niliyoleta juu ya Wamisri; kwa kuwa mimi ndimi Bwana nikuponyaye. (Kutoka 15:26)

UTANGULIZI

Kuna vita kubwa sana duniani leo. Sio mgogoro kati ya mataifa, makabila, au viongozi wa serikali. Sio uasi au mapinduzi. Ni vita visivyoonekana vinavyofanyika katika ulimwengu wa roho. Sura hii inatanguliza vita visivyoonekana ambavyo kila muumini anahusika. Ni vita ambapo hakuna mtu anayevaa sare, lakini ambapo kila mtu ni shabaha. Rekodi ya kihistoria na ya kiunabii ya vita hivyo imo katika Neno la Mungu, Biblia.

MAENEO YA ASILI NA YA KIROHO

Ili kuelewa vita hivi visivyoonekana, lazima kwanza uelewe ulimwengu wa asili na wa kiroho. Mwanadamu yuko katika ulimwengu mbili: Ulimwengu wa asili na ulimwengu wa kiroho. Ulimwengu wa asili ni ule unaoweza kuonekana, kuguswa, kuguswa, kusikika, au kuonja. Ni inaweza kuguswa na inayoonekana.

Nchi, taifa, jiji au kijiji unachoishi ni sehemu ya ulimwengu wa asili. Wewe ni mkazi katika ufalme wa asili ulio kwenye mojawapo ya mabara yanayoonekana duniani. Unaweza kuona watu ambao ni sehemu ya mazingira yako. Unaweza kuwasiliana nao. Unaweza kupata vituko, sauti, na harufu karibu nawe.

Lakini kuna ulimwengu mwingine ambao unaishi. Ulimwengu huo ni ulimwengu wa kiroho. Huwezi kuiona kwa macho yako ya kimwili, lakini ni halisi sawa na ulimwengu wa asili unaoishi. Katika Wakorintho wa Kwanza 15:40, Paulo anazungumzia mgawanyiko huu wa asili na wa kiroho. Anasema kuna mwili wa asili (wa duniani) na kuna mwili wa kiroho (wa mbinguni).

Wanadamu wote wana mwili wa asili ambao unaishi katika ulimwengu wa asili, lakini mwanadamu pia ni kiumbe cha kiroho chenye nafsi na roho ya milele. Mwanadamu ni mwili, nafsi na roho. Utu wako wa kiroho (nafsi na roho) ni sehemu ya ulimwengu wa kiroho kama vile mwili wako wa asili ni sehemu ya ulimwengu wa asili.

UTAMBUZI WA KIROHO

Kwa sababu vita vya kiroho ni hivyo tu—kiroho—lazima ieleweke kwa nia ya kiroho. Katika hali yetu ya asili, ya dhambi hatuwezi kuelewa mambo ya kiroho:

Lakini mwanadamu wa tabia ya asili hayapokei mambo ya Roho wa Mungu; wala hawezizifahamu, kwa sababu zatambulikana kwa jinsi ya rohoni. (1 Wakorintho 2:14)

Ni muhimu kutumia utambuzi wa kiroho ili kuelewa mambo ya kiroho.

Labda mojawapo ya mifano bora zaidi ya utambuzi wa asili na wa kiroho umeandikwa katika 2 Wafalme sura ya 6. Ni hadithi ya vita vya asili ambapo askari wa taifa adui wa Shamu walikuwa wamezunguka mji mdogo uitwao Dothani ambako nabii Elisha alikuwa anakaa.

Mtumishi wa Elisha, Gehazi, alipoona jeshi kubwa la adui aliogopa. Elisha aliomba kwamba Mungu afungue macho ya kiroho ya Gehazi ili aweze kuona majeshi ya malaika yakiwazunguka na kuwalinda. Katika tukio hili, kwa kweli Mungu alifungua macho ya asili ya Gehazi na kumruhusu kuona kwa macho nguvu kuu za Mungu zikiwa zimejipanga kwa ajili ya vita.

Hadithi ya vita hivi huko Dothani ni sawa na hali ya kiroho katika Kanisa. Kuna wengine, kama Elisha, wanaoona waziwazi katika ulimwengu wa roho. Wanajua kuna migogoro inayotokea, wamemtambua adui, na kutambua nguvu kuu za Mungu zinazohakikisha ushindi.

Kuna wengine kama Gehazi ambao, kwa kutiwa moyo kidogo, wataweza kufungua macho yao ya kiroho na wasiogope tena na kushindwa na adui. Lakini kwa kusikitisha, kuna watu wengi ambao, kama wale walio katika jiji la Dothani, wamelala usingizi wa kiroho. Hawajui hata kuwa adui amewazunguka na yuko tayari kwa mashambulizi.

FALME MBILI ZA KIROHO

Ndani ya ulimwengu wa asili na wa kiroho ambao tunazungumza kuna falme tofauti ambazo zinatawaliwa na viongozi wa asili na wa kiroho.

UFALME WA ASILI:

Watu wote wanaishi katika ufalme wa asili wa ulimwengu huu. Wanaishi katika jiji au kijiji ambacho ni sehemu ya taifa. Taifa hilo ni ufalme wa dunia. Ufalme wa asili ni eneo au watu ambao mfalme halisi au kiongozi wa kisiasa ndiye mtawala mkuu. Biblia inazitaja falme hizi za asili kuwa "falme za ulimwengu." Falme za ulimwengu zimekuja chini ya nguvu na ushawishi wa Shetani:

Tena Ibilisi akamchukua (Yesu) mpaka mlima mrefu sana, akamwonyesha milki zote za ulimwengu, na fahari yake;

akamwambia, Haya yote nitakupa, ukianguka na kunisujudia. (Mathayo 4:8-9)

Yohana 5:19 inatukumbusha kwa huzuni kwamba "ulimwengu wote uko chini ya utawala wa yule mwovu.

FALME ZA KIROHO:

Pamoja na falme za asili za ulimwengu huu kuna falme mbili za kiroho: Ufalme wa Shetani na Ufalme wa Mungu. Kila mtu aliye hai ni mkaaji wa mojawapo ya falme hizi mbili.

Ufalme wa Shetani unajumuisha Shetani, viumbe wa kiroho wanaoitwa mapepo, na watu wote wanaoishi katika dhambi na kuasi Neno la Mungu. Hizi, pamoja na ulimwengu na mwili, ndizo nguvu za kiroho za uovu zinazofanya kazi katika ulimwengu wa leo.

Ufalme wa Mungu unajumuisha Mungu Baba, Yesu Kristo, Roho Mtakatifu, viumbe wa kiroho wanaoitwa malaika, na watu wote wanaoishi katika utii wa haki kwa Neno la Mungu. Hizi ni nguvu za kiroho za wema.

Ufalme wa Mungu si dhehebu. Madhehebu ni mashirika yaliyoundwa na wanadamu ya vikundi vya makanisa. Wameanzishwa kwa madhumuni ya vitendo ya shirika na utawala. Madhehebu ni madhehebu makubwa ya kanisa kama Baptist, Assembly of God, Methodist, Lutheran, n.k. Biblia inazungumza juu ya Kanisa la kweli ambalo si dhehebu au shirika la kidini. Kanisa la kweli linajumuisha wale wote ambao wamekuwa wakaaji wa Ufalme wa Mungu.

Kwa wakati huu katika ulimwengu wa asili, Ufalme wa Mungu upo kibinagsi ndani ya kila mwanamume, mwanamke, mvulana au msichana ambaye amemfanya Yesu kuwa Mfalme wa maisha yao. Inapatikana kijumuiya katika kanisa la kweli na popote watu wanaifanya dunia hii kuwa aina ya ulimwengu ambao Mungu anataka uwe. Wakati ujao, kutakuwa na udhihirisho halisi unaonekana wa Ufalme wa Mungu.

VITA VISIVYOONEKANA

Vita vya kiroho visivyoonekana ni vita vinavyohusisha wanaume na wanawake wote. Kwa sababu Ufalme wa Shetani ni ufalme wa kiroho...

... kushindana kwetu sisi si juu ya damu na nyama, bali ni juu ya falme na mamlaka, juu ya wakuu wa giza hili, juu ya majeshi ya pepo wabaya katika ulimwengu wa roho. (Waefeso 6:12)

Vita vya kiroho sio vita vya asili kati ya mwili na damu. Sio vita vya mtu dhidi ya mwanadamu. Sio vita inayoonekana. Ni mapambano yasiyoonekana katika ulimwengu wa roho. Ni vita ndani na karibu na mwanadamu. Sio vita inayoonekana kwa sababu roho zinahusika na tunajifunza katika Luka 24:39 kwamba roho haina nyama na mifupa.

Vita vya kiroho ni vya "multidimensional," ambayo inamaanisha vinapiganwa katika nyanja tofauti. Ni:

1. Vita vya kijamii kati ya mwamini na ulimwengu: Yohana 15:18-27.
2. Vita vya kibinagsi kati ya mwili na roho: Wagalatia 5:16-26.
3. Vita isiyo ya kawaida kati ya mwamini na nguvu mbaya za nguvu zisizo za kawaida: Waefeso 6:10-27.
4. Vita vya kimwili, huku Shetani akianzisha mashambulizi ya magonjwa dhidi ya mwili wako: Ayubu 1-2.

Kila mtu aliye hai anahusika katika vita hivi, iwe anatambua au la. Hakuna msingi wa upande wowote. Wasioamini wako katika utumwa wa uovu na wamechukuliwa mateka na majeshi ya adui. Wao ni waathirika wa vita. Waumini wamekombolewa kutoka kwa adui kupitia Yesu Kristo na ni washindi, lakini bado wanajishughulisha kama askari katika vita.

Waefeso 6:12 inaonyesha kwamba sisi (waumini wote) tunashindana na majeshi mabaya ya roho. Mieleka inahusisha mawasiliano ya karibu ya kibinagsi. Hakuna mtu ambaye ameondolewa kwenye vita hivi. Hakuna anayeweza kuiona kwa mbali. Uko katikati ya migogoro iwe unakiri au la. Ikiwa unaamini itakuwa bora, umekosea. Vita vya Kikristo havikomi.

KUNAKOTOKEA MAPAMBANO

Vita hivi visivyoonekana vinafanywa duniani:

Mwivi (Shetani) haji (duniani) ila kuiba na kuchinja na kuharibu; mimi nalikuja ili wawe na uzima, na wawe nao tele. (Yohana 10:10)

Shetani anapigana ili kudumisha udhibiti wa falme za ulimwengu. Hataki wawe chini ya mamlaka ya Mungu. Vita vile vile vinaendelea ndani ya mioyo, akili, na roho za wanaume na wanawake.

Shetani hupofusha akili za wasioamini na kuwashambulia waumini katika maeneo ya ibada, Neno, matembezi yao ya kila siku, na kazi yao kwa Mungu. Vita pia vinaendelea katika mwili wako ambao Shetani hushambulia kuitia magonjwa na magonjwa.

VITA VILIANZAJE

Vita visivyoonekana vilianza Mbinguni na malaika aitwaye Lusifa ambaye hapo awali alikuwa malaika mzuri aliyembwa na Mungu na sehemu ya Ufalme wa Mungu. Lusifa aliamua kutaka kuchukua Ufalme wa Mungu. Unaweza kusoma kuhusu uasi wake katika Isaya 14:12-17 na Ezekiel 28:12-19. Kundi la malaika lilijiunga na Lusifa (sasa anaitwa Shetani) katika uasi huo. Lusifa na malaika waasi walitupwa kutoka Mbinguni na Mungu. Waliunda ufalme wao wenywewe duniani:

Kulikuwa na vita mbinguni: Mikaeli na malaika zake wakapigana na yule joka (Shetani); yule joka naye akapigana nao pamoja na malaika zake. (Ufunuo 12:7)

Yule joka akatupwa, yule mkubwa, nyoka wa zamani, aitwaye Ibilisi na Shetani, audanganyaye ulimwengu wote; akatupwa hata nchi, na malaika zake wakatupwa pamoja naye. (Ufunuo 12:9)

Lusifa alijulikana kama Shetani na malaika waliomfuata katika uasi kama mapepo. Roho waovu wanaweza kuingia, kuwatesa, kuwatawala, na kuwatumbia wanadamu walio wa Ufalme wa Shetani. Wanachochea vitendo viovu vinavyofanywa na wanaume na wanawake. Shetani huwaongoza mashetani wake katika utendaji wao mbaya. Anaunganisha nguvu hizi zenye nguvu na ulimwengu na mwili ili kupigana na wanadamu wote.

SABABU ZA MIGOGORO

Mwanadamu hapo awali aliumbwaa kwa mfano wa Mungu na kwa utukufu wa Mungu (Mwanzo sura ya 2). Vita visivyoonekana dhidi ya mwanadamu vilianza na jaribu la kwanza katika bustani ya Edeni (Mwanzo sura ya 3) ambapo Shetani aliwajaribu Adamu na Hawa kufanya dhambi. Hii ilisababisha watu wote kurithi asili ya dhambi ya msingi na kufanya matendo ya dhambi binafsi kutokana na asili hii:

Kwa hiyo, kama kwa mtu mmoja dhambi iliingia ulimwenguni, na kwa dhambi hiyo mauti; na hivyo mauti ikawafikia watu wote kwa sababu wote wamefanya dhambi. (Warumi 5:12)

Pia ilisababisha vita visivyoonekana kati ya mwanadamu na nguvu za uovu:

Nami nitaweka uadui kati yako (Shetani) na huyo mwanamke (mwanadamu), na kati ya uzao wako (majeshi ya uovu) na uzao wake (nguvu za wema zinazowakilishwa na Bwana Yesu Kristo)... (Mwanzo 3:15))

Kwa sababu ya dhambi, mwanadamu alitengwa na Mungu na kuhukumiwa kifo. Kifo hiki kilikuwa kifo cha kiroho cha kutengwa na Mungu. Ilikuwa pia kifo cha kimwili, kwani

mwanadamu alipofanya dhambi Shetani aliingia katika mfumo wa urithi na laana za magonjwa na magonjwa. Lakini Mungu alimpenda mwanadamu hata akafanya mpango maalum wa kumwokoa kutoka katika dhambi:

Kwa maana jinsi hii Mungu aliupenda ulimwengu, hata akamtoa Mwanawe pekee, ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele.

Maana Mungu hakumtuma Mwana ulimwenguni ili auhukumu ulimwengu; bali ulimwengu uokolewe katika yeye. (Yohana 3:16-17)

Kupitia imani katika Yesu, kukiri na kutubu dhambi, wanaume na wanawake wanaweza kuachiliwa kutoka kwa nguvu za adui. Kifo na ufufuo wa Yesu havikuleta tu wokovu kutoka kwa dhambi, pia vilimshinda adui, Shetani:

... Kwa kusudi hili Mwana wa Mungu alidhihirishwa, ili azivunje kazi za Ibilisi. (1 Yohana 3:8)

Lakini ikiwa Shetani ameshindwa, kwa nini vita bado vinaendelea? Kwa nini bado tunaona uovu katika ulimwengu unaotuzunguka? Kwa nini tunajaribiwa na dhambi na kushambuliwa na magonjwa?

Katika ulimwengu wa asili, kufuatia vita yoyote daima kuna mifuko ya upinzani wa adui. Hawa ni wanajeshi waasi ambao hawatakata tamaa hadi walazimishwe kufanya hivyo. Ingawa Yesu alimshinda Shetani, tunaishi katika eneo ambalo bado linakaliwa na majeshi ya upinzani ya adui. Kuelewa mikakati ya vita vyaa kiroho hutupatia uwezo wa kukabiliana na nguvu hizi mbaya.

Shetani anajaribu kuwaweka wanadamu mateka katika dhambi. Kupitia njia za udanganyifu anawavuta wanaume na wanawake kwenye maisha ya dhambi. Analenga mapendezi ya nafsi na roho ambayo kwa haki ni ya Mungu. Pia analenga mwili kuuangamiza kwa maradhi na magonjwa:

Mwivi (Shetani) haji ila aibe na kuchinja na kuharibu; Mimi nalikuja ili wawe na uzima, kisha wawe nao tele. (Yohana 10:10)

Shetani bado anataka kuwa mtawala mkuu zaidi. Anapigana vita vikali kwa ajili ya mwili, nafsi na roho ya mwanadamu. Mikakati yake inaelekezwa kwa Mungu, mpango wake, na watu wake.

MAANA YA VITA VYA KIROHO

Vita vya kiroho ni uchambuzi na ushiriki hai katika vita vya kiroho visivyoonekana. Inajumuisha kujifunza juu ya nguvu zinazopingana za wema na uovu, mbinu za Shetani, na mbinu za kiroho za kumshinda adui.

Vita vya kiroho ni zaidi ya uchambuzi tu wa kanuni za kiroho. Inajumuisha kushiriki kikamilifu katika vita kwa kutumia mikakati hii katika maisha na huduma. Mojawapo ya mikakati ya

Shetani yenyе ufanisi zaidi ni kuwafanya waumini wasijue mbinu zake. Paulo alisema ni muhimu kujua mbinu za Shetani...

Shetani asije akapata kutushinda; maana hatukosi kuzijua fikira zake. (2 Wakorintho 2:11)

Tunapaswa kujifunza yote tuwezayo kuhusu mbinu za Shetani za kushambulia. Ni lazima pia tuelewe msingi wa Kimaandiko wa ushindi dhidi ya Shetani na nguvu za uovu. Tumeitwa kupigana kwa akili.

Msingi wa uelewa wa vita vya kiroho ni kanuni hii muhimu:

Ni lazima utambue kwamba vita vyote vya maisha, iwe vya kimwili, kiroho, kihisia, kiakili, kifedha au na haiba ya kibinadamu ni maonyesho ya nje tu ya sababu ya kiroho.

Ingawa katika ulimwengu wa asili matatizo yanaweza kuonekana kutokea kupitia mazingira ya maisha, msingi wa vita hivi vya asili ni katika ulimwengu wa roho. Soma hadithi ya Ayubu ambayo inathibitisha kanuni hii (Ayubu sura ya 1-2).

Tumejaribu kurekebisha maovu ya dunia hii kupitia dawa, elimu, sheria, na kuboresha mazingira. Haijafanya kazi kwa sababu maovu yanayoonekana ya ulimwengu ni matokeo ya sababu ya msingi ya kiroho. Hawawezi kusahihishwa kwa njia za asili.

WEWE NI WA UFALME GANI?

Katika ulimwengu wa asili mfalme ndiye mtawala mkuu wa ufalme. Eneo lote na watu katika ufalme ni mali yake. Ana uwezo wa uzima na kifo juu ya raia wake. Ndivyo ilivyo katika ulimwengu wa kiroho. Wewe ni sehemu ya Ufalme wa Mungu au Ufalme wa Shetani. Mungu au Shetani ana uwezo juu ya maisha yako.

Mfano mmoja uliosimuliwa na Yesu unaonyesha kwamba wanadamu wote ni sehemu ya Ufalme wa Shetani au Ufalme wa Mungu. Yesu alilinganisha ulimwengu na shamba. Mbegu nzuri katika shamba ni wana wa Ufalme wa Mungu. Ile mbegu mbaya, iliyozaa magugu, ni wana wa yule mwovu;

Shamba ni ulimwengu; mbegu njema ni wana wa Ufalme; bali magugu ni wana wa yule mwovu. (Mathayo 13:38)

Watu huingia katika Ufalme wa Shetani kuitia kuzaliwa kwa kawaida. Biblia inafundisha kwamba watu wote wamezaliwa katika dhambi. Hii ina maana kwamba wana asili ya dhambi ya msingi au "mbegu" ya dhambi ndani. Mwelekeo wao wa asili ni kufanya maovu:

Tazama, mimi naliumbwa katika hali ya uovu; na mama yangu alinichukua mimba hatiani. (Zaburi 51:5)

Kwa hiyo, kama kwa mtu mmoja (Adamu) dhambi iliingia ulimwenguni, na kwa dhambi hiyo mauti; na hivyo mauti ikawafikia watu wote kwa sababu wote wamefanya dhambi.
(Warumi 5:12)

Kwa maana wote wamefanya dhambi na kupungukiwa na utukufu wa Mungu.
(Warumi 3:23)

Kwa sababu tumezaliwa na asili ya msingi ya dhambi, sote kwa wakati mmoja tumekuwa sehemu ya Ufalme wa Shetani. Wote wanaobaki kuwa watenda-dhambi wanabaki kuwa sehemu ya Ufalme wa Shetani. Ujumbe wote wa Neno la Mungu lililoandikwa, Biblia Takatifu, ni wito kwa mwanadamu kuhama kutoka katika Ufalme huu mwovu wa Shetani na kuupeleka Ufalme wa Mungu. Wanadamu wanazaliwa katika Ufalme wa Shetani kupitia kuzaliwa kwa kawaida. Ni lazima wazaliwe upya katika Ufalme wa Mungu kupitia kuzaliwa kiroho. Kuingia kwa Ufalme wa Mungu ni kwa tukio la kuzaliwa upya linalofafanuliwa katika Yohana sura ya 3.

Kuna migawanyiko miwili tu katika vita visivyoonekana. Yesu alisema, “Yeye asiye pamoja nami yu kinyume changu” (Luka 11:23). Huwezi kuwa upande wowote katika vita hivi. Uko upande mmoja au mwingine. Waumini wengine, kwa sababu ya woga wao wa kukabiliana na adui, wanajaribu kupuuza vita na kuunda mapatano na adui. Wanafikiri wakimpuuza Shetani, hatawasumbua. Hii ni moja ya mbinu kuu za Shetani. Anajaribu kuwafanya washiriki wa jeshi la Mungu washindwe kutembea kwa mbinu zake za kigaidi.

Lakini hakuna upande wowote katika vita hivi. Wewe ni mwathirika au mshindi. Utakuwa mshindi katika nafsi na roho yako au utashindwa, utakatishwa tamaa, na kukata tamaa. Utakuwa mshindi katika mwili wako wa kimwili au dhaifu na mgonjwa. Je, itakuwa ipi?

Mwito wa kiroho kwa silaha unatoka. Je, uko upande wa wema au wa uovu? Je, wewe ni sehemu ya Ufalme wa Shetani au Ufalme wa Mungu? Wewe ni wa ufalme gani? Je, wewe ni mwathirika au mshindi katika vita visivyoonekana?

KUJIPIMA

1. Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Je, ni migawanyiko gani miwili iliyofanywa katika 1 Wakorintho 15:44-49?

---

3. Ni falme gani mbili zisizoonekana ulimwenguni leo?

---

4. Orodhesha nguvu za roho za uovu.

---

5. Orodhesha nguvu za kiroho za wema.

---

6. Fafanua neno "mfalme."

---

7. Fafanua neno "ufalme."

---

8. Nini maana ya neno "vita vya kiroho"?

---

9. Ni sababu gani iliyo nyuma ya mzozo huu mkuu wa kiroho?

---

10. Ni kanuni gani ya msingi ya kuelewa vita vya kiroho?

(Majibu ya majoribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KUFANYA KAZI

1. Biblia inasema "utimizeni wokovu wenu wenyewe kwa kuogopa na kutetemeka" (Wafilipi 2:12). Uponyaji ni sehemu ya wokovu unaotolewa kuitia kifo na ufuluo wa Yesu Kristo. Unaweza kuuliza, "Ikiwa imetolewa kwa njia ya upatanisho, basi wewe pia `unaisuluhisha' vipi?"

Imani na matendo yanaendana. Imani pasipo matendo imekufa, kama vile matendo pasipo imani ni bure (Yakobo 2:17-26). Lazima uwe mtendaji wa Neno na sio msikiaji tu.

Ahadia uponyaji ya somo hili inadhihirisha kwamba unapaswa kufanya kazi kwa ushirikiano na Mungu katika eneo la afya ya kimwili:

...Ikiwa utaisikiza kwa bidii sauti ya Bwana, Mungu wako, na kufanya yaliyo sawa machoni pake, na kutega masikio usikie maagizo yake, na kuzishika amri hizi zote, mimi sitatia maradhi haya juu yake hata moja. niliyoleta juu ya Wamisri; kwa kuwa mimi ndimi Bwana nikuponyaye. (Kutoka 15:26)

Katika kila somo katika mwongozo huu, sehemu ya "Kuifanya Kazi" inachukua dhana zilizofundishwa na kutoa fursa kwako kutekeleza imani yako kwa matumizi ya kibinagsi. Inakusaidia kuwa mtendaji wa Neno, sio tu msikiaji.

Sehemu hii ni sehemu muhimu ya somo. Ikiwa wewe ni mgonjwa, imeundwa kukuongoza hatua kwa hatua kupokea uponyaji wako. Ikiwa unamhudumia mtu ambaye ni mgonjwa, kwanza mshirikishe maudhui ya somo na kisha kamilisha sehemu hii pamoa ili kuwaongoza kupokea uponyaji.

2. Soma hadithi ya Yesu na mwanamke wa Sirofoinike katika Marko 7:24-30. Simulizi hili linaonyesha kuwa uponyaji ni "mkate wa watoto." Hii ina maana uponyaji ni wa wale ambao ni watoto wa Ufalme wa Mungu. Mungu huwaponya wasioamini kwa rehema ili kuwavuta kwenye wokovu, lakini uponyaji ni kwa ajili ya watoto wa Mungu.

Ikiwa unahitaji uponyaji, hatua ya kwanza kabisa ni kuwa mtoto wa Mungu. Ni lazima utubu dhambi zako na umkubali Yesu Kristo kama Mwokozi na mponyaji wako binagsi. Ikiwa bado haujafanya hivyo, omnia sala hii:

Mpendwa Bwana, ninajua kwamba mimi ni mwenye dhambi na ninakiri na kutubu dhambi zangu. Ninaamini kwamba Yesu Kristo ni Mwana wa Mungu mmoja wa kweli na aliye hai na kwamba Yeye ndiye njia, ukweli, na uzima ninaokubali dhabihu ya Yesu Kristo na kuamini kwamba alikufa kwa ajili yangu msalabani. Nisamehe na unitakase na dhambi zangu zote. Katika jina la Yesu, Amina.

3. Msingi mzuri wa kiroho ni muhimu ili kupigana vita vya kiroho kwa mafanikio. Ikiwa wewe ni muumini mpya, pata kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime yenye kichwa "Misingi Ya Imani."

4. Je, unahisi umekuwa mwathirika wa vita visivyoonekana? Ni katika maeneo gani ya maisha au huduma yako umekuwa ukishindwa vita? Je, umekuwa ukishindwa kwenye vita

Ufalme wa kiroho?
 Eneo la kihisia?
 Ufalme wa kimwili?
 Ulimwengu wa akili?

Unaposoma mwongozo huu, utajifunza mikakati ya kukusaidia katika maeneo haya.

5. Rudia hadithi katika II Wafalme 6 ambayo ilijadiliwa katika somo hili. Je! unawajua watu kama Gehazi au wale walio katika jiji la Dothani ambao hawajui au wanaogopa mashambulizi ya Shetani kwenye miili yao ya kimwili? Unaweza kuwasaidiaje?
-
-

6. Kwa kuwa vita vya kiroho vina vipimo vingi, lazima upigane binafsi dhidi ya dhambi, kijamii dhidi ya maovu katika ulimwengu, na kwa njia isiyo ya kawaida kupitia huduma ya uponyaji na ukombozi. Anza kuomba kuhusu sehemu yako katika vita hivi vya kiroho. Iwapo hufahamu vita vya kiroho, soma zaidi kuhusu vita hivyo katika kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime yenye kichwa "Mikakati ya Kiroho: Mwongozo wa Vita vya Kiroho."
7. Jifunze Biblia nzima kama mwongozo wa vita vya kiroho. Ni rekodi ya kihistoria ya vita vya kiroho, ikikumbuka ushindi na kushindwa kwa vita vya zamani. Pia ni ya kinabii, ikifunua vita vya wakati ujao hadi wakati wa pambano la mwisho.

SURA YA PILI

WITO KWA SILAHA

MALENGO:

Baada ya kumaliza somo hili utaweza:

- Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.
- Tambua maneno mbalimbali yanayotumika kuponya.
- Bainisha uponyaji wa kiungu.
- Tofautisha kati ya uponyaji na ukombozi.
- Eleza jinsi uponyaji na ukombozi vinahusiana na tume ya kufikia ulimwengu na Injili.

AHADI YA KUPONYA YA KUDAI:

Nanyi mtamtumikia Bwana, Mungu wenu, naye atakibarikia chakula chako, na maji yako; nami nitaondoa ugonjwa kati yako.

(Kutoka 23:25)

UTANGULIZI

Katika nyakati za Agano la Kale tarumbeta ilitumika kuwaita watu wa Mungu vitani. Leo, wito wa kiroho unasikika katika mataifa yote ya ulimwengu. Ni wito kwa vita visivyoonekana. Ni wito kwa silaha. Somo hili linatoa wito kwako kuhama kutoka katika maisha ya kushindwa na utumwa hadi maisha ya ushindi na uhuru katika Yesu Kristo.

UFAFANUZI WA MANENO

Kuna maneno mengi tofauti yanayotumika kwa neno uponyaji:

Uponyaji wa kiakili: Hili ni neno linalotumiwa kufafanua akili juu ya jambo, kuwasiliana na pepo, uchawi, shamanism, na uponyaji wa uchawi ambao haupatani na Biblia.

Uponyaji usio wa kawaida: Kuna vyanzo vya uponyaji usio wa kawaida ambao sio wa Mungu, kwa hivyo hatutatumia neno hili katika somo letu. Shetani anaweza kufanya kazi zisizo za kawaida (Kutoka 7:8-13).

Uponyaji wa kimatibabu: Uponyaji wa aina hii unasaidiwa na madaktari, wauguzi, hospitali na dawa. Kama tutakavyojifunza, uponyaji halali wa kimatibabu haupingani na Neno la Mungu au uponyaji wa kiungu, bali ni nyongeza ya wema wake.

Uponyaji wa asili: Uponyaji unaotokea kuitia michakato ya asili ya mwili ni Mungu katika utendaji. Michakato ya asili ya mwili huonyesha asili ya Mungu na kazi Yake kuu ya mikono

katika mwili wa mwanadamu. "Uponyaji wa asili" pia ni pamoja na matumizi ya njia za asili kama vile lishe sahihi, vitaminini asilia na madini, kupumzika kwa kutosha, nk.

Uponyaji wa imani: Neno hili mara nyingi hutumiwa kumaanisha uponyaji na Mungu. Hata hivyo, hatutaitumia kwa sababu inaelekea kukazia fikira imani ya mhudumu au mpokeaji wa huduma.

Uponyaji wa Kiungu: Neno "kiungu" linalenga umakini kwa Mungu, sio majibu ya imani ya mwanadamu. Pia inaitofautisha na mazoea ya uchawi ya uponyaji wa kiakili na wa asili. "Uungu" unahusu Mungu mmoja wa kweli na asili yake, kama inavyofunuliwa katika Neno Lake, Biblia Takatifu.

"Uponyaji" maana yake ni kuponya au kurejesha afya. Uponyaji unaweza kutia ndani kitulizo kutokana na hali za kiroho, kimwili, kihisia-moyo, kiakili, na kishetani. Sio kinga dhidi ya ugonjwa. Miili yetu iko katika "mchakato wa kuoza" na iko wazi kwa mashambulizi ya Shetani maadamu tuko katika ulimwengu huu.

Katika somo hili tutatumia neno "uponyaji wa kiungu." Uponyaji wa Kimungu ni wakati ambapo Mungu mmoja wa kweli anafunua asili yake, kutimiza ahadi zake, na kutenda kulingana na utoaji wake katika upatanisho wa Kristo kwa kumponya mtu na kumfanya kuwa mzima katika mwili, nafsi na roho.

Uponyaji wa Kimungu unaweza kuwa wa papo hapo (wa miujiza) au wa taratibu (mchakato). Ingawa uponyaji wa papo hapo huonyesha kwa ukamilifu zaidi uwepo wa kimungu na nguvu za Mungu, uponyaji wa kiungu ambaeo hutokeea kama mchakato sio sawa na uponyaji wa kimiujiza (ona Marko 8:22-25). Uponyaji wa kimatibabu na wa asili kwa namna fulani ni wa kiungu pia, kwa sababu kwa kweli ni Mungu anayesababisha uponyaji.

UPONYAJI NA UKOMBOZI

Tutatumia maneno "uponyaji" na "ukombozi" kwa kubadilishana katika kozi hii. Wahudumu wa kuponya magonjwa ya kimwili, kihisia, na kiakili huku ukombozi unashughulika na hali za kiakili na kimwili zinazosababishwa na kishetani.

Kama utakavyojifunza baadaye katika kozi hii, kwa sababu mwanadamu ni mwili, nafsi na roho, hali ya kiakili inayosababishwa na kishetani inaweza kusababisha ugonjwa wa kimwili. Ugonjwa wa kimwili unaweza kusababisha ukandamizaji wa kiakili wa kishetani. Kwa hivyo ingawa uponyaji na ukombozi ni tofauti kwa kiasi fulani, vinahusiana pia kwa sababu ya asili ya utatu wa mwanadamu.

WITO WA SILAHA

Kanisa la kwanza lilitazama uzoefu wao wa kiroho katika suala la vita. Istilahi za kijeshi zinatumika kote katika Agano Jipy. Ulinzi upo katika silaha za Mungu. Neno la Mungu ni ikilinganishwa na upanga. Mashambulizi ya Shetani yanaitwa mishale yenye moto. Imani ni vita nzuri na waumini wanaambiwa kupigana vita vizuri.

Maisha ya Kikristo leo bado ni vita. Shetani anaendelea kupigana kwa ajili ya nafsi na roho ya mwanadamu. Bado anashambulia mwili wa kimwili kwa magonjwa, magonjwa, na utumwa. Mungu anawaita watu wake kwenye vita vya akili. Wito unatoka kwa waumini kujizatiti kwa Neno la Mungu na kuchukua uponyaji na ukombozi kwa kizazi hiki.

Katika Injili za Agano Jipy, Yesu hakuwahi kumtuma mtu ye yeyote kuhubiri Injili bila pia kuwaamuru kuhudumu uponyaji na ukombozi. Aliwaambia “Mnapokwenda...pozeni wagonjwa, toeni pepo...” (Mathayo 10:1,7-8).

Umati wa watu ulipokuja kwa ajili ya uponyaji na ukombozi, mavuno ya kiroho yalianza kuongezeka haraka sana hivi kwamba wafanyakazi wapya walihitajika. Haikupita muda mpaka wanafunzi 70 zaidi walipohitajika na kutumwa kwenda kuhubiri, kufundisha, kuponya, na kukomboa.

Kuna njia nyingi mpya zinazoweza kusaidia katika kueneza Injili. Zinajumuisha vitu kama vile mashine za uchapishaji, kompyuta, Intaneti, redio, televisheni, CD na DVD na setilaiti. Mbinu mpya za usafiri pia huwasaidia watu kusafiri kwa haraka ili kueneza Injili. Teknolojia hizi mpya zote ni muhimu lakini nguvu halisi ya Injili bado iko ndani. Kwa hili tunamaanisha nguvu iko katika Injili yenye. Hivi ndivyo mfano wa chachu unaonyesha:

Akasema tena, Niufananishe Ufalme wa Mungu na nini?

Umefanana na chachu aliyoitwaa mwanamke, akaificha ndani ya pishi tatu za unga, hata unga wote ukaumuka. (Luka 13:20-21)

Kifungu hiki kinafichua kwamba kazi ya Mungu haiendelei kwa kelele nyingi na utangazaji. Unaweza kutarajia Ufalme uenee kwa njia za nje kama vile kutiisha majeshi na kuyashinda mabara. Kupanuka kwa Ufalme wa Mungu ni kama chachu katika donge la unga wa mkate. Chachu inaweza kuwa ndogo na iliyofichwa, lakini ina uwezo usio na kikomo. Kama chachu, nguvu za Ufalme wa Mungu si za nje bali ni za ndani. Injili ya Ufalme wa Mungu itaongezeka na kuenea katika "donge" lote la ulimwengu kwa sababu ya nguvu ya ndani ya Ufalme ambayo ni kama chachu katika unga wa mkate.

Yesu pia alionyesha uwezo wa ndani wa Injili kwa kukua kwa mbegu ya haradali:

... Ufalme wa Mungu unafanana na nini? nami nitaufananisha na nini?

Umefanana na punje ya haradali aliyoitwaa mtu na kuitupa katika bustani yake. na ndege wa angani wakakaa katika matawi yake. (Luka 13:18-19)

Sawa na jinsi chachu inavyoenea, mbegu ndogo ya haradali hukua na kuwa mti mkubwa. Mfano huu pia unaonyesha njia kimya, lakini yenyе matokeo yenyе nguvu, ambayo Ufalme wa Mungu unasonga mbele.

Katika mfano mwingine, Yesu alisema hakuna lisilowezekana kwa imani hata kiasi kidogo cha chembe ya haradali. Hii ina maana kwamba upanuzi wa Injili hauzuiliwi pale ambapo watu

hawana teknolojia ya hali ya juu. Kwa imani hata kidogo, Ufalme utasonga mbele. Mavuno makubwa zaidi ya kiroho katika historia ya Kanisa yanásalia kukusanywa. Kama katika nyakati za Agano Jipya, itavunwa kwa njia ya maonyesho ya nguvu za Mungu katika uponyaji na ukombozi. Ndiyo maana Mtume Paulo alisema:

Na neno langu na kuhubiri kwangu hakukuwa kwa maneno ya hekima yenye kuvutia akili ya watu, bali kwa dalili za Roho na za nguvu;

Ili imani yenu isiwe katika hekima ya wanadamu, bali katika nguvu za Mungu. (1 Wakorintho 2:4-5)

Aliporudi Mbinguni, Yesu aliwapa waumini jukumu kubwa la kueneza Injili kwa mataifa ya ulimwengu:

**...Enendeni ulimwenguni mwote, mkaihubiri Injili kwa kila kiumbe.
(Marko 16:15)**

Huwezi kutimiza wajibu bila mamlaka. Yesu pia aliwapa wafuasi wake mamlaka ya kutimiza wajibu huo. Mamlaka hiyo inajumuisha nguvu juu ya nguvu zote za adui:

**Na ishara hizi zitafuatana na hao waaminio: kwa jina langu watatoa pepo...wataweka mikono juu ya wagonjwa nao watapata afya.
(Marko 16:17-18)**

Je, uko tayari kuitikia wito wa kiroho wa kushika silaha na kutoka katika maisha ya magonjwa, magonjwa, na utumwa hadi maisha ya ushindi katika Yesu Kristo? Je, uko tayari kuhudumu katika udhihirisho wa nguvu za Mungu? Je, uko tayari kufanya vita kwa ajili ya mwili wa kimwili? Je! unataka kuona wagonjwa wakiponywa na wale waliofungwa na mapepo wakifunguliwa? Hii ni huduma ya uponyaji na ukombozi. Sio tu kwa viongozi wa madhehebu. Sio tu kwa wachungaji au wainjilisti wanaosafiri. “Ishara hizi zitafuatana na hao waaminio.

Je, wewe ni muumini? Ikiwa ndivyo, wewe pia, lazima ujibu mwito huu wa kiroho kwa silaha.

KUJIPIMA

1. Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.
-

2. Bainisha maneno yafuatayo yanayotumika kuponya:

Uponyaji wa kisaikolojia:

Uponyaji usio wa kawaida:

Uponyaji wa matibabu:

Uponyaji wa asili:

Uponyaji wa imani:

---

3. Fafanua uponyaji wa kimungu.
-

4. Kuna tofauti gani kati ya uponyaji na ukombozi?
-

5. Je, uponyaji na ukombozi vinahusiana vipi na agizo la kuufikia ulimwengu kwa Injili?
-

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KUFANYA KAZI

1. **Na ishara hizi zitafuatana na hao waaminio: Kwa jina langu watatoa pepo...wataweka mikono juu ya wagonjwa nao watapata afya.**
(Marko 16:17-18)

Je, wewe ni muumini?

Ikiwa ndivyo, je, ishara zinakufuata? Je, wagonjwa wanaponywa na walioathiriwa na mapepo wanakombolewa?

Kama sivyo, omba kwamba unaposoma mwongozo huu Mungu afungue moyo wako kupokea huduma hii ya uponyaji na ukombozi ambayo ni yako.

2. Ikiwa wewe ni mchungaji, mwinjilisti, au mwalimu, zingatia maneno haya ya Paulo:

Na neno langu na kuhubiri kwangu hakukuwa kwa maneno ya hekima yenye kuvutia akili ya watu, bali kwa dalili za Roho na za nguvu; Ili imani yenu isiwe katika hekima ya wanadamu, bali katika nguvu za Mungu.
(1 Wakorintho 2:4-5)

Mahubiri na mafundisho yasiyo na nguvu hutokeza kusema “maneno yenye kuvutia ya hekima ya mwanadamu” na kutia moyo imani katika mwanadamu badala ya Mungu. Je, unaweza kuwazia Paulo akitafuta katika vitabu vya kukunjwa vya utafiti ili kupata vielelezo vya kuchekesha vya jumbe zake? Je, unaweza kufikiria akitumia muda wa huduma kusimulia hadithi za kuchekesha za kile kilichotokea Athene au Korintho? Je, unaweza kuwazia akipanga programu yenye kusisimua? Paulo alijua kuwa si maneno yenye kuvutia, hekima ya mwanadamu, au tafrija inayowavuta wanadamu kwa Mungu. Ni onyesho la Roho na nguvu. Je, huduma yako ina viwango vipi?

3. Je, unahitaji uponyaji au ukombozi? Jifunze tena ufanuzi wa uponyaji:

"Uponyaji wa Kimungu ni wakati Mungu mmoja wa kweli anafunua asili yake, kutimiza ahadi zake, na kutenda juu ya utoaji wake katika upatanisho wa Kristo kwa kuponya mtu na kumfanya kuwa mzima katika mwili, nafsi na roho."

Ombi letu kwako ni kwamba kabla ya kuhitimisha kozi hii, Mungu atakuwa amefunua asili yake, ametimiza ahadi yake, na kuitia utoaji wa upatanisho wa Kristo utakuwa mzima katika mwili, nafsi na roho.

SURA YA TATU

KABLA YA VITA

MALENGO:

Baada ya kumaliza somo hili utaweza:

- Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.
- Orodhesha majibu manne ya kawaida kwa uponyaji na ukombozi.
- Fanya muhtasari wa maonyo yanayotolewa kwa viongozi ambao hawahudumii uponyaji.
- Eleza hitaji la mafundisho sahihi kuhusu uponyaji na ukombozi.

AHADI YA KUPONYA YA KUDAI:

Mwanangu, sikiliza maneno yangu; tega sikio lako, uzisikie kauli zangu. Yasiondoke machoni pako; uyawake katikati ya moyo wako. Maana ni uhai kwa wale wazipatao, na afya ya mwili wao wote. Linda moyo wako kuliko yote uyalindayo; maana ndiko zitokako chemchemi za uzima.

(Mithali 4:20-23)

UTANGULIZI

Kabla ya kuanza masomo yako ya uponyaji na ukombozi ni vyema kuelewa baadhi ya mitazamo ya sasa utakayokabiliana nayo unapoanza kuhudumu katika eneo hili. Kuhusiana na uponyaji na ukombozi, waumini wengi...

WALIPUUZA:

Mwanatheolojia mmoja alipitia kurasa 87,125 hivi za maandishi ya kitheolojia katika maktaba za seminari za kiinjilisti. Kati ya kurasa hizi zote, kulikuwa na kurasa 71 tu zilizotolewa kwa ajili ya uponyaji; kurasa 131 za miujiza; na kurasa 85 kwa ishara na maajabu. Wakati idadi kubwa ya mistari inayotolewa kwa masomo haya katika Agano Jipya inalinganishwa na idadi ndogo ya kurasa zilizoandikwa juu ya mada sawa katika theolojia ya kisasa, tunaona mwelekeo wa kupuuza somo katika duru nyingi za kisasa za kiinjilisti.

Wengine hupuuza uponyaji kwa sababu ya maonyo ya Biblia dhidi ya miujiza ya uwongo. Wanachukulia hili kama onyo kuhusu miujiza yote (Marko 13:22-23). Wengine wanaamini uponyaji katika nadharia, lakini hupuuza katika mazoezi. Wengine hupuuza kwa sababu hawawezi kujibu maswali yote yanayohusiana na ugonjwa na kuteseka. Wengine hupuuza uponyaji kwa sababu ya kuogopa kushindwa. Tunaonekana tuna double standard. Tunaomba kwa ujasiri kwa ajili ya fedha, hekima, na mwongozo lakini tunaogopa kuombea uponyaji.

Wengine hawatambui jinsi urazini na kupenda mali kumewaathiri. Wengi lazima "waone ili kuamini" na wamemezwa na ulimwengu wa asili, wa vitu vyatia kimwili.

WALIKANUSHA:

Baadhi ya watu wanakataa uponyaji na ukombozi ni wa leo kwa sababu hawana theolojia, mfano, mazoezi, au uzoefu nayo.

Injili ya Agano Jipyia ina masimulizi 26 ya uponyaji wa kimwili. Kitabu cha Matendo kina mambo matano. Uponyaji wa kimwili umetajwa katika 1Wakorintho 12:8-11 na 28-30. Yakobo 5:13-16 inatoa maagizo hususa ya jinsi ya kuwaombea wagonjwa. Hakuna kitu katika Nyaraka ambacho kinabadilisha mafundisho ya Injili juu ya uponyaji. Kuombea wagonjwa kulichukuliwa kuwa rahisi wakati Nyaraka zilipoandikwa, na hakuna dokezo kwamba uponyaji wa kimungu ulikuwa na utata katika kanisa la kwanza.

WALITATANISHA:

Watu wengi wanatatanisha uponyaji na ukombozi kwa mapokeo ya mwanadamu kinyume na Neno la Mungu. Utajifunza kuhusu baadhi ya mila hizi katika Sura ya Kumi na Moja. Wengine wameichanganya na uzoefu. Huenda waliomba uponyaji na hawakupokea. Lakini ni lazima uwake imani yako kwenye Neno la Mungu, si kwa uzoefu (isipokuwa pale ambapo uzoefu unategemeza Neno). Mifano mbaya ya uponyaji pia imefanya suala hili kuwa gumu. Watu wameona ibada za utu, uponyaji kwa ajili ya pesa, udanganyifu, na kuzingatia isivyofaa juu ya uponyaji wa kimwili badala ya ukamilifu. Uponyaji na ukombozi pia umekuwa mgumu na usawa. Ukweli wowote, haijalishi ni halali kiasi gani, unaosisitizwa bila kujumuisha ukweli mwingine ni makosa ya vitendo.

WALICHELEWESHA:

Watu wengine huchelewesha kuhudumu uponyaji na ukombozi kwa sababu hawana majibu ya kila jambo. Hawaelewi kwa nini wengine wanaponywa na wengine hawajaponywa. (Utajifunza kuhusu hili katika Sura ya Kumi na Tatu). Si lazima kuelewa kila kitu kuhusu uponyaji ili kuhudumu au kuupokea tena kuliko vile ulivyoolewa kila kitu kuhusu wokovu ulipookoka na kuanza kushuhudia kwa wengine.

Baadhi ya majibu huja unapohudumu na kupata uzoefu wa nguvu za Mungu za uponyaji. Maswali mengine hayatajibiwa kamwe. Ikiwa ungejua "kwanini" na "vipi" juu ya kila kitu, basi haungemhitaji Mungu. Biblia inasema "tunajua kwa sehemu." Uponyaji unahusu magonjwa na mateso na daima kutakuwa na mafumbo kwa sababu fumbo la uovu linatenda kazi (2 Wathesalonike 2:7).

HAJA YA MAFUNDISHO SAHIHI

Mapitio haya ya mitazamo ya sasa kuhusu uponyaji na ukombozi yanaonyesha kwa nini tunahitaji mafundisho sahihi juu ya somo hili. Wengi wanaharibowi kimwili na kiroho kwa sababu hawajui Neno la Mungu linafundisha nini kuhusu uponyaji:

Watu wangu wanaangamizwa kwa kukosa maarifa. (Hosea 4:6)

Uponyaji (ukamilifu) ni sehemu ya Injili ya Ufalme ambayo tumeagizwa kuieneza (Luka 16:15-18). Yesu alituita kuhubiri, kufundisha, kuponya, na kutoa. Uponyaji na ukombozi havipaswi kuachwa, lakini pia visisitzwe kwa kutofundisha na kuhubiri Injili. Biblia inafunua kwamba makanisa yetu yanapaswa kuwa vituo vyta uponyaji (Luka 14:16-24). Tunapaswa kuona watu wakiponywa badala ya kukengeuka:

Na ifanyieni miguu yenu njia zilizonyoka, ili kilicho kiwete kisipotoshwe; bali afadhali aponywe. (Waebraania 12:13)

Kama waumini, ni dhambi ikiwa hatushiriki habari njema ya uponyaji na ukombozi na ulimwengu uliopotea na unaokufa. Biblia inasema:

...kwake yeye ajuaye kutenda mema, wala hayatendi, kwake huyo ni dhambi.
(Yakobo 4:17)

Kutumia mstari huu kwa uponyaji ina maana kwamba kujuu tumeagizwa kuhudumu uponyaji--na bado tusifanye--ni dhambi. Mungu anatoa maonyo makali kwa viongozi ambao hawahudumii uponyaji:

...Ole wao wachungaji...Wenye wagonjwa hamkuwatia nguvu, wala hamkuwaponya walio wagonjwa, wala hamkuwafunga waliovunjika, wala hamkuwarudisha waliofukuzwa, wala hamkuwapata. mlitafuta kilichopotea; lakini kwa nguvu na kwa ukatili mmewatawala...nitakitafuta kilichopotea, na kulirudisha lililofukuzwa, na kulifunga lililovunjika, na lililokuwa dhaifu nitalitia nguvu...(Ezekiel 34:2,4,16)

KUANZIA NA MTAZAMO SAHIHI

Unapokaribia somo la uponyaji na ukombozi, unahitaji kufanya hivyo kwa mtazamo unaofaa. Daima kumbuka kwamba kutafuta na kuhudumu uponyaji wa kimwili ni jambo la pili kwa upatanisho wa kiroho kupitia Yesu Kristo ambao ni muujiza mkuu zaidi wa uponyaji.

Unapokaribia somo hili lazima upuuze usoefu wa zamani na mila ulizofundishwa. Lazima uwe unafundishika. Alama moja ya hekima kutoka juu ni kwamba iko wazi kwa sababu (Yakobo 3:17). Uko hatarini kiroho unapoacha kufundishika. Kumbuka kwamba dhambi ya kiburi ni kumweka Mungu katika "umbo" wako mdogo. Rafiki za Ayubu walitenda dhambi kwa njia hii. Utumiaji wa jumla wa usoefu wa mtu binafsi sio sahihi.

Anzisha somo hili kana kwamba hujawahi kusikia mafundisho ya kimapokeo ya mwanadamu au madhehebu yako juu yake. Kubali yale ambayo Neno la Mungu linasema. Ikiwa inasema umeponywa, amini. Ikiwa inasema kuweka mikono juu ya wagonjwa, fanya hivyo.

Usiingize utafiti huu kwa kutafuta kanuni na mbinu za kupokea au kuhudumu uponyaji. Biblia haitoi kanuni maalum, ingawa kanuni mbalimbali zimefunuliwa na tutazishughulikia. Badala ya

kutafuta kanuni, elewa kuwa Mponyaji yuko ndani yako. Tafuta kuongeza maarifa yako na uhusiano wa karibu Naye.

Yesu na Roho Mtakatifu wanakaa ndani. Uponyaji sio kitu unachotafuta kutoka nje, lakini ni kitu ambacho unajifunza kuachilia kutoka ndani. Unatafuta tu kuelewa kanuni zinazotoa mamlaka yadumuyo ndani.

HUDUMA YA UPONYAJI

Kabla ya kuanza huduma ya uponyaji na ukombozi unapaswa kujuu kwamba kama kweli ukifuata mfano wa huduma ya uponyaji ya Yesu utakuwa:

- Uwe mtumwa badala ya bwana: Marko 10:44
- Kuchoka, usiwe tajiri: Mk 6:31; Yohana 4:6; Matendo 3:6
- Kutana na kutokuamini kwa wengine: Marko 5:38-42
- Kupata mateso kutoka kwa viongozi wa dini. Baadhi yao ni kama Mafarisayo—wanaojali sana sheria na mapokeo kuliko maisha: Luka 6:6-9.
- Pata mateso kutoka kwa wale walio karibu nawe zaidi: Marko 6:4; Mathayo 13:58
- Epuka utangazaji badala ya kuutafuta: Mk 5:43; 8:26; Mathayo 8:4
- Kataa faida zozote za kibinagsi au faida za kimwili kutoka kwa nguvu za Mungu: Matendo 8:18-24
- Kataa utukufu wa kibinagsi: Matendo 14:8-18

KUJIPIMA

1. Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Orodhesha majibu manne ya kawaida kuelekea uponyaji na ukombozi.

---

3. Fanya muhtasari wa maonyo yanayotolewa kwa viongozi ambao hawahudumii uponyaji.

---

4. Kwa nini mafundisho yanayofaa kuhusu uponyaji na ukombozi yanahitajika?

(Majibu ya majoribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KUFANYA KAZI

1. Chunguza mtazamo wako mwenyewe kuhusu uponyaji. Angalia zile zinazotumika. Je!

Umepuuza?

Umekataa?

Umeichanganya na mila, uzoefu, mifano mibaya ya kuigwa, na usawa?

Imecheleweshwa?

2. Andika mpango wa kurekebisha mtazamo wako:

---

3. Ikiwa wewe ni kiongozi wa kiroho, je, umekuwa ukihubiri, ukifundisha, na kuhudumia uponyaji mara kwa mara? Ikiwa sivyo, andika mpango wako wa kusahihishwa hii:

---

4. Ikiwa tayari unahudumu uponyaji, huduma yako inalinganishwaje na ile ya Yesu katika suala hili:

-Kuwa mtumwa badala ya bwana: Marko 10:44

-Kuchoka, sio tajiri: Mk 6:31; Yohana 4:6; Matendo 3:6

-Kukutana na kutokuamini kwa wengine: Marko 13:58

-Kupata mateso kutoka kwa viongozi wa kidini: Luka 6:6-9

-Kupitia mateso kutoka kwa wale walio karibu nawe zaidi: Marko 6:4; Mathayo 13:58

-Kuepuka kutangazwa na watu badala ya kuitafuta: Mk 17:36; 8:26; Mathayo 8:4

-Kukataa faida za kibinagsi au faida za kimwili kutoka kwa nguvu za Mungu: Matendo 8:18-24

-Kukataa utukufu wa kibinagsi: Matendo 14:8-18

5. Jifunze ahadi ya uponyaji ya somo hili:

Mwanangu, sikiliza maneno yangu; tega sikio lako, uzisikie kauli zangu. Yasiondoke machoni pako; uyaweke katikati ya moyo wako. Maana ni uhai kwa wale wazipatao, na afya ya mwili wao wote. Linda moyo wako kuliko yote uyalindayo; maana ndiko zitokako chemchemi za uzima.

(Mithali 4:20-23)

Kumbuka kwamba unapaswa:

- Kusikiliza Neno la Mungu.
- Tega sikio lako kwa Neno la Mungu.
- Liweke Neno lake mbele ya macho yako.
- Iweke moyoni mwako.
- Weka moyo wako kwa bidii.

Neno la Mungu linahusiana na afya. Amri zake ni:

- Maisha kwa wale wanaozipata.
- Afya kwa mili yao.

Angalia pia katika mstari wa 23 uhusiano wa hali ya moyo wako na masuala ya maisha (michakato ya maisha ya mwili wako wa kimwili).

6. Kumkubali Yesu Kristo kuwa chanzo cha uponyaji wa kweli wa kimungu ni muhimu kwa kuzuka kwa kile kinachoitwa harakati ya Enzi Mpya. Harakati hii hutumia mbinu za kibinadamu na kutafuta msaada kutoka kwa nguvu za kiroho zisizo za Mungu. Watu wa Wakati Mpya hutumia miongozo ya roho, mifereji, fuwele, mitishamba, na taratibu nyinginezo zisizo za kimaandiko ili kuleta uponyaji wa kimwili. Mbinu hizo zinapaswa kukataliwa kwani zinakiuka Neno la Mungu.

SEHEMU YA PILI

SHAMBULIZI

Shambulio ni shambulio la nguvu na la kikatili. Dhambi ni mashambulizi ya Shetani juu ya nafsi na roho ya mwanadamu. Ugonjwa ni shambulio lake kwa mwili.

Ili kupigana kwa ufanisi dhidi ya mashambulizi ya Shetani kwenye mwili wako wa kimwili, lazima kwanza uelewe ugonjwa. Katika sehemu hii utajifunza kuhusu:

- **CHANZO CHA UGONJWA.**
- **SABABU ZA UGONJWA.**
- **AINA ZA UGONJWA.**
- **MATOKEO YA MWISHO YA UGONJWA.**

SURA YA NNE

CHANZO CHA UGONJWA

MALENGO:

Baada ya kumaliza somo hili utaweza:

- Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.
- Eleza jinsi magonjwa na kifo viliingia ulimwenguni.
- Tambua chanzo cha ugonjwa.
- Tambua vipengele vya uharibifu vya ugonjwa.
- Eleza jinsi Mungu anavyoona magonjwa.
- Eleza jinsi unavyoweza kuwekwa huru kutokana na laana ya magonjwa na kifo.

AHADI YA KUPONYA YA KUDAI:

Kristo alitukomboa katika laana ya torati, kwa kuwa alifanywa laana kwa ajili

yetu; maana imeandikwa, Amelaaniwa kila mtu aangikwaye juu ya mti.

(Wagalatia 3:13)

UTANGULIZI

Kuna chanzo kimoja cha ugonjwa, ingawa kuna sababu tofauti kwa nini mtu anaugua. Paulo alithibitisha hili aliposema “kwa sababu hiyo wengi wanaugua” (1 Wakorintho 11:30). Sura hii inahusu chanzo cha ugonjwa na Sura ya Tano inachunguza sababu za ugonjwa.

JINSI MAGONJWA NA MAUTI ILIVYOINGIA DUNIANI

Mwanzo sura za 1 na 2 za Biblia zinarekodi hadithi ya uumbaji wa mwanadamu. Mungu aliumba mtu kwa mfano wake, akampulizia pumzi ya uhai, na mtu akawa nafsi hai. Mwanadamu aliumbwa na asili ya utatu wa mwili, nafsi na roho. Mwili ni sehemu ya mwili ya mwanadamu. Nafsi na roho ni sehemu za kiroho zinazomwezesha kutenda, kufikiri, kuhisi, kuitikia kihisia, na kuitikia Mungu kiroho. Hapo awali, kila sehemu ya asili hii ya utatu ilikuwa inapatana na zile nyingine mbili, na asili yote ya utatu wa mwanadamu ilikuwa katika upatanifu na Mungu. Mwanadamu hakuwa na dhambi na mwenye afya ya mwili, nafsi na roho.

Mwanzo sura ya 3 inarekodi jinsi mwanamume na mwanamke wa kwanza, Adamu na Hawa, walivyotenda Mungu dhambi kwa kutotii Neno Lake. Dhambi yao ililetla laana ya dhambi na mauti juu ya watu wote:

Kwa hiyo, kama kwa mtu mmoja dhambi iliingia ulimwenguni, na kwa dhambi hiyo mauti; na hivyo mauti ikawafikia watu wote kwa sababu wote wamefanya dhambi. (Warumi 5:12)

Laana hii ya kifo ilikuwa ni utengano wa kiroho kati ya mwanadamu na Mungu pamoja na kifo cha kimwili ambacho kingemaliza maisha ya mwanadamu. Tunaweza kuona matokeo ya laana mara moja katika rekodi ya Mwanzo. Adamu na Hawa walijificha kutoka kwa Mungu kwa sababu ya ugonjwa wa kiroho wa dhambi. Adamu alimlaumu Hawa, ambao ni mwanzo wa ugonjwa wa kihisia unaotokana na kuvunjika kwa mahusiano. Kaini alimuua Abeli, ambayo ni mfano wa ugonjwa wa kijamii. Ugonjwa wa kimwili unaingia kwenye kumbukumbu kuititia kwa utasa wa Sara na tauni juu ya Abimeleki.

SHETANI CHANZO

Laana ya mauti ilipomjia mwanadamu, Shetani aliingia katika mfumo wa maumbile ya mwili ili kuanza kazi yake ya uharibifu. Biblia inathibitisha kwamba Shetani ndiye chanzo cha uovu duniani. Yesu alisema yeye ni mwizi...

Mwivi haji ila aibe na kuchinja na kuharibu...
(Yohana 10:10)

Ugonjwa huharibu mwili kama vile dhambi inavyoharibu roho. Ugonjwa huiba afya, furaha, pesa, wakati, bidii, na nguvu. Inaua na kuharibu kweli. Hata “ajali” zinazodhuru mwili ni mawakala wa kuangamiza Shetani. Kwa sababu chanzo cha magonjwa ni Shetani, ni lazima uyapinge kama vile unavyofanya majaribu na dhambi. Unapopinga majaribu na dhambi, unafanya vita vya kiroho dhidi ya mashambulizi ya Shetani juu ya nafsi na roho yako. Unapopinga magonjwa, unapigana vita vya kiroho dhidi ya mashambulizi yake kwenye mwili wako wa kimwili.

CHEMBECHEMBO HARIBIFU Z UGONJWA

Kila ugonjwa hutoka kwa vijidudu vya maisha. Kama vile roho yako inaupa mwili uhai, Shetani hutoa vipengele vya uharibifu vya magonjwa. Katika ulimwengu wa asili, Mungu huchukua chembe hai na kuizidisha ili kuzaa uhai na mtoto mpya kuzaliwa. Shetani anaghushi mchakato huu chanya na mzunguko hasi wake mwenyewe. Anachukua chembe hai (virusi, kansa, n.k.) na kuizidisha ili izae mauti. Hii ndiyo “roho ya udhaifu” inayofanya kazi katika mwili wako unapokuwa mganjwa. Roho ya udhaifu ikitupwa nje, magonjwa mwilini mwako yanakufa. Maadamu kijidudu hicho kipo mwilini, ugonjwa huishi na kuendelea na kazi yake ya uharibifu.

Ingawa kila ugonjwa si shambulio la moja kwa moja la roho waovu, mambo ya magonjwa yapo ulimwenguni kwa sababu ya Shetani. Kwa mfano, unaweza kupata baridi kwa sababu ulienda bila viatu katika hali ya hewa ya baridi. Hili sio shambulio la moja kwa moja la roho za kishetani, lakini mambo ya magonjwa ambayo husababisha baridi yako yapo ulimwenguni kwa sababu ya Shetani. (Unapaswa pia kutumia akili bora zaidi! Zaidi kuhusu hilo katika Sura ya Ishirini.)

JINSI MUNGU ANAVYOONA UGONJWA

Ukielewa jinsi Mungu anavyoona magonjwa hutatilia shaka chanzo chake tena. Mungu anaita ugonjwa mateka:

Bwana akaugeuza uteka wa Ayubu... (Ayubu 42:10)

Yesu alikuja kuhubiri ukombozi kwa wafungwa:

Roho wa Bwana yu juu yangu, kwa maana amenitia mafuta kuwahubiri maskini Injili, amenituma kuwatangazia wafungwa kufunguliwa kwao, na vipofu kupata kuona tena, na kuwaacha huru. wale waliojeruhiwa. (Luka 4:18)

Yesu aliita ugonjwa utumwa:

Na huyu mwanamke, aliye binti ya Ibrahimu, ambaye Shetani amemfunga miaka hii kumi na minane, haikumpasa afunguliwe kifungo hiki siku ya sabato? (Luka 13:16)

Yesu alikuja kuwaweka watu huru kwa ukweli:

**Nanyi mtaifahamu kweli na hiyo kweli itawaweka huru.
(Yohana 8:32)**

Ukweli ni kwamba Yesu aliona ugonjwa kuwa uonevu na akawaponya wale walioonewa:

Jinsi Mungu alivyomtia mafuta Yesu wa Nazareti kwa Roho Mtakatifu na nguvu; ambaye alizunguka huko na huko akitenda mema na kuponya wote walioonewa na Ibilisi; kwa maana Mungu alikuwa pamoja naye. (Matendo 10:38)

Biblia hutambulisha kifo kuwa adui:

Adui wa mwisho atakayeangamizwa ni mauti. (1 Wakorintho 15:26)

Ugonjwa unaitwa kuchukiza:

Kwa maana viuno vyangu vimejaa ugonjwa mbaya; wala hamna uzima katika mwili wangu. (Zaburi 38:7)

Pia inachukuliwa kuwa mbaya:

Wanasema, ugonjwa mbaya unashikamana naye... (Zaburi 41:8)

Kuna mistari katika Biblia inayoonyesha kwamba Mungu alituma tauni au ugonjwa. Ingawa Mungu si chanzo cha asili cha maovu hayo duniani, nyakati fulani Yeye huyatumia kutimiza makusudi yake katika kutekeleza hukumu juu ya adui.

UKOMBOZI KUTOKA KATIKA LAANA

Ulijifunza katika somo hili kwamba magonjwa na kifo ni sehemu ya laana ya dhambi, lakini Wagalatia 3:13 inatangaza, "Kristo alitukomboa katika laana ya sheria." Yesu alipokufa msalabani, alichukua laana ya dhambi na mauti juu yake ...

...kama kwa kosa la mtu mmoja (Adamu) hukumu ilikuja juu ya watu wote na kuleta hukumu; vivyo hivyo kwa haki ya mmoja (Yesu Kristo) kipawa cha bure kilikuja juu ya watu wote hata kuhesabiwa haki na uzima.

Kwa maana kama kwa kuasi kwa mtu mmoja watu wengi walifanywa wenye dhambi, vivyo hivyo kwa kutii kwa mtu mmoja watu wengi watakubaliwa kuwa waadilifu. (Warumi 5:18-19)

Wokovu na uponyaji ni faida za upatanisho uliofanywa na Yesu juu ya msalaba wa Kalvari. Kupitia kifo na ufuluo wake, Yesu alichukua laana ya dhambi, magonjwa na kifo badala yako. Kwa sababu aliibeba adhabu ya dhambi yako, huna haja ya kuibeba. Kwa sababu aliuchukua ugonjwa wako, huna haja ya kuuvumilia. Kwa sababu alifufuka katika uzima wa ufuluo, wewe pia utafufuka! Shetani anakuja kuua, kuiba na kuharibu, lakini Yesu alisema...

...Mimi nalikuja ili wawe na uzima, kisha wawe nao tele. (Yohana 10:10)

Unapompokea Yesu kama Mwokozi wako, laana ya dhambi inavunjwa. Ingawa unaishi katika mwili wa kufa ambaunakabiliwa na mashambulizi ya dhambi na magonjwa, hutahukumiwa tena na laana. Yesu amekukomboa kutoka katika laana ya sheria! Wakati wowote unapouliza chanzo cha ugonjwa (au kitu chochote) kinachokuja katika maisha yako, jiulize, "Je, huua, kuiba au kuharibu?" Ikiwa ndivyo, chanzo chake ni Shetani. "Je, inaniwezesha kuishi maisha kwa wingi zaidi?" Ikiwa ndivyo, chanzo chake ni Mungu. Pia kumbuka...

Kila kutoa kuliko kwema, na kila kitolewacho kilicho kamili, hutoka juu, hushuka kwa Baba wa mianga; (Yakobo 1:17)

Jiulize: "Je, mateso haya ni zawadi nzuri na kamilifu?" Ikiwa huwezi kujibu kwa uaminifu "ndiyo," basi lazima ukubali kile Neno linasema: Ugonjwa hautoki kwa Mungu!

KUJIPIMA

1. Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Je, kifo na magonjwa viliingiaje ulimwenguni?

---

3. Ni nani chanzo cha ugonjwa?

---

4. Mungu huonaje ugonjwa?

---

5. Umejifunza nini katika somo hili kuhusu vipengele vyat uharibifu vyat ugonjwa?

---

6. Unawezaje kuwekwa huru kutokana na laana za magonjwa na kifo?

(Majibu ya majoribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KUFANYA KAZI

1. Ikiwa unaleta maoni yako kuhusu ugonjwa kupatana na maoni ya Mungu, utauonaje ugonjwa?

---
2. Mungu si chanzo cha mateso bali anaweza kuyatumia kutimiza makusudi yake. Jifunze mifano ifuatayo inayoonyesha hili:

-Mapigo ya Misri:	Kutoka 7:11
-Ukoma wa Miriamu:	Hesabu 12:10
-Magonjwa ya Mfalme	Yehoramu: 2 Mambo ya Nyakati 21:18
-Ukoma wa Gehazi:	2 Wafalme 5:27
-Kifo cha mtoto wa Daudi:	2 Samweli 12:18
-Kifo cha wana wa Eli:	1 Samweli 2:34
-Mateso ya Ayubu:	Kitabu cha Ayubu
-Maafa yasiyostahili ya Yusufu:	Mwanzo 45:5-7
-Kusulubishwa kwa Yesu:	Marko 14:35-36 na Warumi 5:6-12.
-Kufungwa kwa Paulo:	Wafilipi 1:12,19
-Mwiba wa Paulo katika mwili:	2 Wakorintho 12:7
3. Fikiria wakati ulipitia mateso. Mungu aliiitumiae kwa utukufu wake?

---
4. Mungu si chanzo cha mateso yako ya sasa, lakini unadhani anawezaje kuyatumia kwa utukufu wake? Omba kuhusu hili.

---
5. Umejifunza nini katika somo hili ambacho unaweza kutumia kumtia moyo mtu anayeteseka? Shiriki nao kabla ya kuendelea na somo linalofuata.

---
6. Uliza maswali yafuatayo kuhusu ugonjwa wako au wa mtu unayemhudumia:

-Je, inaua, kuiba au kuharibu? Ikiwa ndivyo, chanzo chake ni Shetani. (Yohana 10:10)

-Je, inakuwezesha kuishi maisha kwa wingi zaidi? Ikiwa ndivyo, chanzo chake ni Yesu.

(Yohana 10:10)

- Je! ni zawadi nzuri na kamilifu? Kama sivyo, haikutoka kwa Mungu. (Yakobo 1:17)

7. Je, unaamini kwamba umekombolewa kutoka katika laana ya kifo na magonjwa? Ikiwa sivyo, pitia sura hii tena.

SURA YA TANO

SABABU ZA UGONJWA

MALENGO:

Baada ya kumaliza somo hili utaweza:

- Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.
- Tambua sababu tano za ugonjwa.
- Eleza jinsi ugonjwa unavyotokana na ukiukaji wa sheria za kiroho.
- Eleza jinsi ugonjwa unavyotokana na shughuli za Shetani.
- Eleza jinsi ugonjwa unavyotokana na ukiukaji wa sheria za asili za Mungu.
- Eleza jinsi utambuzi usiofaa wa Mwili wa Kristo unavyosababisha ugonjwa.
- Jadili mwongozo wa Biblia unaotaka kuharibiwa kwa mwili ili kuokoa roho.

AHADI YA KUPONYA YA KUDAI:

Kabla sijateswa nilipotoka; lakini sasa nimelishika neno lako. Ni vyema kwangu kwamba nimeteswa; ili nipate kujifunza sheria zako. Sitasahau mausia yako kamwe; maana kwa hao umenihuisha.

(Zaburi 119:67,71,93)

UTANGULIZI

Kuna chanzo kimoja cha magonjwa nacho ni Shetani, lakini sababu za magonjwa kukujia ni tofauti. Hapa kuna baadhi ya sababu za ugonjwa:

UKIUKAJI WA SHERIA ZA KIROHO

Mwanadamu alipofanya dhambi, mauti ilianza kufanya uharibifu wake katika mwili:

Kwa hiyo, kama kwa mtu mmoja dhambi iliingia ulimwenguni, na kwa dhambi hiyo mauti; na hivyo mauti ikawafikia watu wote kwa sababu wote wamefanya dhambi.
(Warumi 5:12)

Kwa maana mshahara wa dhambi ni mauti... (Warumi 6:23)

Ugonjwa ni matokeo ya dhambi, lakini ugonjwa wa mtu si lazima usababishwe na dhambi yake binafsi. Yesu aliweka wazi jambo hili katika mfano wa mtu aliyejikuwa kipofu tangu kuzaliwa (Yohana 9:1-3). Ikiwa Mungu angeadhibu dhambi kwa ugonjwa, kila mkristo mwenye dhambi na mkristo duniani angekuwa mgonjwa. Ni kweli kwamba dhambi na magonjwa vina uhusiano,

lakini lazima uwe mwangalifu jinsi unavyotumia hili kibinafsi. Inaweza kutumika kama njia rahisi ya kupuuza wagonjwa na kurekebisha kutokuwa na uwezo wako mwenyewe.

Mojawapo ya matumizi mabaya zaidi ya Maandiko ni kwamba ugonjwa ni matokeo ya dhambi ya mtu binafsi au ukosefu wa imani. Ni kweli kwamba ukivunja sheria ya Mungu, utateseka. Haya ni mateso kwa ajili ya matendo yako ya dhambi. Kwa mwenye dhambi hii ni hukumu. Kwa Muumini ni adhabu. Lakini hata ukishika sheria ya Mungu, bado unaweza kuteseka kwa sababu unaishi katika ulimwengu wenye dhambi. Wenye haki, pamoja na wasio haki, wanateseka kwa sababu ya uwepo wa dhambi duniani.

Mfano wa mateso kwa ajili ya dhambi ya kibinafsi ni mtu ambaye anapata ugonjwa uitwao UKIMWI kupitia uasherati wao wenyewe wa dhambi. Mfano wa mateso kwa sababu ya uwepo wa dhambi duniani ni mtu anayepata UKIMWI kwa kutiwa damu mishipani.

Marejeo kadhaa ya Biblia yanathibitisha kwamba ugonjwa unaweza kuhusishwa na dhambi ya mtu binafsi. Warumi 6:19 inathibitisha kwamba udhaifu huja kwa uchafu (dhambi). Unapokiuka sheria za kiroho, unatembea chini ya laana iliyoelizwa katika Kumbukumbu la Torati 28. (Ona pia Marko 2:1-12; Yohana 5:1-11,14; Yakobo 5:14-16; na Zaburi 38:3,7) . Ugonjwa unaweza pia kuhusishwa na dhambi ya ushirika (ona Matendo 5:1-11 na I Wakorintho 11:27-32).

Uponyaji unaweza kupotea kwa kurudi kwenye dhambi:

Baadaye Yesu akamkuta ndani ya hekalu, akamwambia, Tazama, umekuwa mzima; usitende dhambi tena, lisije likakupata lililo baya zaidi. (Yohana 5:14)

UKIUKAJI WA SHERIA ZA ASILI

Baadhi ya magonjwa hutokea unapokiuka sheria za asili za Mungu. Hapa kuna baadhi ya mifano:

- Lishe isiyofaa (uzito kupita kiasi, uzito mdogo).
- Kazi nyingi, shughuli bila mapumziko.
- Kupumzika vibaya.
- Kukosa kujizua na kusababisha hisia zenyne madhara kama vile hasira, uchungu n.k.
- Kukosa mahusiano chanya na wengine (uchungu, kutokusamehe n.k.).
- Mazoezi (mengi au kidogo sana).
- Matumizi mabaya ya madawa ya kulevyia na pombe: Dutu zenyne sumu zinazoingizwa mwilini.
- Kukiuka sheria za asili kama vile sheria ya mvuto.
(Kwa mifano: Ukiruka kutoka kwenye jengo, unaweza kuumia!).
- Kuijeweka hatarini kwa makusudi kupitia shughuli za hatari na kukataa kutumia vifaa vya usalama (kama vile mikanda ya usalama kwenye gari, miwani ya miwani kwenye warsha, kofia ya chuma kwenye tovuti ya ujenzi, n.k.).

MASHAMBULIZI YA SHETANI

Wakati fulani ugonjwa huja kupitia mashambulizi ya moja kwa moja ya Shetani. Ayubu ni mmoja wapo wa mifano bora ya hii (ona Ayubu 1 na 2). Ayubu alipata ugonjwa wa kimwili, kiakili, na kihisia kwa sababu ya shambulio la Shetani. Hakuteseka kwa sababu ya dhambi yake binafsi. Ushuhuda wa Mungu mwenyewe kuhusu Ayubu ulikuwa kwamba alikuwa mtu mwadilifu.

Dhambi ni shambulio la Shetani kwa mtu wa kiroho. Ugonjwa ni shambulio lake kwa mwanadamu wa asili. Katika Agano Jipy, pamoja na nyakati za kisasa, weny haki wanateseka sehemu kubwa ya mashambulizi ya Kishetani kwa sababu tumeingizwa kwenye vita na Shetani, na katika vita vyovyyote kuna majeruhi.

Shetani anashambulia mwili wako kama anavyofanya nafsi na roho yako. Akili yako, mwili, na utu wa zamani wa "mwili" (tamaa ya jicho na mwili, kiburi cha uzima, dunia, na hisia zako) ni njia za mashambulizi. Ingawa Shetani anakushambulia kimwili kama vile anavyofanya kiroho, hana haki zaidi ya kukaa katika mwili wako wa kimwili zaidi ya nafsi na roho yako. Utendaji wa majeshi ya Shetani katika mwili wa mwamini unaweza kulinganishwa na vita vya msituni. Kwa kweli hawana haki ya kisheria hata kidogo katika eneo lakini wanatafuta kuhudumu huko kwa vyovyyote vile. Katika ulimwengu huu daima kutakuwa na magonjwa kama vile kutakuwa na dhambi siku zote, lakini katika vita vya kiroho unaweza kupigana na magonjwa kama vile unavyopigana na dhambi.

KUTOOUTAMBUA VIZURI MWILI WA KRISTO

Paulo alisema wengi walikuwa dhaifu na wagonjwa kwa sababu hawakutambua vizuri Mwili wa Kristo na kula Komunyo isivyostahili. Ushirika ni kushiriki mkate na juisi inayoashiria mwili na damu ya Bwana Yesu Kristo. Paulo alionya:

Kwa hiyo kila aulaye mkate huu na kukinywea kikombe hiki cha Bwana isivyostahili, atakuwa amejipatia hatia ya mwili na damu ya Bwana.

Lakini mtu ajichunguze mwenyewe na hivyo aule mkate huo na kukinywea kikombe hicho.

Kwa maana alaye na kunywa pasipo kuupambanua mwili wa Bwana, anakula na kunywa hukumu ya nafsi yake.

**Kwa sababu hiyo wengi kwenu ni dhaifu na wagonjwa, na wengi wamelala.
(1 Wakorintho 11:27-30)**

Unaweza kushindwa kuutambua Mwili wa Kristo kwa njia tatu:

MAANA YA DAMU NA NYAMA:

Unashindwa kuupambanua Mwili wa Kristo wakati huelewi maana ya tunda la mzabibu na mkate. Mambo haya ya asili ni ishara za kiroho za damu na mwili wa Yesu. Ingawa watu wengi wanaelewa damu ya Kristo kwa ajili ya ondoleo la dhambi, mara nyingi hawaelewi maana halisi

ya Mwili wa Kristo. Mwili wa Kristo ulivunjwa kwa ajili ya uponyaji wako (ona Yohana 6:48-58 na Luka 6:48-51).

MGAWANYIKO KATIKA MWILI:

Wakati fulani tunashindwa kuupambanua Mwili wa Kristo kwa kutotambua kifungo cha kweli tulicho nacho na ndugu na dada zetu katika Bwana. Migawanyiko inapotokea katika Kanisa, hatuutambui ipasavyo Mwili wa Kristo. Tunakula na kunywa isivyostahili ikiwa hatuelewi muungano wetu wa kiroho na ndugu na dada katika Bwana. Paulo anaeleza katika 1 Wakorintho 3:1-13 kwamba Wakristo wa kimwili wanaohusika katika mgawanyiko hawawezi kushiriki Neno kwa sababu ya kimwili.

KULA VISIVYO:

Tunakula isivyostahili tunaposhiriki ushirika na maisha ambayo hayajachunguzwa. Udhaifu na magonjwa hutokana na kufanya hivi. Hii ndiyo sababu Paulo anasema jichunguze mwenyewe kiroho na utubu kabla ya kula Komunyo.

UHARIBIFU WA MWILI AMBAO ROHO ANAOKOLEWA

Mungu anaruhusu wengine wamgeuzwe Shetani ili kuuharibu mwili kwa sababu za kinidhamu. Mungu haweki ugonjwa juu ya mtu, lakini Yeye huruhusu. Unaweza kusoma kuhusu mchakato huu katika 1 Wakorintho 5:1-7. Katika kifungu hiki Biblia inafunua:

Jinsi ya kufanya: Inapaswa kufanywa katika ...

- Umoja.
- Roho na nguvu za Bwana.
- Jina la Bwana.

Kwa nini ifanywe: Inapaswa kufanywa kwa sababu ya...

- Uasherati.
- Tabia mbaya kuliko ile ya ulimwengu (Wamataifa).
- Kiburi.
- Kukosa toba.
- Uovu katikati ya watu wa Mungu.

Makusudi yake: Mtu binafsi: Kuangamizwa kwa mwili ili roho iokolewe. Ushirika: Ondoa uovu kabla ya wengine kuathiriwa.

KUJIPIMA

1. Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Je, ni sababu gani tano za ugonjwa zilizojadiliwa katika somo hili?

---

3. Ugonjwa unawezaje kutokana na ukiukaji wa sheria za kiroho?

---

4. Je, ugonjwa hutokana na utendaji wa Shetani?

---

5. Ugonjwa hutokanaje na ukiukaji wa sheria za asili za Mungu?

---

6. Kupambanua isivyofaa kwa Mwili wa Kristo kunawezaje kusababisha ugonjwa?

---

7. Eleza mwongozo wa Biblia unaotaka kuharibiwa kwa mwili ili roho inaweza kuokolewa.

Je, inafanywaje? _____

Kwa nini inapaswa kufanywa? _____

Madhumuni yake ni yapi? _____

(Majibu ya majoribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KUFANYA KAZI

1. Fikiri kuhusu sababu ya ugonjwa wako au ya mtu unayemhudumia. Je, inaweza kuwa kutokana na...
-Ukiukaji wa sheria za kiroho?
-Kukiuka sheria za asili za Mungu?
-Mashambulizi ya Shetani?
-Je, unatambua isivyofaa mwili wa Kristo?
-Uharibifu wa mwili ili roho iokolewe?
2. Je, unafikiri wewe ni mgonjwa (au umewahi kuwa) kutokana na kuadhibiwa? Unapaswa kufanya nini (au umefanya) kulingana na Yakobo 5:14-16 ?

---

3. Ikiwa ugonjwa wako au ule wa mtu unayemhudumia ni tokeo la kuvunja sheria ya asili ya Mungu, ni nini kifanyike kurekebisha hili?

---

4. Ikiwa ugonjwa wako au ule wa mtu unayemhudumia ni matokeo ya kuvunja sheria ya kiroho, ungama na utubu dhambi yako na udai I Yohana 1:8-9, au uwaongoze kufanya hivyo.

---

5. Je, unafikiri wewe au mtu unayemhudumia mmeutambua isivyofaa Mwili wa Kristo? Ikiwa ndivyo, tubu na umwombe Mungu msamaha, kisha uombe uponyaji wa hali ya kimwili.

---

6. Ikiwa unaamini ugonjwa wako au wa mtu unayemhudumia unasababishwa na kipepo, funga roho ya udhaifu katika maombi na ufungue nguvu za uponyaji za Roho Mtakatifu.

---

7. Jifunze Ahadi ya Uponyaji kwa somo hili:

Kabla sijateswa nilipotoka; lakini sasa nimelishika neno lako. Ni vyema kwangu kwamba nimeteswa; ili nipate kujifunza sheria zako. Sitasahau mausia yako kamwe; maana kwa hao umenihuisha.

(Zaburi 119:67,71,93)

Kifungu hiki kinafunua kwamba Daudi alipata mateso kwa sababu ya uvunjaji wa sheria za kiroho. Alijifunza nini kutokana na uzoefu huo? Ni nini kilileta "kuhuisha" (uponyaji) kwenye hali yake? Unaweza kutumia jinsi gani yale ambayo Daudi alijifunza katika maisha yako mwenyewe?

SURA YA SITA

AINA ZA UGONJWA

MALENGO:

Baada ya kumaliza somo hili utaweza:

- Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.
- Orodhesha aina tano za msingi za ugonjwa.
- Bainisha ugonjwa wa kiroho.
- Bainisha ugonjwa wa kimwili.
- Bainisha ugonjwa wa akili.
- Bainisha ugonjwa wa kihisia.
- Bainisha hali zinazosababishwa na kishetani.

AHADI ZA UPONYAJI ZA KUDAI:

Unirehemu, ee Bwana; kwa maana mimi ni dhaifu; Ee Bwana, uniponye, kwa maana mifupa yangu imeteseka. Nafsi yangu ina huzuni nyingi, lakini wewe, Bwana, hata lini? Bwana amesikia dua yangu; Bwana atayapokea maombi yangu.

(Zaburi 6:2-3, 9)

UTANGULIZI

Tunapozungumza kuhusu "ugonjwa au ugonjwa" tunamaanisha hali yoyote ya kiroho, kiakili, kihisia, au ya kimwili ambayo haiko katika mpangilio mzuri kama ilivyoumbwa na Mungu. Kuna aina tano za ugonjwa. Hizi ni:

UGONJWA WA KIROHO:

Ugonjwa wa kiroho ni dhambi. Ikiwa haitashughulikiwa, dhambi ni ya kiroho. Sayansi ya matibabu au uponyaji wa asili hauwezi kufanya chochote kwa hali hii. Kila mtu huathiriwa na ugonjwa wa kiroho kwa sababu wote wamefanya dhambi. Uponyaji wa ugonjwa wa kiroho huja kutokana na kutubu, kupokea msamaha wa dhambi, na kumkubali Yesu Kristo kama Mwokozi wa kibinagsi.

UGONJWA WA MWILI:

Ugonjwa wa kimwili unaweza kutokana na matatizo ya kikaboni ambayo ni matatizo ambayo yanaweza kuzingatiwa na kugunduliwa na madaktari. Katika matatizo ya kikaboni muundo halisi au tishu za mwili huharibiwa kwa namna fulani. Ugonjwa wa kimwili unaweza pia kutokana na matatizo ya utendaji yanayotokana na kutofanya kazi

vizuri kwa kiungo au sehemu ya mwili. Matatizo ya utendaji ni pamoja na hali mbalimbali ambazo tatizo katika sehemu moja husumbua viumbe vyote. Ya kawaida zaidi ni magonjwa ya moyo, shinikizo la damu, kisukari, vidonda vya tumbo, na mzio. Kwa sababu ya asili iliyounganishwa ya mwanadamu, ugonjwa katika sehemu moja huathiri mwili mzima. Hii ina maana kwamba magonjwa ya utendaji ambayo yanaendelea bila kudhibitiwa yanaweza kusababisha magonjwa ya kikaboni.

UGONJWA WA HISIA:

Ugonjwa wa kihisia hutokana na hisia zenyenye madhara kama vile hasira, chuki, uchungu, n.k. Uponyaji huja kupitia msamaha na uponyaji wa wima na mlalo. Msamaha wa wima hutokea unapomwomba Mungu akusamehe kwa hisia za dhambi. Unapotubu, Mungu huponya hali hizi za ndani. Msamaha wa usawa na matokeo ya uponyaji unapowasamehe waliokukosea. Wengine huita hii "uponyaji wa ndani," ingawa neno hilo wakati mwingine limetumiwa vibaya na kupanuliwa kujumuisha uzoefu amba Biblia haifundishi.

UGONJWA WA AKILI:

Ugonjwa wa akili ni afya duni ya akili inayotokana na shida ya akili, udumavu, magonjwa, ajali, kuvunjika, kuzaliwa kasoro, na hali ya kisaikolojia isiyosababishwa moja kwa moja na uwepo wa pepo.

HALI ZA KIPEPO

Hali zinazosababishwa na kishetani ni pamoja na kumilikiwa, kukandamizwa, kushikwa na akili, na hali za kiakili na kimwili zinazosababishwa na kishetani. Hali za kipepo zinahitaji aina maalum ya uponyaji inayoitwa ukombozi. Ukombozi na uponyaji vinahusiana, lakini Maandiko yanaonyesha tofauti kati yao:

Kisha akawaita wanafunzi wake kumi na wawili, akawapa uwezo na mamlaka juu ya pepo wote na kuponya magonjwa. Naye akawatumua kuhubiri Ufalme wa Mungu, na kuponya wagonjwa. (Luka 9:1-2)

Utajifunza zaidi kuhusu hali zinazosababishwa na kishetani katika Sehemu ya Sita ya kozi hii.

KUJIPIMA

1. Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Je, ni aina gani tano za msingi za ugonjwa?

---

3. Ugonjwa wa kiroho ni nini?

---

4. Ugonjwa wa kimwili ni nini?

---

5. Ni nini husababisha ugonjwa wa kihisia-moyo?

---

6. Ugonjwa wa akili ni nini?

---

7. Ni hali gani zinazosababishwa na kishetani?

(Majibu ya majoribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo
huu.)

KUFANYA KAZI

1. Chambua kwa maombi ugonjwa wako mwenyewe au wa mtu unayemhudumia. Je, unakabiliana na ugonjwa wa aina gani? Je, ni...

Kiroho?
 Mwili?
 Akili?
 Kihisia?
 Kusababishwa na kipepo?

2. Andika sababu unayoamini ni....

Ugonjwa wa kiroho:

Ugonjwa wa Kimwili:

Ugonjwa wa akili:

Ugonjwa wa kihisia:

Hali inayosababishwa na kishetani:

---

3. Kwa sababu ya asili jumuishi ya mwanadamu, ugonjwa katika sehemu moja huathiri mwili mzima. Je, unaweza kuona jinsi hii ni kweli katika ugonjwa wako mwenyewe au ule wa mtu unayemhudumia?

Hali ya kimwili inaathirije roho, hisia, na akili?

Je, hali ya kiroho inaathirije mwili, hisia, na akili?

Je, hali ya kihisia huathirije mwili, akili, na roho?

Je, hali ya kiakili inaathirije mwili, roho, na hisia?

---

4. Jifunze mistari ya uponyaji ya somo hili ambayo inapatikana katika Zaburi 6:

Unirehemu, ee Bwana; kwa maana mimi ni dhaifu; Ee Bwana, uniponye, kwa maana mifupa yangu imeteseka (mstari wa 2). Nafsi yangu ina huzuni nyingi, lakini wewe, Bwana, hata lini? (mstari wa 3). Bwana amesikia dua yangu; Bwana atayapokea maombi yangu (mstari 9).

Mstari wa 2 unaonyesha hali ya kimwili: "Mifupa yangu inasumbua." **Mstari wa 3** unaonyesha hali ya kiroho: "Nafsi yangu pia imefadhaika sana." Mstari wa 3 unaonyesha Mtunga Zaburi alilazimika kungoja uponyaji wake: "Ee Bwana, hata lini?" (Je, umewahi kuuliza swali hili kuhusiana na uponyaji?) **Mstari wa 9** unaonyesha imani yake kwa Mungu: "Bwana amesikia dua yangu" ("amesikia" ni wakati uliopita). "pokea" ni wakati ujao). Ombi lake la uponyaji limesikika, ingawa udhihirisho wake bado uko katika siku zijazo.

SURA YA SABA

MATOKEO YA MWISHO YA UGONJWA

MALENGO:

Baada ya kumaliza somo hili utaweza:

- Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.
- Tambua matokeo mawili ya mwisho ya ugonjwa.
- Bainisha aina mbili za kifo.

AHADI YA KUPONYA YA KUDAI:

Maana nayajua mawazo ninayowawazia ninyi, asema Bwana, ni mawazo ya amani wala si ya mabaya, kuwapa ninyi tumaini siku zenu za mwisho. (Yeremia 29:11)

UTANGULIZI

Kuna matokeo mawili tu ya mwisho ya ugonjwa. Itakuwa ama kwa utukufu wa Mungu au ugonjwa wa kifo. Kwa vyovoyote vile, Mungu anaahidi:

Maana nayajua mawazo ninayowawazia ninyi, asema Bwana, ni mawazo ya amani wala si ya mabaya, kuwapa ninyi tumaini siku zenu za mwisho. (Yeremia 29:11)

UGONJWA KWA UTUKUFU WA MUNGU

Ugonjwa kwa ajili ya utukufu wa Mungu ni ule ambapo mtu humtukuza Mungu kupitia ushuhuda wake, maisha na huduma. Unaweza kusoma hadithi ya mtu kipofu tangu kuzaliwa katika Yohana sura ya tisa. Yesu alisema juu ya kipofu huyu:

... Huyu hakutenda dhambi, wala wazazi wake; bali kazi za Mungu zidhihirishwe ndani yake. (Yohana 9:3)

Kipofu alipoponywa, Mungu alipokea utukufu kupitia ushuhuda wake. Mungu anapaswa kupokea utukufu kila wakati kwa uponyaji wote halali. (Kwa neno "halali" tunamaanisha uponyaji ambao haujaingiliwa na Shetani.)

UPONYAJI WA ASILI:

Mungu kwa kawaida hupewa sifa kwa ajili ya uponyaji wa kiungu, bila shaka, lakini utukufu unapaswa pia kutolewa Kwake kwa kile kinachoitwa uponyaji wa asili wa mwili kupitia taratibu zake zenyewe. Mungu aliumba mwili na kuonyesha asili yake na nguvu za uumbaji kupitia michakato ya asili ya mwili.

UPONYAJI WA MATIBABU:

Sifa zinapaswa pia kumwendea Mungu kwa ajili ya uponyaji unaosaidiwa na njia za matibabu. Biblia inasema kila zawadi njema hutoka kwa Mungu (Yakobo 1:17) na hii inajumuisha dawa, vitamini, na vitu vingine vinavyokufaidi kimwili. Dawa nyingi zinatokana na vitu vya asili vilivyomo kwenye mimea na vitu ambavyo vilumbwa na Mungu hapo kwanza.

PAPO HAPO NA KUCHELEWA:

Wakati fulani mtu anaponywa mara moja, lakini nyakati nyingine uponyaji unachelewa na anaponywa baadaye au hatua kwa hatua. Fikiria mifano hii:

-Zekaria hakuponywa hadi kuzaliwa kwa Yohana: Luka 1:20

-Hana hakuweza kuzaa mtoto hadi wakati ufaao wa Mungu: 1 Samweli 1:5-19

-Licha ya imani ya Ibrahim, Ibrahim na Sara hawakuweza kuzaa mtoto mpaka Wakati wa Mungu: Waebrania 11:11

Iwe ni papo hapo au polepole, Mungu anapaswa kupokea utukufu kwa ajili ya uponyaji.

UGONJWA WA KUFA

Katika Yohana 11:4 Yesu alisema ugonjwa wa Lazaro hakuwa wa kufa. Hii ina maana kuna ugonjwa wa kifo. Lengo la uponyaji sio kutokufa. Uponyaji wa Kimungu haufanikii hili zaidi ya vile dawa inavyofanya. Hata wale waliofufuliwa kutoka kwa wafu na Yesu walikufa hatimaye, kutia ndani Lazaro.

Kuna aina mbili za kifo zinazotajwa katika Biblia. Kifo cha mapema hutokea wakati mtu anapogeuziwa kwenye uharibifu wa mwili na kufa kabla ya wakati ili roho ipate kuokolewa (1 Wakorintho 5:4-5). Ulijfunza kuhusu hili katika Sura ya Tano.

Aina ya pili ya kifo inayotajwa katika Biblia ni kifo kilichowekwa rasmi. Kila mwanadamu ana wakati wake wa kufa (Waebrania 9:2; Mhubiri 3:2). Hata Elisha, nabii mkuu wa Mungu aliyefanya miujiza mingi ya uponyaji, aliugua kwa “ugonjwa ambao atakufa” (2 Wafalme 13:14). Kwa wakati uliowekwa wa kufa inawezekana kuacha kupumua badala ya kuugua na kufa:

**... waiondoa pumzi yao, wanakufa, na kuyarudia mavumbi yao.
(Zaburi 104:29)**

Akiwa mzee Musa hakuwa na athari za uzee. Yoshua alikuwa "mzee na mwenye umri mwingu." Mungu alimhifadhi mmoja kwa njia isiyo ya kawaida, huku yule mwengine alipata matokeo ya kuzeeka kwa asili. Hali yao ya kiroho haikuwa na uhusiano wowote na hili. Wote wawili walikuwa viongozi wakuu wa kiroho. Mungu atakutegemeza ikiwa mwili wako unapitia

michakato ya asili ya uzee na kifo kutokana na magonjwa au umehifadhiwa kwa njia isiyo ya kawaida.

Mara nyingi tunafanya makosa ya kuishi kufungwa na vigezo vyta wakati badala ya umilele. Kama muumini, tayari unaishi katika uzima wa milele iwe unaishi upande huu au mwingine wa kifo. Muumini anapokufa, ni uponyaji wa mwisho ndani ya vigezo vyta umilele.

Kumbuka: utapata uponyaji. Kwa wengine, itakuwa na uzoefu upande huu wa kifo. Mungu atakuinua na utamtukuza kwa ushuhuda wako, maisha yako na huduma yako.

Wengine watapokea uponyaji wa mwisho wanapopitia kifo na kwa ushindi kuingia katika uwepo wa Bwana wakiwa na mwili, nafsi, na roho ambazo ni kamili kabisa.

KUJIPIMA

1. Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Matokeo ya mwisho ya ugonjwa ni yapi?

---

3. Je, ni aina gani mbili za kifo zinazotambuliwa katika Maandiko?

(Majibu ya majoribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KUFANYA KAZI

1. Ikiwa ugonjwa wako au wa mtu unayemhudumia unachukuliwa kuwa hauna mwisho, ni Mungu pekee anayeweza kufunua kama ni "ugonjwa wa kifo" au kwa "utukufu wa Mungu." Mungu asipodhihirisha ugonjwa ni wa mauti, basi endelea kuomba uponyaji sawasawa na mapenzi ya Mungu.
2. Uponyaji wa kimatibabu na wa asili unatoka kwa Mungu, sawa na uponyaji wa kiungu. Tatizo hutokeea pale watu wanapotoa sifa kwa madawa na waganga badala ya kutambua Mungu ndiye chanzo cha uponyaji wote. Yesu alisema kuhusu Israeli:

...Hawakujuua kwamba niliwaponya. (Hosea 11:3)

Mfalme Asa alikuwa kwa sababu alitafuta msaada wa matibabu tu. Alipuuza hali yake ya kiroho na hakumgeukia Bwana wakati wa mahitaji yake (2 Mambo ya Nyakati 16:12).

3. Je, unaweza kukumbuka ugonjwa uliopata ambapo uponyaji ulisaidiwa na matumizi ya dawa, madaktari, au michakato ya asili ya mwili? _____ Je, ulimshukuru Mungu kwa uponyaji huu? _____ Kama sivyo, fanya hivyo sasa.
  4. Je, wewe au mtu unayemhudumia unapoponywa, je, uponyaji huu utautumiae kumtukuza Mungu?
-
-

5. Ikiwa ugonjwa wako ni wa kifo na ni wakati uliowekwa wa kufa kimwili, kumbuka kwamba tayari unaishi katika vigezo vya umilele. Utapona. Utaingia kwenye uwepo wa Mfalme ukiwa na afya kamilifu!

SEHEMU YA TATU

USHAMBULIAJI

Katika sehemu ya mwisho ulijifunza kuhusu mashambulizi ya adui kwenye mwili wa kimwili uliposoma chanzo, sababu, aina, na matokeo ya mwisho ya ugonjwa.

Katika sehemu hii utajifunza jinsi ya kufanya mashambulizi dhidi ya Shetani na kupigana kwa ajili ya mwili wa kimwili. Mashambulizi ya kupinga ni jibu lililoundwa ili kukabiliana na kushindwa kwa mashambulizi ya adui.

Ili kujibu mashambulizi ya Shetani kwa mwili wa kimwili lazima uelewe:

- MSINGI WA UPONYAJI WA KIBIBLIA.
- MADHUMUNI YA UPONYAJI.
- KARAMA ZA UPONYAJI.

Hiyo ndiyo mada ya sehemu hii.

SURA YA NANE

MSINGI WA BIBLIA WA UPONYAJI

MALENGO:

Baada ya kumaliza somo hili utaweza:

- Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.
- Eleza mfano wa Agano Jipya wa mpanzi kama unavyohusiana na uponyaji.
- Fanya muhtasari wa mafundisho ya Agano la Kale kuhusu uponyaji.
- Kwa kutumia mifano ya Yesu na Kanisa la kwanza, fanya muhtasari wa mafundisho ya Agano Jipya kuhusu uponyaji.
- Tambua uponyaji kama faida ya upatanisho wa Yesu Kristo.
- Fanya muhtasari wa Agizo Kuu kuhusiana na uponyaji na ukombozi.
- Orodhesha marejeo ya Biblia ambayo yanathibitisha kwamba waamini wote wanapaswa kuhusika katika huduma ya uponyaji na ukombozi.
- Tambua funguo tatu za Ufalme zinazohusiana na uponyaji.

AHADI YA KUPONYA YA KUDAI:

Bali alijeruhija kwa makosa yetu, Alichubuliwa kwa maovu yetu; adhabu ya amani yetu ilikuwa juu yake; na kwa kupigwa kwake sisi tumepona. (Isaya 53:5)

UTANGULIZI

Kwa somo hili unaanza safari ya imani katika uponyaji na ukombozi. Biblia ni pasipoti yako kwa safari hii. Katika ulimwengu wa asili, pasipoti huthibitisha uraia wako na kukuhakikishia mapendeleo yanayotolewa na taifa lako.

Kama pasipoti ya kiroho, Neno la Mungu huthibitisha uraia wako katika Ufalme wa Mungu. Inakuhakikishia kwamba kama muumini aliyezaliwa mara ya pili unastahili mapendeleo unayopewa na uraia huu, ikijumuisha mapendeleo ya uponyaji na ukombozi wa kimungu.

NENO LA MUNGU NA UPONYAJI

Soma mfano wa mpanzi katika Mathayo 13:3-8, 18-23; Marko 4:3-8, 14-20; na Luka 8:5-8, 10-15 . Katika mfano huu, Yesu anaeleza kwamba “mbegu” ni Neno la Mungu. Katika ulimwengu wa asili mbegu ina ndani yake uwezo wa kuleta uhai, lakini haina nguvu mpaka ipande na kukuzwa.

Ndivyo ilivyo katika ulimwengu wa kiroho. Mbegu ya Neno la Mungu ina uwezo wa kuleta uhai wa kiroho. Mbegu ya Neno la Mungu juu ya uponyaji ina uwezo wa kuleta ukombozi. Lakini hadi Neno la uponyaji litakapopandwa maishani mwako, utakuwa unajaribu kuvuna bila kupanda. Huwezi kuvuna wakati hujapanda. Hii ndiyo sababu ni lazima ujifunze msingi wa Biblia wa uponyaji na ukombozi. Sheria moja ya mavuno ni kwamba ili kuvuna ni lazima kupanda.

Sheria nyingine ya mavuno ni kwamba, usivune katika msimu uleule uliopanda, bali utavuna kwa majira yake (yafaayo). Unapoanza kupanda Neno la Mungu maishani mwako, unaweza usione uponyaji mara moja au kuona matokeo kwa wale unaowahudumia. Lakini ukiendelea kupanda Neno la uponyaji, lazima hatimaye uvune - ni sheria ya mavuno ya Mungu.

Mfano wa mpanzi pia una maonyo fulani ambayo unapaswa kufahamu unapoanza kujifunza yale ambayo Biblia inafundisha kuhusu uponyaji. Mbegu ya Neno la Mungu inapopandwa daima kunakuwa na upinzani kutoka kwa Shetani.

Mbegu nyingine huanguka kando ya "njia" ya maisha yako na yule mwovu anaiba kutoka kwako. Unasikia Neno la Mungu juu ya uponyaji na ukombozi, lakini unaruhusu kunyakuliwa, labda kwa mapokeo au kwa mashaka, upinzani, na kutoamini.

Mbegu zingine huanguka kwenye "ardhi ya mawe" na hauruhusu kuota mizizi moyoni mwako. Udongo wenyewe mawe unawakilisha moyo mgumu ambaa hauko wazi kwa ukweli wa Neno la Mungu. Neno hupokelewa kwa furaha mara ya kwanza, lakini mateso yanapokuja (labda kwa namna ya mashambulizi ya kimwili) au mateso yanapotokea (labda kutoka kwa wale wasioamini uponyaji wa kiungu) Neno hukauka na unachukizwa. Mbegu ya Neno la Mungu juu ya uponyaji inaweza pia kusongwa na "miiba" katika maisha yako. Masumbuko ya dunia, mali, anasa, na tamaa hunyonga ukuaji wake.

Mwanadamu ameundwa na asili ya utatu inayojumuisha mwili, nafsi, na roho. Mwili ni sehemu ya mwili ya mwanadamu. Nafsi na roho ni sehemu za kiroho zinazomwezesha kutenda, kufikiri, kuhisi, kuitikia kihisia-moyo, na kuitikia kiroho kwa Mungu.

Hawa wote wanahuksika katika kupanda na kuvuna kweli ya kiroho. Kupitia hisi za mwili za kusikia na kuona unapokea mbegu ya uzazi ya Neno la Mungu. Unaposoma au kusikia Neno linaingia rohoni mwako. Lakini ili kuzaliana katika maisha yako, mbegu lazima iingie ndani ya roho yako. Mchakato huo ni kama uzazi wa kibiolojia katika ulimwengu wa asili. Ili wanadamu waweze kuzaliana lazima kuwe na dume, jike, na mbegu ya kibaolojia ambayo hupitishwa kwa njia ya urafiki.

Kwa kutumia hili kiroho, Neno la Mungu ni mbegu. Roho ni sehemu ya "kiume" ya asili ya kiroho na nafsi ni sehemu ya "kike". (Tunajua nafsi ni sehemu ya kike ya asili ya kiroho, kwa sababu Daudi alisema "Nafsi yangu itajisifu katika Bwana" katika Zaburi 34:2). Ili kuzaa, mbegu lazima iingie kwenye roho (kiume) na kupitishwa kwenye nafsi (ya kike).

Sababu kwamba Neno la Mungu mara nyingi halifanyi mabadiliko katika maisha yetu ni kwamba tunaliruhusu tu liingie rohoni mwetu. Kamwe haturuhusu kupenya ndani kabisa ya asili yetu ya kiakili katika akili, mapenzi, na hisia.

Katika ulimwengu wa asili, mwanamume na mwanamke wanapoungana na kupandwa mbegu ya kibaolojia, athari zake ni dhahiri. Seli za maisha mapya huzalishwa na mtoto hatimaye huzaliwa. Ndivyo ilivyo katika ulimwengu wa kiroho. Neno la Mungu kuhusu uponyaji linapopitishwa kutoka katika hisi za kimwili za jicho au sikio hadi rohoni mwako na kisha kupandwa ndani ya nafsi yako, hatimaye madhara yake yataonekana katika mwili wako wa kimwili.

REKODI YA AGANO LA KALE

Somo letu la msingi wa Kibiblia wa uponyaji na ukombozi huanza katika kumbukumbu ya Agano la Kale. (Marejeleo mbalimbali katika somo hili yanapojadiliwa, chukua muda kuyasoma katika Biblia yako).

Hapo awali, mwanadamu aliumbwa bila dhambi na mwenye afya ya mwili, nafsi, na roho. Tayari umejifunza katika Sura ya Nne kwamba kifo kiliingia ulimwenguni kutokana na dhambi ya mwanamume na mwanamke wa kwanza (Mwanzo 3). Pia ulijifunza kwamba laana ya kifo ilipomjia mwanadamu, Shetani aliingia katika mfumo wa urithi wa mwanadamu na kuanza kazi yake yenye uharibifu ya magonjwa, magonjwa, utumwa na kifo.

Lakini katika wakati huu wa giza wa historia, ahadi ya kwanza ya uponyaji wa kiroho na kimwili ilitolewa. Katika Mwanzo 3:15 Mungu alisema kwamba “uzao” wa mwanamke ungeponda kichwa cha Shetani. “Uzao” huu ulikuwa ni ahadi ya kinabii kuhusu Yesu ambaye, kuitia huduma Yake ya kidunia, kifo, na ufuluo wake, angemshinda Shetani.

Rekodi ya Mwanzo ina masimulizi mawili ya uponyaji wa kimungu. Katika Mwanzo 17:18-19 Mungu aliahidi kuponya utasa wa Sara. Katika Mwanzo 21:1-7 hili lilitimizwa. Mwanzo 20:17 inarekodi uponyaji wa Abimeleki.

Katika kitabu cha Kutoka, magonjwa na uponyaji wa kimungu yanaingia kwa uwazi zaidi katika rekodi ya Biblia. Baada ya Waisraeli kukombolewa kutoka Misri, watu walitembea kwa siku kadhaa bila kupata maji. Hatimaye walipofika Mara, hawakuweza kunywa maji hayo kwa sababu yalikuwa machungu.

Mungu alimwonyesha Musa mti ambao, ulipotupwa ndani ya maji, ulifanya maji kuwa matamu. Kufuatia haya Mungu alijidhihirisha kuwa Mponyaji wa watu wake. Alisema:

... ikiwa utaisikiza sauti ya Bwana, Mungu wako, kwa bidii, na kufanya yaliyo sawa machoni pake, na kutega sikio usikie maagizo yake, na kuzishika amri zake zote, sitatia maradhi haya juu ya mtu hata mmoja. wewe, niliyoleta juu ya Wamisri; kwa maana mimi ndimi Bwana nikuponyaye.

(Kutoka 15:26)

Tafsiri sahihi zaidi ya hili ni "Mimi ndimi Bwana tabibu wako." Hii inaonyesha hatua ya kawaida, inayoendelea.

Kwa sababu ahadi hii ilitolewa kwanza kwa Israeli katika hali maalum, wengine wanasema inawahu wao tu na kwamba Wakristo hawawezi kuidai. Ni lazima tukumbuke, hata hivyo, kwamba majina ya Mungu ni mafunuo ya asili na tabia Yake, na Mungu habadili. Kama Yeye kwa asili alikuwa tabibu na mponyaji wakati huo, Yeye ni yeze yule leo. Marejeleo mengine mahususi ya uponyaji katika kitabu cha Kutoka ni uponyaji wa mkono wa Musa wenye ukoma (Kutoka 4:1-7) na ahadi ya Mungu ya kuondoa magonjwa mionganoni mwa watu wake (Kutoka 23:25).

Kitabu cha Mambo ya Walawi kinaweza kuitwa "mwongozo wa huduma ya afya" wa Biblia. Mungu anafunua kanuni kuhusu matibabu ya ugonjwa (kwa mfano angalia Mambo ya Walawi 13:1-46; 14:1-32) na anatoa maagizo kuhusu maisha yenye afya (ona Mambo ya Walawi 15:1-33 kwa mfano).

Kitabu cha Hesabu kinarekodi uponyaji wa ukoma wa Miriamu na Haruni (Hesabu 12:1-15) na uponyaji wa mapigo yaliyoathiri Israeli (Hesabu 16:41-50 na 21:5-9).

Kumbukumbu la Torati 28 ni sura muhimu sana inayohusiana na uponyaji. Inaelezea uhusiano wa utii kwa afya ya kimwili. Vifungu vingine katika Kumbukumbu la Torati vinavyositisiza ukweli huu ni pamoja na 7:15; 29:22; 30:20.

Mke wa Manoa aliponywa utasa kwenye Waamuzi 13:2-24. Kuna kumbukumbu kadhaa za uponyaji katika kitabu cha 1 Wafalme. Kuna hadithi kuhusu mtu mwenye mkono uliopooza katika 1Wafalme 13:4-6 na kufufuka kwa mtoto aliyekufa katika 1Wafalme 17:17-24. Rekodi inaendelea katika Wafalme wa Pili na uponyaji wa mtoto na Elisha katika 2 Wafalme 4:8-37 na uponyaji wa Naamani katika 2 Wafalme 5:1-14. Soma pia kisa cha Mfalme Azaria katika 2 Wafalme 15:1-12.

Kutokana na uponyaji wa Hezekia katika 2 Wafalme 20:1-11 tunajifunza kwamba Mungu anaweza kuponya magonjwa yasiyoisha na kuongeza miaka ya maisha (ona pia 2 Mambo ya Nyakati 32:24-26 na Isaya 38:1-12,16). Pia tunajifunza kutoka katika 2 Wafalme 13:14 na 21 kwamba kifo huwafikia watu wote, hata wale walio na huduma ya uponyaji.

Sala kubwa ya toba inayohusiana na uponyaji imeandikwa katika 2 Mambo ya Nyakati 6:26-31. 2 Mambo ya Nyakati 20:9 inaa hidi kwamba Mungu anasikia tunapolia katika dhiki. Katika 2 Mambo ya Nyakati 16 unaweza kusoma habari za Asa ambaye alikuwa kwa sababu hakutafuta uponyaji kutoka kwa Mungu. Dhambi yake haikuwa kwenda kwa waganga, bali kupuuza Mungu na nguvu zake za uponyaji. Katika 2 Mambo ya Nyakati 26 unaweza kusoma kuhusu ukoma wa Uzia na katika 2 Mambo ya Nyakati 30:20 kuhusu uponyaji wa watu kupitia maombi ya Hezekia.

Kitabu cha Ayubu, hasa sura ya 1 na ya 2, huturuhusu kuona nyuma ya matukio ili kutambua chanzo cha matatizo ya Ayubu, kutia ndani ugonjwa wake. Jifunze kitabu cha Ayubu ili ujifunze

kuhusu jibu lake wakati wa ugonjwa, majibu ya marafiki zake, na jinsi Mungu alivyomponya na kumkomboa.

Kitabu cha Zaburi kina ahadi nyingi, mafunuo, na maombi kuhusu uponyaji. Jifunze vifungu vifuatavyo:

6:2-3: "Ee Bwana niponye."

27:1: "Bwana ndiye nguvu ya maisha yangu."

30:2: "Nililia na ukniponya."

32:3-5: Dhambi inayokubalika inaleta uponyaji.

34:19-20: "Mateso ya mwenye haki ni mengi, lakini Bwana humponya nayo yote."

38:3,7: Hasira na dhambi huathiri afya yako; ugonjwa huo unaitwa "kuchukiza."

41:1-8 : "Iponye nafsi yangu kwa maana nimekutenda dhambi. Ugonjwa unaitwa uovu.

42:11; 43:5: Mungu ndiye afya ya uso wetu.

42:1-5: Kuponya kwa roho iliyoshuka.

55:1-2: Kudumu kwa maombi na uponyaji.

67:2 : "Ili njia yako ijulikane duniani, uponyaji wako katika mataifa yote."

72:13 Tunapaswa kuwahurumia wanyonge.

91:9, 10 : "Wala tauni haitaikaribia maskani yako.

103:1-5: "Usizisahau fadhili zake... Akuponyaye magonjwa yako yote." Katika kifungu hiki Mungu anadhihirishwa kama msamehevu wa dhambi na tabibu wa magonjwa yote.

105:37 Israeli walitoka pasipo hata mmoja wao aliye dhaifu. Watu milioni tatu walikuwa wazima na wenye nguvu.

107:17-20: "Alituma Neno Lake na kuwaponya."

119:25-28: Tunaimarishwa na Neno.

119:67 : "Kabla ya kuteswa nilipotoka."

147:3: "Akuponyaye magonjwa yako yote." Uponyaji kwa moyo uliovunjika.

105:37: "Akawatoa...hakuna mdhaifu mionganini mwao."

Kitabu cha Mithali hutoa hekima kuhusu maisha yenye afya. Mithali 3:7-8 inaeleza jinsi ya kuwa na afya njema. Mithali 4:20-23 hufunua kwamba masuala ya maisha huathiriwa na mtazamo wa moyo na kwamba ahadi za Mungu huleta uhai na afya.

Mithali 15:4 na 30 huthibitisha kwamba mazungumzo yenye kujenga huleta afya na Mithali 16:24 huonyesha kwamba Neno la Mungu huponya. Mithali 16:24 huonyesha kwamba Neno la Mungu huponya mifupa na Mithali 17:22 hufunua matokeo ya kimwili ya matatizo ya kiroho.

Mhubiri 3:3 huthibitisha kwamba kuna wakati uliowekwa wa uponyaji na Mhubiri 5:17 huonyesha jinsi huzuni na ghadhabu zinavyohusiana na ugonjwa.

Isaya 6:10 inaeleza uhusiano kati ya ufahamu wa kiroho, wongofu, na uponyaji. Isaya 19:22 inathibitisha kwamba Mungu anapoombwa huponya ("kuombwa" maana yake ni "kuomba kwa bidii na kuomba kwa bidii").

Isaya 32:3-4 ni ahadi kuu ya kinabii ya uponyaji kuwa sehemu ya Ufalme wa Mungu. Isaya 33:24 na 35:5-6 inasimulia juu ya uponyaji wakati wa Milenia na jinsi wenyeji watasema "Mimi si mgonjwa."

Katika Isaya 53:5 tumeahidiwa uponyaji na ukombozi kupitia upatanisho. Isaya 57:18-19 inatuhimiza kukaribia kwa ajili ya uponyaji na Isaya 58:8 inathibitisha kwamba "afya yetu itachipuka."

Katika Isaya 61:1 tunajifunza kwamba Yesu alitumwa kuwafunga waliovunjika mioyo. Hii inazungumza juu ya uponyaji wa ndani, wa kihemko.

Katika Yeremia 8:14-15; 20-22 uchungu wa dhambi umefungwa na ugonjwa wa kimwili na Yeremia 15:18 inaeleza jinsi ya kukabiliana na jeraha lisiloweza kuponywa. Yeremia 17:14; 30:12-17; na 33:6 inathibitisha kwamba Mungu ndiye chanzo cha uponyaji.

Maombolezo 3:33 inathibitisha kwamba "Mungu hatatesi kwa hiari." Ezekiel 17:14; 30:17; na 33:6 zinathibitisha kwamba Mungu anaweza kuponywa na kurejesha afya.

Ezekiel 30:21 inazungumza juu ya vidonda visivyoweza kuponywa dawa haiwezi kuponywa. Uponyaji wa kiroho pekee ndio unaweza kuponya aina hizi za majeraha. Ezekiel 34:4, 16,21 na Zekaria 11:16 ina maonyo kwa wachungaji (viongozi wa kiroho) ambao wamepuuza kondoo wagonjwa (watu).

Danieli sura ya 4 inarekodi ugonjwa na uponyaji wa Mfalme Nebukadneza. Hosea 5:13 inaonya juu ya hatari ya kwenda mahali pengine kwa ajili ya uponyaji na Hosea 6:1 na 7:1 huthibitisha kwamba Mungu anaweza na ataponya hali zote za kimwili na za kiroho. Hosea 11:3 inarekodi maneno ya Mungu yenye kuhuzunisha kuhusu Israeli: "Hawakujua ya kuwa niliwaponya; Rekodi ya Agano la Kale ya uponyaji inafungwa na ahadi katika Malaki 4:2 kwamba Yesu atafufuka na "uponyaji katika mbawa zake."

REKODI YA AGANO JIPYA

Uponyaji na ukombozi vinapanuliwa hadi mwelekeo mpya katika rekodi ya Agano Jipyä kupitia mifano ya Yesu na Kanisa la kwanza.

MFANO WA YESU:

Katika Agano Jipyä, Yesu ndiye kielelezo cha mwamini cha imani na utendaji. Huduma yake ya uponyaji na ukombozi ni kielelezo ambacho unapaswa kufuata katika huduma yako mwenyewe. Kati ya aya 3,774 katika Injili nne za Agano Jipyä, 484 zinahusiana haswa na uponyaji wa magonjwa ya mwili na kiakili na ufufuo wa wafu. Katika Marko, mistari 209 kati ya 666 inahusiana na miujiza ya Yesu. Kati ya mistari 1,257 ya masimulizi katika Injili 484 (asilimia 38.5) imejitolea kueleza miujiza ya uponyaji.

Yesu alisema maneno ya Mungu katika huduma yake:

... sifanyi neno kwa nafsi yangu; lakini kama Baba alivyonifundisha, ndivyo ninavyosema. (Yohana 8:28)

Yesu alifanya kazi na mapenzi ya Mungu:

Kwa maana mimi nilishuka kutoka mbinguni ili kufanya mapenzi yangu, bali mapenzi yake aliyenituma. (Yohana 6:38)

Imenipasa kuzifanya kazi zake yeye aliyenipeleka maadamu ni mchana; usiku waja asipoweza mtu kufanya kazi. (Yohana 9:4)

... Chakula changu ni kufanya mapenzi yake aliyenipeleka, na kuimaliza kazi yake. (Yohana 4:34)

Kusudi la Yesu lilikuwa kuharibu kazi za adui ikiwa ni pamoja na dhambi, magonjwa, na utumwa:

... Kwa kusudi hili Mwana wa Mungu alidhihirishwa, ili azivunje kazi za Ibilisi. (1 Yohana 3:8)

Kazi ambazo Yesu alizifanya zilimpendeza Baba:

... kwa maana siku zote nafanya yale yampendezayo. (Yohana 8:29)

Hii ina maana kwamba unapohudumu uponyaji na ukombozi kama Yesu alivyofanya, unampendeza Baba, unazungumza Neno Lake, unafanya mapenzi yake, na unaharibu kazi ya adui.

Kuna marejeleo kadhaa ya Agano Jipyä ambapo Yesu alimponya kila mtu aliyekuwepo:

- Matendo 10:38
- Luka 4:40; 6:17-19; 9:11
- Mathayo 4:23-25; 9:6,35; 10:1; 12:15; 14:14,34-36

Yesu aliponya aina nyingi za magonjwa:

- Kifafa
- Ugonjwa wa kushuka
- Viziwi na bubu
- Kupooza au kupooza
- Kutokwa na damu kwa muda mrefu
- Kuna pepo
- mkono uliopooza (ulemavu au kupooza)
- Kipofu
- Udhaifu
- Kurejesha sikio lililokatwa
- Kufufua wafu
- Mlemavu (kama inavyotumika katika Marko 9:43, hii inaonyesha wazi kwamba kiungo kimeondoka)

Huruma ilikuwa ni hisia ya kutia moyo katika huduma ya Yesu ya uponyaji (kwa mifano ona Mathayo 9:36; 12:9-13; 14:14; 18:27; 20:29-34; 29:34; Marko 1:41; 3 :1-5; 5:19; Luka 6:6-10; 7:12-15; 10:33; 14:1-6; na Yohana 11:38-44). Hisia nyingine ambazo Yesu alionyesha katika huduma ya uponyaji zilikuwa huzuni, hasira, kuugua, na kulia.

Yesu alitumia njia mbalimbali katika uponyaji. Wakati fulani Yesu aliwaita wagonjwa kwake (Marko 3:1-6). Nyakati nyingine walimwita (ona hadithi ya mtumishi wa akida katika Mathayo 8:5-13; Luka 7:1-10 na uponyaji wa binti Yario katika Mathayo 9:18-19; 23-26).

Yesu alishughulika na mtu mzima, si hali ya kimwili tu. Alifundisha msamaha wa dhambi na uponyaji pamoja. Wakati fulani aliponya kwanza, kisha akasamehe dhambi (ona Luka 17:9 na Yohana 5:14). Nyakati nyingine alisamehe dhambi kwanza, kisha akaponya (ona Marko 2:1-12).

Wakati mwingine uponyaji ulifanyika bila imani kwa upande wa mgonjwa (angalau haikutajwa):

- Lazaro: Yohana 11:1-44
- Sikio la Malko: Luka 22:50-51
- Mwendawazimu wa Kigadare: Marko 5:1-20
- Kiziwi na bubu: Marko 7:32-35
- Mama mkwe wa Petro: Luka 4:38-39
- Mwana wa mjane: Luka 7:12-15
- Mtu mwenye mkono uliopooza: Marko 3:1-5
- Mtu aliyezaliwa kipofu: Yohana 9:1-7
- Binti ya Ibrahimu: Luka 13:10-13
- Mtoto wa mfalme: Yohana 4:46-50
- Mtumishi wa akida: Mathayo 8:5-13

- Binti wa Kisirofoinike: Mathayo 15:21-28
- Binti ya Yario: Marko 5:35-43

Wakati mwingine uponyaji ulitokea kwa sababu ya imani ya mtu binafsi:

- Vipofu wawili: Mathayo 9:27-31
- Mkoma: Mathayo 8:2-4; 20:29-34; Marko 1:40-44
- Wakoma kumi: Luka 17:11-19
- Vipofu wawili: Mathayo 20:29-34
- Bartimayo kipofu: Marko 10:46-52; Luka 18:35-43
- Mwanamke mwenye kutoka damu: Mathayo 9:20-22; Marko 5:25-34; Luka 8:43-48

Wakati mwingine uponyaji ulitokea kwa sababu ya imani ya wengine:

- Mtumishi wa akida: Mathayo 8:5-13
- Mtoto wa mfalme: Yohana 4:46-53
- Wanne waliomleta yule mtu aliyepooza: Mathayo 9:1-8; Marko 2:1-12; Luka 5:17-26
- Binti wa Msirofoinike: Mathayo 15:21-28
- Bubu mwenye shetani: Mathayo 9:32-33
- Kipofu/bubu, mwenye pepo: Mathayo 12:22-23
- Binti ya Yario: Marko 5:35-43
- Kiziwi na bubu: Marko 7:32
- Kipofu: Marko 8:22-26

Yesu alitumia njia mbalimbali za maneno katika uponyaji. Wakati fulani Alizungumza neno la tamko tu:

- Binti ya Ibrahimu: Luka 13:10-13
- Mtoto wa mfalme: Yohana 4:46-50
- Bartimayo kipofu: Marko 10:46-52
- Wale vipofu wawili: Mathayo 9:27-31
- Mtumishi wa akida: Mathayo 8:5-13

Wakati fulani alizungumza Neno la amri:

- Mtu mwenye kupooza: Luka 5:17-26
- Binti ya Yario: Marko 5:22-24, 35-43

Wakati fulani Yesu aliunganisha amri na mguso:

- Mkoma: Mathayo 8:2-4
- Wale vipofu wawili: Mathayo 9:27-31
- Mama mkwe wa Petro: Luka 1:38-39
- Kiziwi na bubu: Luka 7:32-35
- Mwana wa mjane: Luka 7:12-15
- Binti ya Abrahamu: Luka 13:10-13

Wakati fulani Yesu aliomba:

- Mama mkwe wa Petro: Luka 4:38-39
- Kiziwi na bubu: Marko 7:32-35
- Mwana wa mjane: Luka 7:12-15
- Lazaro: Yohana 11:38-44
- Mtu mwenye mkono uliopooza: Marko 3:1-5

Haikuwa lazima kwa Yesu kuwa pamoja kimwili na wagonjwa ili kuponya. Aliponya kwa mbali:

- Mtumishi wa akida: Mathayo 8:5-13
- Mtoto wa mfalme: Yohana 4:46-50
- Binti wa mwanamke Msirofoinike: Mathayo 15:21-28

Yesu mara nyingi aliwaamuru wagonjwa kufanya kitu kama sehemu ya mchakato wa uponyaji:

- Mtu mwenye mkono uliopooza aliambiwa "inyooshe" Luka 6:6-11.
- Mtu aliyepooza huko Bethzatha aliambiwa: "Inuka, jitwike godoro lako, uende" Yohana 5:1-9.
- Mkuu aliyekuwa na mtoto mgonjwa aliambiwa "nenda zako": Yohana 4:46-54
- Wale wenye ukoma kumi waliambiwa wajionyeshe kwa kuhani: Luka 17:11-19
- Kipofu mmoja aliambiwa aoge katika bwawa la Siloamu: Yohana 9:7

Yesu alihudumu uponyaji katika hadhara (makundi na katika sinagogi) na katika mazingira ya faragha (nyumbani na katika mawasiliano ya watu binafsi).

Yesu alitumia vitu visivyo vya kawaida vya "nyenzo" kama vile:

- Mate
- Matope
- Vidole kwenye masikio
- Upindo wa vazi lake
- Kuosha kwa maji

Wakati mwingine wagonjwa walimgusa:

- Binti Yairo: Marko 5:23-24
- Umati: Luka 6:17-19
- Umati: Marko 3:10
- Yeyote aliyemgusa: Marko 6:56

Wakati fulani aliwagusa wagonjwa:

- Vipofu wawili: Mathayo 9:27-31
- Watu wenye magonjwa mbalimbali: Luka 4:40
- Mkoma: Luka 5:13
- Mwanamke mwenye roho ya udhaifu: Luka 13:10-13

Maagizo ambayo Yesu alitoa kufuatia uponyaji yalikuwa tofauti. Kwa mfano, mama mkwe wa Petro aliinuka kutoka kitandani na kuwahudumia wale waliokuwa nyumbani. Yesu aliomba apewe chakula binti Yario.

Uponyaji wa Yesu ulifanyika katika maeneo mbalimbali:

- Ndani na karibu na nyumba
- Mikutano ya wazi: Barabarani, karibu na mabwawa, vilima, boti
- Mazishi
- Makaburi
- Hekalu
- Katika mikusanyiko ya wakati wa chakula
- Ingia kwenye maeneo mengine
- Katika bustani

Kulikuwa na majibu mbalimbali kwa miujiza na uponyaji:

- Mshangao
- Kumcha Mungu
- Mabishano
- Kukataliwa na viongozi wa familia na dini
- Pepo wanalia
- Hasira
- Umaarufu
- Kumtukuza Mungu
- Kuuliza "Hii ni nini?"
- Majadiliano (ripoti na uvumi)
- Wokovu wa kaya

Kwa muhtasari, tunapozingatia huduma ya uponyaji ya Yesu kama kielelezo cha huduma zetu wenyewe tunapata kwamba Yesu alizungumza maneno ya Mungu na kufanya kazi za Mungu wakati wa huduma yake hapa duniani. Uponyaji na ukombozi vilikuwa sehemu ya maneno na kazi Yake.

Wakati fulani Yesu alimponya kila mtu aliyejewepo. Nyakati nyingine, Aliponya watu mahususi. Aliponya magonjwa mengi tofauti na alitumia njia mbalimbali za huduma. Wakati fulani uponyaji ulifanyika bila imani kwa upande wa wagonjwa. Wakati mwingine ilitokea kwa sababu ya imani ya wagonjwa au marafiki zao au jamaa. Yesu alihudumu uponyaji popote alipoenda na huduma yake ilikuwa na alama ya huruma. Huduma yake ilipokea hisia mbalimbali kutoka kwa watu na viongozi wa kidini na kisiasa wa wakati huo.

Yesu huyu huyu anatembea kati yetu kuokoa na kuponya leo. Kumbuka kwamba “wote waliompokea... walizaliwa na Mungu” (Yohana 1:12-13) na “wote waliomgusa wakaponywa” (Marko 6:56).

MFANO WA KANISA LA MWANZO:

Mfano wa Kanisa la kwanza pia unatoa kielelezo kwa huduma yetu ya uponyaji na ukombozi. Wanafunzi walitumwa na kutumwa na Yesu kwa huduma ya uponyaji. Wanafunzi walifanya kama walivyoagizwa kufanya, na walitarajia Yesu kufanya kile alichoahidi (kwa mifano ona Matendo 3:4-7; 8:4-8; 28:3-6).

Wanafunzi walielewa kwamba nguvu na mamlaka ya kuponya hayakuwa yao wenyewe bali kutoka kwa Kristo (Matendo 3:4-7; 9:17-18). Maombi yalikuwa sehemu ya huduma yao ya uponyaji (Matendo 4:23-31; 9:40-41; 28:8; na Yakobo 5:16). Kulikuwa na maombi ya maombezi na ya karismatiki ya uponyaji (Matendo 3:4-7 na Yakobo 5:14-16).

Wanafunzi walipata uponyaji uliochelewa. Jifunze mifano ya Epafroditu katika Wafilipi 2:25-30; Timotheo katika 1Timotheo 5:23; na Trofimo katika 2 Wakorintho 8:18-22.

Kama Yesu, wanafunzi walipata mateso kwa sababu ya huduma yao ya uponyaji (Matendo 4:3,29; 5:17-18; 6:9-15; 7:1-60).

Kulikuwa na mbinu mbalimbali za uponyaji zilizorekodiwa katika Matendo ambayo ni pamoja na:

- Kuwekewa mikono: 5:12; 14:3; 19:11; 28:8
- Maneno pamoja na kuwekewa mikono: Mtu kilema, 3:1-10
- Maneno yakiunganishwa na kuinuliwa kwa mkono: Mtu kilema, 3:1-42; Macho ya Paulo, 9:36-43
- Kusema Neno (amri ya mamlaka): Mtumwa wa kike, 16:18; Listra kilema, 14:10
- Maombi: Macho ya Paulo, 9:36-43; Baba yake Publius, 28:8-9
- Nguo za maombi: 19:11-12
- Kivuli: 5:12-16
- Kumbatia: 19:12
- Kuzingira: 14:19-20
- Hakuna mbinu kabisa: 14:19-20
- Neno na amri ya kutenda: Enea, 9:33-34; mtu kilema, sura ya 3.

Wakati mwingine uponyaji ulisababisha kwa sababu:

-Wagonjwa walichukua hatua: Mtu kiwete kwenye lango la hekalu, Mdo 3:3

-Marafiki walichukua hatua ya kwanza: Tabitha, Matendo 9:38

-Mtume alichukua hatua:

-Petro:	Enea huko Lidia:	Matendo 9:34
-Paulo:	Mlemavu huko Listra:	Matendo 14:9
-Paulo:	kijakazi Mfilipi:	Matendo 16:18
-Paulo:	Eutiko:	Matendo 20:10
-Paulo:	Baba yake Publio:	Matendo 28:8

Wanafunzi walihudumia watu binafsi. Jifunze chati ifuatayo:

Uponyaji wa Mtu Binafsi Ulifanywa na Wanafunzi

Tukio	Matendo	Aina
Uponyaji wa kiwete mwombaji	3:1-4:22	Kimwili
Macho ya Paulo	9:10-19; 22:10-21	Kimwili
Petro anamponya Enea	9:32-35	Kimwili
Petro anamponya Dorkasi (Tabitha)	9:36-43	Kufufua Wafu
Mtu kilema katika Listra	14:8-18	Kimwili
Paulo alifufuka katika Listra	14:19-20	Kimwili
Msichana mtumwa katika Wafilipi	16:16-40	Kipepo
Eutiko	20:7-12	Kufufua Wafu
Kuumwa na Nyoka kwa Paulo	28:3-6	Kimwili
Baba ya Publio	28:8-9	Kimwili

Wanafunzi walihudumia vikundi. Jifunze chati ifuatayo:

Uponyaji wa Pamoja na Wanafunzi

	Matendo
Maajabu na ishara nyingi	2:42-47
Maombi ya kujamini na ishara za uponyaji	4:23-31
Wengi waliponywa katika Yerusalem	5:12-16
Stefano anafanya miujiza mingi	6:8-15
Filipo anaponya wengi katika Samaria	8:5-25
Paulo na Barnaba wafanya ishara na maajabu	14:3
Paulo anaponya wagonjwa kwenye Efeso	19:11-12
Wagonjwa waliponywa kwenye Malta	28:8-9

Kulikuwa na aina nyingi za magonjwa yaliyoponywa. Jifunze chati ifuatayo:

Aina Za Magonjwa Yaliyopona

Matendo

Homa na mtiririko wa damu baba wa Publio	28:8
Upofu Paulo	9:8
Kuumia kichwa (kufa) Eutiko	20:9
Ugonjwa mbaya Tabitha	9:37
Kupooza Enea	9:33
Viwete Viwete wengi	3:2; 8:7; 14:8
Kupagawa na pepo Wafilipi	16:16-40s
Kuumwa na nyoka Paulo	28:3-6

(Magonjwa mengine mengi ambayo hayakujulikana katika umati pia yaliponywa.)

Uponyaji wakati mwengine ulifanyika kwa kujibu ombi:

-Ya mtu mgonjwa kilema	Matendo 3:2
-Ya marafiki (Tabitha)	Matendo 9:38

Uponyaji ilitokana na jibu la haja:

-Enea aliyepooza	Matendo 9:33
-Eutiko	Matendo 20:10
-Baba yake Publio	Matendo 28:8
-Wagonjwa wa Malta	Matendo 28:9

Uponyaji ilitokana na jibu la imani:

-Mlemavu huko Listra	Matendo 14:9
----------------------	--------------

Uponyaji pia ulisababisha majibu ya uchungu:

-Mjakazi Mfilipi	Matendo 16:18
------------------	---------------

Kutokana na mifano ya wanafunzi tunajifunza kwamba walitumwa na kutumwa na Yesu kwenye huduma ya uponyaji. Walielewa nguvu na mamlaka yao yalitoka kwa Kristo. Maombi yalikuwa sehemu ya huduma yao ya uponyaji na walipata matokeo ya kucheleta na ya papo hapo.

Kama Yesu, walipata mateso kwa sababu ya huduma yao ya uponyaji. Walitumia njia mbalimbali za uponyaji na kukabiliana na magonjwa mbalimbali. Nyakati nyingine uponyaji ilitokeza kwa sababu wagonjwa walichukua hatua ya kwanza, marafiki walichukua hatua ya kwanza, au mitume walichukua hatua ya kwanza. Wanafunzi walihudumia vikundi na watu binafsi.

Kutoka kwa maandishi ya Agano Jipy, ni wazi kwamba miujiza, uponyaji, na ukombozi haukuishia na huduma ya Yesu Kristo. Ishara hizi zilifuatana na "wale walioamini."

UPONYAJI NA UPATANISHO

Tunataka kuzingatia moja ya marejeleo muhimu zaidi ya Kibiblia ya uponyaji kwa undani:

Hakika ameyachukua masikitiko yetu, Amejitwika huzuni zetu; lakini tulimdhania kuwa amepigwa, amepigwa na Mungu na kuteswa.

Bali alijeruhija kwa makosa yetu, Alichubuliwa kwa maovu yetu; adhabu ya amani yetu ilikuwa juu yake; na kwa kupigwa kwake sisi tumepona. (Isaya 53:4-5)

Isaya 53 ni sura ya kinabii inayomrejelea Yesu Kristo. Mistari ya nne na ya tano kwa hakika inaunganisha uponyaji na upatanisho wa Yesu kwa kifo chake msalabani. Matumizi pekee ya neno “hakika” katika sura hii, ambalo ni neno la msisitizo, yanatangulia utoaji huu wa wokovu na uponyaji wetu.

Dhambi na magonjwa ni maovu pacha ya Shetani. Wokovu na uponyaji ni maandalizi pacha ya Mungu ya ukombozi. Kabla ya Kalvari watu kuokolewa na kuponywa kwa kuitazamia kwa imani. Baadaye, wokovu na uponyaji huja kwa kutazama nyuma kwa imani.

Ugonjwa na kifo viliyoingia kwa dhambi na ni adhabu kwa ajili ya uovu, hivyo dawa yao lazima ipatikane katika upatanisho wa Kristo. Yesu alibeba magonjwa yako na kubeba magonjwa yako kwa wakati ule ule na kwa namna ile ile aliyochukua dhambi zako.

Ili litimie neno lililonenwa na nabii Isaya, akisema, Mwenyewe aliutwaa udhaifu wetu, na kuyachukua magonjwa yetu. (Mathayo 8:17)

Mungu aliweka vyote viwili dhambi na magonjwa juu ya Yesu katika upatanisho uleule. Petro anazungumza juu ya wokovu na uponyaji kama ukweli uliokamilika:

Yeye mwenyewe alizichukua dhambi zetu katika mwili wake juu ya mti, tukiwa wafu kwa mambo ya dhambi, tuwe hai kwa mambo ya haki; ambaye kwa kupigwa kwake mliponywa. (1 Petro 2:24)

Kwa kuwa Yesu alibeba dhambi zako, lazima iwe mapenzi ya Mungu kuokoa unapokuja kwake. Kwa kuwa aliyachukua magonjwa yako, lazima pia yawe mapenzi yake kuponya unapokuja kwake. Mungu huyohuyo akusameheye dhambi zako zote pia akuponya magonjwa yako yote:

Ee nafsi yangu, umhimidi Bwana, Wala usizisahau fadhili zake zote; Akusamehe maovu yako yote, Akuponyaye magonjwa yako yote. (Zaburi 103:2-3).

Jina la ukombozi "Jehova-tsidkenu" linaonyesha uandalizi wa ukombozi wa Mungu kwa nafsi yako. Jina la ukombozi "Jehovah-rafa" hufichua utoaji Wake wa ukombozi kwa mwili wako.

Neno "kuokolewa" katika Warumi 10:9 ni neno lile lile lililotumiwa na Marko aliposema "wote waliomgusa waliponywa." Neno la Kigiriki "sozo" lililotumika katika vifungu hivi lina maana ya

wokovu kutoka kwa dhambi na adhabu yake. Magonjwa ni sehemu ya adhabu, hivyo wokovu ni sehemu ya upatanisho wa dhambi.

Ingawa upatanisho wa Kristo umehakikisha ukamilifu wa mwisho wa mwamini, kutojamiliaka kwa wanadamu kimwili na kiroho kunaendelea. Mwamini anaendelea kuteseka na mashambulizi ya dhambi na magonjwa. Faida kuu za upatanisho wa Kristo bado zitafunuliwa:

Mnalindwa na nguvu za Mungu kwa njia ya imani hata mpate wokovu ulio tayari kufunuliwa wakati wa mwisho. (1 Petro 1:5)

Faida za wokovu kufunuliwa katika umilele ni zile za ukamilifu wa kimwili na wa kiroho.

Yesu alipokufa msalabani alizichukua dhambi zako? Je, wewe kama mwamini bado unapigana na dhambi? Ndivyo ilivyo na ugonjwa. Yesu alikufa kwa ajili ya ugonjwa wako, lakini maadamu uko katika ulimwengu usio mkamilifu na Shetani bado hajafungwa, lazima pia upigane na magonjwa.

Kuna wakati uliopita, uliopo na ujao wa wokovu:

- Zamani: Umeokolewa kutoka kwa adhabu ya dhambi zilizofanywa zamani.
- Sasa: Umeokolewa kutoka kwa nguvu ya dhambi ya sasa.
- Wakati ujao: Utaokolewa kutoka kwa uwepo wa dhambi katika siku zijazo (milele).

Ndivyo ilivyo kuhusu uponyaji. Umeokolewa kutokana na adhabu ya ugonjwa kwa ajili ya dhambi yako. Unaweza kushinda nguvu za ugonjwa katika wakati huu na kuokolewa kutoka kwa uwepo halisi wa ugonjwa katika umilele.

Kwa kuwa uponyaji ni faida ya upatanisho, unapaswa kumkubali Yesu sio tu kama Mwokozi, bali pia kama Mponyaji. Je, anawezaje kukuepusha na dhambi ikiwa hujawahi kumkubali kama Mwokozi? Je, anawezaje kukuepusha na magonjwa kama hujawahi kumkubali kama Mponyaji?

TUME YA KUPONYA

Yesu aliwaagiza wafuasi wake kuhubiri na kufundisha Injili ya Ufalme wa Mungu na kuonyesha nguvu zake kwa uponyaji na ukombozi. Jifunze chati ifuatayo na utafute kila marejeleo katika Biblia yako:

	Mathayo	Marko	Luka	Matendo
Kutuma kwa 12	10:1-42	6:7-13	9:1-6	
Kutuma kwa 70			10:1-24	
Nguvu ya kufunga na kufungua	16:17-19			
Tume ya mwisho	28:16-20	16:14-20	24:44-53	1:1-11

Kutokana na masimulizi ya Mathayo 10:1-42; Marko 6:7-13; na Luka 9:1-6, hapa kuna orodha iliyounganishwa ya maagizo yaliyotolewa kwa wanafunzi kumi na wawili wa kwanza walioagizwa:

- Nenda wawili wawili
- Nenda kwa Israeli
- Hubiri ujumbe wa Ufalme, kutia ndani toba
- Ponya wagonjwa na ponya magonjwa ya kila aina
- Kufufua wafu
- Osha wenye ukoma
- Kutoa pepo
- Usisubiri kuandaa nguo au pesa ya kwenda
- Umepokea bure, toa bure
- Nguvu na mamlaka zilitolewa juu ya pepo wachafu na Shetani

Luka 9:6 na Marko 6:12-13 inarekodi matokeo ya huduma yao.

Katika Luka 10:1-24, tunasoma kuhusu kutumwa kwa wanafunzi sabini. Maagizo yaliyotolewa yalikuwa:

- Nenda zako: Huduma yao haikuwa kwa Israeli pekee. Walitakiwa kwenda kila mji ambapo angekuja.
- Hubiri ujumbe wa Ufalme.
- Ponya wagonjwa.
- Usisubiri kuandaa nguo na pesa za kwenda.
- Wakapewa uwezo wa kukanyaga nyoka, juu ya nguvu zote za yule adui, na hakuna kitakachowadhuru.

Matokeo ya huduma yao yameandikwa katika Luka 10:17 na jibu la Yesu kwake katika Luka 10:18-20.

Agizo la mwisho la Yesu kwa wanafunzi wake limeandikwa katika Mathayo 28:18-20; Marko 16:16-20 (inayojulikana kama Agizo Kuu); na Luka 24:44-53 . Agizo hili linapaswa kutimizwa na waumini wote. Kutoka kwa marejeleo yaliyojumuishwa, hapa kuna muhtasari wa maagizo:

- Nendeni mkawafundishe mataifa yote; katika ulimwengu wote; kati ya mataifa yote, kuanzia saa
Yerusalem; kwa kila kiumbe hai.
- Hubiri toba na ondoleo la dhambi kwa jina lake.

-Fundisha Injili, kisha baada ya kuongoka uwafundishe walioongoka kuyashika mambo yote Yesu aliyoamuru.

-Nguvu kwa kazi imeahidiwa. Ishara hizi zitafuatana na walio amini. Wakitoa pepo, kunena kwa lugha mpya, wakishika nyoka bila madhara; wakinywa vitu vyta kufisha pasipo madhara, wakiweka mikono juu ya wagonjwa, nao watapata kupona.

-Yesu atakuwa pamoja na wale wanaotimiza agizo hili.

Kila mwamini wa kweli, aliyezaliwa mara ya pili, anapaswa kushiriki katika kutimiza agizo hili la kufikia mataifa yote kwa Injili ya wokovu, uponyaji na ukombozi. Huduma ya uponyaji na ukombozi si ya hiari kwa Kanisa. Ni sehemu muhimu ya Agizo Kuu.

FUNGUO ZA UFALME

Katika mafundisho ya Agano Jipya, Yesu alitoa kweli nyingi au “funguo” za kuelewa Ufalme wa Mungu. Tatu kati ya hizi ni muhimu katika kuhudumu na kupokea uponyaji. La kwanza ni kwamba ikiwa jambo lako kuu ni Ufalme wa Mungu, mambo mengine yote muhimu (pamoja na uponyaji) yatatolewa:

Bali utafuteni kwanza ufalme wake, na haki yake; na hayo yote mtazidishiwa.
(Mathayo 6:33)

Ya pili ni kwamba ili kupokea, lazima utoe:

Wapeni watu vitu, nanyi mtapewa... (Luka 6:38)

Ukitaka kupokea uponyaji, anza kuhudumu uponyaji. Unapotoa, utapokea. Ibrahimu aliomba kwa ajili ya mke tasa wa Abimeleki naye akapona licha ya ukweli kwamba mke wake mwenyewe, Sara, bado alikuwa tasa. Baadaye, Sara akapata mimba na kumzaa Isaka.

Kanuni ya **tatu** muhimu ni kwamba hakuna lisilowezekana kwa Mungu:

Akasema, Yasiyowezekana kwa wanadamu, yanawezekana kwa Mungu.
(Luka 18:27)

KUJIPIMA

1. Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.
_____
_____
2. Fanya muhtasari wa mafundisho ya Agano la Kale kuhusu uponyaji.
_____
_____
3. Kwa kutumia mifano ya Yesu na Kanisa la kwanza, fanya muhtasari wa mafundisho ya Agano Jipyä kuhusu uponyaji.
_____
_____
4. Kutokana na Maandiko, thibitisha kwamba uponyaji ni faida ya upatanisho wa Yesu Kristo.
_____
_____
5. Fanya muhtasari wa Agizo Kuu kuhusiana na uponyaji na ukombozi.
_____
_____
6. Orodhesha marejeo ya Biblia yaliyojadiliwa katika somo hili ambayo yanathibitisha kwamba waamini wote wanapaswa kuhusika katika uponyaji na ukombozi.
_____
_____
7. Ni zippi “funguo tatu za Ufalme” zinazohusiana na uponyaji ambazo zilijadiliwa katika somo hili?
_____
_____

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KUFANYA KAZI

1. Tumia Nyongeza ya mwongozo huu ili kuendelea na masomo yako ya msingi wa Biblia wa uponyaji. Unapomaliza madokezo ya utafiti katika Kiambatisho, endelea kupanua utafiti huu kwa kuongeza maelezo yako mwenyewe kwenye Kiambatisho.
2. Kuzingatia kwetu msingi wa Kibiblia wa uponyaji haungekuwa kamili bila kuzingatia rekodi za kushindwa dhahiri kwa wale wanaohusika katika huduma ya uponyaji. Daima kumbuka, unaposhughulika na hali kama hizi, kwamba tafsiri ya Maandiko inategemea ahadi na mafundisho yake, na sio uzoefu. Wakati fulani kutakuwa na kushindwa kwa upande wa mwanadamu—kamwe kwa upande wa Mungu.

Epaprodito (Wafilipi 2:25-27) alikaribia kufa na mateso yake. Inaonekana hakupata uponyaji mara moja, ingawa inaweza kudhaniwa kwamba Paulo alimhudumia. Epaprodito hatimaye alipata nafuu. Kumbuka kwamba uponyaji wote halali unatoka kwa Mungu, iwe ni papo hapo, polepole, au kuititia michakato ya asili. Hujashindwa kwa sababu tu uponyaji wa haraka wa kimungu hauonekani.

2Timotheo 4:20 inazungumza juu ya kumwacha mtu mgonjwa aitwaye Trofimo. Kesi yake ni fupi sana haiwezi kukusanywa kutoka kwayo. Paulo alimwacha akiwa mgonjwa, lakini hatuambiwi ikiwa aliponywa baadaye.

Mathayo 17:14-21; Marko 9:14-29; na Luka 9:37-45 inarekodi kushindwa kwa wanafunzi kuhudumia ukombozi kwa mvulana mdogo ambaye alikuwa ameteswa na nguvu za kishetani. Ufafanuzi uliouunganishwa wa mvulana kutoka katika masimulizi matatu ya Biblia unaonyesha kwamba alikuwa:

- Mwenye kichaa (aliyechanganyikiwa kiakili).
- Kuudhika sana.
- Mara nyingi huanguka kwenye moto na maji.
- Kujeruhiva na kujeruhiva na roho.
- Mjinga.
- Kuvunjwa na roho.
- Kusaga meno.
- Imeathirika tangu utotoni.

Kulingana na Yesu, wanafunzi walishindwa katika kesi hii kwa sababu ya kutoamini na kwa sababu aina hiyo maalum ya nguvu za kishetani zingeweza kutoka kwa maombi na kufunga tu. Huenda pia kulikuwa na sababu ya mazingira ya kutokuamini, kwa kuwa wanafunzi walikuwa wamezungukwa na kujadiliana na viongozi wa kidini wakati huo. Hadithi hii pia inaonyesha kuna nguvu tofauti za pepo, zingine zina nguvu zaidi kuliko zingine. Pia inathabitisha kwamba kushughulika na nguvu hizi za mapepo kunahitaji maandalizi maalum ya kiroho.

Hivi ndivyo Yesu alivyoshughulika na hali hii. Aliuliza kwanza baba, "Amekuwa hivi kwa muda gani?" Baba alijibu kwamba alikuwa ameathirika tangu utoto. Yesu

akamkemea yule pepo mchafu na kumwambia atoke na asiingie tena. Yule pepo akamrarua yule kijana, akaanguka chini, akigaa-gaa na kutokwa na povu. Yesu aliita roho chafu, kiziwi, na bubu. Wengine walidhani kijana huyo amekufa, lakini Yesu akamshika mkono akamwinua. Roho ikamwacha, naye akapona kutoka saa iyo hiyo.

Tahadhari moja kuhusu simulizi hili: Ni lazima uwe mwangalifu usiwaainisha viziwi wote na mabubu na/au wale walio na kifafa kuwa wamepagawa na pepo. Wote ambao ni viziwi na mabubu hawana mapepo. Wanaweza kuwa wamepata magonjwa au majeraha ambayo yalisababisha hali zao.

Pia kuna hali inaitwa "kifafa" ambayo sio kumiliki mapepo. Dalili za kifafa zinafanana (tazama chati hapa chini). Kifafa ni dalili inayotokana na kutokwa kwa nishati ghafla na seli za neva kwenye ubongo. Inaweza kuwa na sababu nydingi. Kuna baadhi ya waathiriwa wa kifafa ambapo sababu inaweza kugunduliwa (yaani, inaweza kuwa uvimbe wa ubongo) na kurekebishiwa kimatibabu. Katika hali zingine, sababu haijulikani:

Mshtuko wa Kifafa	Kifafa cha Kijana
Mara nydingi huanza katika utoto	Alianza katika utoto
Huanza ghafla	Huanza ghafla
Fahamu zikampotea	Kijana akawa amepoteza fahamu
Kuumia mara kwa mara	Kujeruhwa kwa moto na maji
Kusinzia na uchovu baadaye	Kijana alichoka... wengine walidhani amekufa

3. Uponyaji haupatikani tu kwa hali ya kimwili. Katika rekodi ya Biblia tunapata:
  - Kuponya waliovunjika moyo: Zaburi 147:3
  - Kuiponya nafsi yenyе dhambi: Zaburi 41:4
  - Uponyaji kurudi nyuma: Yeremia 3:22; Hosea 14:4
  - Maji ya uponyaji: 2 Wafalme 2:21,22; Ezekiel 47:8,9
  - Kuponya watu wa Israeli na mji wa Yerusalem: 2 Mambo ya Nyakati 7:14; 30:20; Isaya 30:26; 57:18; Hosea 11:3
  - Ahadi za kuponya Misri na Mataifa: Isaya 19:22; 57:19
4. Asili ya utatu ya mwanadamu ya mwili, nafsi, na roho ilijadiliwa kwa ufupi katika somo hili. Ili kujifunza zaidi kuhusu somo hili, soma maneno "mwili, nafsi na roho" katika Biblia. Ni muhimu kwako kuelewa mwili wako, nafsi, na roho na kazi zake unapotafuta kuhudumu na kupokea uponyaji.
5. Hapa kuna orodha ya baadhi ya Maandiko makuu kuhusu uponyaji na ukombozi:

Marejeo ya Agano la Kale

- Mwanzo 17:18-19: Mungu aliahidi kuponya utasa wa Sara.
- Mwanzo 21:1-7: Utasa wa Sara uliponywa.
- Mwanzo 20:17: Mungu alimponya Abimeleki.
- Kutoka 4:1-18: Mkono wa Musa wenyе ukoma.
- Kutoka 15:25-26: Mungu anafichua jina lake kama "Jehovah-Rapha" ambalo linamaanisha, "Bwana Tabibu wako." Aliahidi kwamba hakuna magonjwa yoyote ya Misri yangekuju juu ya Israeli.
- Kutoka 23:25: Mungu aliahidi kuondoa magonjwa miongoni mwa watu wake.
- Mambo ya Walawi 13:1-46; 14:1-32: Kanuni kuhusu ukoma.
- Mambo ya Walawi 15:1-33: Kanuni za afya.
- Mambo ya Walawi 16:29-30: Uponyaji wa dhambi.
- Hesabu 12:1-15: Ukoma wa Miriamu na Haruni.
- Hesabu 16:41-50: Tauni yaathiri Israeli.
- Hesabu 21:4-9: Uponyaji kupitia nyoka wa shaba wa mfano.
- Kumbukumbu la Torati 7:15: Kumtii Mungu kunaleta afya.
- Kumbukumbu la Torati 28:1-68: Ugonjwa hutokea wakati hatuzingatii sheria ya Mungu.
- Kumbukumbu la Torati 29:22 Bwana anaweka magonjwa juu ya nchi.
- Kumbukumbu la Torati 30:20 Mungu ni uzima na urefu wa siku.
- Kumbukumbu la Torati 32:39: Mungu huumiza na kuponya.
- Kumbukumbu la Torati 7:15; 28:60: Magonjwa ya Misri.
- Yoshua 5:8: Uponyaji wa asili wa majeraha ya tohara.
- Waamuzi 13:2-24: Mke wa Manoa aponywa na "mtu wa Mungu."
- 1 Samweli 6:3 Sadaka ya hatia ilileta uponyaji.

1 Samweli 16:14-23: Roho mbaya inamsumbuu Sauli.

I Wafalme 5:23; 2 Mambo ya Nyakati 16:12: Magonjwa kwenye miguu.

I Wafalme 8:37-40: Mapigo katika nchi.

1 Wafalme 13:4-6: Mtu mwenye mkono uliopooza.

1 Wafalme 17:17-24: Eliya anafufua mtoto kutoka kwa wafu. (Mjumbe na ujumbe huthibitishwa na uponyaji.)

2 Wafalme 1:2; 8:8-9: Je, nitapona ugonjwa huu?

2 Wafalme 2:19-22: Uponyaji wa maji na Elisha.

2 Wafalme 4:8-37: Kumwinua mwana wa Mshunami.

2 Wafalme 5:1-14: Kuponywa kwa Naamani.

2 Wafalme 13:14,21: Elisha ana ugonjwa wa kufisha.

2 Wafalme 20:1-11: Ugonjwa wa Hezekia. (Ona pia Isaya 38:1-8.)

2 Mambo ya Nyakati 6:26-31: Maombi ya toba na magonjwa.

2 Mambo ya Nyakati 7:14 "Nitaponya nchi yao."

2 Mambo ya Nyakati 16:12 Mtu mwenye ugonjwa mbaya hamtafuti Mungu.

2 Mambo ya Nyakati 20:9: Mungu anasikia tunapolia katika dhiki.

2 Mambo ya Nyakati 21:12-30: Ugonjwa wa matumbo usiopona.

2 Mambo ya Nyakati 24:25: Ugonjwa unaitwa kuu.

2 Mambo ya Nyakati 26:19 ukoma wa Uzia.

2 Mambo ya Nyakati 30:20: Kuponywa kwa watu kwa maombi ya Hezekia.

2 Mambo ya Nyakati 32:24-26: Ugonjwa wa Hezekia.

Ayubu 1-2: Sura hizi zinafunua vyanzo vya matatizo ya Ayubu, kutia ndani ugonjwa wake.

Ayubu 5:18; 30:18: Ayubu anazungumza kuhusu ugonjwa Wake.

Zaburi 6:2-3: "Ee Bwana uniponye."

Zaburi 27:1: "Bwana ni nguvu ya uzima wangu."

Zaburi 30:2: "Nalilia ukniponya."

Zaburi 32:3-5: Dhambi inayokubalika huleta uponyaji.

Zaburi 34:19-20 "Mateso ya mwenye haki ni mengi, lakini Bwana humponya nayo yote."

Zaburi 38:3, 7: Hasira na dhambi huathiri afya yako; ugonjwa huo unaitwa "kuchukiza."

Zaburi 41:1-8: "Iponye nafsi yangu kwa maana nimekutenda dhambi. Ugonjwa unaitwa uovu.

Zaburi 42:11; 43:5: Mungu ndiye afya ya uso wetu.

Zaburi 42:1-5: Uponyaji kwa roho iliyoshuka.

Zaburi 55:1-2: Kudumu kwa maombi na uponyaji.

Zaburi 60:2: "Ponyeni matundu ya dunia."

Zaburi 67:2 "Ili njia yako ijulikane duniani, wokovu wako katika mataifa yote."

Zaburi 72:13: Tunapaswa kuwahurumia walio dhaifu.

Zaburi 91:9,10: "Wala tauni haitaikaribia maskani yako."

Zaburi 103:1-5: "Usizisahau fadhili zake... Akuponyaye magonjwa yako yote."

Zaburi 105:37 Israeli walitoka pasipo mtu mmoja aliye dhaifu kati yao. Watu milioni tatu walikuwa wazima na wenye nguvu.

Zaburi 107:17-20: "Alituma Neno lake na kuwaponya."

Zaburi 119:25-28: Tunaimarishwa na Neno.

Zaburi 119:67: "Kabla sijateswa, nilipotea."

Zaburi 147:3: "Akuponyaye magonjwa yako yote." Uponyaji kwa moyo uliovunjika.

Zaburi 105:37: "Akawatoa ... hakuna hata mmoja aliye dhaifu kati yao."

Methali 3:7-8: Jinsi ya kuwa na afya njema.

Methali 4:20-23: Masuala ya maisha huathiriwa na mtazamo wa moyo. Ahadi za Mungu ni uzima kwa wale wazipatao na afya kwa miili yao yote.

Mithali 12:18 Ulimi wa mwenye hekima huponya.

Mithali 13:17: Balozi mwaminifu anafananishwa na afya.

Mithali 15:4, 30 : Ulimi mzuri ni uhai; ripoti nzuri huathiri afya.

Mithali 16:24 Neno la Mungu huponya mifupa.

Mithali 17:22 Roho iliyovunjika huathiri mifupa.

Mhubiri 3:3: Kuna wakati wa kuponya.

Mhubiri 5:17: Huzuni na ghadhabu vinahusiana na ugonjwa.

Isaya 6:10: Kuelewa, uongofu, uponyaji.

Isaya 19:22: Mungu anapoombwa huponya ("kuombwa" maana yake ni kuomba kwa bidii na kuomba kwa bidii).

Isaya 32:3-4: Uponyaji ni sehemu ya Ufalme wa Mungu.

Isaya 33:24 : "Wakaaji watasema, Mimi si mgonjwa;

Isaya 35:5-6: Uponyaji katika Milenia.

Isaya 38:1-12,16: Ugonjwa wa Hezekia na kurudi kwake katika afya.

Isaya 53:5: Tumeahidiwa uponyaji na ukombozi kupitia upatanisho.

Isaya 57:18-19: Mkaribieni uponyaji.

Isaya 58:8: Afya itachipuka.

Isaya 61:1: Yesu alitumwa kuwafunga waliovunjika moyo (uponyaji wa kihisia).

Isaya 58:8: Afya inachipuka upesi.

Yeremia 3:22: Mungu huponya uasi tunapomrudia.

Yeremia 8:14-15; 20-22: Wakati wa uponyaji. Uchungu wa dhambi unafungamana na afya ya kimwili.

Yeremia 15:18: Jinsi ya kukabiliana na kidonda kisichoweza kuponywa.

Yeremia 17:14: "Niponye nami nitapona."

Yeremia 33:6: "Nitawaponya."

Yeremia 51:8-9: Uponyaji wa Babeli.

Maombolezo 3:33: "Mungu hatatesa kwa hiari yake;

Danieli 4:34,36: Uponyaji wa Nebukadreza.

Hosea 5:13: Kwenda kwingine kwa ajili ya uponyaji. Mwanadamu hawezi kuponya kidonda kilichosababishwa na Mungu.

Hosea 6:1: "Amerarua na ataponya."

Hosea 7:1: Uponyaji kwa Israeli.

Hosea 11:3: "Hawakujua kuwa nimewaponya."

Hosea 14:4: "Nitaponya maasi yao;

Zekaria 11:16: Onyo kwa wachungaji wasioponya.

Malaki 4:2: Uponyaji katika mbawa zake.

Marejeo ya Agano Jipya

Mathayo 8:13: Sehemu ya kuwasiliana inaweka wakati.

Mathayo 8:17: Yesu alibeba magonjwa yetu.

Mathayo 10:1: Nguvu juu ya magonjwa na mapepo inatolewa kwa wanafunzi.

Mathayo 18:19-21: Watu wawili wakipatana watapokea kile wanachoombwa.

Marko 2:17: Kristo alikuja kuponya wenye dhambi.

Marko 3:15-17: Kristo anatoa uwezo wa kuponya magonjwa.

Marko 4:18-19: Uponyaji ni sehemu ya upako; Yesu alitumwa kuponya.

Marko 11:24: Ikiwa unaamini unapoomba (sio baada ya kupokea), utapokea.

Marko 16:18: Katika jina la Yesu waumini wataponya wagonjwa na kutoa pepo.

Luka 5:31 Wagonjwa wanahitaji tabibu.

Luka 7:6: Kutostahili kunaonwa na Yesu kuwa imani.

Luka 7:22-23: Hoja yenyе kusadikisha zaidi ni uzoefu.

Luka 17:6: Imani ndogo inaweza kuleta matokeo makubwa.

Luka 18:7-8: Usikate tamaa kabla ya jibu lako kuja. (Hadithi ya Danieli katika Agano la Kale pia inaonyesha umuhimu wa maombi yenyе nguvu: Mungu alimsikia Danieli tangu mwanzo, lakini Shetani alizua kwa siku 21).

Yohana 6:53-58: Mwili na damu ya Yesu huleta uzima.

Yohana 10:10 Yesu alikuja ili tuwe na uzima. Shetani alikuja kuua, kuiba na kuharibu.

Yohana 11:1-45: Ugonjwa ambao haujaponywa kwa wakati huu husababisha muujiza mkubwa zaidi.

Yohana 14:12-13: Kazi ambazo Yesu alizifanya, sisi tunapaswa kuzifanya.

Yohana 15:7: Umuhimu wa kukaa ndani ya Kristo kuhusiana na kuomba na kupokea.

Yohana 16:24 Ombeni kwa jina lake nanyi mtapokea.

Warumi 2:4 Wema wa Mungu huongoza kwenye toba. (Kumbuka kwamba ugonjwa hauelekezi kwenye toba; ni wema wa Mungu.)

Warumi 8:19-23: Ulimwengu wote uko katika mchakato wa kuoza.

2 Wakorintho 4:16 Utu wetu wa nje unaharibika, bali utu wetu wa ndani unaweza kufanywa upya.

Waefeso 3:20-21: Mungu ana uwezo wa kufanya kazi ndani yetu zaidi ya yote tunayoomba au kufikiria.

Wafilipi 2:25-27: Ugonjwa wa Epafroditu.

Wakolosai 4:14: Luka, daktari, alikuwa sehemu ya timu ya wainjilisti ya Paulo.

II Timotheo 4:20: Ugonjwa wa Trofimo.

Waebrania 4:15: Yeye anaguswa na udhaifu wetu.

Waebrania 11:1: Imani ni bayana ya mambo (uponyaji) yasiyoonekana.

Yakobo 1:8: Ni lazima tuombe kwa imani na bila mashaka.

Yakobo 1:17: Kila zawadi njema (uponyaji) inatoka kwa Mungu.

Yakobo 5:14-15: Kuwaita wazee kwa upako wa mafuta, sala ya imani, uponyaji na msamaha.

I Petro 2:24: Tumeponywa kwa majeraha yake.

I Yohana 3:22: Chochote tunachoomba tunaweza kupokea ikiwa tunatii.

III Yohana 1:2: Afya inahusiana na hali ya nafsi yako.

Marko 7:36, 8:26; Mathayo 8:4: Usipendeze uponyaji.

Ufunuo 20:2-3: Shetani anapofungwa, hakuna magonjwa na kifo tena.

Ufunuo 21:4: Uponyaji wa mwisho: Hakuna magonjwa na kifo tena.

6. Mungu ameahidi uponyaji na ukombozi. Hapa kuna baadhi ya mistari kuhusu ahadi za Mungu: Warumi 1:16; I Wafalme 8:56; Mithali 4:22; 2 Wakorintho 1:20

SURA YA TISA

MADHUMUNI YA UPONYAJI

MALENGO:

Baada ya kumaliza somo hili utaweza:

- Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.
- Tambua madhumuni tisa ya uponyaji.

AHADI YA KUPONYA YA KUDAI:

...naye akawatoa pepo kwa Neno Lake, akawaponya wote waliokuwa hawawezi; ili litimie neno lililonenwa na nabii Isaya, akisema, Mwenyewe aliutwaa udhaifu wetu, na kuyachukua magonjwa yetu.

(Mathayo 8:16-17)

UTANGULIZI

Kusudi la wazi kabisa la uponyaji ni kuwaponya wagonjwa. Lakini uponyaji na ukombozi hutumikia madhumuni mengine zaidi ya kuwafanya watu kuwa wakamilifu. Uponyaji pia:

INAONYESHA TABIA YA MUNGU

Uponyaji huonyesha kwamba Mungu ni mwenye neema, mwema, mwenye rehema, na mwenye huruma:

Bwana ana fadhili na huruma; si mwepesi wa hasira, ni mwingi wa rehema. Bwana ni mwema kwa wote; na rehema zake ziko juu ya kazi zake zote. (Zaburi 145:8-)

Yesu akamwonea huruma, akanyosha mkono wake, akamgusa, akamwambia, Nataka; kuwa safi. (Marko 1:41)

ANAMTUKUZA MUNGU

Uponyaji huleta sifa na utukufu kwa Mungu:

Umati mkubwa wa watu wakamwendea wakiwa na vilema, vipofu, mabubu, vilema na wengine wengi, wakawaweka miguuni pa Yesu. na akawaponya.

Hata makutano wakastaajabu walipowaona mabubu wakisema, viwete kuwa wazima, viwete wakitembea, na vipofu wakiona; wakamtukuza Mungu wa Israeli. (Mathayo 15:30-31)

...kwa maana watu wote walimtukuza Mungu kwa hayo yaliyotendeka. (Matendo 4:21)

ANATHIBITISHA YESU KUWA MWOKOZI NA MASIHI

Soma Mathayo 8:14-17 katika Biblia yako. Uponyaji ulioandikwa hapa unathibitisha maneno haya ya nabii kuhusu Yesu...

...mwenyewe aliutwaa udhaifu wetu, na kuyachukua magonjwa yetu.
(Mathayo 8:17)

Uponyaji na ukombozi huthibitisha Yesu ni Mwokozi. Uponyaji na msamaha wa dhambi wa mtu kiwete ulithibitisha kwamba Yesu alikuwa Mwokozi na pia Mponyaji. (Luka 5:18-26).

Ikiwa sifanyi kazi za Baba yangu, msiniamini. Lakini nikizifanya, ijapokuwa hamniamini, ziaminini hizo kazi; mpate kujua na kuamini ya kuwa Baba yu ndani yangu, nami ndani yake. (Yohana 10:37-38)

Wanafunzi wa Yesu walimwona akifanya miujiza mingine minge zaidi ya ile iliyosemwa katika kitabu hiki, lakini hii imeandikwa ili mpate kuamini kwamba ye ye ndiye Masihi, Mwana wa Mungu, na kwamba kumwamini ye ye mtakuwa na uzima.

(Yohana 20:30-31)

INATHIBITISHA MJUMBE NA UJUMBE

Soma kisa cha kuponywa kwa kijana katika 1Wafalme 17. Mvulana huyu alipoponywa, mama yake alimwambia nabii Eliya:

...Sasa kwa hili najua ya kuwa wewe ndiwe mtu wa Mungu, na ya kuwa neno la Bwana kinywani mwako ni kweli. (1 Wafalme 17:24)

Uponyaji ulithibitisha ujumbe na mjumbe.

Mungu anapotenda kazi pamoja nawe katika ishara na maajabu ya uponyaji na ukombozi, ukweli wa Neno lake unathibitishwa: Basi wakakaa muda mrefu, wakinena kwa ujasiri katika Bwana, aliyelishuhudia neno la neema yake, na kuwapa ishara na maajabu. kufanyika kwa mikono yao. (Matendo 14:3)

Biblia inaadinka kwamba baada ya muujiza mmoja mkubwa wa uponyaji, viongozi wa kiroho na kisiasa...

...wakiuona ujasiri wa Petro na Yohana, wakajua ya kuwa ni watu wasio na elimu, wasio na maarifa, wakastaajabu; wakawatambua ya kuwa walikuwa pamoja na Yesu. (Matendo 4:13)

INAHIMIZA KUPOKEA INJILI

Ni rahisi kuwaambia watu kuhusu Injili baada ya kuponywa. Kuna mifano kadhaa ya hili katika kitabu cha Matendo. Uponyaji ulifungua mlango wa ujumbe wa wokovu, ujazo wa Roho Mtakatifu, na ukuaji wa kanisa. (Ona Matendo 2:42-47 na 5:14 kwa mifano.)

Ingawa uponyaji huhimiza upokeaji wa Injili, daima kumbuka kwamba hauchukui nafasi ya kuhubiri Injili ya wokovu. Neno lazima lifundishwe pamoja na wonyesho wa nguvu ili kuwaleta watu katika uhusiano mzuri na Mungu. Ni Neno linalounda imani kwa wokovu, uponyaji, na ukombozi. Uponyaji ni chombo chenye nguvu cha uinjilisti. Katika kumbukumbu za uponyaji katika Maandiko:

1. Katika matukio kumi na saba, uponyaji ulifanyika katika mazingira ya uinjilisti:
  - Mathayo 4:24; 8:16; 9:2-8; 9:32-33
  - Marko 1:23-28; 9:14-27; 10:46-52
  - Luka 8:42-48; 13:10-13,16; 14:1-4; 17:11-19
  - Yohana 4:28-30; 5:1-9,14; 9:1-7
  - Matendo 3:1-10; 8:5-8; 14:8-10
2. Katika matukio kumi na sita, uponyaji ulikuwa na matokeo ya uinjilisti:
  - Mathayo 9:2-8; 9:32-33; 12:9-13
  - Marko 1:23-28; 5:1-13, 18-20; 7:32-37; 9:14-27
  - Luka 5:12-14; 13:10-13,16; 17:11-19
  - Yohana 4:28-30; 9:1-7
  - Matendo 3:1-8; 8:5-8; 9:32-35; 14:8-10
3. Katika uponyaji 21 kati ya 26, kulikuwa na mazingira ya uinjilisti au matokeo.

UNAWEKA UFALME WA MUNGU

Uponyaji na ukombozi uliofanywa na Yesu na wanafunzi wake ulikuwa hatua ya kwanza ya kusimamisha Ufalme wa Mungu:

**Ponyeni wagonjwa waliomo, waambieni, Ufalme wa Mungu umekaribia kwenu.
(Luka 10:9)**

Lakini ikiwa mimi ninatoa pepo kwa Roho wa Mungu, basi Ufalme wa Mungu umewajia. (Mathayo 12:28)

Unapohudumu uponyaji, kumbuka kwamba Ufalme bado haujawa katika utimilifu wake. Katika utimilifu wa Ufalme kutakuwa na kutokuwepo kabisa kwa magonjwa na kifo. Mwili, pamoja na roho, haijakombolewa sasa kama itakavyokuwa katika utimilifu wa Ufalme. Umeokolewa kutoka kwa adhabu ya dhambi hapo awali na unaweza kuokolewa kutoka kwa nguvu zake kwa sasa. Katika siku zijazo, utaokolewa kutoka kwa uwepo wa dhambi. Ndivyo ilivyo na ugonjwa.

Ugonjwa sio adhabu kwa dhambi zako zilizopita. Unaweza kukombolewa kutoka kwa nguvu zake kwa sasa, lakini sio kutoka kwa uwepo wake hadi milele.

INAONYESHA HUKUMU JUU YA ADUI

Unapoweka mikono juu ya wagonjwa unatangaza kwamba mkuu wa ulimwengu huu amehukumiwa na nguvu za magonjwa na magonjwa zimeharibiwa (Yohana 16:11). Kumbuka kwamba ni nguvu ya ugonjwa ambayo inaharibiwa, sio uwepo wake. Utakombolewa tu kutoka katika uwepo wake utakapokuja katika utimilifu wa Ufalme wa Mungu.

HUINUA VIONGOZI WA KIROHO

Uponyaji umetumika kuwainua viongozi wakuu wa kiroho. Paulo aliitwa kuwa mtume wa Injili wakati wa uponyaji wake (Matendo 9).

HULETA FURAHA KUBWA

Matendo 8:5-25 inaeleza jinsi furaha kuu ilikuja kwa watu binafsi na jumuiya ambapo uponyaji na ukombozi ulihudumiwa.

KUJIPIMA

1. Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Pamoja na utimilifu wa kimwili, ni madhumuni gani mengine tisa ya uponyaji yaliyojadiliwa katika somo hili?

(Majibu ya majoribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KUFANYA KAZI

Mungu ana makusudi mengine katika uponyaji wako zaidi ya ukamilifu wa kimwili. Kuelewa makusudi haya kutakusaidia kuomba uponyaji kwa ujasiri, ukijua ni mapenzi ya Mungu. Fikiria jinsi uponyaji wako ungekuwa ...

Onyesha tabia ya Mungu:

Mtukuze Mungu:

Thibitisha Yesu kama Mwokozi na Masihi:

Kukuthibitisha kama mjumbe na ujumbe unaofundisha:

Himiza upokeaji wa Injili:

Simamisha Ufalme wa Mungu:

Onyesha hukumu juu ya adui:

Matokeo ya furaha kubwa:

SURA YA KUMI

KARAMA ZA UPONYAJI

MALENGO:

Baada ya kumaliza somo hili utaweza:

- Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.
- Tambua Roho Mtakatifu kama sehemu ya Utatu wa Mungu.
- Fanya muhtasari wa huduma ya Roho Mtakatifu.
- Fafanua "zawadi ya kiroho."
- Bainisha "karama za uponyaji."
- Orodhesha karama mahususi za kiroho zinazokamilisha karama ya uponyaji.
- Tambua ni nani anayepaswa kuhusika katika huduma ya uponyaji.

AHADI YA KUPONYA YA KUDAI:

Lakini kila mtu hupewa ufunuo wa Roho kwa kufaidiana. Kwa maana mmoja hupewa... karama za kuponya katika Roho yeye yule.

(1 Wakorintho 12:7-9)

UTANGULIZI

Biblia inawaagiza waamini wote kushiriki katika huduma ya uponyaji na ukombozi, lakini Neno pia linathibitisha kwamba kuna karama maalum za uponyaji zinazotolewa kwa baadhi ya waumini na Roho Mtakatifu. Somo hili linatanguliza Roho Mtakatifu kama sehemu ya Utatu wa Mungu, linatoa muhtasari wa huduma zake, linafafanua karama za kiroho, na kulenga hasa karama za uponyaji na karama za kiroho zinazohusiana.

ROHO MTAKATIFU

Roho Mtakatifu ni sehemu ya Utatu wa Mungu ambao unajumuisha Mungu Baba, Mwana Yesu Kristo, na Roho Mtakatifu. Asili ya utatu wa Mungu imefunuliwa katika vifungu vifuatavyo: Mathayo 3:16-17; Yohana 15:26; Warumi 8:2-3; 2 Wakorintho 13:14; Waefeso 2:18; I Petro 4:14; na Matendo 2:33 . Roho Mtakatifu yuko kila mahali, maana yake yuko kila mahali (Zaburi 139:7). Yeye ni mjuzi wa yote, ambayo ina maana kwamba anajua mambo yote (1 Wakorintho 2:10-11). Yeye ni muweza wa yote, maana yake ni mwenye uwezo wote (Zaburi 62:11). Yeye ni wa milele, ambayo ina maana kwamba yeye ni wa milele (Waebrania 9:14).

HUDUMA YA ROHO MTAKATIFU

Roho Mtakatifu ana huduma nyingi. Huu hapa ni muhtasari wa kile ambacho Biblia inasema kuhusu nafasi yake katika:

Uumbaji: Alikuwa na bidii katika uumbaji wa dunia.

Maandiko: Alihudumu kwa kufunua na kutia nguvu Maandiko hapo awali na anaendelea kuhudumu kwa kuangaza mioyo yetu ili kuelewa Neno.

Israeli: Roho Mtakatifu alikuja juu ya viongozi wa Israeli, akawaongoza hadi nchi ya ahadi, akajaza mahali pao pa ibada, na atakuja juu yao wakati ujao wakati wa dhiki na milenia.

Yesu: Yesu alichukuliwa mimba, kutiwa mafuta, kufungwa, kuongozwa, kutiwa nguvu, kujazwa, kutolewa katika mauti, na kufufuliwa kutoka kwa wafu na Roho Mtakatifu.

Wenye dhambi: Wenye dhambi wanakemewa kuhusu dhambi na kuvutwa kwa Injili na Roho Mtakatifu.

Shetani: Nguvu za Shetani zimezuiliwa na nguvu za Roho Mtakatifu.

Kanisa: Roho Mtakatifu aliunda Kanisa, anavuvia ibada yake, anaongoza shughuli zake za kimishenari, anachagua wahudumu wake, anawapaka wahubiri wake mafuta, anaongoza maamuzi yake, na kulibatiza kwa nguvu.

Waumini: Roho Mtakatifu huwatia hatiani waamini juu ya dhambi, huwatakasa, hubatiza kwa nguvu, hukaa ndani, huimarisha, huunganisha, huombea, huongoza, huonyesha upendo, hupatana na sura ya Kristo, hufunua ukweli, hufundisha, hutoa uhakikisho wa wokovu, hutoa uhuru; hufariji, hahuisha, hunena kupitia kwake na kwake, huonyesha nguvu za Mungu, hutia msukumo wa kuabudu, hutia nguvu za kushuhudia, na kukuza matunda ya kiroho na karama za kiroho. Kazi muhimu ya Roho Mtakatifu katika maisha ya mwamini na Kanisa ambayo inahusiana na uponyaji na ukombozi ni utoaji wa karama za kiroho.

KARAMA ZA ROHO MTAKATIFU

Karama za kiroho ni uwezo usio wa kawaida unaotolewa na Roho Mtakatifu kwa mwamini kuhudumu kama sehemu ya Mwili wa Kristo. Kuna tofauti kati ya "karama" ya Roho Mtakatifu na "karama" za Roho Mtakatifu. "Karama" ya Roho Mtakatifu ilitolewa siku ya Pentekoste ambayo imeandikwa katika Matendo 2. "Karama" za Roho Mtakatifu ni uwezo usio wa kawaida waliopewa wale ambao wamepokea kipawa cha Roho Mtakatifu. Karama hizi huwawezesha waamini kuhudumu vyema ndani ya Mwili wa Kristo na kwa wasioamini.

Karama ya kiroho sio talanta ya asili au uwezo. Ni uwezo usio wa kawaida unaotolewa na Roho Mtakatifu. Mtu hatendi, haendelezi, au hamiliki karama za kiroho yeye mwenyewe. Karama ni uwezo usio wa kawaida unaotolewa na kuendeshwa kupitia kwake na Roho Mtakatifu. Unaweza kusoma kuhusu karama za kiroho katika vifungu vifuatavyo:

-Warumi 12:1-8

- 1 Wakorintho 12:1-31
- Wafeeso 4:1-16
- 1 Petro 4:7-11

Kama utakavyogundua katika mistari hii, kuna karama nyingi za kiroho zilizotolewa kwa Kanisa. Mtazamo wetu wa sasa wa masomo, hata hivyo, ni karama za uponyaji.

KARAMA ZA UPONYAJI

Lakini kila mtu hupewa ufunuo wa Roho kwa kufaidiana.

**Kwa maana mmoja hupewa... karama za kuponya katika Roho yeye yule.
(1 Wakorintho 12:7-9)**

Muumini mwenye karama za uponyaji ana uwezo wa kuruhusu nguvu za Mungu zitiririke ndani yake ili kurejesha afya mbali na matumizi ya njia za asili. Waumini wote wameagizwa kuwaombea wagonjwa, lakini mwamini aliye na karama za uponyaji hutumiwa mahususi na kwa uthabiti na Mungu katika eneo hili la huduma.

Kuna aina mbalimbali za karama za uponyaji kwa sababu neno “karama” ni wingi. Kuna njia tofauti uponyaji huja na njia mbalimbali za kutumia karama. Fikiria njia mbalimbali za Mungu kumleta mtu kwenye wokovu. Je, Hawezi pia kufanya kazi kwa njia mbalimbali ili kuleta uponyaji? Mbinu au zawadi zenyewe haziponyi zaidi ya kuokoa. Ni mikondo tu ambayo kwayo nguvu ya Mungu inadhihirika.

Katika Biblia tunapata karama za uponyaji zikidhihirishwa na:

1. Mhudumu akiwagusa wagonjwa.
2. Watu kumgusa waziri.
3. Kuzungumza Neno la uponyaji kwa mbali.
4. Kuzungumza Neno la uponyaji mbele ya wagonjwa.
5. Kushughulika na mtu moja kwa moja.
6. Uponyaji kwa sababu ya maombezi ya mwingine.
7. Kuomba.
8. Uponyaji uliotokea kwa tendo la imani na mgonjwa.
9. Aina mbalimbali za imani:
  - Imani ya mtu anayehudumu.
  - Imani ya mtu anayetafuta uponyaji.
  - Imani ya marafiki.
  - Imani ya jamaa.
10. Wakala tofauti wa uponyaji. Hakuna kitu kitakatifu juu yao, lakini walitumiwa kama sehemu ya Mawasiliano:
  - Mate
  - Matope
  - Nguo za maombi
  - Kichungi cha tini

- Pindo la vazi la waziri
  - Vivuli vya waziri
  - Mafuta
  - Vidole kwenye sikio
  - Maji
11. Miujiza maalum: Mungu huwapaka baadhi ya watu imani kwa ajili ya uponyaji maalum. Kwa mfano, Mungu hutumia baadhi ya watu kuwahudumia hasa wagonjwa wa saratani. Hii haimaanishi kwamba hupaswi kuhudumu katika maeneo yote ya uponyaji, maana amri ni kuponya wagonjwa kwa ujumla. Lakini Roho Mtakatifu anaweza kuhudumu kupitia wewe mara kwa mara kwa magonjwa fulani.

KARAMA ZA KIROHO ZINAZOHUSIANA

Karama zote za kiroho ni muhimu na zinahitajika katika Mwili wa Kristo, lakini hapa kuna orodha ya baadhi ya karama za kiroho ambazo hasa hukamilisha karama za uponyaji:

Kufundisha na Kuhimiza: Kwa msingi wa Neno, wao huongeza imani kwa uponyaji.

Unabii, Lugha, Ufafanuzi: Inaweza kuleta neno moja kwa moja kutoka kwa Mungu kuhusu ugonjwa na/au uponyaji.

Kutambua Roho: Huruhusu uamuzi wa kama uponyaji au ukombozi unahitajika na ujuzi wa roho zinazofanya kazi.

Karama ya Imani: Hutoa ujasiri maalum wa kutenda juu ya ujuzi unaotolewa na utambuzi na kuomba sala ya imani.

Neno la Maarifa: Hutoa maarifa ya chanzo kikuu cha ugonjwa. Husaidia hasa katika uponyaji wa kihisia au wakati ugonjwa wa kimwili unahusiana na tatizo la kishetani. Inaweza kutoa ufahamu kuhusu dhambi zinazohitaji kuungama, nguvu za mapepo zinazohusika, na mitazamo ya kiakili ambayo inaweza kuwa inazuia uponyaji.

Neno la Hekima: Hukuwezesha kutumia ujuzi amba Mungu hutoa katika "neno la hekima" (maelekezo) kwa mgonjwa.

Zawadi ya Miujiza: Uponyaji wa papo hapo na wa ubunifu, yaani, kukua kwa kiungo, nk. Ni matukio ambayo hakuna maelezo ya asili yanaweza kutolewa, jambo ambalo kwa njia yoyote halingeweza kutokea kwa njia za asili. Unaweza kujifunza zaidi kuhusu karama hizi katika kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime yenye kichwa "*Huduma ya Roho Mtakatifu*."

KUTAFUTA KARAMA ZA KIROHO

Biblia inafundisha kwamba kila mwamini ana angalau karama moja ya kiroho:

Kila mmoja kwa kadiri alivyoipokea karama, itumieni vivyo hivyo kama mawakili wema wa neema mbalimbali za Mungu. (1 Petro 4:10)

Lakini kila mtu hupewa ufunuo wa Roho kwa kufaidiana. Lakini hizi zote huzitenda Roho huyo mmoja, yeye yule, akimgawia kila mtu peke yake kama apendavyo yeye. (1 Wakorintho 12:7, 11)

Kwa sababu kila mwamini ana angalau karama moja ya kiroho, kila mmoja wetu ana wajibu wa kugundua na kutumia karama yetu. Biblia inasema tunapaswa kutafuta karama za kiroho:

...tamanini sana karama zilizo bora zaidi... (1Wakorintho 12:31)

Unapoomba karama za uponyaji unaomba Mungu azidi kukikuza kile ambacho kipo ndani yako kwani waamini wote wana uwezo na mamlaka ya kuweka mikono juu ya wagonjwa ili wapate uponyaji. Yesu aliongeza rasilimali alizopewa (Luka 5:22) na Timotheo aliambiwa kuchochea karama ndani yake (2 Timotheo 1:6).

HUDUMA YA KANISA

Waamini wote wameagizwa kuponya wagonjwa, na ingawa Mungu hupitia baadhi ya karama maalum za uponyaji, waamini wote wanapaswa kushirikishwa katika huduma ya uponyaji. Hapa kuna orodha ya wale amba Biblia inasema wanapaswa kushirikishwa katika huduma ya uponyaji:

-Wachungaji na wachungaji (viongozi wa kiroho):	Ezekieli 34
-Wazee/mashemasi:	Yakobo 5:14
-Waumini wa kawaida:	Luka 16:15-18; Yakobo 5:16
-Wale walio na karama maalum za uponyaji:	I Wakorintho 12:9
-Kanisa zima - linapaswa kuwa kituo cha uponyaji:	Luka 14:16-24

KUJIPIMA

1. Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.
_____
_____
2. Roho Mtakatifu ni nani?
_____
3. Fanya muhtasari wa kile ulichojifunza kuhusu huduma ya Roho Mtakatifu katika somo hili.
_____
_____
4. Karama ya kiroho ni nini?
_____
5. Fafanua "karama za uponyaji."
_____
6. Ni karama gani hususa za kiroho hasa zinazokamilisha karama ya uponyaji?
_____
_____
7. Ni nani anayepaswa kushiriki katika kuhudumia uponyaji?
_____
_____

(Majibu ya majoribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KUFANYA KAZI

1. Je, unapata shida kuamini muujiza kwa ajili ya hali yako ya kimwili au ya mtu unayemhudumia? Mungu ameumba utaratibu wa asili, lakini hafungwi nao. Miujiza hutokea wakati Mungu kwa njia isiyo ya kawaida anavuka mipaka ya utaratibu wa asili. Kwa kweli, uponyaji wa kimuujiza ni urejesho wa hali ya kawaida. Ni magonjwa na kumilikiwa na mapepo ambayo si ya asili na ni kinyume na sheria za asili za Mungu. Kwa hivyo kwa kweli, uponyaji wa kimiujiza, ukombozi, nk, ni kurudi kwa hali ya kawaida. Kwa kweli, si miujiza isiyo ya kawaida, bali kutokuwepo kwao katika huduma yetu.
2. Katika kitabu cha Matendo, angalia watu mbalimbali ambao Mungu aliwatumia katika karama za uponyaji:

-Matendo 3:1-11:	Petro na Yohana (mitume)
- Matendo 5:15; 9:32-34:	Petro (mtume)
-Matendo 8:5-7:	Filipo (mwinjilisti na shemasi)
-Matendo 9:17-18:	Anania (mwamini asiyejulikana)
-Matendo 14:8-10; 28:7-9:	Paulo (mtume)

3. Roho Mtakatifu ndiye mtoaji wa karama za kiroho. Hapa kuna jinsi ya kupokea ubatizo wa Roho Mtakatifu:

-Tubu na ubatizwe:	Matendo 2:38
-Amini ni kwa ajili yako:	Matendo 2:39
-Itamani:	Yohana 7:37-39
-Ipokee kama zawadi:	Matendo 2:38
-Jikabidhi kwa Mungu:	Isaya 28:11; Matendo 2:4
-Omiba maombi ya waumini wengine:	Matendo 2,4,10

4. Rudia tena vifungu vya karama za kiroho:

-Warumi 12:1-8 -I Wakorintho 12:1-31 -Waefeso 4:1-16 -1 Petro 4:7-11

Je, umegundua karama yako mwenyewe ya kiroho? _____ Ikiwa ndivyo, je, unaitumia kikamilifu ku wahudumia wengine?

-
5. Kwa masomo zaidi ya Roho Mtakatifu na karama za kiroho, pata kozi ya Mtandao wa Kimataifa wa Harvestime yenyeye kichwa "*Huduma ya Roho Mtakatifu*."

SEHEMU YA NNE

KUSHINDA CHANGAMOTO

Katika vita vya kimwili unapopigania mwili na hali ya utimilifu iliyokusudiwa na Mungu, utakabiliana na changamoto kuu ambazo ni pamoja na:

- MILA ZA WATU.
- MWIBA NDANI YA MWILI.
- MASWALI YASIYO NA MAJIBU.

Katika sehemu hii utajizatiti kwa Neno la Mungu ili kukabiliana na kushinda changamoto hizi.

SURA YA KUMI NA MOJA

MILA ZA WATU

MALENGO:

Baada ya kumaliza somo hili utaweza:

- Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.
- Jibu mila zifuatazo za wanaume kuhusu uponyaji:
- Uponyaji na miujiza sio ya leo.
- Kwa nini wafu wote hawafufuliwi?
- Kwa nini Wakristo hufa?
- Dawa ya kisasa hufanya uponyaji wa kimungu usiwe wa lazima.
- Uponyaji wa kiungu hufundishwa na madhehebu ya uwongo.
- Mwili unasisitizwa zaidi kuliko roho.
- Wewe ni mgonjwa kwa sababu ya dhambi yako.
- Ni mapenzi ya Mungu uwe mgonjwa.
- Haya ni mateso ya watu wema.
- Uponyaji wa Kimungu ni nadra.
- Ugonjwa wako ni msalaba wako.

AHADI YA KUPONYA YA KUDAI:

Nafsi yangu imegandamana na mavumbi; unihuishe sawasawa na Neno lako. Nimetangaza njia zangu, nawe ukonisikia; unifundishe amri zako. Unifahamishe njia ya mausia yako; ndivyo nitakavyozisimulia kazi zako za ajabu. Nafsi yangu inayeyuka kwa huzuni; unitie nguvu sawasawa na neno lako. (Zaburi 119:25-28)

UTANGULIZI

Mapokeo ya wanadamu ni imani, kanuni, na kanuni za mwanadamu zinazozua kazi ya Neno la Mungu. Yesu aliwaambia viongozi wa kidini wa wakati Wake:

... Hivyo mmeibatilisha amri ya Mungu kwa mapokeo yenu. (Mathayo 15:6)

Ikiwa imani inakuja kwa kusikia Neno la Mungu, basi inaweza kuondoka kwa kusikia na kukubali mapokeo ya wanadamu ambayo yanaharibu imani.

Somo hili linajadili mila za kawaida za wanaume kuhusu uponyaji. Jibu la Kibiblia kwa kila mapokeo limetolewa kwa kuwa dawa bora dhidi ya makosa si kunyamaza, bali kutangaza ukweli wa Neno la Mungu. Tunapoondoaa mila na pingamizi kuhusu uponyaji tunaondoaa vizuizi vinavyozuia uponyaji wa kiungu kutokea.

Mtunga Zaburi Daudi alionyesha kwamba ingawa hapo awali alitangaza njia zake mwenyewe sasa alitamani kujifunza njia za Mungu:

**Nafsi yangu imegandamana na mavumbi; unihuise sawasawa na Neno lako.
Nimetangaza njia zangu, nawe ukonisikia; unifundishe amri zako. Unifahamishe njia ya mausia yako; ndivyo nitakavyozisimulia kazi zako za ajabu. Nafsi yangu inayeyuka kwa huzuni; unitie nguvu sawasawa na neno lako. (Zaburi 119:25-28)**

Daudi alibadilisha mapokeo kwa Neno la Mungu, na kwa kufanya hivyo, nafsi yake ilihuishwa (kuponywa na kufanya upya).

Hapa kuna mila ya kawaida ya wanaume kuhusu uponyaji:

"UPONYAJI NA MUUJIZA SI WA LEO"

Watu wengine wanadai uponyaji ulikuwa wa nyakati za Biblia tu au kwa wakati ujao Yesu atakaporudi.

MAITIKIO YETU:

Mungu anasema:

... kwa maana mimi ndimi Bwana nikuponyaye. (Kutoka 15:26)

"Mimi ndiye" ni wakati uliopo. Je, tunawezaje kuibadilisha kuwa "nilikuwa" zamani au "nitakuwa" katika siku zijazo? Biblia inafundisha kwamba Mungu habadiliki:

Kila kutoa kuliko kwema, na kila kitolewacho kilicho kamili, hutoka juu, hushuka kwa Baba wa mianga; (Yakobo 1:17)

Kwa maana mimi, Bwana, sina kigeugeu... (Malaki 3:6)

Mungu hajabadilika tangu mwanzo wa nyakati:

Yesu Kristo ni ye ye yule jana na leo na hata milele. (Waebmania 13:8)

Ikiwa siku ya miujiza imepita, basi ndivyo siku ya wokovu ilivyo, kwa maana hakuna muujiza mkuu kuliko wokovu. Ikiwa uponyaji ni kwa ajili ya wakati ujao Yesu atakaporudi duniani, basi huduma ya waalimu, wachungaji, na viongozi wengine lazima iwe kwa wakati huo ujao pia kwa sababu karama ya uponyaji ni karama ya kiroho kama zilivyo huduma hizi.

Hoja yenye kusadikisha zaidi dhidi ya madai kwamba miujiza si ya leo ni kumbukumbu ya uzoefu. Kuna "zama" au "zama" saba ambamo Mungu ameshughulika na mwanadamu kwa njia maalum. Hizi ni:

-Enzi ya kutokuwa na hatia:

Mwanzo 1:28

-Enzi ya dhamiri:	Mwanzo 3:23
-Enzi ya serikali ya mwanadamu:	Mwanzo 8:20
-Enzi ya ahadi:	Mwanzo 12:1
-Enzi ya sheria:	Kutoka 19:8
-Wakati wa neema:	Yohana 1:17
-Enzi ya Ufalme:	Waefeso 1:10

Kuja kwa Yesu kulianzisha enzi ya mwisho ya Ufalme. Mwanzoni mwa enzi hii, Yesu alifanya miujiza na uponyaji:

Yesu akajibu akawaambia, Nendeni mkamwambie Yohana yale mliyoyaona na kuyasikia; jinsi vipofu wanaona, viwete wanatembea, wenye ukoma wanatakaswa, viziwi wanasisikia, wafu wanafufuliwa, maskini Injili inahubiriwa. (Luka 7:22)

Kitabu cha Matendo kinarekodi miujiza na uponyaji katika Kanisa la kwanza wakati enzi ya Ufalme iliendelea. Rekodi ilioandikwa ya historia ya Kanisa la kisasa pia inathibitisha uponyaji na miujiza mingi.

"KWANINI WAFU WOTE HAWAFUFULIWI?"

Watu wengine huuliza, "Ikiwa uponyaji ni wa leo, kwa nini waumini hawazunguki kuwafufua wale wote ambao wameugua na kufa?"

MAITIKIO YETU:

Kufufua wafu haikuwa sehemu ya Agizo Kuu lililotolewa kwa Kanisa. Wanafunzi waliamriwa walipotumwa kwa mara ya kwanza katika safari ya kuhubiri kutangaza Ufalme. Kufufua wafu kulikuwa "matunda ya kwanza" ya ufuluo wa Yesu ambao ulikuwa unakuja.

Kuna tofauti kati ya miujiza maalum na miujiza ya agano. Miujiza ya pekee ilifanya kama ishara katika hali maalum, kama vile kugeuza maji kuwa divai, kutembea juu ya bahari, kuzidisha mikate na samaki, na kufungua Bahari ya Shamu.

Uponyaji ni muujiza wa agano la Agano la Kale, sio muujiza maalum. Mungu angali huwafufua wafu, lakini hilo huamuliwa na enzi yake kuu na si sehemu ya jumla ya kazi yetu ya kuponya.

"KWANINI WAKRISTO WANAKUFA?"

Wakati tuko kwenye mada ya kifo, wakosoaji wengine wanadai kwamba ikiwa uponyaji wa kimungu ulifanya kazi kila wakati, hakuna Mkristo ambaye angekuwa.

MAJIBU YETU:

Hakuna dai kama hilo linalotolewa na Maandiko. Biblia hutoa tu afya ya kimungu ndani ya muda wa kawaida wa maisha. Ingawa upatanisho wa Kristo ulinunua ukombozi wetu wa milele kutoka kwa kifo, mili hii ya kufa hatimaye itakufa isipokuwa Yesu arudi kwanza na unyakuo

kutokea. Biblia hiyo hiyo inayofundisha uponyaji pia inaweka kikomo cha urefu wa maisha ya mwanadamu:

Siku za miaka yetu ni miaka sabini... (Zaburi 90:10).

**Na kama vile watu wanavyowekewa kufa mara moja, na baada ya kufa hukumu.
(Waebrania 9:27)**

"DAWA YA KISASA HUFANYA UPONYAJI WA KIMUNGU USIWE WA LAZIMA"

Mapokeo yanasema: "Hakukuwa na msaada wa kitiba ufaao wakati wa Yesu. Sasa msaada huo unapatikana, tunatarajiwu kuutumia badala ya kumwomba Mungu apate uponyaji."

MAJIBU YETU:

Mapema kama 400 B.K. kulikuwa na sayansi ya matibabu. Mwanamume mmoja aitwaye Hippocrates (460-370 K.K.), baba wa kitiba, aliendeleza sayansi ya kitiba kufikia hali ya juu kiasi. Baadhi ya mbinu zake bado zinatumika hadi leo. Ugiriki, Misri, na Rumi ziliwu na waganga wengi stadi katika siku za Yesu.

Uponyaji wa Kimungu hauhusiani na umahiri au uzembe wa sayansi ya matibabu. Ni baraka zinazotolewa katika upatanisho. Kila zawadi nzuri hutoka kwa Mungu, kwa hiyo inakubalika kutumia rasilimali halali za matibabu. Kumbuka, hata hivyo, kwamba dawa si badala ya ahadi ya agano ya uponyaji.

Pamoja na maendeleo ya dawa bado kuna magonjwa mengi yasiyotibika hivyo uponyaji wa kiungu bado unahitajika. Pia watu wengi wako nje ya uwezo wa kupata msaada wa kimatibabu.

"UPONYAJI WA KIMUNGU HUFUNDISHWA NA IBADA ZA UONGO"

Mapokeo yanasema: "Uponyaji wa kimungu hufundishwa tu na madhehebu ya uwongo."

MAJIBU YETU:

Wesley, Luther, na Zinzendorf, viongozi wa makanisa ya Methodisti, Lutheran, na Moraviani, mtawalia, wote walifundisha uponyaji wa kimungu. Wale wanaofundisha leo, pamoja na nguvu ya kuokoa ya damu ya Yesu na uungu wa Kristo, sio watu wa kawaida zaidi ya viongozi hawa.

Baadhi ya ibada za uwongo hufundisha uponyaji, lakini sio uponyaji wa kweli wa Kibiblia. Ni uponyaji wa "kiakili" au "akili juu ya jambo" kutoka kwa chanzo kingine isipokuwa Mungu kuititia Yesu Kristo. Shetani ni mdanganyifu na mwigaji. Hatuondoi uponyaji wa kimungu kwa sababu tu anadanganya na kuponya kuititia nguvu mbaya.

Shetani amewadanganya wengi kuamini kwamba kwa kuosha katika Mto Ganges huko India watakuwa wamesafishwa na dhambi. Je, tunaacha kuhubiri wokovu kwa sababu tu Shetani ameuiga? Unaacha kuamini taaluma ya utabibu kwa sababu tu kuna madaktari wachache ambao

ni matapeli? Ukweli kwamba Shetani anajisumbua kuiga uponyaji wa kimungu ni dalili nyingine kwamba kuna uponyaji wa kweli.

"MWILI UNA MSISITIZO KULIKO NAFSI"

Mapokeo yanadai: "Uponyaji wa kimungu huweka mkazo zaidi juu ya mwili kuliko roho."

MAJIBU YETU:

Baadhi ya waumini katika huduma za uponyaji wameangukia katika msisitizo huu, lakini huu si mtindo wa Kibiblia wa uponyaji. Uponyaji wa Kibiblia unahusika na mtu mzima, mwili, nafsi na roho.

Uponyaji sio Injili yenye, ni sehemu moja tu ya Injili ya Kristo. Haipaswi kamwe kuhubiriwa mbali na ujumbe wa wokovu wa roho za wanaume na wanawake wenye dhambi. Mkazo wa Kanisa juu ya roho na dawa kujishughulisha na mwili vyote vimekosa dhana nzima ya mtu inayotolewa katika Biblia.

"UNAUMWA KWA AJILI YA DHAMBI YAKO"

Dai moja linalosikika mara nyingi ni kwamba "Unaumwa kwa sababu ultenda dhambi au una dhambi maishani mwako."

MAJIBU YETU:

Tayari tulishughulikia somo hili katika mjadala juu ya chanzo na sababu za ugonjwa katika Sura ya Nne na ya Tano. Utakumbuka kwamba ingawa magonjwa yote yapo ulimwenguni kwa sababu ya dhambi, si lazima mtu awe mgonjwa kwa sababu ya dhambi yake binafsi.

"NI MAPENZI YA MUNGU UWE MGONJWA"

"Ni mapenzi ya Mungu kwako kuwa mgonjwa. Ni kwa ajili ya utukufu wake." Je, umewahi kusikia dai hili?

MAJIBU YETU:

Wengi hawahoji kama Mungu anaweza kuponya au la, lakini kama yuko tayari. Biblia inaonyesha kwamba hatuna hekima ikiwa hatuelewi mapenzi ya Mungu:

**Kwa hiyo msiwe wajinga, bali mfahamu ni nini yaliyo mapenzi ya Bwana.
(Waefeso 5:17)**

Kujua mapenzi ya Mungu kuhusu ugonjwa huandaa msingi mzuri ambao juu yake imani inaweza kukua. Maombi ya imani ndiyo maombi pekee yenye ufanisi katika kupata uponyaji kwa wagonjwa. Haiwezi kuombewa ilimradi unajiuliza ikiwa ni mapenzi ya Mungu kuponya.

Ikiwa kweli unaamini ni mapenzi ya Mungu uwe mgonjwa, basi ni makosa kumwomba mtu akuombee uponyaji. Ikiwa ugonjwa wa mwamini ni wa Mungu, basi madaktari ni wa Ibilisi kwa sababu wanajaribu kuondoa magonjwa. Hospitali zina makosa kwa sababu zinatafuta kuondoa magonjwa kwa kuasi mapenzi ya Mungu. Wauguzi wanamkaidi Mungu kwa kila jitihada ya kuondoa mateso.

Wale wanaoamini ugonjwa ni mapenzi ya Mungu hawapaswi kukubali matibabu ili kuuondoa. Hawapaswi kuruhusu daktari afanye upasua ji na kuondoa mapenzi ya Mungu kutoka kwa miili yao. Ikiwa unaamini kweli ugonjwa ni mapenzi ya Mungu kwako kama muumini, kwa nini unatumia dawa na kuwaona madaktari?

Lakini kwa kuwa tunajua kwamba chanzo cha magonjwa ni Shetani, basi madaktari halali, dawa, hospitali, na sayansi ya kitiba lazima iwe nyongeza ya wema wa Mungu. Kwa kuwa ugonjwa ni wa Shetani, kila njia halali ya kupunguza mateso ni ya Mungu. (Kwa uhalali tunamaanisha njia zile ambazo hazihusishi mbinu za Kishetani au kukiuka Neno la Mungu.)

Ni kweli mwili wako umenunuliwa kwa thamani na unatakiwa kumtukuza Mungu ndani yake, uwe mgonjwa au mzima. Lakini katika maandishi ya Biblia, Mungu alitukuzwa wakati watu waliponywa. Ikiwa ugonjwa unamtukuza Mungu, basi Kristo alimnyang'anya Mungu utukufu kwa kuaponya wagonjwa. Ikiwa ugonjwa unamtukuza Mungu, sote tunapaswa kusali ili tuwe wagonjwa. Mungu hatakiwi na magonjwa katika mwili tena zaidi ya ugonjwa wa dhambi katika roho.

Wakati fulani Mungu huruhusu magonjwa kumpata mwamini, lakini siku zote kumbuka kwamba Shetani ndiye chanzo. Mfano wa Ayubu unaonyesha hili (Ayubu sura ya 1-2).

Mungu hataki magonjwa kwa muumini. Ana ujuzi wa mashambulizi ya Shetani na Anatumia vitu vyote (hata vibaya) kufanya kazi pamoja kwa manufaa yako. Ndiyo maana hata wakati wa ugonjwa unaweza kusogezwa karibu na Bwana. Mungu daima hutafuta kuleta mema kutoka kwa mabaya. Alitumia madhara ya dhambi kusuluhisha kwa kifo cha Yesu. Mungu si chanzo cha magonjwa katika maisha ya waumini, lakini Mungu huchukua kitu ambacho Shetani anakusudia kwa uovu na anafanya kazi ndani yako ili kukamilisha ushindi wa kiroho unapopitia mashambulizi.

Paulo alihubiri kwanza katika Galatia kwa sababu ya mabadiliko ya ratiba kutokana na ugonjwa (Wagalatia 4:13-15). Ugonjwa wa Trofimo ulimzuia kwenda Roma pamoja na Paulo na kupatwa na hali kama hiyo (2 Timotheo 4:20). Ugonjwa ultumika kuzuia dhambi katika Mwanzo 12 na 20. Ingawa mifano hii inadhihirisha jinsi Mungu anavyoitumia, kumbuka kwamba...

...Yeye hatesi kwa hiari yake... (Maombolezo 3:33)

Ugonjwa peke yake hautoi watakifu wanaomtukuza Mungu. Inaweza kuzalisha watu wenye uchungu, wanaolalamika, wasioamini. Neno ndilo linalotakasa na kuzaa ukuaji (Yohana 17:17). Ingawa ni kweli kwamba mara nyingi huingia katika Neno zaidi wakati wa ugonjwa, si lazima kuwa na ugonjwa ili kukua kiroho.

Inasaidia kukumbuka hili: Mapenzi ya Mungu kwa waumini ni kufanana na Kristo katika tabia. Kila kitu kingine, ikiwa ni pamoja na magonjwa na afya, hupata umuhimu wake kuhusiana na lengo hili la kimungu (Warumi 8:28-29).

Kwa wasioamini, magonjwa yanaweza kutokana na dhambi na hukumu ya asili ya Mungu inayotokana na dhambi. Lakini hata hii inaweza kutumiwa na Mungu kwa wema, kwa kuwa uponyaji na ukombozi unapohudumiwa, wokovu unawenza kutokeea. Mungu ametoa ahadi nyingi katika Neno lake kuhusu uponyaji na ukombozi. Kwa nini Mungu atoe haya katika Neno Lake ikiwa ni mapenzi yake wewe uwe mgonjwa? Ikiwa mwamini anasema, "Sijui kama ni mapenzi ya Mungu kuniponya," muulize, "Je, ni mapenzi ya Mungu kutimiza ahadi zake?"

Yesu alisema, "Ikiwa umeniona mimi, umemwona Baba." Alisema hivi kwa sababu alifanya kazi na mapenzi ya Baba (Yohana 14:9). Ukiwahi kujiuliza kama Mungu anataka kuponya au la, inabidi uangalie tu matendo ya Bwana wetu.

Unapoomba uponyaji, omba "Mapenzi yako yatimizwe" au "sawa na mapenzi yako." Usiseme, "Kama ni mapenzi Yako" unapoomba uponyaji na ukombozi. Mwenye dhambi haombi "Bwana, niokoe ikiwa ni mapenzi yako." Uponyaji ni sehemu ya upatanisho kama vile wokovu.

"Ikiwa" inamaanisha shaka kwamba Mungu anataka kukufanya mzima. "Kulingana na Mapenzi Yako" huleta imani yenye uhakika, huku bado ikimwachia njia, kiwango, na wakati. Hata katika hali ya ugonjwa hadi kufa, omba "kulingana na mapenzi Yako" si "kama ni mapenzi Yako" kuponya. "Kulingana na mapenzi Yako" inamwachia Mungu wakati na masharti. Kwa mwamini, Anaweza kuchagua uponyaji wa mwisho kupitia kifo ambacho kinakuondoa katika uwepo wa magonjwa milele.

Yesu alitufundisha kusali "Mapenzi yako yatimizwe hapa duniani kama huko mbinguni." Hakuna ugonjwa na magonjwa Mbinguni, kwa hiyo tunaweza kuomba kwa ujasiri dhidi yake duniani tukijua si mapenzi yake. Yesu hakuwahi kuomba "ponya ikiwa ni mapenzi yako, Mungu." Wakati pekee aliomba "Kama ni mapenzi Yako" ilikuwa katika uhusiano na kujisalimisha kwake kwa mpango wa Mungu kwa maisha yake - sio uponyaji. "Kama ni mapenzi Yako" huharibu imani. Ilipotumiwa na mtu mwenye ukoma aliyefukuzwa ambaye hakujua mapenzi ya Kristo katika uponyaji, Yesu alirekebisha kutokuwa na hakika kwake kwa kumhakikishia, "Nita." Usigeuze kamwe ukweli wa Mungu kuwa tumaini au maswali. Zifanyie kazi kama hali halisi na utaziona kuwa na nguvu.

Kwa sababu mtu hajaponywa mara moja au kwa sababu anakufa kutokana na "ugonjwa hata kifo" haimaanishi kuwa hayakuwa mapenzi ya Mungu kumponya. Tunaona mambo kulingana na wakati, na Mungu anayaona katika umilele. Lazima ukumbuke kwamba kuna uponyaji uliochelewa. Baadhi ni:

Kucheleweshwa kwa wakati wa kufa: Utasa wa Sara haukuponywa mara moja. Ayubu hakuponywa mara moja. Baba yake Yohana Mbatizaji hakuponywa kutoka katika hali yake ya bubu hadi muda uliowekwa. Yesu aliomba mara mbili kwa ajili ya kipofu mmoja ambaye

alipokea uponyaji wa sehemu mara ya kwanza. Uponyaji wakati mwingine huchelewa kuleta utukufu mkuu kwa Mungu. Mfano mzuri wa hii ni hadithi ya ufufuo wa Lazaro.

Imecheleweshwa katika umilele: Kifo ni tukio tu ndani ya ulimwengu wa umilele katika maisha ya mwamini. Hata "ugonjwa wa mauti" umemezwa na ushindi kwa sababu kifo kwa mwamini ni uponyaji wa mwisho. Unapoingia katika uwepo wa Bwana unafanywa mzima na hauteswe tena na dhambi au magonjwa. Katika kuzungumzia kifo, Paulo anasema umejitayarisha kwa kusudi hili: "Kutokuwepo katika mwili na kukaa pamoja na Bwana" (2 Wakorintho 5:6-9).

Ikiwa huamini kwamba uponyaji ni kwa wote, basi ni lazima uamini kwamba uponyaji unatawaliwa na ufunuo wa moja kwa moja katika kila jambo kuhusu kama ni mapenzi ya Mungu kuponya au la. Basi unategemea ufunuo wa moja kwa moja kwa mwanadamu badala ya Neno la Mungu lililoandikwa. Hutakuwa na msingi wa imani hadi upate ufunuo maalum katika kila kisa kwamba mgonjwa ni mionganoni mwa "waliopendelewa" kuponywa.

"HII NI DHIKI YA MWENYE HAKI"

Baadhi ya watu wanadai: "Mateso ya mwenye haki ni mengi. Haya ni mateso ambayo lazima uyabebe kwa sababu wewe ni mwadilifu."

MAJIBU YETU:

Maana ya neno "mateso" iliyotumiwa katika Zaburi 34:19, ambapo mapokeo haya yalianzia, hairejelei ugonjwa. Inarejelea majoribu, magumu, mateso, au majoribu. Hata kama ilirejelea ugonjwa, sehemu iliyobaki ya mstari inaonyesha kwamba Bwana anataka kukukomboa.

Katika Yakobo 5:13-16 kuna tofauti kati ya mateso na magonjwa. Ikiwa unasumbuliwa na majoribu, mateso na majoribu, unapaswa kujiombea mwenyewe (Yakobo 5:13). Ingawa unaweza kuwauliza wengine waombe pamoja nawe, hawakuitwa kukuombea shida zako zote. Maandiko yanakuagiza kuomba unapoteseka kwa sababu unahitaji kujifunza jinsi ya kuwa mshindi kwa kuomba mwenyewe kuititia majoribu na majoribu. Katika kesi ya ugonjwa, hata hivyo, wazee wanapaswa kuitwa kusali (Yakobo 5:14). Wagonjwa wanapaswa kuokolewa (kutoka katika magonjwa yao ya kimwili), kuinuliwa (kurudishwa kwa nguvu), na kusamehewa dhambi (uponyaji wa kiroho).

"UPONYAJI WA MUNGU NI ADIMU"

Wengine wanapinga uponyaji wa kiungu wakidai uponyaji ni nadra. Wanauliza, "Kwa nini kuleta matumaini ya watu ili kuwakatisha tamaa?"

MAJIBU YETU:

Uponyaji wa Kimungu si haba. Kurasa za Agano Jipyaa zimejaa hadithi za uponyaji na ukombozi. Rekodi ya historia ya kanisa pia ina kumbukumbu nyingi za uponyaji wa kimungu.

"UGONJWA WAKO NDIO MSALABA WAKO"

"Ugonjwa wako ni msalaba wako. Lazima ujifunze kuishi nao." Je, umewahi kusikia dai hili?

MAJIBU YETU:

Madai kwamba ugonjwa ni "msalaba" wako yanashughulikiwa kwa urahisi. "Msalaba" sio shida, magonjwa, na mateso ambayo huja juu yako bila chaguo lako mwenyewe. Yesu aliweka wazi kwamba "kuuchukua msalaba" ni tendo la hiari, si jambo unalokubali kwa sababu huna chaguo. Yesu hakuchukulia magonjwa na kifo kuwa msalaba uliotumwa kutoka kwa Mungu. Aliwachukulia kama adui. Ikiwa unaamini ugonjwa ni msalaba wako, basi kwa nini utafute usaidizi wa kimatibabu ili kuuondoa?

KUJIPIMA

1. Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Andika majibu yako kwa mila zifuatazo za wanaume:

Uponyaji na miujiza sio ya leo:

Kwa nini wafu wote hawafufuliwi?

Ikiwa uponyaji wa kimungu hufanya kazi kila wakati, kwa nini Wakristo hufa?

Dawa ya kisasa hufanya uponyaji wa kimungu kuwa wa lazima:

Uponyaji wa Kimungu unafundishwa na ibada za uwongo:

Katika uponyaji wa kiungu, mwili unasisitizwa zaidi kuliko roho:

Wewe ni mgonjwa kwa sababu ya dhambi yako:

Ni mapenzi ya Mungu kwako uwe mgonjwa:

Haya ni mateso ya watu wema.

Uponyaji wa Kimungu ni nadra:

Ugonjwa wako ni msalaba wako:

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KUFANYA KAZI

Ni mila gani kati ya zifuatazo umesikia ikielezwa kuhusu ugonjwa wako mwenyewe au ule wa mtu unayemhudumia?

Angalia zile zinazotumika:

- ___Uponyaji na miujiza sio ya leo.
- ___Kwa nini wafu wote hawafufuliwi?
- ___Kama uponyaji wa kiungu unafanya kazi, kwa nini Wakristo wanakufa?
- ___Dawa ya kisasa hufanya uponyaji wa kiungu usiwe wa lazima.
- ___Uponyaji wa kimungu hufundishwa na ibada za uwongo.
- ___Mwili unasisitizwa zaidi kuliko roho.
- ___Unaumwa kwa sababu ya dhambi yako.
- ___Ni mapenzi ya Mungu uwe mgonjwa.
- ___Haya ni mateso ya wenyе haki.
- ___Uponyaji wa kimungu ni nadra.
- ___Ugonjwa wako ni msalaba wako.

Andika majibu utakayotumia katika kukabiliana na changamoto hizi zitakapoonyeshwa tena katika siku zijazo:

SURA YA KUMI NA MBILI

MWIBA NDANI YA MWILI

MALENGO:

Baada ya kumaliza somo hili utaweza:

- Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.
- Tambua mwiba wa Paulo katika mwili ulitoka kwa nani.
- Tambua kile ambacho Biblia inaonyesha kwamba mwiba huo ulikuwa.
- Eleza kwa nini iliruhusiwa.
- Eleza ilifanya nini.
- Fupisha jinsi ilivyodhihirishwa.
- Eleza matokeo ya mwiba katika mwili wa Paulo.

AHADI YA KUPONYA YA KUDAI:

...naye atasihowi nao, na kuwaponya. (Isaya 19:22)

UTANGULIZI

Katika somo lililopita ulijifunza baadhi ya mapokeo ya wanadamu ambayo yanaleta matatizo kwa waumini wanaotafuta uponyaji na ukombozi. Somo hili linahusu mapokeo ambayo yanajikita kwenye mwiba wa Paulo katika mwili unaoelezewa katika 2 Wakorintho 12. Kwa sababu inajadiliwa mara nyingi na muhimu sana kwa suala la uponyaji, tumetoa somo zima kwake.

Watu wengi wamefundishwa kwamba mwiba wa Paulo ulikuwa ugonjwa na kwamba hata alipoomba mara tatu ili uondoke bila matokeo, wamekusudiwa kuwa na "mwiba katika mwili" wao wenyewe wa magonjwa. Mapokeo yanasema, "Ugonjwa wako ni mwiba katika mwili kama wa Paulo na itabidi ujifunze kuishi nao."

Mila ya "mwiba katika mwili" ni kizuizi kikubwa kinachozuia wengi kupokea uponyaji. Imetumiwa vibaya kujaribu kueleza kwa nini watu hawakupokea uponyaji unaoonekana na kama kisingizio cha kutokuwa na uwezo wetu. Unapoanza somo hili, weka kando kila kitu ambacho umefundishwa na mwanadamu kuhusiana na suala hili huku tukichunguza kile hasa Maandiko yanafundisha.

MWIBA KATIKA MWILI WA PAULO

Hivi ndivyo Biblia inafundisha kuhusu mwiba wa Paulo katika mwili:

ILIKUWAJE:

Biblia inasema mwiba wa Paulo ulikuwa mjumbe. Neno la Kiyunani "mjumbe" linapatikana mara saba katika Agano Jipy. Inatafsiriwa "malaika" mara 181. Mara zote 188 inazungumza juu ya utu, si ugonjwa au ugonjwa. Mjumbe ni utu.

Matumizi ya neno "miiba" katika Agano la Kale pia yanaunga mkono jambo hili. "Miiba" imetumika katika Hesabu 33:55 na Yoshua 23:13 kuelezea wakazi wa nchi ya Kanaani. Katika matukio haya yote mawili hayakuwa mateso ya kimwili, bali kupigwa na adui.

ULITOKA KW NANI:

Biblia inasema alikuwa mjumbe kutoka kwa Shetani. Paulo alisema, "Nilipewa..." lakini hakusema kwamba ilitoka kwa Mungu!

KWA NINI ULIRUHUSIWA:

Mwiba uliruhusiwa kwa sababu kuu tatu:

1. Ilizua Dhambi:

Paulo alisema mwiba huo uliruhusiwa kwa sababu ya mafunuo mengi aliyopokea na mwelekeo wake kuelekea kiburi. Kabla ya mtu ye yeyote kudai kuwa ana mwiba katika mwili anapaswa kufikiria ni mafunuo na maono mangapi aliyoyapata. Je, anastahili mwiba? Watu wengi wanaofikiri kuwa wana mwiba katika mwili hawajapata ufunuo wa aina yoyote au maono.

2. Ilitimiza Unabii:

Mwiba huo pia ultimiza unabii. Paulo alipoongoka, Mungu alisema:

...nitamwonyesha jinsi impasavyo kuteseka kwa ajili ya jina langu. (Matendo 9:16)

3. Ilitoa Nguvu:

Matatizo yaliyoletwa na "mwiba" yalitoa fursa kwa nguvu za Mungu kudhihirika.

ULICHOFANYA:

Mwiba ukampiga Paulo. Hii inamaanisha "kupiga mara kwa mara, tena na tena na tena." Neno "kupiga" halirejelei hali ya kudumu ya ugonjwa bali mapigo ya mara kwa mara. Mjumbe alitumwa kumpiga Paulo makofi ili kujaribu kuzuia Neno la Mungu lisihubiriwe.

JINSI ILIVYODHIHIRISHWA:

Hapa kuna baadhi ya mifano ya njia mbalimbali mwiba huu ulichochea upinzani kumpiga Paulo:

1. Wayahudi waliamua kumuua Paulo mara tu baada ya kuongoka kwake: Mdo 9:23
2. Paulo alizuiwa kujiunga na waumini: Matendo 9:26-29
3. Alipingwa na Shetani: Matendo 13:6-12
4. Alipingwa na Wayahudi katika kundi la watu: Matendo 13:44-49
5. Alifukuzwa Antiokia katika Pisidia: Mdo 13:50
6. Alifukuzwa kutoka Ikoniamu: Matendo 14:1-5
7. Alikimbilia Listra na Derbe ambako alipigwa mawe na kuachwa akiwa amekufa: Matendo 14:6-19 .
8. Alikuwa akibishana daima na ndugu wa uongo: Mdo 19:8
9. Alipigwa na kufungwa gerezani huko Filipi: Matendo 16:12-40
10. Alifukuzwa kutoka Thesalonike: Matendo 17:1-10.
11. Alifukuzwa kutoka Berea: Matendo 17:10-14
12. Alipigwa na umati huko Korintho: Matendo 18:1-23
13. Alipigwa na umati huko Efeso: Matendo 19:23-31
14. Kulikuwa na njama dhidi ya maisha yake na Wayahudi: Mdo 20:3
15. Alikamatwa na Wayahudi, na kundi la watu, akahukumiwa mahakamani mara tano, na kuteswa kwa mambo mengine magumu: 2 Wakorintho 11:23-33

Kamwe hata mara moja, katika maandishi yake yote, Paulo anataja ugonjwa kama kupigwa kwake. Katika 1 Wakorintho 4:11, Paulo alionyesha kwamba wazo lake la kugonga halikuwa ugonjwa wa kudumu. Alisema, “Hata saa hii ya sasa, tuna njaa na kiu, na tu uchi, tunapigwa ngumi, wala hatuna makao.

Paulo alipata ugonjwa kama inavyoonyeshwa katika Wagalatia 4:13-16, lakini huu haukuwa mwiba wake kwa sababu haukuwa hali ya kudumu. Alisema alikuwa nayo "mwanzoni." Wengine wanaamini kwamba mwiba wa Paulo ulikuwa macho yenyenye kasoro, lakini macho yake yaliponywa upofu (Matendo 9:18). Kuamini kwamba bado aliendelea kuwa na tatizo la macho kunadhoofisha uwezo wa Mungu wa uponyaji. Pia, je, lingekuwa sawa kuyaita matatizo ya macho yaliyotokana na kuona utukufu wa Mungu kuwa mjumbe wa Shetani? Paulo mwenyewe anatuambia katika mwaka wa 60, alipoandika waraka huu, kwamba ilikuwa “karibu miaka 14 iliyopita” ndipo alipopokea “ufunuo mwingi” ambao ulitokeza mwiba katika mwili. Hiyo ilikuwa miaka 12 baada ya kuongoka kwake ambapo aliona utukufu wa Mungu.

Paulo anapotumia maneno katika Wagalatia 4:15 kwamba “mngaliweza kung’oa macho yenu na kunipa mimi,” ni tamathali ya usemi ya Kiebrania. Ni sawa na misemo inayotumiwa katika maeneo fulani leo kuonyesha tamaa kubwa. Kwa mfano, “Ningetoa mkono wangu wa kulia...” Ikiwa Paulo alikuwa na ugonjwa wa macho wa mashariki na usaha kutoka kwa macho yake kama wengine wanavyodai, ni ajabu kwamba hii ingewatia watu moyo kuwa na imani kwa miujiza maalum.

MATOKEO YAKE:

Paulo anazungumza juu ya "udhaifu" wake ambao unamaanisha "uhitaji wa nguvu, udhaifu, kutoweza kutoa matokeo kupitia uwezo wake wa asili." Kupitia udhaifu huu, nguvu na nguvu za Mungu zilidhihirika.

HITIMISHO

Hitimisho kuhusu mwiba wa Paulo ni kwamba ingawa hatuwezi kujua kwa hakika mwiba huo ulikuwa ni nini, ikiwa umefundishwa ulikuwa ugonjwa kumbuka yafuatayo:

Mwiba wa Paulo ulisababisha nguvu za Mungu zionekane katika maisha yake. Baadhi ya watu hutumia "mwiba katika mwili" kisingizio cha kudhoofika kwa ugonjwa. Wanapaswa kukumbuka kwamba mfano pekee wa Kibiblia wa mwiba katika mwili ulioandikwa nje, uliohubiriwa, uliwapita washirika wake wote katika huduma. Mwiba huo haukuzuia utumishi wake wenye nguvu kwa ajili ya Ufalme wala wonyesho wa nguvu za Mungu kupitia Yeye.

KUJIPIMA

1. Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Mwiba wa Paulo katika mwili ulikuwa kutoka kwa nani?

---

3. Kulingana na Biblia, mwiba wa Paulo katika mwili ulikuwa nini?

---

4. Kwa nini mwiba huo katika mwili uliruhusiwa?

---

5. Mwiba ulifanya nini kwa Paulo?

---

6. Mwiba wa Paulo katika mwili ulionekanaje?

---

7. Mwiba wa Paulo katika mwili ulikuwa na matokeo gani?

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KUFANYA KAZI

1. Kwa kutumia yale uliyojifunza katika somo hili, ungewezaje kumjibu mtu ambaye alidai ugonjwa wake ulikuwa “mwiba katika mwili” kutoka kwa Mungu?
-
-

2. Jifunze ahadi ya uponyaji:

...naye atashiwa nao, na kuwaponya.

(Isaya 19:22)

"Kusihi" maana yake ni kuuliza kwa bidii na kuomba kwa bidii. Mungu anaahidi kuwa atawaponya wale wanaomsihi.

3. Ingawa mwiba wa Paulo haukuwa ugonjwa, unaweza kudai nguvu zile zile alizopewa na Mungu iwe katika mapigo ya nje au udhaifu wa kimwili unapongojea uponyaji kamili. Mungu alimwambia Paulo:

...Neema yangu yakutosha; maana nguvu zangu hukamilishwa katika udhaifu. (2 Wakorintho 12:9)

Jibu la Paulo kwa hili lilikuwa...

...Basi afadhali nitajisifu katika udhaifu wangu kwa furaha nyingi, ili uweza wa Kristo ukae juu yangu. Kwa hiyo napendezwa na udhaifu, na matukano, na misiba, na adha, na taabu, kwa ajili ya Kristo; maana niwapo dhaifu ndipo nilipo na nguvu. (2 Wakorintho 12:9-10)

4. Fikiri kuhusu hali yako ya kimwili au ile ya mtu unayemhudumia uponyaji:

Je, udhaifu wako wa sasa ni upi?

Nguvu ya Mungu inawezaje kudhihirika katika udhaifu huu?

Tunapongojea uponyaji, ni nini kiwezacho kufanya ili kumletea Mungu utukufu? (Hata wale wanaolala kitandani au kwenye kiti cha magurudumu wanaweza kufanya jambo fulani. Kwa mfano, wanaweza kuwa waombaji katika maombi.)

---

5. Je, unapitia mapigo ya nje kutoka kwa Shetani pamoja na matatizo yako ya kimwili?

Je, una matatizo gani kwa sasa?

Je, utukufu wa Mungu unawezaje kudhihirika katika hali hizi?

(Majibu ya majoribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

SURA YA KUMI NA TATU

MASWALI YASIYO NA MAJIBU

MALENGO:

Baada ya kumaliza somo hili utaweza:

- Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.
- Bainisha "vigeu."
- Jadili vigezo vifuatavyo vinavyoathiri uponyaji.
  - Ukosefu wa kufundisha
  - Kutokuamini
  - Kukosa imani
  - Ukosefu wa nguvu
  - Dhambi ya kibinagsi ambayo haijaungamwa
  - Kukataa kufanywa mzima
  - Ukosefu wa uamuzi na hamu
  - Matatizo na ombi
  - Ukosefu wa uvumilivu
  - Kutotii katika mchakato wa uponyaji
  - Kutambua Vibaya Mwili wa Kristo
  - Pepo mchafu hapewi
  - Kupinga kazi ya Mungu
  - Ukiukaji wa sheria za asili
  - Muda uliowekwa wa kufa
- Jibu vigeu hivi.

AHADI YA KUPONYA YA KUDAI:

Mambo ya siri ni ya Bwana, Mungu wetu; lakini mambo yaliyofunuliwa ni yetu sisi na watoto wetu milele, ili tufanye maneno yote ya sheria hii. (Kumbukumbu la Torati 29:29)

UTANGULIZI

Kwa nini watu wengi zaidi hawaponywi? Kwa nini wengine wanaponywa na wengine hawajaponywa? Kwa nini wakati mwengine Wakristo wasio na kina sana na wa kidunia wanaponywa wakati watu waaminifu zaidi na walijitolea bado hawajapokea uponyaji?

Haya ni baadhi ya maswali utakayokumbana nayo utakapoanza kuhudumu uponyaji na ukombozi. Somo hili linahusu vigezo vinavyoathiri uponyaji. "Kigezo" ni sababu inayosababisha tofauti au matokeo tofauti.

Mungu ameahidi uponyaji katika Neno lake. Ni lazima tukumbuke, hata hivyo, kwamba kila ahadi ya Mungu inategemea mwitikio wa mwanadamu. Ndiyo maana ni muhimu kuelewa vigezo vinavyoathiri uponyaji.

KUELEWA NA KUITIKIA VIGEZO

Vigezo katika huduma ya uponyaji ni sababu kwa nini watu wengine wanaponywa na wengine hawaponywi. Kabla ya kuanza utafiti huu, ni muhimu kukumbuka kuwa hutapata majibu kwa kila swali au tatizo utalokumbana nalo katika uponyaji na ukombozi.

Asili yetu ya kibinadamu inataka kuelewa kila kitu. Jaribu la kwanza la Hawa na Shetani likazia suala hili. Tamaa ya kujua mambo yote inatokana na uasi juu ya maswali yasiyo na majibu. Tatizo hili la asili ya mwanadamu ni lazima ulishinde ili uhudumie uponyaji na ukombozi ipasavyo.

Biblia inafichua baadhi ya mambo yanayoathiri uponyaji na ukombozi, lakini hutapata majibu kwa kila swali katika eneo hili. Ikiwa ungefanya hivyo, hungehitaji kuwa na imani. Biblia iko wazi kwamba baadhi ya mambo yamefunuliwa kwetu, na mengine hayajafunuliwa:

Mambo ya siri ni ya Bwana, Mungu wetu; lakini mambo yaliyofunuliwa ni yetu sisini na watoto wetu milele, ili tufanye maneno yote ya sheria hii. (Kumbukumbu la Torati 29:29)

Katika uponyaji na ukombozi, ni lazima ujifunze kuweka kando maswali yasiyo na majibu na kumwachia Bwana mambo ya siri.

Uponyaji na ukombozi ni sehemu ya Injili kama vile wokovu. Unapohudumu uponyaji na ukombozi na wengine wasipate, unaweza kujaribiwa kukata tamaa. Lakini fikiria hili: Je, unaacha kuhubiri wokovu kwa sababu tu kila mtu anayesikia ujumbe huokolewa?

Kwa nini basi unakuwa mwepesi wa kuacha kuhudumu uponyaji na ukombozi kwa sababu sio kila mtu anapokea? Uwezekano mkubwa zaidi kwa sababu katika uponyaji na ukombozi, kiburi huingia ndani. Huwa unaona aibu unapomuombea mtu anayeonekana kuwa mgonjwa na haponi. Wengine wanaweza kuona hii kwa sababu ni ya nje. Ikiwa mtu anaitikia wokovu lakini haokolewi, watu hawawezi kuuona kwa sababu ni wa ndani. Kiburi chako kinaathiriwa na kile ambacho watu wanaweza kuona nje.

Hutakuwa na majibu ya vigeuzo vyote vinavyoathiri uponyaji zaidi ya vile utakavyokuwa kwa mambo yanayoathiri majibu ya wokovu. Wengine huokolewa, wengine hawaokolewi. Wengine hupona, wengine hapana. Hata hivyo, Biblia hufunua baadhi ya mambo yanayoathiri uponyaji na ukombozi. Ni muhimu kwako kuelewa haya ili uweze kuwasaidia wengine kuyapitia ili kupokea uponyaji.

Hapa kuna baadhi ya vigezo vinavyojulikana zaidi:

UKOSEFU WA MAFUNDISHO

Ukosefu wa maarifa juu ya uponyaji, kanuni zake, chanzo, jinsi ya kutumia imani, na kuupokea kunaweza kuathiri uponyaji. Mungu alisema:

Watu wangu wanaangamizwa kwa kukosa maarifa. (Hosea 4:6)

Yesu alisema:

Mwapotea, kwa kuwa hamyajui Maandiko wala uweza wa Mungu.
(Mathayo 22:29)

Watu wengine hawapokei uponyaji kwa sababu hawaelewi Neno la Mungu na nguvu zake.

Imani ya uponyaji huja kwa kusikia Neno la Mungu kuhusu uponyaji (Warumi 10:17). Biblia inaita Neno la Mungu mbegu. Watu wengine hujaribu kuvuna mavuno ya uponyaji bila Neno la uponyaji kupandwa miyoni mwao. Mbegu haiwezi kufanya kazi isipokuwa iwe ndani yako. Kabla ya kusema "Mimi ndimi Bwana nikuponyaye," Mungu alisema kwanza, "Ikiwa utasikiliza Neno langu kwa bidii." Neno hutangulia uponyaji.

Ni watu wangapi wangeokolewa ikiwa hawangesikia ujumbe juu ya wokovu? Ni wangapi wangeokolewa ikiwa mambo makuu ya ujumbe wa wokovu yalikuwa:

- Yawezekana yasiwe mapenzi ya Mungu kukuokoa.
- Dhambi yako ni kwa ajili ya utukufu wa Mungu.
- Siku ya wokovu imepita.

Bado tunasikia kauli hizi kuhusu uponyaji:

- Yawezekana yasiwe mapenzi ya Mungu kukuponya.
- Magonjwa yako ni kwa ajili ya utukufu wa Mungu.
- Siku ya uponyaji imepita.

Ni lazima watu wafundishwe Neno la Mungu kuhusu uponyaji kama wanavyofundishwa kuhusu wokovu. Ni mbegu ya Neno kuhusu uponyaji ambayo huzaa mavuno ya uponyaji.

KUTOAMINI

Kutokuamini kunaweza kutokana na...

- Kufikiri Mungu hawezu kuponya.
- Kufikiri Mungu anaweza kuponya, lakini anaweza asichague kuniponya.
- Kufikiri Mungu anaweza kuponya, na anaweza kuniponya, lakini sio sasa.
- Mazingira ya kutoamini yanayozuia uponyaji.

Kuna mifano kadhaa ya Kibiblia ya jinsi kutoamini kulivyoza kazi ya Mungu. Katika mji wa Nazareti Yesu...

**...hawakufanya miujiza mingi huko kwa sababu ya kutokuamini kwao.
(Mathayo 13:58)**

Yesu alishangaa kwamba watu hawakuamini:

Akastaajabu kwa sababu ya kutokuamini kwao... (Marko 6:6)

Biblia inasema:

Lakini na aombe kwa imani, pasipo shaka yo yote; kwa maana mwenye shaka ni kama wimbi la bahari lililochukuliwa na upopo na kupeperushwa huku na huku.

Kwa maana mtu huyo asidhani ya kuwa atapokea kitu kwa Bwana.

Mtu wa nia mbili husitasita katika njia zake zote. (Yakobo 1:6-8)

Soma hadithi ya uponyaji wa binti Yario katika Marko 5:35-40. Utagundua kwamba wale waliozuia mazingira ya imani walitolewa nje ya chumba wakati Yesu akihudumu uponyaji.

Kutokuamini kwa jumuiya ni mojawapo ya sababu kuu ambazo hatuoni uponyaji na ukombozi ukitiririka katika makanisa yetu jinsi Mungu anavyokusudia. Sisi ni wanachama mmoja kwa mwengine. Ikiwa sehemu ya Mwili wetu wa kiroho haiamini katika uponyaji, kutokuamini huku kunazuia mtiririko wake katikati yetu.

Biblia inasema, “Ishara hizi zitafuatana na hao waaminio. Mstari huu unazungumza juu ya waumini (Kanisa). Mstari huo hausemi “aaminiye,” ukirejelea mtu binafsi. Haikuwa imani ya mwinjilisti mmoja au wawili wa pekee iliyosababisha uponyaji uliorekodiwa katika kitabu cha Matendo. Ilikuwa ni imani ya Kanisa lililojazwa na Roho kwa ujumla.

Ikiwa Yesu hangeweza kufanya miujiza yo yote katika Nazareti kwa sababu ya kutoamini kwao (kwa jumuiya), je, si kweli pia kwamba kutoamini kwetu kwa jumuiya kunazuia uponyaji? Leo sehemu kubwa ya Kanisa inapinga yale ambayo Kanisa la kwanza lilishinda katika maombi. Hawajakubali mtazamo wa Biblia kuhusu ugonjwa. Hawajafundishwa Neno la Mungu kuhusu uponyaji. Hata hivyo, wanaelekeza kwa wale wanaoshindwa kupokea uponyaji kama shtaka dhidi ya wale wanaajaribu kuhudumu uponyaji. Lakini ni kutofaulu ambako wanawajibika kwa kiasi kikubwa kwa jumuiya.

Tunaona wokovu zaidi kwa sababu kuna karibu kukubalika kote ulimwenguni kwa fundisho la wokovu katika makanisa ya kimsingi. Lakini hatuoni uponyaji mwangi kwa sababu mara nyingi tunalazimika kufanya kazi katika uso wa mapokeo, kukataliwa, na kutoamini.

Wale wanaohubiri Injili kamili ya wokovu kwa uponyaji na ukombozi mara nyingi wanalazimika kufanya kazi katika “Nazareti” ya kutoamini. Kama watu wa Mungu, kama yule mgonjwa aliyemjia Yesu, tunahitaji kupiga kelele, “Bwana, tunaamini... Utusaidie kutokuamini kwetu” (Marko 9:24). Ikiwa kutoamini kwa jumuiya hakuathiri mtiririko wa huduma ya uponyaji, kwa nini Yesu hakuhudumu kwa utimilifu katika Nazareti?

UKOSEFU WA IMANI

Kutokuamini ni mtazamo kwamba Mungu hawezi au hatafanya kitu. Kutokuwepo kwa kutoamini haimaanishi kuwa una imani. Kwa mfano, mtu asiyeamini kwamba kuna Mungu haamini kwamba kuna Mungu. Agnostiki hana upande wowote. Kutokuamini kwa mtu asiyeamini Mungu hakumaanishi kwamba ana imani katika Mungu.

Unapaswa kuchukua nafasi ya kutoamini na kumwamini Mungu kwa sababu ni maombi ya imani ambayo huwainua wagonjwa (Yakobo 5:15). Unapaswa kukata rufaa kwa imani, kunena maneno ya imani, na kutenda kwa imani. Unapaswa kutembea kwa imani na sio kuona. "Kutembea kwa kuona" ni kuangalia hali ya mwili wako au dalili. Shetani anajaribu kuzuia uponyaji kwa kukufanya uangalie dalili na kwa wengine waliodai kuwa wameponywa, lakini hawakuponywa.

Sio imani katika imani yako au imani katika imani ya mwingine. Imani haiponyi. Mungu ndiye anayeponya. Paulo alitambua kwamba kiwete alikuwa na imani ya kuponywa na Mungu (Matendo 14:8-10). Haihitaji "kiasi kikubwa" cha imani ili kuponywa. Yesu alisema imani yenye ukubwa wa punje ya haradali ilikuwa na nguvu sana. Yesu alikutana na watu katika kiwango cha imani yao. Ambapo waliona ni muhimu kuwa na uwepo Wake wa mwili, alienda. Ambapo waliamini kuwa haikuwa lazima, alizungumza Neno kutoka mbali na uponyaji ukatokea.

Wakati wagonjwa hawajaponywa, watu kwa kawaida hujaribu kusema ukosefu wa imani ndio sababu. Lakini unapojifunza katika somo hili, kuna vigezo vingine vingi vya kuzingatia. Yesu hakuwahi kuwashutumu watu waliotafuta uponyaji kwa kukosa imani. Katika rekodi ya Biblia, nyakati fulani imani ilichangia uponyaji, na nyakati nyingine haionekani kuwa sababu.

UKOSEFU WA NGUVU

Yesu aliwaambia wanafunzi wake wangoje Yerusalem hadi wajazwe nguvu na Roho Mtakatifu. Wakati fulani uponyaji hautokei kwa sababu ya ukosefu wa nguvu wa yule anayehudumu. Labda hawajapokea ubatizo wa nguvu na Roho Mtakatifu unaofafanuliwa katika Matendo 4. Labda wanabertilisha upendo na huruma kwa wagonjwa badala ya nguvu. Wanaweza kusali sala za faraja badala ya kuponya maombi. Ukosefu wao wa nguvu unaweza kutokana na makosa ya mafundisho au mapokeo.

(Kumbuka: Kwa ujumla tunashuhudia uponyaji zaidi katika mataifa ya Ulimwengu wa Tatu kuliko katika mataifa ya Magharibi kwa sababu kuna mtazamo wa imani ya jumuiya. Anachosema Mungu, wanaamini. Wanakubali miujiza kama sehemu ya maisha yao ya kila siku. Watu wengi katika ulimwengu wa Magharibi wanaamini juu ya mambo ya kimbunguni. si ya kupokea kwa sababu ya mwelekeo wa kupenda mali na mawazo ya kibinadamu.)

DHAMBI BINAFSI ISIYOUNGAMWA

Biblia inabitisha kwamba kuna uhusiano wa moja kwa moja kati ya dhambi ya mtu binafsi na ugonjwa katika baadhi ya matukio:

Ungameni dhambi zenu ninyi kwa ninyi, na kucombeana, mpage kuponywa. Kuomba kwake mwenye haki kwafaa sana, akiomba kwa bidii. (Yakobo 5:16)

Daudi alisema, "Kama nitauangalia uovu moyoni mwangu, Bwana hatanisikia.

Mungu hajaahidi kuharibu kazi za shetani katika mwili huku mtu akiwa anang'ang'ania kazi za shetani ndani ya nafsi yake. Ikiwa kuna uovu moyoni mwa mganjwa, hawezi kuponywa. Ikiwa kuna uovu moyoni mwa mhudumu, uponyaji hauwezi kutokea kwa sababu Bwana hamsikii.

Roho ya kutosamehe au kuwa na kinyongo huzuia uponyaji. Yesu alisema, "Msipowasamehe watu makosa yao, wala Baba yenu wa Mbinguni hatawasamehe ninyi makosa yenu. Ikiwa Mungu hawezi kukusamehe usipowasamehe wengine, hawezi kukuponya kabisa, kwani uponyaji unahuishisha utimilifu wa nafsi, roho, na mwili.

KUKATAA KUFANYIKA MZIMA

Yesu alimuuliza yule kiwete kwenye Bwawa la Bethzatha:

"Je, wewe kuwa mzima?" (Yohana 5:6)

Mara nyingi, tunatafuta uponyaji au ukombozi pekee. Mungu anataka kushughulika na mwanadamu mzima na kuponya mwili, nafsi na roho.

Kwa sababu mwanadamu ni mwili, nafsi na roho, dhana ya utimilifu inamaanisha kushughulika na haya yote. Hatuwezi kusisitiza afya ya kimwili mbali na nafsi na roho zetu wala uponyaji mbali na wokovu. Mungu ni roho. Anahusiana nawe kuitia roho yako. Roho yako inatawala maisha yako ya kimwili, kiakili, kiroho na kihisia. Maisha yako yote yana msingi wa kiroho. Kwa sababu wewe ni kiumbe cha kiroho, uponyaji wa mwili huanza rohoni.

Mungu alipomuumba mwanadamu, roho ya mwanadamu ilipaswa kutawala maisha yake duniani. Ilikuwa ni kuwa na ukuu juu ya akili na mwili wake na kuwaleta pamoja kuwa mtu mzima ambaye Mungu angeishi ndani yake. Hapo awali, katika bustani ya Edeni, mwanadamu alikuwa katika uhusiano wa karibu wa kiroho na Mungu.

Katika kukataza upatikanaji wa mti wa ujuzi katika bustani, Mungu alikuwa akimkataza mwanadamu kuishi kwa kiwango cha ujuzi wa kimwili na wa kiakili. Mwanadamu alipotenda dhambi, roho yake ilizamishwa na akachagua kuishi kwa akili yake. Wakati akili yake ilipopaa juu ya roho na kuchukua nafasi, sehemu ya kiroho ya mwanadamu ilikuwa (au ilikoma kufanya kazi kama chanzo cha mwitikio wake kwa Mungu na uzima). Tangu wakati huo, kulikuwa na mgawanyiko wa roho, akili, na mwili, ambao ulisababisha ukosefu wa maelewano kati ya mwanadamu, mazingira yake, na muumba wake.

Uponyaji ni zaidi ya kutokuwepo kwa ugonjwa. Ni zaidi ya mwili wenyе afya. Ni kurudi kwa utendaji ufaao wa kila sehemu (mwili, nafsi, roho; kutia ndani akili, hisia n.k.) kupatana na kila sehemu nyingine, mazingira, na Muumba.

KUKOSA MAAMUZI NA TAMAA

Yesu alimuuliza yule kiwete kule Bethzatha:

"Je, wewe kuwa mzima?" (Yohana 5:6)

Katika hatua hii, mtu kilema alipaswa kufanya uamuzi. Amini usiamini, baadhi ya watu hawataki kuponywa. Wanafurahia huruma, huruma, na uangalifu wanaopata kutokana na kuwa wagonjwa. Wengine hupokea faida za matibabu kupitia pensheni au makazi ya kisheria na hawataki kuzipoteza. Wengine wana hamu kubwa ya kwenda kuwa na Bwana na hawataki kuponywa. Watu wengine hutumia ugonjwa wao kama kisingizio cha kukwepa kazi na kuwadanganya wengine.

Shughulikia maswala kama haya kwa huruma. Usifanye watu wajisikie hatia kwa kuwa na hisia hizi. Ugonjwa wao umewaruhusu kuishi kihisia-moyo hadi waweze kuongozwa kwenye njia bora ya maisha.

MATATIZO YA MAOMBI

Wakati mwingine kuna shida na maombi ya uponyaji ambayo yanazuia udhihirisho wake:

KUTOULIZA:

Kwanza, na muhimu zaidi, ni kwamba wakati mwingine hatuuilizi uponyaji. Tunageukia dawa kwa msaada au kwa marafiki kwa faraja:

...hamna kitu kwa sababu hamwombi. (Yakobo 4:2)

KUTOULIZA HASA:

Wakati mwingine, maombi yanazuiwa kwa sababu sio maalum:

...mnauliza vibaya... (Yakobo 4:3)

Unapo "kosa," sio maalum katika maombi yako. Hukulenga shabaha.

KUULIZA KWA NIA MBOVU:

Wakati mwingine, tunaomba tukiwa na nia mbaya:

Hata mwaomba, wala hampati kwa sababu mwaomba vibaya ili mvitumie kwa tamaa zenu. (Yakobo 4:3)

Baadhi ya watu wanataka kuponywa, lakini hawataki kubadilisha mtindo wao wa maisha wa dhambi, wa kilimwengu na ambao hawajajitolea. Wanataka kuwa vizuri ili warudi kufanya mambo yao wenyewe.

Watu wanapaswa kuzingatia maswali haya: Nia yako ni ipi ya kutaka kuponywa? Je, ni ili uweze kurudi kwenye maisha ya ubinafsi? Je, ni ili uweze kuharakisha kufanya kazi nzuri badala ya kutimiza kusudi mahususi la Mungu kwako?

MAOMBI YAKO YANAZUIWA:

Biblia inataja mambo mengine kadhaa ambayo yatazuia kupokea majibu ya maombi yako:

- Dhambi ya aina yoyote: Zaburi 66:18; Mithali 28:9; Isaya 1:15;59:1-2
- Sanamu moyoni: Ezekieli 14:1-3
- Roho ya kutosamehe: Marko 11:25; Mathayo 5:23
- Ubinafsi, nia mbaya: Mithali 21:13; Yakobo 4:3
- Njaa ya madaraka, maombi ya hila: Yakobo 4:2-3
- Kutendewa vibaya kwa mwenzi wa ndoa: 1Petro 3:7
- Kujihesabia haki: Luka 18:10-14
- Kutokuamini: Yakobo 1:6-7
- Kutokudumu ndani ya Kristo na Neno lake: Yohana 15:7
- Kukosa huruma: Mithali 21:13
- Unafiki, kiburi, marudio yasiyo na maana: Mathayo 6:5; Ayubu 35:12-13
- Kutokuomba sawasawa na mapenzi ya Mungu: Yakobo 4:3
- Kutokuuliza kwa jina la Yesu: Yohana 16:24
- Vizuizi vya Shetani: Danieli 10:10-13; Waefeso 6:12
- Kutokutafuta kwanza Ufalme: Mathayo 6:33

KUKOSA UVUMILIVU

Wakati mwingine hatudumu (tunaendelea) katika maombi kwa muda wa kutosha. Paulo alilazimika kuhubiri licha ya ugonjwa wake (Wagalatia 4:13-14) ambao baadaye uliponywa. Maombi hayakuwa na athari ya haraka kwa Epafroditu ambaye karibu kufa (Wafilipi 2:27) na Trofimo ambaye aliachwa nyuma mgonjwa (2 Timotheo 4:20). Hata hivyo wote wawili hatimaye walipona. (Kumbuka pia kwamba Paulo aliendelea kuwaombea wagonjwa licha ya kwamba katika hali hizi uponyaji wa haraka haukutokea.)

Watu wengine hufikiri ukiomba uponyaji zaidi ya mara moja ni kukosa imani. Yesu hakufundisha kwamba kusali kwa bidii kulionyesha ukosefu wa imani. Alihimiza uvumilivu. Luka 11:1-13 inafundisha umuhimu wa kudumu katika maombi katika mifano ya rafiki asiyefaa (5-8) na mjane na mwamuzi (l-8). Mfano wa Danieli pia unatia moyo ustahimilivu. Mungu alisikia maombi yake mara ya kwanza alipoomba, lakini Shetani akamzuia malaika aliyetumwa na jibu.

Nabii Elisha aliomba wakati mmoja moto ushuke kutoka Mbinguni, lakini ilimbidi aombe mara saba ili mvua inyeshe. Usikate tamaa ikiwa uponyaji hautokei mara ya kwanza unapoomba. Kumbuka kwamba kuna viwango vya "kuomba, kutafuta, na kubisha" vya maombi. Wakati mwingine unauliza na kupata jibu mara moja. Wakati mwingine lazima utafute na uendelee kubisha ili kupokea jibu.

Katika ulimwengu wa asili, watu wataenda kwa madaktari na hospitali mara nyingi hadi tatizo lao la kimwili litatuliwe. Kwa nini wanakosa ustahimilivu wa kuendelea kutafuta uponyaji wa kimungu kutoka kwa Mungu?

Kumbuka: Vita vya mwili ni vita vya kiroho vinavyodhihirishwa katika ulimwengu wa mwili. Endelea kudumu katika maombi hadi ujue ombi lako limesikilizwa. Unapokuwa na uthibitisho huo rohoni mwako, basi anza kumsifu Mungu hata kama bado huoni matokeo yanayoonekana:

- Yehoshafati na wana wa Israeli walianza kumsifu Mungu kwa sauti kuu kabla hawajaona majibu ya maombi yao.
- Yesu alimshukuru Mungu mapema kwa kumfufua Lazaro.
- Ibrahim alipopata uhakikisho wa ahadi ya mwana, hakuendelea kuomba. Aliamini na kumtukuza Mungu.

KUTOTII KATIKA MCHAKATO WA UPONYAJI

Katika mchakato wa uponyaji, wakati mwingine Mungu hutoa maagizo maalum ambayo yanaonekana kuwa ya kipumbavu kwa akili ya asili. Kwa mfano, Mungu alimwambia Naamani kwenda kunawa kwenye mto wenye matope ili kupokea uponyaji (2 Wafalme 5:1-14). Wakati mwingine tendo rahisi la utii ndilo linalosimama kati yako na muujiza.

KUUTAMBUA VIBAYA MWILI WA KRISTO

Udhaifu na magonjwa husababisha kwa sababu hatuutambui ipasavyo Mwili wa Kristo. "Kutambua" ni "kujifunza na kuelewa kitu kwa kuchunguza, kuchunguza, na kubagua." (Ona 1 Wakorintho 11:27-30. Kwa maelezo ya ziada pia soma Luka 22:2-20, Mathayo 26:27-29, na Marko 14:22-25.) Tunaweza kushindwa kuutambua Mwili wa Kristo kwa njia tatu. :

MAANA YA DAMU NA NYAMA:

Tunashindwa kutambua wakati hatuelewi maana ya tunda la mzabibu na mkate amba ni ishara ya damu na mwili wake. Hiki ndicho kilichotokea Yesu alipotoa fundisho hili kwa mara ya kwanza katika Yohana 6:66 na wengi wakageuka na kuacha kumfuata. Hawakuelewa maana ya kiroho ya kile alichokuwa akifundisha. Ingawa wengi hutambua damu kwa ajili ya ondoleo la dhambi, mara nyingi hawaelewi maana halisi ya mwili. Mwili ni wa uponyaji, kwa hiyo tunaweza kuula na kuponywa (ona Yohana 6:48-58 na Luka 6:48-51).

MGAWANYIKO KATIKA MWILI:

Wakati fulani tunashindwa kutambua uhusiano wetu na ndugu na dada ambao ni sehemu ya Mwili wa Kristo. Tunakula na kunywa isivyostahili ikiwa hatudumishe umoja pamoja na ndugu na dada zetu katika Bwana. Paulo anaeleza katika 1 Wakorintho 3:1-13 kwamba Wakristo wa kimwili wanaohusika katika mgawanyiko hawawezi kula nyama (mwili, mwili) ya Neno kwa sababu ya tabia zao za kimwili.

KULA VISIVYO

Tunakula isivyostahili tunaposhiriki ushirika na maisha ambayo hayajachunguzwa. Udhaifu na matokeo ya ugonjwa. Ndiyo maana Paulo anasema jichunguze mwenyewe kiroho na utubu kabla ya kula Komunyo.

ILE ROHO MBAYA KUTOTOLEWA

Wengine hawapokei uponyaji kwa sababu magonjwa yao ni kazi ya pepo mchafu ambaye lazima atolewe. Wanahitaji zaidi ya maombi ya uponyaji. Katika hali zilizosababishwa na pepo mchafu Biblia inaandika kwamba adui alitupwa nje ili uponyaji utendeke.

KUPINGA KAZI YA MUNGU

Ikiwa unaomba uponyaji huku ukijihusisha na mazoea mabaya, unaweza kuwa unapinga kazi ya Mungu. Kwa mfano, ikiwa unahifadhi uchungu na hasira inaweza kuathiri uponyaji wa matatizo ya kimwili kama vile vidonda, shinikizo la damu, mvutano wa neva, nk.

UKIUKAJI WA SHERIA ZA ASILI

Mungu yule yule aliyesema “Mimi ndimi Bwana nikuponyaye” pia alitoa sheria nyingi za asili za afya na usafi kwa watu wake. Watu wengine hawapokei uponyaji kwa sababu wanakiuka sheria hizi za asili. Kwa mfano, mtu anaweza kuendelea kunywa pombe na kushangaa kwa nini hawaponywi hali yao ya ini. Huenda wakaendelea kuvuta sigara na kushangaa kwa nini Mungu haponyi saratani ya mapafu yao.

WAKATI ULIOPANGIWA WA KUFA

Biblia inafundisha kwamba kuna wakati uliowekwa wa kufa (Mhubiri 3:2 na Waembrania 9:27). Hata nabii mkuu Elisha, ambaye alifanya miujiza mingi ya uponyaji na ukombozi, “aliugua kwa ugonjwa ambao atakufa” (2 Wafalme 13:14).

Utajifunza jinsi ya kushughulika na tofauti hii unapojifunza jinsi ya kuhudumia wagonjwa mahututi kama sehemu ya maagizo ya kuhudumu uponyaji katika Sura ya Kumi na Nne.

KUMBUSHO LA MWISHO

Tulifungua somo hili kwa maswali kadhaa:

Ni vigezo gani vinavyoathiri uponyaji? Kwa nini watu wengi zaidi hawaponywi? Kwa nini wengine wanaponywa na wengine hawajaponywa? Kwa nini wakati mwingine Wakristo wasio na kina sana na wa kidunia wanaponywa wakati watu waaminifu zaidi na walijitolea bado hawajapokea uponyaji?

Vigezo ulivvosoma katika somo hili ni baadhi ya vipengele vinavyoathiri uponyaji na ukombozi. Kumbuka kila wakati, hata hivyo ...

Mambo ya siri ni ya Bwana, Mungu wetu; lakini mambo yaliyofunuliwa ni yetu sisi na watoto wetu milele, ili tufanye maneno yote ya sheria hii. (Kumbukumbu la Torati 29:29)

Imani inahitaji hivyo tu: Imani. Ikiwa unayo majibu yote, hauitaji imani. Mungu anauliza tu kwamba utende kwa imani juu ya Neno Lake, sio kutoa majibu. Luka 4:27 inarekodi kwamba kulikuwa na watu wengi wenyewe ukoma wakati wa Eliya lakini ni mmoja tu aliyeponywa. Hatuelezwi kwa nini ilikuwa hivyo.

Mtazamo wetu unapaswa kuwa kama ule wa mwinjilisti maarufu ambaye alihudumu kwa miaka mingi katika uponyaji na ukombozi. Mchungaji F.F. Bosworth alisema:

"Mimi, kwa moja, nitahubiri Injili yote ikiwa sitawahi kuona mtu mwingine akiokolewa au kuponywa maadamu ninaishi. Nimeazimia kuweka mafundisho yangu juu ya Neno lisilobadilika la Mungu, si juu ya matukio (uzoefu)."

KUJIPIMA

1. Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Fafanua "vigezo."

---

3. Kwenye karatasi tofauti fanya muhtasari wa vigeu vifuatavyo vinavyoathiri uponyaji:

Ukosefu wa kufundisha:

Kutokuamini:

Ukosefu wa imani:

Ukosefu wa nguvu:

Dhambi ya kibinagsi ambayo haijaungamwa:

Kukataa kufanywa mzima:

Ukosefu wa uamuzi na hamu:

Matatizo na ombi:

Ukosefu wa uvumilivu:

Kutotii katika mchakato wa uponyaji:

Kutambua Vibaya Mwili wa Kristo:

Pepo mchafu hatakiwi nje.

Kupinga kazi ya Mungu:

Ukiukaji wa sheria za asili:

Wakati uliowekwa wa kufa:

(Majibu ya majoribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KUFANYA KAZI

1. Jifunze zaidi kuhusu wasiwasi wa Biblia kwa ukamilifu:

-Wakati wanaume walitaka uponyaji tu, Yesu alitaka kushughulika na mtu mzima. Alimwambia yule kiwete kule Bethzatha, "Je, wataka kuwa mzima?": Yohana 5:6.

-Yesu alikuja kuwahudumia wale ambao hawakuwa mzima, waliovunjika, wagonjwa, walioonewa: Mathayo 9:12; Marko 2:17; Luka 5:31.

-Yesu alikuwa chanzo cha utimilifu: Yohana 5:15; Matendo 9:34

-Wote waliomgusa Yesu waliponywa kabisa: Mathayo 9:21-22; 14:36; Marko 5:28-34

-Yesu alimfanya mtumishi aliyejikuwa kwenye kitanda chake cha kifo kuwa mzima: Luka 7:10

-Aliwaponya viwete: Yohana 5:9

-Kwa nguvu za Mungu, wanafunzi waliwaponya viwete: Mdo 9:34

-Yesu aliponya vilema: Mathayo 5:31

-Alirudisha mikono mizima: Mathayo 12:13; Marko 3:5; Luka 6:10

-Aliwaponya watu ugonjwa wowote waliokuwa nao: Yohana 5:6

-Walifanywa kuwa wakamilifu kabisa: Yohana 7:23

-Yesu alithamini imani ya watu kama sehemu ya utendaji katika kufanywa kuwa wakamilifu. "Imani yako imekuponya": Mathayo 9:22; Marko 5:34; 10:52; Luka 8:48-50; 17:19

2. Jifunze Maneno ya Kiyunani ya Agano Jipyambayo yanamaanisha "zima":

Vivumishi:

Holos: Wote, kabisa, kabisa.

Pas: zote.

Hapas: Yote, yote.

Holokleros: Nzima, nzima.

Hugies: Kuwafanya wagonjwa kuwa na sauti kamili: Mathayo 12:13; 15:31; Marko 3:5; 5:34;

Luka 6:10; Yohana 5:4,6,9,11,14,15; 7:23; Matendo 4:10

Holoteles: Kamili, nzima, kamili, kamili na kamili: 1 Wathesalonike 5:23.

Kuenea kwa kila sehemu ya kiumbe.

Vitenzi:

Hugaino: Kuwa na afya njema; walio mzima; afya, sauti, afya.

Sozo: Kuhifadhi, kufanya nzima.

Iaomai: Kuponya, imetolewa kuwa mzima.

Ischuo: Kuwa na nguvu.

Diasozo: Kuhifadhi vizuri.

3. Fikiria swali hili: Ni nini kinachokuzuia kutoka kwa utimilifu katika mwili, akili, na roho?
-

4. Je, unaamini mojawapo ya vigezo vifuatavyo vimeathiri uponyaji wako au ule wa mtu unayemhudumia? Angalia zile zinazotumika:

- Ukosefu wa mafundisho
- Kutokuamini
- Kukosa imani
- Kukosa nguvu
- Dhambi ya kibinagsi ambayo haijaungamwa
- Kukataa kufanya wa mzima
- Kukosa maamuzi na hamu
- Matatizo na ombi
- Kukosa uvumilivu
- Kutotii katika mchakato wa uponyaji
- Kutambua isivyofaa Mwili wa Kristo
- Pepo mchafu hapewi
- Kupinga kazi ya Mungu
- Ukiukaji wa sheria za asili
- Wakati uliowekwa wa kufa

5. Kulingana na ulichojifunza katika somo hili, rudi kwenye orodha katika #4 hapo juu na urekodi jinsi utakavyojibu kwa kila kigezo ulichochagua.
6. Je, umewahi kuwa na swali lisilo na jibu kuhusu uponyaji na ukombozi? Ikiwa ndivyo, ilikuwa nini?
-

Je, uliweza kuelewa baadaye? _____ Ikiwa ndivyo, eleza jinsi swali lako lilivyojibiwa:

Ikiwa sivyo, na/au ikiwa una maswali kuhusu hali yako ya sasa ya kimwili, kumbuka ahadi ya somo hili:

Mambo ya siri ni ya Bwana, Mungu wetu; lakini mambo yaliyofunuliwa ni yetu sisi na watoto wetu milele, ili tufanye maneno yote ya sheria hii. (Kumbukumbu la Torati 29:29)

7. Je, yoyote kati ya yafuatayo yanazuia maombi yako ya uponyaji? Angalia zile zinazotumika:

- Dhambi ya aina yoyote
- Masanamu moyoni
- Roho ya kutosamehe
- Ubinafsi, nia mbaya
- Njaa ya madaraka, maombi ya hila
- Kutendewa vibaya kwa mwenzi wa ndoa
- Kujihesabia haki
- Kutokuamini
- Kutodumu ndani ya Kristo na Neno lake
- Kukosa huruma
- Unafiki, kiburi, marudio yasiyo na maana
- Kutokuomba sawasawa na mapenzi ya Mungu
- Kutokuuliza kwa jina la Yesu
- Vizuizi vya Shetani
- Kutokutafuta kwanza Ufalme

Unaweza kufanya nini ili kurekebisha matatizo
haya? _____

SEHEMU YA TANO

MIKAKATI YA UPONYAJI

Katika sehemu hii utajifunza mbinu za kuhudumu na kupokea uponyaji. Utajifunza kuhusu:

- JINSI YA KUHUDUMIA NA KUPOKEA UPONYAJI.
- HUDUMA YA UFUAMILIAJI WA UPONYAJI.
- UPONYAJI WA MWISHO.

Kumbuka kitendawili cha Ufalme wa Mungu ulichojifunza mwanzoni mwa kozi hii: Unapoanza kuhudumu uponyaji, uponyaji utahudumiwa.

SURA YA KUMI NA NNE

KUHUDUMIA UPONYAJI

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.
- Jadili matayarisho ya awali ya huduma ya uponyaji.
- Fanya muhtasari wa miongozo ya uponyaji wa huduma.

AHADI YA KUPONYA YA KUDAI:

Na katika kuenenda kwenu, hubirini, mkisema, Ufalme wa mbinguni umekaribia. Ponyeni wagonjwa, takaseni wenyewe ukoma; fufueni wafu, toeni pepo; mmepokea bure, toeni bure. (Mathayo 10:7-8)

UTANGULIZI

Katika somo hili, vita kwa ajili ya mwili huongezeka unapojifunza jinsi ya kuhudumia uponyaji. Katika Sura ya Kumi na Nane utajifunza jinsi ya kuhudumu ukombozi.

MAANDALIZI YA AWALI

Kuna baadhi ya maandalizi muhimu kabla ya kuanza kuhudumu uponyaji. Hizi ni pamoja na kujitayarisha kama njia ya nguvu ya Mungu ya uponyaji na mtu ambaye unapaswa kumhudumia uponyaji.

KUJIANDAA:

Imani huja kwa kusikia Neno la Mungu kuhusu uponyaji. Ili kuongeza imani yako mwenyewe, jifunze kila kitu katika Biblia kuhusu uponyaji. Soma Agano Jipyä kwa mtazamo mpya. Chochote ambacho Yesu aliwaambia wafuasi wake wafanye, wewe unaanza kufanya. Lolote alilosema angefanya, mtarajie kulifanya.

Ikiwa alisema unaweza kuwaponya wagonjwa kwa uwezo wake, basi tarajia kuwaona wakiponywa. Ikiwa alisema watoe pepo, basi fanya hivyo kwa jina lake na utarajie kuwa watii. Puuza mafundisho yote ya mwanadamu na uzoefu wa kibinagsi ambao umewahi kupata. Kubali kwamba Agano Jipyä maana yake hasa linasema. Ikubali kuwa ni kweli na tenda ipasavyo. Wewe ni balozi wa Kristo (2 Wakorintho 5:20). Balozi hashuku kamwe kwamba nchi anayowakilisha itaunga mkono Neno lake.

Funga na uombe kabla ya kuhudumu. Tazama mfano wa Paulo katika Matendo 28:8. Kwa kuwa nguvu na mamlaka ya kuponya hutoka kwa Mungu, ni vizuri kuwasiliana! Baadhi ya mateso ya kipepo yataponywa kwa maombi na kufunga tu. Isaya 58 inafundisha kwamba Mungu anaheshimu mfungo unaolenga kuhudumia mahitaji ya wengine.

Anza kuwahudumia wagonjwa japo huelewi kila kitu kuhusu uponyaji wa kiungu, sawa na vile ulivyoanza kushuhudia baada ya kuokoka ingawa ukweli ulikuwa na mengi ya kujifunza kuhusu maisha ya kikristo. Anza kuhudumu kwa msingi wa kile unachoju kuhusu uponyaji.

Unapotembea katika nuru uliyopewa, utapokea nuru zaidi. Pata mtazamo kwamba hakuna hali zisizo na matumaini. Kuna watu tu ambao wamekosa matumaini juu yao.

MAANDALIZI YA AWALI KWA WENGINE:

Ukihimiza wagonjwa kuombewa pasipo maelekezo yanayofaa, ni sawa na kuwatia moyo wale ambao hawajaokoka kumpokea Yesu kama Mwokozi bila kumjua Yeye ni nani, kutambua dhambi zao, na hitaji lao la wokovu.

Wakati fulani, Mungu huponya bila maagizo hayo. Lakini kumbuka: Katika kuhudumia uponyaji, unataka kutumia kila maagizo yaliyowekwa na Neno la Mungu ili kuona kazi ikifanywa. Imani ni sehemu mojawapo ya nguvu za Mungu za uponyaji na huja kwa kusikia Neno la Mungu, hivyo mafundisho ni muhimu. Yesu alichanganya kuhubiri na kufundisha na uponyaji na kuwaagiza wafuasi wake kufanya hivyo pia.

Imani huja kwa kusikia Neno la Mungu kuhusu uponyaji. Ihubiri kwa kutegemea kile ambacho Mungu anasema, si kwa mapokeo au uzoefu. Imani haijengwi kwa kutoa shuhuda pekee. Shuhuda huthibitisha Neno na zinaweza kuhimiza imani, lakini Biblia inasema imani huja kwa kusikia Neno la Mungu. (Ijapokuwa kiziwi hawezikusikia mahubiri kwa njia ya asili, roho kiziwi wanaweza kuyasikia.) Watu wanahitaji kujua Neno la Mungu linasema nini kuhusu chanzo cha uponyaji, chanzo na visababishi vyta magonjwa, ahadi za uponyaji, na miongozo ya Biblia. kwa ajili ya kupokea na kudumisha afya.

Kabla ya ibada ya uponyaji kwa waumini, kufunga na kuomba kwa wagonjwa kunaweza kusaidia. Hii haihitajiki kwa uponyaji, lakini kumbuka-tunataka kutumia kila njia ya Kibiblia inayopatikana. Mungu anasisitiza kuomba kwetu na Isaya 58:6-8 inathibitisha umuhimu wa kufunga na kuomba kuhusiana na afya.

WAKATI WA HUDUMA

Hapa kuna baadhi ya mapendekezo ya wakati wa huduma kwa wagonjwa. Kumbuka kwamba haya ni miongozo ya jumla tu. Lazima uwe wazi kila wakati kwa maelekezo tofauti kutoka kwa Roho Mtakatifu. Pia, baadhi ya mapendekezo haya yanatumika tu kwa huduma ya mtu binafsi, wakati mengine yanaweza kutumika kwa kuhudumia makundi makubwa:

TENGENEZA MAZINGIRA YA IMANI:

Tayari umeanza kutia moyo imani ya watu ulipohudumia Neno la uponyaji. Lakini pia unaweza kuhitaji kuchukua hatua za ziada ili kujenga mazingira ya imani. Wazunguke wagonjwa na watu wa imani na kujiamini. Waache wasikie shuhuda za wale walioponywa. Kumbuka kutokuamini kulizuia huduma ya Yesu kule Nazareti.

Mazingira ya imani ni ya kuabudu na kusifu. Tunaingia katika uwepo wa Mungu (ambapo kuna uponyaji) kupitia ibada na sifa. Uponyaji unaweza kuja kwa njia ya ibada na sifa, hata bila maombi ya uponyaji, kwa sababu Mungu anakaa sifa za watu wake. Tunapomsifu, Yeye yupo kuponya. Walete watu kwenye hatua ya uamuzi kuhusu uponyaji wao, kama vile unavyofanya kuhusu wokovu. Kumbuka jinsi Yesu alivyomwuliza yule kiwete, “Je, wataka kuwa mzima? (Yohana 5:6).

Muulize mtu huyo aonyeshe hamu yake ya uponyaji. Katika umati unaweza kuwaauliza kusimama, kuja mbele, kuinua mikono yao, au kuweka mikono yao kwenye sehemu iliyoathirika ya mwili wao. Hii inawasaidia kuonyesha hamu yao ya kuponywa. Ni tendo la imani kwao, huku pia hukusaidia kutambua wale wanaohitaji huduma.

OMBA UPATE KUTAMBUA/KUPAMBANUA

Ombo hekima na utambuzi kabla ya kuanza kuhudumu uponyaji. Shiriki hekima yoyote ya kimungu Anayokupa. Mungu anaweza kukufunulia:

Neno la Maarifa: Neno la maarifa hutoa ukweli maalum kuhusu mtu au hali ili uweze kujua jinsi ya kuomba. Neno la ujuzi linaweza kujumuisha hisia ya kina ya kujua au hisia katika roho yako, mawazo, maneno, au hisia. Neno la ujuzi linaweza kufunua ugonjwa ni nini au kwa nini mtu ana hali hiyo.

Mstari wa Maandiko: Mungu anaweza kukupa "Rhema" (maalum) Neno la Mungu kwa ajili ya hali hiyo, ugonjwa, mtu, au kikundi.

Maono: Hizi ni picha katika macho ya akili zinazohusiana na yule unayemhudumia.

Maneno ya Imani: Haya ni maneno maalum ya kutia moyo na imani mahususi kwa mtu huyo.

Upako Maalum: Kuingizwa kwa nguvu kwa ghafla, labda kuhisiwa kama kutetemeka, joto, au ujasiri usio wa kawaida. Wakati mwingine upako maalum huja, na ikiwa hutoke, mtiririko nao. Lakini usisubiri upako maalum ili kuwaombea wagonjwa. Fuata maagizo ya Yesu iwe unajisikia au la.

Tendo Maalum la Imani: Wakati fulani Mungu atakuongoza kumwambia mtu huyo kufanya tendo maalum la imani ambalo litasababisha uponyaji.

FANYA MAHOJIANO: (Si lazima)

Ikiwa unashughulika na mtu binafsi, unaweza kutaka kufanya mahojiano mafupi. Mungu anaweza kukupa maneno maalum ya hekima kuhusu ugonjwa na hutahitaji kufanya hivi. Lakini ikiwa Mungu hakufunui ugonjwa huo kwa njia isiyo ya kawaida, usisite kutumia mahojiano. Mahojiano hayahitajiki kuhudumu uponyaji, lakini hukusaidia kupata habari ili uweze kuomba haswa. Pia hukusaidia kujuua kama mtu anahitaji maelekezo zaidi kabla ya kuomba. Yesu alitumia njia ya mahojiano. Aliwauliza watu walichotaka, akauliza kuhusu imani yao, na akashughulikia nguvu mbaya za kutoamini kabla ya kuwashudumia.

Muulize mtu huyo, "Tatizo ni nini?" Yesu aliuliza swal kama hilo kwa wengi waliokuja kwake ili kuponywa. Kusema ombi la maombi ni muhimu kwa wagonjwa. Wagonjwa wanaambiwa waite wazee waje kuhudumu uponyaji. Biblia inapotoa mwongozo, ni kwa sababu fulani. Kuuliza ni tendo la imani ambalo huanzisha taratibu za uponyaji (Yakobo 5:14-15).

(Isipokuwa katika hili, bila shaka, ni wakati mtu hawezu kufanya ombi. Kwa mfano, mtoto aliyekufa Yesu alimfufua. Lakini hata hivyo, wazazi wake walimwomba Yesu ahudumie uponyaji.)

Uliza kauli maalum. Ikiwa ombi ni la jumla sana, hutajua nini cha kuombea na mtu aliyeathiriwa anaweza asitambue uponyaji unapokuja. Unahitaji ukweli mfupi tu: "Nina saratani ya tumbo." Huna haja ya historia kamili ya matibabu. Usijaribu kuchambua habari uliyopewa. Kazi yako ni kuomba, sio kutoa ushauri. Kesi zingine za kipekee zinaweza kuhitaji faragha na wakati zaidi na mshauri wa kiroho. Kuwa na washauri wanaopatikana kwa madhumuni haya.

Uliza mtu anayepaswa kuombewa, "Je, unaamini Yesu anaweza kuponya?" Ikiwa watajibu vyema, basi uliza, "Je, unaamini Yesu atafanya hivyo sasa?" Ikiwa jibu ni "hapana" kwa mojawapo ya maswali haya, maagizo zaidi kutoka kwa Neno la Mungu yanahitajika.

Unapohudumia umati mkubwa, hutaweza kuzungumza na kila mtu. Mungu anaweza kufunua magonjwa maalum ya watu katika hadhira au anaweza kukuongoza kuomba maombi ya misa kwa ajili ya magonjwa fulani, kama vile uziwi, upofu, nk. Wakati mwingine unaweza kuhisi kuongozwa kuomba maombi ya uponyaji wa jumla au kuwa na waumini katika wasikilizaji kuhudumu kibinafsi. kwa wale ambaa ni wagonjwa.

Ni vyema kuwafundisha waumini wengine jinsi ya kuhudumu badala ya kufanya huduma zote wewe mwenyewe. Agizo la Yesu lilikuwa kwamba ishara hizi ziwaafuate WAO waaminio. Kazi ya huduma ilipaswa kufanywa na Mwili mzima, si mwamini mmoja au wawili pekee.

BAINISHA TATIZO:

Tumia habari kutoka kwa mahojiano na hekima ambayo Mungu anakupa ili kubaini kama tatizo liko kwenye:

Ulimwengu wa Kiroho: Haya ni matatizo yanayohusiana na dhambi na yanahitaji huduma ya uponyaji wa kiroho (wokovu, toba na msamaha wa dhambi).

Ikiwa kuna uhusiano kati ya dhambi na ugonjwa (na tumeona upo), basi kuna uhusiano kati ya msamaha na uponyaji. Wengi wanaponywa kimwili wanapoomba msamaha wa dhambi.

Usiwe mwepesi sana kuhusisha magonjwa na dhambi. Kumbuka kwamba magonjwa yote si matokeo ya dhambi ya mtu binafsi. Ikiwa kuna dhambi inayohusika, ni wajibu wa Roho Mtakatifu kuifanya ijulikane kwani mojawapo ya makusudi yake ni kuhukumu na kusahihisha.

Ulimwengu wa Kimwili: Huu ni ugonjwa wa mwili, jeraha, au ugonjwa. Ombea uponyaji wa kimwili.

Eneo la Kihisia: Haya ni pamoja na matatizo kama vile wasiwasni, hofu, hasira, uchungu, chuki, hatia, shaka, kushindwa, wivu, ubinafsi, kuchanganyikiwa, kuchanganyikiwa, kutosamehe, na athari za kihisia za matatizo ya zamani. Watu hawa wanahitaji uponyaji katika ulimwengu wa hisia. Hii mara nyingi huitwa "uponyaji wa ndani," lakini neno hilo limetumiwa vibaya na watu wengine. Sio lazima kurudi ili kufanya mazoezi ya ukweli wote na kupata hisia za asili. Si lazima kutumia wiki, miezi, au miaka ili kupona kutokana na majeraha kama hayo. Ukifanya hivi, unajaribu kumponya mtu wa kale badala ya kumsaidia kuwa kiumbe kipyka katika Kristo. Je, Yesu alifanya hivi katika huduma yake? Hapana!

Matatizo katika nyanja ya kihisia mara nyingi yanahusiana na nyanja ya kijamii ya maisha ya mtu. Wanaathiri na matokeo kutoka kwa uhusiano wa kifamilia na kijamii. Uponyaji huja kwa kutambua tatizo, kuomba msamaha, na kusamehe wahusika wengine.

Kizuizi kikuu cha uponyaji wa kihemko kawaida ni msamaha, kwa hivyo uponyaji wa kihemko unajumuisha uponyaji wa uhusiano wa kijamii. Tumeitwa kuwa wahudumu wa upatanisho (2 Wakorintho 5:18-21). Watu wanahitaji kupatanishwa na Mungu na mwanadamu, na hapa ndipo uponyaji wa kihisia, kiakili, au wa ndani huja. Yote ni majina yanayofanana kwa aina moja ya uponyaji.

Hali za kihisia zinaweza kutambuliwa kwa kuuliza maswali yafuatayo:

-Je, kuna kumbukumbu maalum ambazo bado husababisha maumivu makubwa unapozifikiria? Ikiwa ndivyo, unahitaji uponyaji kutoka kwa hisia hizi zenye madhara.

-Je, unashikilia ubaguzi ambao haujaweza kuachilia? Hizi zinaweza kuwa zinatokana na maumivu ya kihisia.

-Je, una hofu kubwa kuhusu mambo fulani? Uponyaji wa kihisia utaleta kutolewa kutoka kwa hofu kama hizo.

-Je, una maeneo ya kutokuwa na uwezo mkubwa? Je, una picha ya chini na unahisi kuwa mtu hafai? Huenda hilo lilitokana na maumivu ya kihisia ya wakati uliopita.

-Je, una mvuto kupita kiasi au kuchukizwa na vitu au watu fulani? Matukio ya zamani ni kawaida sababu ya athari kama hizo zisizo za kawaida.

Huenda ukahitaji kumfundisha mtu huyo kuhusu msamaha. Msamaha sio:

- Kuhalalisha makosa ya mtu mwingine ambayo amekufanya. (Kwa mfano, kusema, "Walikuwa chini ya shinikizo nyingi.")
- Kukanusha kuwa uliumizwa hapo kwanza.
- Kukubali kwa kujiuzulu ulichofanyiwa.
- Kusubiri muda wa kupona maumivu. (Haifanyiki).

Msamaha wa kweli huja kwa:

1. Kutambua ulichotendewa ni kosa, matokeo ya watu wenye dhambi katika ulimwengu wa dhambi. Sio lazima kurudi nyuma na kukumbuka tukio hilo kiakili, lakini pia huwezi kukabiliana nalo kwa kukataa. Kubali kilichotokea na jinsi kilikuathiri.
2. Kukiri kuumia kwa Mungu na kumwomba akuponye na hisia zenye madhara. Huenda usisahau kamwe ukweli wa tukio lakini unachohitaji ni uponyaji kwa hisia zisizo sahihi zinazohusiana nalo.
3. Kumwomba Mungu akusaidie kuwasamehe wengine waliohusika, kisha uwasamehe kama vile Kristo anavyokusamehe. Tambua kwamba Mungu anakupa msamaha kama unavyowasamehe wengine: "Utusamehe makosa yetu kama tunavyowasamehe wanaotukosea." Huenda mtu huyo pia akahitaji kujisamehe (hatia juu ya makosa yake mwenyewe) na bila shaka atahitaji kuomba kwa ajili ya uponyaji wa kihisia. Hapa kuna jinsi ya kujisamehe mwenyewe:

-Ikiri dhambi inayosababisha hatia na hisia za dhambi, ungama kwa Mungu, na utubu. Mwombe akusamehe dhambi yako na aponye hisia zako.

-Tambua Mungu anaposamehe, husahau (Anazitupa dhambi zetu mpaka mashariki na magharibi).

-Dai I Yohana 1:8-9 na Warumi 8:1.

-Kwa tendo la mapenzi yako, jiachilie kutoka kwa hukumu. Dhibiti mifumo ya mawazo ya siku zijazo kwa kutupilia mbali "mawazo matupu" na "kusahau mambo hayo nyuma."

Ulimwengu wa Akili: Haya ni matatizo yanayotokana na mawazo hasi, mashambulizi ya Shetani kwenye akili, udumavu wa kiakili, n.k. Ombea uponyaji.

Ulimwengu wa Mashetani: Hizi ni hali zinazotokana na shughuli za mapepo moja kwa moja kama vile kumiliki pepo. Utajifunza jinsi ya kukabiliana na haya katika somo linalofuata la ukombozi wa huduma. Daima kumbuka kwamba matatizo katika eneo moja huathiri mtu mzima.

Unapohudumu, shughulika na mtu mzima kama Yesu alivyofanya, si magonjwa tu. Mwanadamu ni mwili, roho, roho. Ukamilifu unamaanisha kushughulika na haya yote.

OMBA SALA YA UPONYAJI:

Baada ya kuamua hali hiyo, kwa kawaida utaomba maombi ya uponyaji. Lakini wakati mwingine, usishangae ikiwa Bwana anakuelekeza usiombe au kuchelewesha maombi. Kwa mfano, kuitia mahojiano unaweza kugundua mtu huyo hataki uponyaji kwa sababu atapoteza pensheni ya ulemavu. (Hii kwa kweli ilitokea katika ibada moja ya uponyaji!)

Bwana anaweza pia kukuelekeza ucheleweshe maombi ya uponyaji wa mwili hadi maelekezo mengine yatolewe au mtu ashughulikie tatizo la dhambi. Unapoomba, omba maombi ya imani ambayo yanalenga tatizo maalum. Kumbuka kwamba huna haja ya kumshawishi Mungu akuponye kwa urefu au sauti kubwa ya maombi yako. Kama vile wokovu tayari unapatikana, vivyo hivyo na uponyaji. Kama vile wokovu unategemea hali ya imani, ndivyo uponyaji. Mungu anataka kuponya, kama anavyotaka kuokoa. Humpigi kelele Mungu amwokoe mtu na huhitaji kumpigia kelele ili kumponya mtu.

Ingawa nguvu za Mungu wakati mwingine zipo kwa namna ya pekee kwa ajili ya uponyaji (Luka 5:17), bado unaweza kuomba uponyaji bila upako maalum kwa sababu Yesu alikuamuru uifanye kama alivyokuambia ueneze Injili.

Ufunguo wa kujibiwa maombi ni kuomba kulingana na mapenzi ya Mungu. Usiombe "Ikiwa ni mapenzi ya Mungu." Yesu hakuwahi kuomba "ponye ikiwa ni mapenzi yako." Omba maombi chanya kwa ajili ya "mapenzi ya Mungu yafanyike kama huko Mbinguni" au "kulingana na mapenzi Yako." Hii bado inakubali ukuu wa Mungu.

Inapowezekana, tumia waumini wengine kuhudumu pamoja nawe. Kuna kuzidisha nguvu za kiroho wakati watu wengi wanaomba (ona Mathayo 18:19). "Huduma ya Mwili" pia inakatisha tamaa watu binafsi wanaopata mafanikio katika karama za uponyaji na wale wanaopokea uponyaji kutokana na kutoa utukufu kwa nafsi au mwanadamu. Kila mshiriki wa Mwili wa Kristo ana angalau karama moja ya kiroho. Huduma yenye ufanisi zaidi ni pale...

Kila mmoja anapaswa kutumia kipawa chochote alichopokea kuwatumikia wengine, akisimamia kwa uaminifu neema ya Mungu katika namna zake mbalimbali.
(1 Petro 4:10)

Maombi yako ya uponyaji yanaweza kuwa mojawapo ya:

- Ombi: Marko 7:32-35
- Amri: Luka 4:38-39; Marko 7:32-35; Yohana 5:8; Matendo 3:6; 9:40
- Maombezi: Kutoka 32
- Kemea na Kufukuza: Marko 9:25.

Maombi yako yanaweza pia kuhusisha maagizo ya kufanya vitendo maalum, kama Bwana anavyoelekeza (ona Yohana 9:1-7). (Kumbuka: Usiwahi kuwaambia watu waache kutumia dawa. Acha Mungu awaongoze katika eneo hili.) Ombo kila mara katika jina la Yesu. Pia, kumbuka kwamba si ukosefu wa imani kuomba zaidi ya mara moja. (Pitia kile Yesu alifundisha kuhusu kudumu katika sala.)

TUMSIFU MUNGU KWA JIBU:

Fuata maombi kwa kumsifu Mungu kwa uponyaji. Kumbuka kwamba katika kisa cha wale wenye ukoma kumi ambao Yesu aliwahudumia, wote waliponywa lakini ni yule tu aliyerudi kusifu aliyeponywa. Msifu Mungu kwa imani na si kwa kuona. Umefanya kile Neno la Mungu lilisema ufanye. Amini amefanya kile alichosema atafanya na kumshukuru kwa hilo. Yesu alimshukuru Mungu kusikia maombi yake kabla ya Lazaro kutoka kaburini.

KUJIPIMA

1. Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Jadili maandalizi ya awali ya huduma ya uponyaji.

---

3. Fanya muhtasari wa miongozo ya uponyaji wa huduma.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KUFANYA KAZI

1. Jifunze mifano hii ya Yesu akiwahoji wagonjwa kabla ya kuhudumu uponyaji:

-Marko 5:1-20:	Yesu anahoji mtu mwenye roho mwovu.
-Marko 8:22-26:	Maswali ya kipofu.
-Marko 9:14-27:	Mahojiano kuhusu mvulana mwenye pepo mchafu.
-Marko 10:46-52:	Kuuliza Bartimayo kipofu.
2. Yesu aliwazoeza wafuasi wake katika huduma ya uponyaji (Mathayo 10:18). Hapa kuna jinsi ya kuunda timu ya wafanyikazi kuhudumu uponyaji na wewe:
  - Chagua timu ya wafanyikazi. Washiriki wanapaswa kufundishika, wawe na hamu ya kuhudumu, wawe na uwezo wa kuchukua mwelekeo, wawe watu wa upendo na huruma, na wawe na maisha mazuri ya kiroho na kihisia.
  - Tumia masomo katika mwongozo huu na Neno la Mungu kuwaelekeza na kujenga imani.
  - Tumia muda wa kufunga na kuomba pamoja.
  - Amua ni nani atafanya nini katika ibada ya uponyaji ili washiriki wa timu waweze kuhudumu kwa umoja wao kwa wao. Mtu mmoja anapaswa kuratibu huduma ili kuzuia mkanganyiko.
  - Tumia washiriki wa timu kusaidia kuwaandaa wengine kwa huduma ya uponyaji. Usifanye huduma za uponyaji kama vile kuandaa huduma, ambapo wengine wanaweza kujifunza jinsi ya kutumia nguvu ambazo Mungu ameweka zipatikane kwa Mwili wote wa Kristo.
3. Haya hapa ni baadhi ya mapendekezo ya jinsi ya kutambulisha huduma ya uponyaji katika kanisa lako:

Kuelimisha: Hubiri jumbe za uponyaji. Fundisha uponyaji katika shule ya Jumapili na masomo ya Biblia. Aliku wazungumzaji wa nje waje kuhudumu kuhusu somo hilo. Tumia mwongozo huu, "*Vita kwa ajili ya Mwili*," kama mwongozo wa kujifunza.

Toa mfano: Acha watu ambao wameponywa washiriki ushuhuda. Jumuisha wale ambao wamepata uponyaji unaoonekana na usioonekana, taratibu na papo hapo, uponyaji wa matatizo makubwa na ya kawaida.

Penyeza: Uganisha huduma ya uponyaji katika kila eneo la maisha ya kanisa. Tuma timu za huduma ya uponyaji hospitalini na majumbani. Washirikishe wazee na viongozi katika huduma ya uponyaji kwanza na kisha uwatumie kuhusisha kusanyiko zima.

Onyesha: Toa nafasi kwa uwezo wa Mungu kuonyeshwa. Panga na endesha huduma za uponyaji na ukombozi.

4. Orodha ifuatayo ya kuangalia ilitengenezwa kutokana na mjadala katika somo hili ili uitumie katika kuhudumu uponyaji:

MAANDALIZI YA AWALI:

Ndani Yako:

- ____ Jifunze Neno la Mungu juu ya uponyaji.
- ____ Mfungo wa awali na maombi.

Katika Nyingine:

- ____ Maelekezo sahihi kuhusu uponyaji.
- ____ Jifunze Neno la Mungu juu ya uponyaji.
- ____ Mfungo wa awali na maombi.

WAKATI WA HUDUMA

- ____ Tengeneza mazingira ya imani.
- ____ Omba kwa ajili ya utambuzi. Mungu anaweza kukupa:
  - Neno la maarifa
  - Mstari wa Maandiko
  - Maono
  - Maneno ya imani
  - Upako maalum
  - Kitendo maalum cha imani
- ____ Fanya mahojiano (hiari)
- ____ Amua tatizo. Je, tatizo katika...
  - ____ Ufalme wa kiroho
  - ____ Ufalme wa kimwili
  - ____ Eneo la kihisia
  - ____ Mahali pa akili
  - ____ Ufalme wa pepo
- ____ Omba maombi ya uponyaji.
- ____ Msifu Mungu kwa jibu.

SURA YA KUMI NA TANO

HUDUMA YA UFUAMILIAJI WA UPONYAJI

MALENGO

Baada ya kumaliza somo hili utaweza:

- Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.
- Jadili utunzaji wa ufuamiliaji kwa wale walioponywa.
- Jadili utunzaji wa ufuamiliaji kwa wale ambao bado hawajapona.

AHADI YA KUPONYA YA KUDAI:

Kwa maana hatuna kuhani mkuu asiyeweza kuchukuana nasi katika mambo yetu ya udhaifu; bali ye ye alijaribiwa sawasawa na sisi katika mambo yote, bila kufanya dhambi.

Basi na tukikaribie kiti cha neema kwa ujasiri, ili tupewe rehema, na kupata neema ya kutusaidia wakati wa mahitaji. (Waebrania 4:15-16)

UTANGULIZI

Ni muhimu kwamba wale ambao wameponywa kupokea huduma ya ufuamiliaji. Yesu alitoa maagizo ya ufuamiliaji kwa wale waliopata uponyaji na ukombozi.

Akamwambia yule mtu aliyeponywa ukoma:

Yesu akamwamuru asimwambie mtu ye yote, bali enenda ukajionyeshe kwa kuhani, ukatoe sadaka kwa ajili ya kutakasika kwako, kama Mose alivyoamuru, iwe ushuhuda kwao. (Luka 5:14)

Alimwambia mwanamke mwenye dhambi ambaye alikuwa ameponywa:

Rudi nyumbani kwako ukahubiri jinsi Mungu alivyokutendea makuu... (Luka 8:39).

Alimwambia yule mtu kwenye bwawa la Bethzatha:

...Tazama, umekuwa mzima; usitende dhambi tena, lisije likakupata jambo lililo baya zaidi. (Yohana 5:14)

Akamwambia mwanamke aliyekamatwa katika uzinzi:

**...Wala mimi sikuhukumu; enenda zako, wala usitende dhambi tena.
(Yohana 8:11).**

Ikiwa unamhudumia mtu binafsi, unaweza kutaka kutoa maagizo ya ufuatiliaji wewe mwenyewe. Ikiwa unahudumu katika mkutano mkuu, toa ushauri nasaha baada ya ibada au asubuhi inayofuata. Ikiwa unahudumu katika kanisa la mtaa, mwombe mchungaji atoe huduma ya ufuatiliaji kwa wale walioponywa.

Maagizo ya kufuata inapaswa kushughulika na:

- Cha kufanya ili kubaki mzima.
- Nini cha kufanya ikiwa hawakuponywa.

NINI UFANYE ILI UBAKI NA UPONYWA

Wafundishe wale walioponywa ku...

TAMBUA MASHAMBULIZI YA SHETANI:

Kama vile Shetani anamjaribu kila mwongofu ambaye ameokoka, Yeye humjaribu kila mtu ambaye ameponywa. Jinsi unavyoweza kupoteza ushindi wa kiroho, unaweza kupoteza ushindi wa kimwili. Chochote unachomwamini Mungu katika kutembea kwako kiroho, utajaribiwa katika eneo hilo. Shetani atakujaribu kwa:

Dalili: Uponyaji wakati mwingine hufanyika polepole. Dalili zako zote zinaweza zisipotee mara moja. Dalili zako zinaweza hata kuwa mbaya zaidi. Unaweza kuwa na homa, lakini hii inaweza kuwa michakato ya mwili kupigana na maambukizi kama sehemu ya mchakato wa uponyaji. Tembea na hisi zako za kiroho, sio hisia za asili. Usizunguke habari za kujitolea juu ya dalili zako, ikiwa zitarudi. Kwa upande mwingine, usiseme uwongo juu yao. Ukiulizwa, jibu "Ndiyo, nina dalili za _____, lakini kwa kupigwa Kwake nimepona." Dalili zinakukengeusha kutoka kwa Neno la Mungu, uwepo wake, ahadi, na nguvu. Usiseme maneno mabaya ambayo yanatukuza uwezo wa Shetani kushambulia mwili wako. Ambayo inakutia moyo zaidi: Ukoefu wa dalili au Neno la Mungu linalosema kwamba Yeye ndiye mponyaji wako? Je, umakini wako ni upi?

Kukufanya Uwaangalie Wengine: Shetani anaonyesha wale waliofikiri wameponywa, lakini sasa ni wagonjwa tena. Je, unawatazama wale waliodai kuwa wameokoka lakini sasa wanaishi katika dhambi na kutumia mfano huo kukataa ukweli wa wokovu?

Hofu: Shetani hukufanya uogope kwamba ugonjwa wako utarudi.

Watu Hasi wanaokuzunguka: Wale waliojawa na kutoamini ambao wanapanda shaka akilini mwako.

PINGA MASHAMBULIZI YA SHETANI:

Endelea katika hali ya imani kwa kuendelea kujifunza Neno la Mungu kuhusu uponyaji. Msifu Mungu kwa uponyaji wako. Endelea kuwasiliana na Mponyaji wako kwa maombi. Shuhudia uponyaji wako kwa wengine, ukimtukuza Mungu. Njia moja ya kumshinda Shetani ni kwa Neno la ushuhuda wako. Pinga mashambulizi ya Shetani kwa Neno la "Rhema" la Mungu kwa kunukuu mistari maalum kuhusu uponyaji. Usitetereke katika imani yako, kama vile mtu anayesitasita hatapokea kutoka kwa Mungu (Yakobo 1:6-8). Shindana (shindana) kwa bidii katika imani kwa ajili ya uponyaji wako (Warumi 10:9).

Jizungushe na mazingira chanya ya imani, wale wanaoendelea kumsifu Mungu pamoja nawe kwa uponyaji na kukusaidia kupinga mashambulizi ya adui. Kuwa sehemu ya ushirika wa Kanisa.

Unapinga mashambulizi ya Shetani unapotumia mamlaka yako ya kiroho ambayo ni pamoja na:

- Neno la Mungu.
- Damu ya Yesu.
- Neno la ushuhuda wako mwenyewe.
- Mamlaka ya kufunga na kufungua.
- Maombi na sifa.
- Silaha za vita zilizoorodheshwa katika Waefeso 6:10-18.
- Mamlaka na nguvu za Roho Mtakatifu.

(Ikiwa haujapitia ubatizo wa Roho Mtakatifu unapaswa kuutafuta. Roho Mtakatifu hutoa nguvu ambazo zitakusaidia kudumisha uponyaji wako.)

BADILI MTINDO WAKO WA MAISHA:

Kurudi kwa mazoea ya dhambi kunaweza kumaanisha kurudi kwa ugonjwa huo (Yohana 8:11). Tembea kwa utii kwa Mungu na Neno lake. Dhambi ya makusudi inaweza kusababisha kupoteza uponyaji (Yohana 5:14). Kurudi kwa mazoea yasiyofaa kunaweza pia kufanya ugonjwa urudi. Matendo maovu kwa hakika ni dhambi, kwa maana mnalitia unajisi hekalu la Mungu.

FUATA MIONGOZO YA KIBIBLIA KWA AFYA NA UPONYAJI:

Sura ya Ishirini ya mwongozo huu inatoa miongozo hii.

RUDISHA KWA UTHIBITISHO WA MATIBABU:

Ikiwa umekuwa chini ya utunzaji wa matibabu, rudi kwa daktari wako kwa uthibitisho wa uponyaji wako. Chini ya sheria ya Agano la Kale, makuhani walikuwa kama waganga. Waligundua magonjwa na kutangaza uponyaji. Yesu alimwambia mwenye ukoma ambaye alimponya:

... enenda ukajionyeshe kwa kuhani, ukatoe sadaka kwa ajili ya kutakaswa kwako, kama Musa alivyoamuru, iwe ushuhuda kwao. (Luka 5:14)

NINI CHA KUFANYA WASIPOPONYWA

Usiruhusu watu waondoke wakiwa wamekata tamaa au wenye hatia kwa sababu hawakupona. Epuka majoribu ya kubuni sababu za kukosa kwao uponyaji (isipokuwa Mungu anapaswa kufunua sababu haswa). Kabla ya kuondoka kwenye ibada, waonye kwamba kwa sababu hawaoni matokeo yanayoonekana haimaanishi kuwa hawajapona. Uponyaji huanza katika roho. Kuna uponyaji uliocheleweshwa, yaani, ule wa utasa wa Ibrahim na Sara, ingawa Neno lilitolewa miaka mingi kabla.

Pia kuna wakati unaohusika. Fikiria yule mtu kiwete kwenye lango la hekalu katika Matendo 5. Yesu alipitia malango hayo mara kwa mara, lakini hakumponya yule kiwete aliyejewa hapo kwa miaka mingi. Baadaye aliponywa na Petro na Yohana (Matendo 5:15-16). Pia kulikuwa na wakati uliowekwa wa kukombolewa kwa Ayubu na Lazaro.

Unaweza kutaka kumteua mtu ili kuendelea kufanya kazi na mgonjwa katika hatua hizi za ufuatiliaji:

1. Endelea kudumu katika maombi ya uponyaji: Yesu alifundisha maombi ya kudumu. Hakukatisha tamaa. Waite wazee wa Kanisa wakuombee.
2. Endelea kujenga imani yako: Unafanya hivyo kwa kujifunza Neno la "Rhema" la Mungu juu ya uponyaji.
3. Endelea kuungama dhambi zako: Ungama dhambi zako kila siku ili zisizidishe hali yako ya kimwili. Ishi na tembea katika utii wa Neno la Mungu.
4. Tumia nguvu zako za kiroho: Waumini wote wana misingi ya uponyaji na ukombozi. Wao ni:
  - Neno la Mungu.
  - Damu ya Yesu.
  - Neno la ushuhuda wako mwenyewe.
  - Mamlaka ya kufunga na kufungua.
  - Maombi na sifa.
  - Silaha za vita zilizoorodheshwa katika Waefeso 6:10-18.
  - Mamlaka na nguvu za Roho Mtakatifu.
5. Inapowezekana, badilisha mtindo wako wa maisha: Ondoa mazoea ya dhambi na yasiyofaa. Uponyaji mara nyingi huja unapoleta mtindo wako wa maisha kupatana na utiifu na Neno la Mungu.
6. Fuata miongozo ya Kimaandiko kwa maisha na afya: Hayo yametolewa katika Sura ya Ishirini ya kozi hii.

7. Tengeneza mazingira ya imani: Jizungushe na mazingira ya imani kwa kuwa sehemu ya ushirika wa waumini.
8. Jitoe kumtumaini Mungu kabisa: Kumtumaini kabisa kunamaanisha kwamba katika kuishi au kufa, ugonjwa au afya, unajua uko mikononi Mwake: Yohana 10:29; Ayubu 13:15; 19:26
9. Jibu kwa njia chanya kwa mateso: Wakati unangojea uponyaji kamili, itikia mateso yako kwa njia ambayo wengine wataathiriwa kwa njia nzuri. Unaweza kufanya hivi kwa:
  - Kutoa shukrani: 1 Wathesalonike 5:16-18.
  - Kumruhusu Mungu kuwa mkamilifu nguvu zake katika udhaifu: 2 Wakorintho 12:9-10
  - Kuonyesha subira wakati unasubiri. Watu husubiri katika ofisi za madaktari kwa matokeo ya vipimo vyta afya. Tunasubiri dawa ifanye kazi. Kwa nini hatuwezi kumongoja Mungu? Wale walio na saburi hurithi ahadi: Waebrania 6:12; 12:2-3; Yakobo 1:2-4; 5:10-11; Zaburi 27:14; 37:34; Isaya 40:31; Warumi 5:3-5
  - Kutambua kuwa hakuna mateso yasiyo na kusudi. Jifunze rekodi ya Biblia ya wale walioteseka ambayo inathibitisha hili.
10. Dai ahadi za Mungu: Hata kama unahisi Mungu amekuacha, endelea kudai ahadi hizi na uombe maombi haya: Zaburi 5:1-3; 6:2-9; 13:1-6; 22:19; 27:7; 31:21-22; 42:9-11; 54:1-2; 55:1-2; 70:1; 71:9-21; 86:6-7; 94:19; 102:1-7; 2 Wakorintho 4:17-18
11. Toa nawe utapata: Biblia inafundisha kanuni kuu katika Ufalme wa Mungu ni kupokea tunapotoa. Ikiwa wewe ni mwamini, anza kuhudumia nguvu za Mungu za uponyaji kwa wengine. Unapotoa, utapokea.

KUJIPIMA

1. Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Jadili utunzaji wa ufuutiliaji kwa wale walioponywa.

---

3. Jadili utunzaji wa ufuutiliaji kwa wale ambao bado hawajapokea uponyaji wao.

(Majibu ya majoribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KUFANYA KAZI

1. Je, umepokea maombi au kumwombea mtu na uponyaji bado haujadhihirika? Andika mipango yako ya kufuata kila moja ya hatua hizi:

Endelea kuvumilia kwa uponyaji:

Endelea kujenga imani yako:

Endelea kuungama dhambi zako:

Tumia nguvu zako za kiroho:

Badilisha mtindo wako wa maisha:

Fuata maagizo ya Kimaandiko kwa afya:

Unda mazingira ya imani:

Jitolee kumtumaini Mungu kabisa:

Jibu kwa matumaini kwa mateso:

Dai ahadi za Mungu:

Toa na utapokea:

-
2. Ikiwa bado haujapokea uponyaji wako, soma Yohana 11. Hadithi ya kufufuka kwa Lazaro inafunua kwamba kucheleweshwa kwa uponyaji mara nyingi hutoa fursa kwa onyesho kubwa zaidi la nguvu za Mungu.
  3. Je, umepokea au kumwombea mtu ambaye amepokea uponyaji? Andika mipango yako kwa kila moja ya hatua hizi ili kufuatilia uponyaji huo:

Tambua mashambulizi ya Shetani:

Pinga mashambulizi ya Shetani:

SURA YA KUMI NA SITA

UPONYAJI WA MWISHO

MALENGO:

Baada ya kumaliza somo hili utaweza:

- Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.
- Kutoa miongozo maalum ya kuwashudumia wagonjwa mahututi.

AHADI YA KUPONYA YA KUDAI:

Kwa sababu hiyo hatuzimii; bali ijapokuwa utu wetu wa nje unaharibika, lakini utu wetu wa ndani unafanywa upya siku baada ya siku.

Maana dhiki yetu nyepesi, ilio ya muda wa kitambo tu, yatufanya utukufu wa milele uzidio kuwa mwingi;

Wakati hatuviangalie vinavyoonekana, bali visivyoonekana; kwa maana vinavyoonekana ni vya muda tu; lakini visivyoonekana ni vya milele. (2 Wakorintho 4:16-18)

UTANGULIZI

Biblia inaonyesha kuwa kuna wakati uliowekwa wa kila mtu kufa:

Na kama vile watu wanavyowekewa kufa mara moja, na baada ya kufa hukumu. (Waebirania 9:27)

Soma muhtasari ufuatao kama wewe ni mgonjwa sana na/au uutumie kukusaidia kumhudumia mtu ambaye ni mgonjwa mahututi:

KUHUDUMIA WAGONJWA MAHUTUTI

- I. Kuna ugonjwa wa mauti: Katika Yohana 11:4 Yesu alisema ugonjwa wa Lazaro haukuwa wa kufa. Hii ina maana kuna magonjwa ya kufisha.
- II. Kuna aina mbili za kifo cha asili:
  - A. Kifo cha mapema: Iligeuzwa kuwa uharibifu wa mwili ili roho iokolewe (1 Wakorintho 5:4-5).

B. Kifo kilichowekwa: Kwa sababu ya michakato ya asili ya maisha (Waebrania 9:27; Mhubiri 3:2; II Wafalme 13:14; Isaya 38; II Wafalme 20).

III. Kusudi la uponyaji sio kutokufa:

- A. Hata wale ambao Yesu aliwafufua kutoka kwa wafu hatimaye walikufa.
- B. Baadhi ya watu wamehifadhiwa kwa njia isiyo ya kawaida kutokana na athari za uzee kama Musa alikuwa. Wengine hufuata njia ya asili ya kuzeeka, kama Yoshua alivyofanya.
- C. Biblia haiahidi kutokufa katika ulimwengu huu kama sehemu ya agano la uponyaji. Usifadhaike wakati Wakristo wanaoamini na kuhudumia uponyaji wa kiungu wanapokufa kutokana na magonjwa. Hilo lilimpata Elisha, lakini miaka mingi baadaye mifupa yake ilikuwa na uwezo wa kumfufua mtu aliyekufa. Hii inathibitisha kwamba hangeweza kufa kwa sababu ya ukosefu wa imani!

IV. Mungu anaweza kutoa hekima na utambuzi: Mungu anaweza kutoa hekima kama ni wakati uliowekwa wa kufa au la:

- A. Ikiwa Mungu anafunua ni wakati uliowekwa na mtu, basi wasaidie kujiandaa kama Yesu alifanya mwizi pale msalabani:
  - 1. Hakikisha wanamjua Yesu kama Mwokozi wao.
  - 2. Ikiwa ni muumini, hakikisha hakuna dhambi ambayo haijaungamwa.
  - 3. Wahimize kuweka mambo yao ya biashara sawa.
  - 4. Wahimize kufanya urejeshaji kama kuna matatizo kati yao wao na watu wengine.
  - 5. Wasaidie kuelewa kifo huja kwa wote. Kwa muumini, kifo ni tukio tu ndani ya vigezo vya uzima wa milele. Tunahitaji kubadili mtazamo wetu kuhusu hilo. Hatutakiwi kutafuta kifo, lakini hatupaswi kuweka mkazo usiofaa juu ya maisha ya sasa hivi kwamba tunapendelea kuliko yale yajayo. Kutokuwepo katika mwili ni kuwa pamoja na Bwana (2 Wakorintho 5:8). Mauti ni adui, na ni adui wa mwisho atakayeangamizwa (1 Wakorintho 15:26). Ufufuo wa Yesu ulikuwa “matunda ya kwanza” ili kuonyesha kwamba kifo kinashindwa ingawa hakijaharibiwa bado. Ni utisho wa adui huyu ambaye amenyang’anywa silaha kwa mwamini (1 Wakorintho 15:55). Hata ikiwa ni wakati wa kifo cha mwamini, haihitaji kuhusisha woga, dhiki, na uchungu. Mungu hutoa neema inayokufa pamoja na neema iliyo hai.
  - 6. Wasaidie kuelewa kwamba Mungu ndiye mwenye enzi kuu. Bado anaweza kuingilia kati wakati wowote ili kuwaruhusu kuishi muda mrefu zaidi.
  - 7. Zingatia mawazo yao kwenye ufufuo na umilele. Tumia marejeo yafuatayo: Ayubu 19:25-27; Yohana 11:5-6; Warumi 8:10-11, 17-18, 22-23; 10:11; I Wakorintho 15:42-44,54-58; 2 Wakorintho 4:16-18; 5:1; 1 Wathesalonike 4:13-18.

- B. Ikiwa hupati elimu kutoka kwa Mungu kuhusu kama huu ndio wakati uliowekwa wa kifo:
1. Endelea kuomba uponyaji sawasawa na mapenzi ya Mungu. Hili halidai matakwa yako, bali humwachilia Mungu kufanya sawasawa na mapenzi yake, iwe ni kuyachukua au kuyainua.
  2. Ombo katika Roho, kwa kuwa Roho Mtakatifu anajua mapenzi ya Mungu na atafanya maombezi ipasavyo (Warumi 8:26).
  3. Mhimize mgonjwa kujitolea kumtumaini Mungu kabisa, ili iwe katika kuishi au kufa, wajue wako mikononi mwake: Ayubu. 13:15; 19:16; Yohana 10:29.
  4. Lenga huduma katika maandalizi ya kifo pamoja na uponyaji wa kimwili.

- V. Kifo ni uponyaji wa mwisho: Kwa mwamini, kifo ni uponyaji wa mwisho. Hakuna tena maumivu wala magonjwa na unaingia katika uwepo wa Mungu mzima. Magonjwa na dhambi ni sawa: Tunaokolewa kutoka kwa adhabu ya dhambi (ugonjwa) tunapomkubali Yesu kama Mwokozi na Mponyaji. Tunaweza kukombolewa daima kutoka kwa nguvu zake kama waumini, lakini ni katika siku zijazo tu tunapoenda kuwa na Bwana ndipo tunaokolewa kutoka kwa uwepo wake.

Mungu ana njia ya kutumia mambo ambayo Shetani anakusudia kwa mabaya na kuyageuza kuwa mazuri. Mauti ilikuwa adhabu ya dhambi, na kwa kifo cha Kristo ulikuja uzima. Ndiyo maana kifo kinamezwa kwa ushindi. Katika kifo, Mungu hufanya uponyaji wa mwisho. Mauti imemezwa kwa ushindi kwa sababu wale waliokufa katika Kristo watafufuka tena:

Tazama, ninawaonyesha ninyi siri; Hatutalala sote, lakini sote tutabadilika. kwa dakika moja, kufumba na kufumbua, wakati wa parapanda ya mwisho; kwa maana tarumbeta italia, na wafu watafufuliwa wasiwe na uharibifu, nasi tutabadilishwa.

Maana sharti huu uharibikao uvae kutoharibika, nao huu wa kufa uvae kutokufa. Basi huu uharibikao utakapovaa kutokuharibika, na huu wa kufa utakapovaa kutokufa, hapo ndipo litakapokuwa lile neno lililoandikwa, mauti imemezwa kwa kushinda.

Ewe mauti, u wapi uchungu wako? Ewe kaburi, uko wapi ushindi wako?
(1 Wakorintho 15:51-55)

Muumini anapokufa, tunapaswa kufurahi kwa sababu kitu cha thamani kimetokea:

Ina thamani machoni pa Bwana mauti ya watakatifu wake. (Zaburi 116:15)

Kwa mwamini, kifo huja kama ukombozi kutoka kwa ulimwengu huu wa dhambi:

Kwa maana twajua ya kuwa nyumba yetu ya kidunia ya maskani hii ikiharibiwa, tunalo jengo litokalo kwa Mungu, nyumba isiyofanywa kwa mikono, ya milele mbinguni. Kwa maana katika hili tunaugua, tukitamani sana kuvikwa nyumba yetu itokayo mbinguni. Kwa maana sisi tulio katika maskani hii tunaugua tukilemewa; si kwa kuwa tunataka kuvuliwa, bali kuvikwa, ili kile kinachoweza kufa kimezwe katika uzima. (2 Wakorintho 5:1-2, 4)

Wakati wa kifo, mwamini ameingia katika uwepo wa Bwana:

Tuna ujasiri, nasema, na tuko tayari kuwa mbali na mwili na kukaa pamoja na Bwana. (2 Wakorintho 5:8)

Mwanamume anayeitwa Arthur Brisbane alionyesha picha ya mazishi ya muumini kama umati wa viwavi wenye huzuni wote wakiwa wamevalia suti nyeusi, wakiomboleza huku wakibeba koko hadi mahali pake pa kupumzika. Juu yao alipepea kipepeo mrembo sana.

KUJIPIMA

1. Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Jadili miongozo iliyotolewa katika somo hili kwa ajili ya kuwahudumia wagonjwa mahututi.

(Majibu ya majoribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KUFANYA KAZI

1. Jifunze ahadi ya uponyaji ya somo hili:

Kwa sababu hiyo hatuzimii; bali ijapokuwa utu wetu wa nje unaharibika, lakini utu wetu wa ndani unafanywa upya siku baada ya siku. Maana dhiki yetu nyepesi, iliyo ya muda wa kitambo tu, yatufanya utukufu wa milele uzidio kuwa mwingi; kwa maana vinavyoonekana ni vya muda tu; lakini visivyoonekana ni vya milele. (2 Wakorintho 4:16-18)

Ikiwa una au unamhudumia mtu aliye na ugonjwa mbaya, uliza maswali haya:

Je, hali hii inakufanya uzimie kiroho?

Je, utu wako wa ndani unafanywa upya kila siku, licha ya hali ya mtu wa nje?

Unawezaje kumfanya upya mtu wako wa ndani?

Je, unaelekeza mawazo yako kwenye hali yako ya muda au maadili ya milele?

Je, unawezaje kubadilisha mwelekeo wako kutoka wa muda hadi wa milele?

---

2. Ikiwa unamhudumia mtu ambaye ni mgonjwa sana na Mungu amefunua kwamba ni wakati wake uliowekwa wa kufa, fanyia kazi hatua hizi: Je, unamjua Yesu kama Mwokozi?
-

Ikiwa wewe ni mwamini, je, una dhambi yoyote ambayo haijaungama? Ombo kuhusu dhambi ambayo haijaungamwa, kama vile hasira, uchungu, n.k. Ungama na upate msamaha (1 Yohana 1:8-9).

Je, umeweka mambo yako ya biashara kwa mpangilio? Ikiwa sivyo, tengeneza orodha ya mambo unayohitaji kufanya:

Je, kuna wale ambao unahitaji kuwalipa, kuomba msamaha, au kutatua matatizo? Ikiwa ndivyo, andika majina yao hapa chini:

---

3. Ikiwa hupati ilimu kutoka kwa Mwenyezi Mungu kama huu ndio wakati uliowekwa wa kufa, basi fuata hatua hizi:

- Endelea kuomba uponyaji sawasawa na mapenzi ya Mungu.
- Omiba katika Roho kwa kuwa anajua mapenzi ya Mungu na atafanya maombezi ipasavyo.
- Mtie moyo mgonjwa ajitoe kumtegemea Mungu kabisa, ili iwe katika kuishi au kufa, wajue wako mikononi mwake.

4. Ikiwa wewe, au mtu fulani unayemhudumia, ni mgonjwa mahututi, dai ahadi hii:

Yesu akawatazama, akawaambia, Kwa wanadamu hili haliwezekani; lakini kwa Mungu yote yanawezekana. (Mathayo 19:26)

5. Siku zote kumbuka kwamba Mungu ndiye mwenye enzi kuu, na ingawa mtu anatangazwa kuwa mgonjwa sana, Anaweza kuingilia kati wakati wowote na kurefusha maisha yake. Soma hadithi ya Mfalme Hezekia katika Isaya 37:1 hadi 38:22. Hezekia alipokuwa anakufa, alimgeukia Mungu na kupokea uponyaji. Katika akaunti hii kumbuka yake:

- Tatizo: Isaya 38:1
- Maombi: Isaya 38:2-3
- Ahadi: Isaya 38:4-6
- Sifa: Isaya 38:9-20

SEHEMU YA SITA

MIKAKATI YA UKOMBOZI

Katika sehemu hii utajifunza mikakati ya kuhudumu na kupokea ukombozi. Utajifunza kuhusu:

- AMBAYE SHETANI AMEMFUNGA.
- KUHUDUMIA UKOMBOZI.
- WIZARA YA KUFUATIA UKOMBOZI.

SURA YA KUMI NA SABA

AMBAYE SHETANI AMEMFUNGA

MALENGO:

Baada ya kumaliza somo hili utaweza:

- Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.
- Tambua aina tatu kuu za mapepo zinazoshambulia mwili, nafsi na roho ya mwanadamu.
- Eleza thamani ya zawadi ya kupambanua roho katika kushughulika na nguvu za kishetani.
- Eleza maana ya kukandamizwa na mapepo.
- Tambua sifa za mtu aliyekandamizwa na pepo.
- Eleza maana ya kuwa na mapepo.
- Tambua sifa za mtu mwenye mapepo.
- Eleza maana ya kuwa na pepo.
- Bainisha sifa za mtu mwenye pepo.
- Eleza jinsi pepo wanavyopata udhibiti.

AHADI YA KUPONYA YA KUDAI:

Kisha akawaita wanafunzi wake kumi na wawili, akawapa uwezo na mamlaka juu ya pepo wote na kuponya magonjwa. (Luka 9:1)

UTANGULIZI

Kwa muda mrefu sana kazi ya mapepo imekataliwa na wengi kama mazoea ya kudadisi katika tamaduni za kipagani. Huijazingatiwa kama shida inayovamia maisha, nyumba, makanisa na mataifa. Lakini kuna watu wote kuhusu wewe wanateswa, wanasumbuka, na hata kushikwa na nguvu za giza zinazojulikana kama mapepo. Yesu alihudumia wale walioathiriwa na nguvu za mapepo (Matendo 10:38) na Aliwaagiza wafuasi Wake kufanya vivyo hivyo walipokuwa wakieneza Injili ya Ufalme (Mathayo 10:1).

Sura hii inatoa miongozo ya kuwahudumia wale walioathiriwa na nguvu za mapepo. Ili kupokea Injili wafungwa hawa lazima kwanza wakombolewe kutoka utumwani. (Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime inatoa kozi yenye kichwa "*Mikakati ya Kiroho: Mwongozo wa Vita vya Kiroho*" ambayo inaeleza kwa kina shughuli za Shetani na nguvu zake za mapepo. Ikiwa hufahamu vita vya kiroho, unapaswa kupata kozi hii kabla ya kuanza huduma ya ukombozi.)

YESU NA MAPEPO

Mafundisho na huduma ya Yesu ilionyesha kwamba roho waovu ni nguvu halisi ya uovu. Mambo ambayo Yesu alifundisha kuhusu roho waovu na jinsi alivyoshughulika nao yanatoa habari muhimu kuhusu mbinu za Shetani.

Yesu alikubali uhakika wa kwamba Shetani ndiye mtawala wa jeshi kubwa la roho waovu. Alifundisha juu ya ukweli na nguvu za mapepo. Alisema kuwa kutoa pepo ni moja ya ishara kwamba Ufalme wa Mungu umekuja. Soma Mathayo 12:22-30, Marko 3:22-27, na Luka 11:14-23 kwa muhtasari wa kile Yesu alifundisha kuhusu pepo.

Sehemu kubwa ya huduma ya Yesu ilihuisha kushughulika na mapepo. Ni mifano wa Yesu na mamlaka ya jina Lake ambayo huandaa msingi wa Kimaandiko wa kushughulika na nguvu za roho waovu. Yesu aliwahudumia wote waliokuja na matatizo ya kipepo. Petro alisema juu ya Yesu:

**...Mungu alimtia mafuta Yesu wa Nazareti kwa Roho Mtakatifu na nguvu, naye akazunguka huko na huko akitenda mema na kuponya wote walioonewa na Ibilisi.
(Matendo 10:38)**

JINSI MAPEPO YANAVYOTENDA

Mashetani hutumiwa na Shetani kumpinga Mungu, mpango na makusudi yake, na watu wake. Pia wanapigana na wasioamini ili kuwaepusha na ukweli wa Injili. Mashetani hudhibiti maeneo maalum (serikali) kama vile mkuu wa Uajemi aliyetajwa kwenye Danieli 10:12-13. Mashetani pia hufanya kazi kupitia haiba--kupitia wanaume na wanawake--kutimiza malengo ya Kishetani duniani.

Kupinga mapenzi ya Mungu ndilo kusudi kuu la Shetani. Neno "Shetani" linamaanisha "adui." Shetani kimsingi ni adui wa Mungu (Ayubu 1:6; Mathayo 13:39). Pili, yeye ni adui wa mwanadamu (Zekaria 3:1; 1 Petro 5:8).

Mashetani wana asili tofauti. Pepo mmoja alijitambulisha katika 1 Wafalme 22:23 kama "roho wa uongo." Roho ya "kiziwi na bubu" imetambulishwa katika Marko 9:25. Mashetani wa asili mbalimbali hufanya kazi kama roho za udhaifu, zidanganyazo, na roho chafu. Shetani anawatumia kupigana na mwanadamu katika mwili, nafsi na roho:

ROHO ZA UDHAIFU:

Hizi ni roho zinazoitesa miili ya waumini pamoja na wasioamini. Soma Luka 13:10-17. Mwanamke huyu alikuwa anasumbuliwa na roho ya udhaifu. Alikuwepo katika ibada za Sabato na Yesu alimwita "binti ya Ibrahimu." Mambo haya yote mawili yanaonyesha pengine alikuwa mfuasi wa Mungu, ilhali mwili wake ulikuwa umeteswa na Shetani kwa miaka kumi na minane.

Kwa mifano mingine ya nguvu za mapepo zinazotesa mwili tazama Mathayo 12:22; 17:15-18; Matendo 10:38; 2 Wakorintho 12:7.

ROHO ZA KUDANGANYA:

Roho hizi huisumbua roho ya mwanadamu, zikimshawishi kuamini uwongo wa mafundisho na kuhukumiwa adhabu ya milele. Ni roho za mafundisho ya uongo, madhehebu, Makristo wa uongo, na walimu wa uongo.

Basi Roho anena waziwazi ya kwamba nyakati za mwisho wengine watajitenga na imani, wakisikiliza roho zidanganyazo, na mafundisho ya mashetani.
(1 Timotheo 4:1)

Roho hizi zidanganyazo ni za udanganyifu. Wanafanya miujiza ambayo inawafanya wengine kuamini kuwa wao ni wa Mungu:

Kwa maana hizo ndizo roho za mashetani, zifanyazo miujiza, zitokazo na kuwaendea wafalme wa dunia nzima, kuwakusanya kwa vita vyatika siku ile kuu ya Mungu Mwenyezi. (Ufunuo 16:14)

hata ye ye ambaye kuja kwake ni baada ya kutenda kazi kwa Shetani kwa nguvu zote na ishara na ajabu za uongo.

na katika madanganyo yote ya udhalimu kwa hao wanaopotea; kwa sababu hawakukubali kuipenda ile kweli, wapate kuokolewa.
(2 Wathesalonike 2:9-10)

Roho zidanganyazo zinajumuisha "roho ya uaguzi" inayotajwa katika Matendo:

Ikawa tulipokuwa tunakwenda kwenye maombi, kijakazi mmoja mwenye pepo wa uaguzi akakutana nasi, ambaye alikuwa akiwapatia bwana zake faida nyingi kwa kuagua. (Matendo 16:16)

Roho kama hizo za uaguzi au "roho zinazojulikana" hufanya kazi kwa wapiga ramli, wachawi, na mitende, mpira wa kioo, na wasomaji wa majani ya chai. Kupitia njia zisizo za kimaandiko, roho hizi za uaguzi hutabiri wakati ujao na mambo yasiyojulikana kiasili. Maonyo dhidi ya pepo wanaojulikana yanatolewa katika Mambo ya Walawi 19:31; 20:6; Kumbukumbu la Torati 5:9; 18:10; Mambo ya Walawi 20:27; na 1 Samwel 28:3.

Roho zidanganyazo huchoma dhamiri, hutongoza, hushawishi, hushawishi, huvutia, huvutia, husisimua, huamsha, huvutia, na kudanganya. Roho zidanganyazo zinafanya kazi katika kusababisha "uovu wa kiroho mahali pa juu." Wapo na wanafanya kazi katika kila ibada na popote pale ambapo kosa la kimafundisho lipo. Kumbuka kwamba Shetani anatamani kuabudiwa na ataichukua kwa njia yoyote awezayo kuipata. Roho zidanganyazo huwavuta wanaume na wanawake kuabudu sanamu na hata Shetani mwenyewe.

ROHO WACHAFU:

Nguvu hizi za kishetani huathiri asili ya roho ya mwanadamu. Wanawajibika kwa matendo machafu, mawazo machafu, majoribu na mbinu nyinginezo za Shetani zinazotumiwa kuwafunga wanaume na wanawake. Shetani anapodhibiti watu mmoja-mmoja kwa roho chafu, anaweza pia kufanya kazi katika nyumba, makanisa, na mataifa mazima kama vile vikundi hivi vinaundwa na watu binafsi. Hivi ndivyo Shetani anavyofanya kazi katika viwango mbalimbali vya muundo katika jamii. Kwa mifano ya pepo wachafu tazama Mathayo 10:1; 12:43; na Marko 1:23-26 .

KUONEWA, KUTEKWA, KUMILIKI

Pepo wabaya wanaweza kuwakandamiza watu. Kukandamiza maana yake ni kubeba, kupinga, au kufunga kutoka nje. Ukandamizaji huu unatimizwa na pepo wabaya kwa njia mbalimbali. Husababisha mfadhaiko, huleta hali mbaya, na kuingiza mawazo mabaya akilini kama vile mawazo ya kujiua, uasherati, kutoamini, woga, n.k. Mashetani hutengeneza hali na mazingira ya Kishetani ambayo huwajaribu wanadamu kutenda dhambi:

Jinsi Mungu alivyomtia mafuta Yesu wa Nazareti kwa Roho Mtakatifu na nguvu: ambaye alizunguka huko na huko akitenda mema na kuponya wote walioonewa na Ibilisi; kwa maana Mungu alikuwa pamoja naye. (Matendo 10:38)

Mashetani pia wanaweza kuwamiliki wanadamu. Kupagawa na pepo ni hali ambayo pepo wachafu mmoja au zaidi (pepo) hukaa ndani ya mwili wa mwanadamu na kuchukua udhibiti kamili wa mhasiriwa wao kwa mapenzi. Baadhi ya watu wanapendelea kutumia neno "pepo" badala ya kumilikiwa, lakini bila kujali neno, mtu aliye pagawa ni mwenyeji wa mapepo wakaaji. "Kumiliki" haimaanishi mtu hawajibiki kwa dhambi yake mwenyewe. Wajibu wake unatokana na sababu zilizosababisha hali yake.

Kumiliki kunaweza kutokea kwa hiari. Huenda mtu akatamani kutawaliwa na nguvu za roho ili kufanya mikutano, kutamka laana, kuwa mchawi, au kupata nguvu nyingine zisizo za asili. Kumiliki kunaweza pia kutokea bila kupenda. Mtu haombi kumilikiwa, lakini kuititia mawazo ya dhambi, matendo, au kuwasiliana na matokeo ya uchawi.

Nguvu za kishetani zinazofanya kazi kwa wazazi na dhambi za wazazi zinaweza kuathiri kizazi kijacho. (Ona Kutoka 20:5; 34:7; na Kumbukumbu la Torati 5:9). Hii inaweza kutoa hesabu ya kumilikiwa na mapepo au ukandamizaji wa watoto kama ilivyoandikwa katika Marko 7:24-30 na 9:17-21.

Pia kuna kitu kama kuchukizwa na pepo. Hii ni hali ambapo mtu anatawaliwa na kupenda au kushughulishwa na mapepo. Ni shauku isiyo ya kawaida katika uchawi, pepo, na Shetani ambayo inadhibiti mapendezi na shughuli kwa njia ya kuamuru. Kushikwa na nguvu za mapepo kunaweza kusababisha umiliki wao.

JE, MAPEPO WANAWEZA KWADHURU WAUMINI?

Muumini wa kweli hawezi kuingiwa na pepo kwa sababu Roho Mtakatifu hawezi kukaa katika hekalu moja na pepo mchafu.

Nini? Je! hamjui ya kuwa miili yenu ni hekalu la Roho Mtakatifu aliye ndani yenu, mliyepewa na Mungu, na ninyi si mali yenu wenyewe?

Kwa maana mlinunuliwa kwa thamani. Basi, mtukuzeni Mungu katika miili yenu na katika roho zenu ambazo ni za Mungu. (1 Wakorintho 6:19-20)

Unapokuwa wa Mungu na kujazwa na Roho Mtakatifu, huwezi kuwa wa Shetani na kujazwa na roho zake kwa wakati mmoja. Roho Mtakatifu hataaka katika "hekalu" moja na Shetani.

Lakini hii haimaanishi kwamba waumini hawawezi kuathiriwa na nguvu za mapepo. Ni nguvu hizi ambazo tunashindana nazo. Shetani hutumia nguvu za pepo kuwashambulia waumini kutoka nje kwa njia ya ukandamizaji, dalili zake ambazo zilijadiliwa hapo awali. Lakini hawesi kummiliki mwamini wa kweli. "Kumiliki" kunaonyesha kazi ya ndani. "Kukandamiza" au kufunga kunaonyesha udhibiti kutoka nje. Mwenendo wa waamini unawenza kuongozwa na Shetani ikiwa wanaruhusu nguvu za kishetani ziwaonee. Ukandamizaji kama huo au kufungwa na nguvu za uovu huruhusu Shetani kuzitumia kwa makusudi maovu.

Ndivyo ilivyokuwa wakati Petro, mwanafunzi wa Yesu, alipotumiwa na Shetani kujaribu kumgeuza Yesu asiteseke kwa ajili ya dhambi za wanadamu wote. Yesu alipoeleza mateso ambayo angepitia, Petro alisema:

...Na iwe mbali nawe, Bwana; haya hayatakuwa kwako. (Mathayo 16:22)

Yesu alimwambia Petro:

...Nenda nyuma yangu, Shetani; u kikwazo kwangu, kwa maana huyawazi yaliyo ya Mungu, bali ya wanadamu. (Mathayo 16:23)

Yesu hakumaanisha kwamba Petro alikuwa Shetani. Alitambua kwamba wakati huo Petro alimruhusu Shetani kufanya kazi kuititia kwake. Hakuwa na mapepo, lakini alikuwa akiruhusu roho za Kishetani kumshawishi. Waumini—kwa matendo yao wenyewe—wanawenza “kutoa nafasi” au kutoa nafasi kwa Shetani kuwatumia (Waefeso 4:27).

Mtu anapozaliwa mara ya pili, jina lake huandikwa katika kitabu maalumu cha Mbinguni kiitwacho kitabu cha uzima. Ni wale tu amba majina yao yamo katika kitabu hiki watakuwa wakaaji wa Mbinguni milele:

Na mtu ye yote ambaye hakuonekana ameandikwa katika kitabu cha uzima, alitupwa katika lile ziwa la moto. (Ufunuo 20:15)

Yawezekana jina lako liandikwe katika kitabu cha uzima, lakini baadaye likafutwa kwa sababu ya kurudi katika maisha ya dhambi.

Yeye ashindaye atavikwa mavazi meupe; wala sitalifuta jina lake katika kitabu cha uzima, bali nitalikiri jina lake mbele za Baba yangu, na mbele ya malaika zake.
(Ufunuo 3:5)

Ikiwa mwamini anaendelea katika dhambi inayojulikana, ambayo haijaungamwa, kuna hatua ambayo anaweza kuacha kuwa Mkristo. Mtume Paulo alionyesha wasiwasi wake mwenyewe kwamba "asitupwe" baada ya kuwahubiria wengine:

Bali nautesa mwili wangu na kuutumikisha, nisije mimi mwenyewe nikakataliwa, nikiisha kuwahubiri wengine.
(1 Wakorintho 9:27)

Paulo alitambua kwamba dhambi, hasa kuendelea kwa dhambi za mwili ambazo hazijaungamwa, inaweza kusababisha hasara ya nafsi yake ingawa alihubiri Injili kwa wengine.

Kwa kuendelea kuishi katika dhambi hatimaye utaishia katika hali ya kurudi nyuma na hutakuwa tena mfuasi wa kweli wa Yesu Kristo. Ukiendelea katika dhambi inayojulikana na ambayo haijaungamwa, hakuna mtu anayeweza kukuambia ni wakati gani unaacha kuwa mfuasi wa Yesu na kuwa sehemu ya Ufalme wa Shetani tena. Ni Mungu anayeamua jambo hilo. Lakini inapotokea, unajifungua mwenyewe kwa mashambulizi makubwa ya adui, ikiwa ni pamoja na uwezekano wa kumiliki pepo. Ndiyo maana ni muhimu unapotenda dhambi kuungama dhambi mara moja na kuacha udhalimu:

Tukiziungama dhambi zetu, Yeye ni mwaminifu na wa haki hata atuondolee dhambi zetu, na kutusafisha na udhalimu wote.

Tukisema kwamba hatukutenda dhambi, twamfanya Yeye kuwa mwongo, wala Neno lake halimo ndani yetu. (1 Yohana 1:9-10)

Yesu anaitwa Neno la Mungu katika sehemu nyingi katika Maandiko. Ikiwa Neno la Mungu halikai ndani yako, basi Yesu hakai ndani yako.

JINSI MAPEPO WANAVYOPATA UTAWALA

Mashetani hupata udhibiti kwa njia kadhaa:

1. **Kupitia vizazi:** Pepo wanaweza kumkandamiza au kumiliki mtu kwa sababu ya kumilikiwa au kudhulumiwa na wazazi hapo awali. Hii inachangia ushawishi wa pepo juu ya watoto (Kutoka 20:5; 34:7; Kumbukumbu la Torati 5:9).
2. **Kupitia akili:** Akili ni mojawapo ya medani kuu za vita za Shetani. Shetani akitawala mawazo yako, hatimaye atatawala matendo yako. Ukosefu wa udhibiti wa akili hatimaye husababisha ukosefu wa matumizi ya mapenzi. Hii inasababisha matendo ya dhambi. Kuendelea katika mawazo na matendo ya dhambi kunaweza kusababisha kutoka kwenye ukandamizaji hadi kumilikiwa na hatimaye kwenye akili potovu kama inavyoiezwa katika Warumi l-akili iliyoawaliwa kabisa na mawazo mabaya.

Pepo pia hupata ufikiaji kupitia dawa za kubadilisha akili ambazo hupunguza uwezo wa kupinga mapepo na kutoa ufikiaji unaoongezeka. "Kuosha ubongo" na "kudhibiti akili" mafundisho pia kutoa pointi za kuingilia.

3. **Kupitia matendo ya dhambi:** Mawazo ya dhambi yanatimizwa hivi karibuni na matendo ya dhambi. Kwa mfano, wazo la uzinzi linatimizwa katika tendo halisi la uzinzi. Dhambi ni uasi, na mawazo na matendo ya uasi yanatoa mahali pa kuingilia kwa shughuli za kishetani.

Mwamini anapoendelea katika mawazo au matendo ya dhambi “humpa Ibilisi nafasi” (Waefeso 4:27). Chumba zaidi cha kiroho kinatolewa kwa ajili ya uendeshaji wa adui. Dhambi za kujihusisha na uchawi, ikijumuisha vitu, fasihi, mikutano, n.k., ni vitendo ambavyo ni hatari sana na huvutia nguvu za pepo.

Kafiri ambaye anaishi katika dhambi yuko wazi sio tu kwa ukandamizaji wa nguvu za mapepo, lakini pia milki. Hakuna msingi wa kutoegemea upande wowote katika vita vya kiroho. Uko upande wa wema au ubaya. Wewe ni wa Mungu au Shetani. Ikiwa wewe ni wa Shetani na hujapitia kuzaliwa upya katika Yesu Kristo, basi wewe ni wake wa kutumia, kudhulumu, au kumiliki apendavyo.

4. **Kupitia tamaa:** Baadhi ya watu humwomba Shetani nguvu za kishetani ili kuwawezesha kufanya mambo yasiyo ya kawaida.
5. **Kupitia nyumba tupu:** Mashetani huona mwili wa mtu anayekaa kama nyumba yao wenye (Mathayo 12:44). Wakati mtu ambaye amekombolewa kutoka kwa nguvu za mapepo hajajaza nyumba yake uzoefu wa kuzaliwa upya na ujazo wa Roho Mtakatifu, kuingia tena kunaweza kutokea.
6. **Kupitia ruhusa:** Wakati fulani Mungu hutoa ruhusa kwa nguvu za mapepo kutimiza makusudi maalum. Hili laweza kuthibitishwa na kesi—kama katika kisa cha Ayubu—au hukumu kwa ajili ya dhambi—kama katika mfano wa Mfalme Sauli.

NANI WA KUSHUGHULIKIA NGUVU ZA KIPEPO?

Kushughulika na mapepo si jambo la kuachiwa watumishi wenye taaluma. Yesu alisema waamini wote wana uwezo wa kushinda nguvu za pepo:

Na ishara hizi zitafuatana na hao waaminio: kwa jina langu watatoa pepo... (Marko 16:17).

Yesu amewapa wafuasi wake uwezo wa kukabiliana na nguvu za pepo. Kwanza alikabidhi uwezo huo kwa wanafunzi:

Akawaita wanafunzi wake kumi na wawili, akawapa amri juu ya pepo wachafu, wawatoe, na kuponya magonjwa yote na udhaifu wa kila aina. (Mathayo 10:1)

Akawaita wale Thenashara, akaanza kuwatuma wawili wawili; akawapa mamlaka juu ya pepo wachafu. (Marko 6:7)

Alikabidhi uwezo huu huu kwa waumini wote:

Na ishara hizi zitafuatana na hao waaminio: kwa jina langu watatoa pepo... (Marko 16:17).

Pozeni wagonjwa, fufueni wafu, takaseni wenyewe ukoma, toeni pepo; mmepokea bure, toeni bure. (Mathayo 10:8)

Hakuna msingi wa Kibiblia wa kuamini kwamba Mungu alikusudia huduma hii muhimu iwekwe kwa kundi fulani la watu. Mlei mmoja aitwaye Filipo alitumiwa na Mungu kuwatoa pepo wachafu huko Samaria (Mdo 8). Lakini hii haimaanishi kwamba waumini wanapaswa kukimbia katika kukutana na nguvu za kishetani bila kujitayarisha vizuri, kama wana wa Skewa walivyogundua (Matendo 19).

Ni muhimu pia kwamba waumini wasiwe na ufahamu wa pepo kupita kiasi. Hatujaitwa kuwa wakuu katika mapepo. Hakuna karama ya kiroho ya "kutoa pepo." Lakini hupaswi kuogopa nguvu za pepo. Unapokabiliwa na wale walioathiriwa na roho waovu, unapaswa kuwa na uwezo wa kuleta ukombozi kutoka kwa Mungu.

KUGUNDUA UWEPO WA KIPEPO

Ili kushinda nguvu za mapepo ni muhimu kuweza kutambua uwepo wao na mbinu zao. Roho Mtakatifu ametoa karama maalum ya kiroho kwa kusudi hili. Karama hii inaitwa "kupambanua roho" (1 Wakorintho 12:10).

Kutambua maana yake ni "kugundua, kutathmini, na kutofautisha." Kipawa cha kupambanua roho humwezesha mwamini kutambua roho zinazofanya kazi ndani ya wengine. Inamruhusu kugundua, kutathmini, na kutambua roho waovu.

Karama ya kupambanua roho ni muhimu sana unaposhughulika na nguvu za kishetani. Inakuwezesha kutambua mara moja ikiwa mtu ana roho mbaya inayofanya kazi kupitia kwake au dhidi yake. Inazuia udanganyifu kwa kudanganya au roho za uwongo. Mtu aliye na karama hii anaweza kutambua mbinu mbaya na nia za nguvu za kishetani.

Kwa mfano, baadhi ya uziwi na kuwa bubu (kulingana na rekodi ya Biblia) husababishwa na roho. Uziwi mwingine na ububu unaweza kuwa matokeo ya ajali au ugonjwa. Utambuzi hukuruhusu kuamua sababu ya hali hiyo.

Sio waumini wote wana karama hii maalum. Ikiwa mwamini hana karama hii kuna ishara za uwepo wa pepo ambazo zinaweza kuzingatiwa. Mwanamke wa Sirofoinike alipomjia Yesu na kumwomba amtoe pepo mchafu kutoka kwa binti yake, alisema "Binti yangu anasumbuliwa sana na pepo" (Mathayo 15:22). Alijuaje hili? Alijua kwa dalili. Kugundua ni kutazama tu kile roho za kishetani humfanyia mtu.

Hizi ni baadhi ya dalili za shughuli za kishetani:

Tamaa ya kishetani inatambulika kwa kujishughulisha kusikoweza kudhibitiwa na kusiko kwa kawaida juu ya roho waovu, Shetani, na uchawi. Huenda mtu kama huyo akajihuisha na mazoea ya uchawi, mara kwa mara aseme kwamba kila kitu ni cha Shetani au roho waovu, au kujishughulisha sana na kujifunza kuhusu roho waovu na Shetani.

Ukandamizaji wa pepo unaweza kutambuliwa na ishara zifuatazo:

1. Kufungwa kimwili: “Binti ya Ibrahim” ambaye Yesu alimwondolea roho ya udhaifu alifungwa kimwili. Tazama Luka 13:10-17. Ugonjwa wa kudumu unaweza kuwa ukandamizaji wa mapepo. Magonjwa yote hayasababishwi na nguvu za kishetani. Ugonjwa fulani husababishwa na ukiukwaji wa sheria za asili, kama vile kutokula vizuri au kunywa maji mabaya. Ugonjwa fulani pia ni adhabu. Mfalme mmoja katika Biblia ambaye hakumpa Mungu utukufu alipigwa na minyoo ya utumbo na akafa!
2. Ukandamizaji wa kiakili: Misukosuko katika akili au maisha ya mawazo kama vile mateso ya kiakili, kuchanganyikiwa, mashaka, kupoteza kumbukumbu, n.k. Kutotulia, kutoweza kufikiria au kusikiliza wengine, kuzungumza kusiko kawaida au kujizuia kunaweza kuonyeshwa. Matatizo yote ya akili hayasababishwi na Shetani. Kukata tamaa, mfadhaiko, na kuchanganyikiwa kunaweza kusababishwa na mizio ya vyakula fulani au kutofautiana kwa kemikali katika ubongo. Mungu ana uwezo wa kuponya matatizo ya kiakili na magonjwa yasiyosababishwa na nguvu za kishetani na pia kuleta ukombozi katika matukio yanayosababishwa na mapepo. Tahadhari ichukuliwe kutohesabu magonjwa au matatizo yote ya kiakili kuwa yanayosababishwa na pepo wachafu. Wakati mwingine mabadiliko rahisi katika chakula au maisha yataondoa tatizo ikiwa husababishwa na sababu za kimwili.
3. Matatizo ya kihisia: Kuvurugika kwa hisia zinazoendelea au kujirudia, ikiwa ni pamoja na chuki, chuki, hasira, woga, kukataliwa, kujihurumia, wivu, huzuni, wasiwasi, kutojamini, kujiona duni n.k.
4. Matatizo ya kiroho: Matatizo makubwa sana katika kushinda dhambi, kutia ndani mazoea ya dhambi. Kukataliwa kwa suluhu za kiroho kwa matatizo. Aina yoyote ya makosa ya kimafundisho au udanganyifu, ikijumuisha utumwa wa vitu na fasihi ya ibada.
5. Hali: Mashetani wanaweza kutengeneza mazingira magumu ambayo ni ya kukandamiza. Hali kama hizo kwa kawaida huhusisha kuchanganyikiwa na zinaweza kutambuliwa mara moja kuwa za kishetani kwa sababu Mungu si mwanzilishi wa machafuko (1 Wakorintho 14:33; Yakobo 3:16).

Umiliki wa pepo unaweza kutambuliwa kwa ishara zifuatazo:

1. Kukaa kwa roho mchafu: Hili linadhihirishwa na uchafu wa kimsingi wa kiadili na uchafu. Inaweza kujumuisha tamaa ya kwenda bila nguo. Kwa mifano ona Marko 5:2 na Luka 8:27.
2. Nguvu za kimwili zisizo za kawaida: Mtu huonyesha nguvu zaidi ya uwezo wa kawaida. Kwa mifano ona Marko 5:3 na Luka 8:29.
3. Mishindo ya hasira: Mishipa hii inaweza kuambatana na kutokwa na povu mdomoni. Tazama Marko 9:14-29 na Luka 8:26-39.
4. Upinzani kwa mambo ya kiroho: Katika masimulizi katika Marko 6:7 na 1:21-28 , pepo walimjua Yesu mara moja na kumwomba awaache. Hofu ya jina la Yesu, maombi, na Neno na kukufuru yale ya kiroho ni dalili za kumilikiwa na mapepo. Kufuru kupindukia, sura za kimwili zilizoharibika, au mabadiliko ya ghafla ya kitabia yanaweza kutokea mambo ya kiroho yanapotajwa.
5. Mabadiliko ya utu na/au sauti: Mtu ambaye kwa kawaida ni mwenye haya anaweza kuwa mkali au mwenye jeuri. Vitendo pamoja na mwonekano vinaweza kuathiriwa. Tabia ya maadili na akili inaweza kubadilika. Sauti inaweza kubadilishwa (Marko 5:9).
6. Kuambatana na mateso ya kimwili: Katika hali ya kumilikiwa na mapepo, haya yanaonekana kwa kawaida kuwa mateso ya mfumo wa akili na neva. (Mathayo 9:33; 12:22; Marko 5:4-5). Wanaweza pia kujumuisha jumla au kupoteza kimwili. (Marko 9:14-29).
7. Kujuimiza kimwili: Katika Mathayo 17:1421 kuna hadithi ya mtoto wa mtu ambaye angejitupa motoni. Katika Luka 8:26-39 mtu huyu mwenye pepo alijikata kwa mawe ili kumdhuru kimwili.
8. Uchungu wa kutisha: Luka 8:28 inasimulia kwamba mtu huyu alienda huku na huko akilia kwa sababu ya mateso makali ya ndani yaliyosababishwa na mali yake.
9. Kutokuwa na uwezo wa kuishi maisha ya kawaida: Mtu huyu hangeweza kuishi katika jamii bali aliihi kwenye makaburi ya makaburi (Luka 8:27).
10. Kupitia njia zisizo za kimaandiko, uwezo wa kutabiri wakati ujao au kugundua jambo lisilojulikana: Mwanamke katika Matendo 16:16 anasemekana kuwa na roho ya uaguzi.

Ifuatayo pia inaweza kuonyesha ukandamizaji wa kipepo, milki, au kutamaniwa:

1. Uasherati uliopitiliza kama vile kujihusisha na ponografia, uzinzi, uasherati, kupiga punyeto, ushoga, na dhambi nyinginezo za ngono. Msukumo wenyе nguvu kuelekea matatizo ya kula, kujiua, kujikatakata, kulemaza, na kuua.
2. Uraibu wa madawa ya kulevya au pombe.
3. Maono, maono, na kutafakari ambayo haijalenga au kutoka kwa Mungu mmoja wa kweli.
4. Utumwa wa hisia: Hofu, wasiwasi, huzuni, chuki, hasira, wivu, masengenyo, husuda, kiburi, uchungu, hasi, ukosoaji.

KUJIPIMA

1. Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Je, ni aina gani tatu kuu za mapepo zinazoshambulia mwili, nafsi na roho ya mwanadamu?

---

3. Ni nini thamani ya zawadi ya utambuzi katika kushughulika na nguvu za kishetani?

---

4. Kukandamizwa na roho waovu kunamaanisha nini?

---

5. Ni zippi baadhi ya sifa za mtu ambaye ameonewa na roho waovu?

---

6. Inamaanisha nini kutawaliwa na roho waovu?

---

7. Ni zippi baadhi ya sifa za mtu aliyepagawa na pepo?

---

8. Inamaanisha nini kuwa na pepo?

---

9. Ni baadhi ya sifa gani zinazoweza kuonyeshwa na mtu mwenye roho waovu?

---

10. Eleza jinsi mashetani wanavyopata udhibiti.

(Majibu ya majoribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KUFANYA KAZI

Chambua kwa maombi hali yako au ya mtu unayemhudumia:

1. Je, kuna uthibitisho wa roho yenye kushawishi inayofanya kazi? Kwa nini unafikiri hivyo?

---

2. Je, kuna uthibitisho wa roho ya udhaifu inayofanya kazi? Kwa nini unafikiri hivyo?

---

3. Je, kuna uthibitisho wa roho mchafu anayefanya kazi? Kwa nini unafikiri hivyo?

---

4. Hizi ndizo dalili za ukandamizaji wa kishetani:

- Kufunga kimwili.
- Unyogovu wa kiakili.
- Matatizo ya kihisia.
- Matatizo ya kiroho.
- Mazingira.

Je, inaonekana kuna uonevu wa kishetani? Ni nini kinakufanya ufikiri hivyo?

---

5. Mkazo wa kipepo unatambuliwa na:

- Tatizo lisiloweza kudhibitiwa na lisilo la kawaida la mapepo, Shetani, au uchawi.
- Kujihuisha na mambo ya uchawi.
- Kuweka kila kitu kwa Shetani au mapepo.
- Kushughulika na masomo ya mapepo na Shetani.

Je, kunaonekana kuwa na mvuto wa kipepo? Ni nini kinakufanya ufikiri hivyo?

---

6. Hizi hapa ni dalili za kuwa na mapepo:

- Kukaa kwa roho mchafu.
- Nguvu za kimwili zisizo za kawaida.
- Kutokwa na hasira.
- Upinzani wa mambo ya kiroho.
- Mabadiliko ya utu na/au sauti.
- Kuambatana na mateso ya kimwili.
- Kujiumiza kimwili.
- Uchungu wa kutisha.
- Kutokuwa na uwezo wa kuishi maisha ya kawaida.
- Uwezo wa kutabiri yajayo au kugundua jambo ambalo halijulikani kupitia mbinu zisizo za kimaandiko.

Je, kunaonekana kuwa na mapepo? Ni nini kinakufanya ufikiri hivyo?

---

7. Kumbuka: Ifuatayo pia inaweza kuonyesha ukandamizaji wa kishetani, kushikwa na akili, au milki:

- Uasherati uliopitiliza kama vile kujihusisha na ponografia, uzinzi, uasherati, punyeto, ushoga na dhambi nyinginezo za ngono. Kulazimishwa kwa nguvu kuhusu matatizo ya kula, kujiua, kujikatakata, kulemaza, na kuua.
- Uraibu wa madawa ya kulevya au pombe.
- Maono, maono, na kutafakari ambayo haijalenga au kutoka kwa moja ya kweli Mungu.
- Utumwa wa hisia kama vile hofu, wasiwasi, huzuni, chuki, hasira, wivu, kusengenya, husuda, kiburi, uchungu, hasi, na ukosoaji.

SURA YA KUMI NA NANE

KUHUDUMIA UKOMBOZI

MALENGO:

Baada ya kumaliza somo hili utaweza:

- Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.
- Tambua ni nani wa kushughulika na nguvu za mapepo.
- Jadili matayarisho ya awali ya ukombozi wa huduma.
- Fanya muhtasari wa miongozo ya ukombozi wa huduma.

AHADI YA KUPONYA YA KUDAI:

Akawaita wanafunzi wake kumi na wawili, akawapa amri juu ya pepo wachafu, wawatoe, na kuponya magonjwa yote na udhaifu wa kila aina. (Mathayo 10:1)

UTANGULIZI

Kuna mamia ya watu waliofungwa na Shetani katika magonjwa yanayosababishwa na kishetani. Kuna mamia ya wengine wanaoteseka kwa kukandamizwa, kumilikiwa, na kushinikizwa na adui. Katika somo hili utajifunza ni nani anayepaswa kushughulika na nguvu za pepo, jinsi ya kujiandaa kwa ajili ya huduma ya ukombozi, na jinsi ya kuhudumu ukombozi.

NANI WA KUSHUGHULIKIA NGUVU ZA KIPEPO?

Kushughulika na nguvu za kishetani si jambo la kuachiwa watumishi wenye taaluma. Yesu alisema waamini wote watakuwa na uwezo wa kushinda nguvu za pepo:

Na ishara hizi zitafuatana na hao waaminio: kwa jina langu watatoa pepo... (Marko 16:17).

Yesu aliwapa wafuasi wake uwezo wa kukabiliana na nguvu za kishetani. Kwanza alikabidhi uwezo huo kwa wanafunzi:

Akawaita wanafunzi wake kumi na wawili, akawapa amri juu ya pepo wachafu, wawatoe, na kuponya magonjwa yote na udhaifu wa kila aina. (Mathayo 10:1)

Akawaita wale Thenashara, akaanza kuwatuma wawili wawili; akawapa mamlaka juu ya pepo wachafu. (Marko 6:7)

Alikabidhi uwezo huu huu kwa waumini wote:

**Na ishara hizi zitafuatana na hao waaminio: kwa jina langu watatoa pepo...
(Marko 16:17).**

**Ponyeni wagonjwa, fufueni wafu, takaseni wenyewe ukoma, toeni pepo; mmepokea
bure, toeni bure. (Mathayo 10:8)**

Hakuna msingi wa Kibiblia wa kuamini kwamba Mungu alikusudia huduma hii muhimu iwekwe kwa kundi fulani la watu. Kwa mfano, mlei mmoja aitwaye Filipo alitumiwa na Mungu kuwatoa pepo wachafu huko Samaria (Mdo 8).

Hi haimaanishi kwamba waumini wanapaswa kukimbilia katika kukutana na nguvu za mapepo bila kujitayarisha vizuri, kama wana wa Skewa walivyogundua (Matendo 19). Ni muhimu pia kwamba waumini wasiwe na ufahamu wa pepo kupita kiasi. Hatujaitwa kuwa wakuu katika mapepo. Hakuna karama ya kiroho ya "kutoa pepo." Lakini hupaswi kuogopa nguvu za pepo. Unapokabiliwa na wale walioathiriwa na roho waovu, unapaswa kuwa na uwezo wa kuleta ukombozi kutoka kwa Mungu.

KUHUDUMIA UKOMBOZI

Hapa kuna miongozo ya kuhudumia ukombozi kwa wale walioathiriwa na nguvu za mapepo:

MAANDALIZI YA AWALI NDANI YAKO:

Imani huja kwa kusikia Neno la Mungu, Neno maalum au "Rhema". Anza kujenga imani ndani ya moyo wako kwa kusoma Agano Jipya kwa mtazamo mpya:

-Lolote Yesu aliwaambia wafuasi wake wafanye, wewe anza kufanya.

-Lolote alilosema atafanya, mtarajie kulifanya.

-Kama alisema unawenza kuwakomboa walioteswa na Shetani, basi tarajia kuwaona wakikombolewa.

-Kama alisema toeni pepo basi fanyeni kwa jina lake na mtarajie watii.

Puuza mafundisho yote ya mwanadamu na uzoefu wa kibinagsi ambao umekuwa nao. Kubali kwamba Agano Jipya maana yake hasa linasema. Ikubali kuwa ni kweli na tenda ipasavyo. Wewe ni balozi wa Kristo (2 Wakorintho 5:20). Balozi hashuku kamwe kwamba nchi anayowakilisha itaunga mkono Neno lake.

Funga na kuomba kabla ya kwenda kuhudumu ukombozi. Kwa kuwa nguvu na mamlaka ya ukombozi yanatoka kwa Mungu, ni vizuri kuwasiliana! Pepo wengine watatoka kwa maombi na kufunga tu. Isaya 58 inafundisha kwamba Mungu anaheshimu mfungo unaolenga kuhudumia mahitaji ya wengine.

MAANDALIZI YA AWALI KWA WENGINE:

Wakati wowote inapowezekana, timu ya waumini inapaswa kutumika wakati wa kufunga au kutoa pepo. Yesu aliwatura wanafunzi wake wawili wawili kwa huduma hii:

Akawaita wale Thenashara, akaanza kuwatuma wawili wawili, akawapa uwezo juu ya pepo wachafu. (Marko 6:7)

Hii haimaanishi kuwa huwezi kumhudumia peke yako mtu aliyeathiriwa na pepo unapokutana naye, lakini kuna nguvu katika umoja wa maombi na mwamini mwingine. Kwa kuwa nguvu hutoka kwa umoja, wale wanaojiunga nawe katika huduma ya ukombozi wanapaswa kijiandaa vivyo hivyo kwa maombi na kufunga.

Katika hali za ukandamizaji na kutamaniwa (kama vile mfadhaiko, magonjwa yanayosababishwa na kishetani, n.k.), tayarisha mtu anayepaswa kupokea huduma. Wanahitaji imani yao ijengwe kupitia neno la “Rhema” la Mungu kuhusu ukombozi. (Hii inaweza kuwa haiwezekani katika kesi ya milki).

Ukihimiza walioathiriwa na kipepo kuombewa bila maelekezo yanayofaa, ni sawa na kuwatia moyo wale ambao hawajaokoka kumpokea Yesu kama Mwokozi bila kumjua Yeye ni nani, na kutambua dhambi zao na hitaji lao la wokovu. Wakati wa kushiriki Injili, mshindi wa nafsi mwenye hekima hashinikii uamuzi haraka sana. Kuna wizara ya awali ya kufanyika. Maagizo sahihi lazima yatolewe.

Ndivyo ilivyo kuhusu ukombozi. Wakati fulani, Mungu hutoa bila maagizo kama hayo. Lakini katika ukombozi wa huduma unataka kutumia ipasavyo kila njia iliyowekwa na Neno la Mungu ili kuona kazi inayofanyika. Imani ni njia moja ya uweza wa Mungu wa ukombozi na huja kwa kusikia Neno la Mungu, hivyo mafundisho ni muhimu. Yesu alichanganya kuhubiri na kufundisha pamoja na uponyaji na ukombozi na aliwaagiza wafuasi wake kufanya hivyo pia.

MAHALI PA HUDUMA:

Huduma kwa wale walioathiriwa na nguvu za mapepo inaweza kufanywa wakati wa sehemu ya kawaida ya huduma ya kanisa. Huduma kama hiyo haihitaji kufungiwa kwa vikao vya faragha pekee. Ni huduma halali ya kanisa.

Yesu alihudumia pepo kama sehemu ya ibada ya kawaida ya kanisa (Marko 1:21-25). Hata hivyo, si lazima kusubiri hadi huduma ya kawaida ili kukabiliana na nguvu za mapepo. Yesu alileta ukombozi wakati na popote walipokutana.

WAKATI WA HUDUMA:

Ukiwa tayari kuhudumu ukombozi...

1. Anza kwa kuabudu na kusifu:

Tunaingia katika uwepo wake (ambapo kuna ukombozi na uponyaji) kwa njia ya ibada na sifa. Ukombozi unaweza kuja kwa njia ya ibada na sifa, hata bila huduma kwa maombi kwa sababu Mungu anakaa sifa za watu wake. Tunapomsifu, Yeye yuko ili kuponya na kutoa.

2. Tengeneza mazingira ya imani:

Tayari umeanza kufanya hivi ulipohudumu Neno juu ya ukombozi, lakini unaweza pia kuhitaji kuchukua hatua za ziada ili kujenga mazingira ya imani.

Kutokuamini kulizuia huduma ya Yesu huko Nazareti. Wakati fulani Yesu aliwafukuza wasioamini alipokuwa akihudumu (Marko 5:35-40). Nyakati nyingine aliwaongoza watu kutoka katika kijiji chao (mazingira ya kutokuamini) ili kuwahudumia (Marko 8:23). Wakati fulani, kama Mungu aongozavyo, unaweza kuhitaji kuwaliza wale wanaoshindana na kutoamini, woga, n.k., kuondoka.

3. Omba kwanza:

Omba hekima na utambuzi kabla ya kuanza kuhudumu ukombozi. Wakati wa maombi, Mungu anaweza kukufunulia...

-Neno la maarifa: Mambo mahususi na taarifa kuhusu mtu au hali ili uweze kujua jinsi ya kuomba. Neno la ujuzi linaweza kujumuisha hisia ya kina ya kujua au hisia katika roho yako, mawazo, maneno, au hisia. Neno la ujuzi linaweza kufunua ugonjwa ni nini au kwa nini mtu ana hali hiyo.

-Mstari wa Maandiko: Neno Rhema kwa hali hiyo, hali, mtu, au kikundi.

-Maono: Picha katika jicho la akili zinazohusiana na yule uliye kwake kuhudumu.

-Maneno ya imani: Maneno maalum ya kutia moyo na imani mahususi kwa ajili hiyo mtu binafsi.

-Upako maalum: Kuingizwa kwa nguvu kwa ghafla, labda kuhisi kama kutetemeka, joto; au imani isiyo ya kawaida.

-Tendo maalum la imani, ambalo mtu atalitenda, atatolewa.

4. Fanya mahojiano mafupi:

Hii haihitajiki. Ni ya hiari na inapaswa kufanywa kulingana na uongozi wa Bwana. Mungu anaweza kukupa maneno maalum ya hekima kuhusu hali ya mtu na hutahitaji kuhojiwa.

Lakini ikiwa Mungu hakufunui kitu kwa njia isiyo ya kawaida, usisite kutumia mahojiano. Yesu alitumia njia za asili na zisizo za kawaida. Wakati fulani alitambua hali za watu kwa njia ya Roho Mtakatifu. Wakati mwingine aliwauliza wanachotaka na muda gani walikuwa wameteseka.

Mahojiano hukusaidia kupata habari ili uweze kuomba haswa zaidi. Pia inakusaidia kujua kama mtu huyo anahitaji maelekezo zaidi kabla hujaomba. Mara nyingi Yesu alifanya hivi. Aliwauliza watu maswali kuhusu imani yao na kisha akashughulika na nguvu hasi za kutoamini kabla ya kuhudumu. Jifunze mifano ifuatayo:

-Marko 5:1-20:	Kuhoji mtu mwenye roho waovu.
-Marko 8:22-26:	Kumhoji kipofu.
-Marko 9:14-27:	Kuuliza baba ya mvulana mwenye pepo mchafu.
-Marko 10:46-52:	Kuuliza Bartimayo kipofu.

Muulize mtu huyo, "Tatizo ni nini?" Kuzungumza ombi la maombi ni muhimu. Yesu aliwakomboa wengi waliokuja kwake na kujulisha mahitaji yao. Ombi lenyewe ni tendo la imani ambalo linaweza kuanzisha mchakato wa ukombozi (Yakobo 5:14-15). Uliza kauli maalum. Unahitaji ukweli mfupi tu. Huhitaji historia kamili au hadithi ya maisha.

Usijaribu kuchambua kisaikolojia habari uliyopewa. Kazi yako ni kuhudumia ukombozi. Kesi zingine za kipekee zinaweza kuhitaji faragha na wakati zaidi wa ushauri na mshauri wa kiroho. Kuwa na washauri wa Kikristo wanaopatikana kwa kusudi hili.

Uliza mtu anayepaswa kuombewa, "Je, unaamini Yesu anaweza kukukomboa?" Ikiwa watajibu vyema, basi uliza, "Je, unaamini Yesu atafanya hivyo sasa?" Ikiwa jibu ni "hapana" kwa mojawapo ya maswali haya, maagizo zaidi kutoka kwa Neno la Mungu yanahitajika.

Unapohudumia umati mkubwa, hutaweza kuzungumza na kila mtu. Mungu anaweza kukufunulia hali mahususi zinazosababishwa na kishetani za watu katika wasikilizaji au anaweza kukuongoza kuomba maombi mahususi kwa ajili ya watu binafsi.

Ikiwa unahudumia ukombozi katika umati, ni vyema kuwafundisha wengine kuhudumu pamoja nawe badala ya wewe kufanya huduma yote wewe mwenyewe. Agizo la Yesu lilikuwa kwamba ishara hizi ziwafuate WAO waaminio. Kazi ya huduma ilipaswa kuwa kwa njia ya mwili, si mwamini mmoja au wawili pekee au wainjilisti.

5. Bainisha tatizo mahususi:

Tumia habari kutoka kwa mahojiano na/au hekima ambayo Mungu hutoa ili kubaini kama tatizo liko kwenye:

Ulimwengu wa Kiroho: Matatizo yanayohusiana na dhambi. Haya yanahitaji huduma ya uponyaji wa kiroho (wokovu, toba na msamaha wa dhambi).

Ulimwengu wa kimwili: Ugonjwa wa mwili unaosababishwa na roho za kishetani za udhaifu.

Eneo la kihisia: Matatizo kuhusu wasiwasi, hofu, hasira, uchungu, chuki, hatia, shaka, kushindwa, wivu, ubinafsi, kuchanganyikiwa, kuchanganyikiwa, ukamilifu katika nishati ya mwili, kutosamehe, hali zilizopita.

Eneo la kiakili: Matatizo yanayotokana na mawazo mabaya, mashambulizi ya Shetani akilini, kudumaa kiakili. Kumbuka: Kwa sababu mwanadamu ni kiumbe cha utatu, matatizo katika ulimwengu mmoja huathiri mtu mzima. Unapohudumu, shughulika na mtu mzima, sio eneo moja tu. Mwanadamu ni mwili, roho, roho. Ukamilifu unamaanisha kushughulika na haya yote.

6. Amua ikiwa ni wakati wa kuomba:

Amua ikiwa ni wakati wa kuomba maombi ya ukombozi au la. Mara nyingi utaomba, lakini katika hali nyingine usishangae ikiwa Bwana anakuelekeza usiombe au ucheleweshe maombi.

Yesu alichelewesha uponyaji katika kisa cha binti wa mwanamke Msirofoinike na Lazaro. Hakufanya kazi nyingi hata kidogo katika Nazareti kwa sababu ya kutoamini. Bwana anaweza pia kukuelekeza ukawie mpaka maagizo zaidi yatakapotolewa. Huenda mtu akahitaji kushughulikia tatizo la dhambi, kuhitaji maelekezo zaidi juu ya ukombozi, nk.

7. Omba maombi ya ukombozi:

Omba maombi ya ukombozi ambayo yanalenga tatizo mahususi la ushawishi wa kipepo ambalo umetambua. Huna haja ya kumshawishi Mungu akutoe kwa maombi yako. Kama vile wokovu tayari unapatikana, ndivyo hivyo na ukombozi. Jinsi wokovu ulivyo msingi wa hali ya imani, ndivyo ukombozi ulivyo. Mungu anataka kuokoa, kama anavyotaka kuokoa.

Ingawa nguvu za Mungu wakati fulani zipo kwa namna ya pekee kwa ajili ya ukombozi (Luka 5:17), bado unaweza kuomba bila upako wa pekee kwa sababu Yesu alikuamuru ufanye hivyo kama alivyokuambia ueneze Injili.

Tumia wengine kukusaidia kuhudumu ikiwa uko katika mpangilio wa kikundi. Kuna kuzidisha nguvu za kiroho wakati watu wengi wanaomba (Mathayo 18:19). Huduma ya mwili inakatisha tamaa watu binafsi wanaopata mafanikio katika ukombozi na wale wanaopokea kutokana na kutoa utukufu kwa mwanadamu.

Yesu alifundisha kwamba kwanza unapaswa kumfunga adui, kisha unaweza kutumia uwezo juu yake:

Au mtu awezaje kuingia ndani ya nyumba ya mtu mwenye nguvu na kuteka mali yake, isipokuwa kwanza amfunge yule mwenye nguvu? ndipo atakapoiteka nyumba yake. (Mathayo 12:29)

Ikiwa nguvu za kishetani zinafungamana na ukandamizaji kutoka nje, omba ili mshiko wao ufunguliwe na nguvu zao zifungwe. Kwa mfano, Yesu alimfungua mwanamke katika sinagogi kutokana na roho ya udhaifu. Hakuwa amepagawa, bali alionewa. Kutolewa nje haikuwa lazima.

Katika hali ya kuwa na pepo, una mamlaka ya kutoa pepo kwa jina la Yesu. Si mamlaka katika uwezo wako au uwezo wako, bali katika jina lake. Ni muhimu kutumia jina la Yesu katika maombi unapotoa pepo.

Imani, kufunga, na maombi ni muhimu ili kutoa pepo. (Soma maelezo katika Mathayo 17:14-21). Ndiyo maana maandalizi ya awali yanahimizwa katika maeneo haya. Neno la Mungu (Waefeso 5:17; Waefesha 4:12); damu ya Yesu (Ufunuo 12:11); na nguvu za ujazo za Roho Mtakatifu (Matendo 1:8; 2:38) pia ni zana za ukombozi ambazo Mungu amekupa.

Kupiga kelele na kupiga kelele kwa pepo sio lazima. Ni mamlaka yako katika jina la Yesu ambayo yanawafanya watoke, sio sauti yako wakati wa maombi. Siku zote wazuie pepo kuingia tena. Hii ni sehemu muhimu ya maombi ya ukombozi:

Yesu alipoona umati wa watu unakusanyika mbio, akamkemea yule pepo mchafu, akamwambia, Ewe pepo bubu na kiziwi, nakuamuru mtoke huyu, wala usimwingie tena. (Marko 9:25)

Usitumie wakati kuongea na pepo, ikiwa itajidhihirisha kupitia maneno yaliyosemwa. Yesu alikemea pepo na kuwaambia wanyamaze (Luka 4:34-35). Kumbuka kwamba mazungumzo yoyote na mapepo ni hatari kwa sababu kuna roho za uongo.

Roho Mtakatifu atakuongoza katika maombi ya ukombozi, lakini kama wewe ni mgeni katika huduma hii hapa kuna mfano wa maombi ya kujifunza:

"Katika jina la Yesu Kristo na kwa msingi wa mamlaka ya nguvu zake, Neno lake, damu yake na Roho Mtakatifu..."

...Hii inaweka msingi wa nguvu kwa ajili ya ukombozi...

"...nakufunga...."

...Yesu alifundisha kumfunga yule mtu mwenye nguvu kwanza kabla ya kujaribu kumtoa...

"...nami nakuamuru..."

...Kuhudumia ukombozi ni maombi ya mamlaka, si ya kusihi. Unaweza kusema kimya kimya, lakini lazima uchukue mamlaka juu ya nguvu za uovu kwa jina la Yesu. Tazama moja kwa moja machoni mwa mtu unapozungumza.

"...roho ya_____ " au "...wewe roho mchafu wa Shetani..."

... ikiwa roho imetambulishwa ama kupitia utambuzi wa kiroho au wa kawaida, basi itaje haswa; vinginevyo, kwa ujumla.

"...kuondoka...."

... huu ni mchakato wa kutupa nje ...

"... bila kumdhuru _____(jina la mtu aliyezaliwa), au mtu ye yote katika nyumba hii, na bila kuleta kelele au fujo"

...Wakati mwingine pepo atajaribu kumdhuru mtu au kuleta fujo.

"Ninakukataza kuingia tena kwa mtu huyu..."

...Kumbuka kwamba Yesu alitumia amri hii...

"...nami ninamwachilia Roho Mtakatifu ili kumjaza mtu huyu kwa utakaso, na kutoa nguvu ya damu ya Yesu."

...Tunaambiwa tufungue na tufunge. Ikiwa umetambua roho fulani inayofanya kazi, fungua roho iliyo kinyume. Kwa mfano, funga roho ya kiburi na kupoteza roho ya unyenyekevu.

Usifanye maonyesho ya huduma kama hiyo na kujaribu kuvutia umati wa watu nayo. Yesu alipoona matendo ya pepo yakivutia umati wa watu, alisimamisha mara moja maonyesho yaliyokuwa yakifanywa na pepo mchafu na kumtoa nje:

Yesu alipoona ya kuwa umati wa watu unakusanyika mbio, akamkemea yule pepo mchafu, akamwambia, Ewe pepo bubu na kiziwi, nakuamuru, mtoke huyu, wala usimwingie tena. (Marko 9:25)

Usijaribu kutoa pepo katika Kuzimu. Yesu na wanafunzi wake hawakufanya hivi. Tuna mamlaka ya kufunga tu, kufungua, na kutupwa nje. Kuna wakati uliowekwa wa hukumu ya mwisho ya mapepo katika siku zijazo. Pepo wakamwambia Yesu:

...Tuna nini nawe, Yesu, Mwana wa Mungu? Je! umekuja kututesa KABLA YA WAKATI? (Mathayo 8:29)

Maombi kwa ajili ya wale walioathiriwa na mapepo yanaweza kufanywa kwa au bila kuwekewa mikono. Yesu alitumia kuwekea mikono kumhudumia mwanamke aliyeonewa na roho ya udhaifu katika Luka 13:11-13. Katika hali nyingine, hakuweka mikono bali alizungumza tu na pepo (Luka 9:42).

8. Msifu Mungu kwa jibu:

Fuata maombi kwa kumsifu Mungu kwa ukombozi. Kumbuka kwamba katika kielelezo cha Biblia cha wale wenye ukoma kumi, wote waliponywa lakini ni yule tu aliyerudi kusifu aliyeponywa. Sifa kwa imani na si kwa kuona. Umefanya kile Neno la Mungu lilisema ufanye. Amini amefanya kile alichosema angefanya. Mshukuru kwa hilo.

KUTAMBUA ISHARA ZA UKOMBOZI:

Katika hali ya kumilikiwa na mapepo, wakati fulani mapepo hutoka kwa mapambano, kama vile kulia au kumtupa mtu huyo sakafuni. Wakati pepo wameondoka (iwe katika milki au ukandamizaji), kutakuwa na hisia ya kuachiliwa, furaha, kama kuinua uzito.

KUJIPIMA

1. Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.
_____
_____
2. Kulingana na Maandiko, ni nani anayepaswa kushughulika na nguvu za roho waovu?
_____
_____
3. Fanya muhtasari wa miongozo ya kujitayarisha kwa huduma ya ukombozi.
_____
_____
4. Fanya muhtasari wa miongozo ya kuwatayarisha wengine kwa ajili ya huduma ya ukombozi.
_____
_____
5. Fanya muhtasari wa miongozo iliyoshirikiwa katika somo hili kwa ajili ya ukombozi wa huduma.
_____
_____

(Majibu ya majoribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KUFANYA KAZI

1. Jifunze rekodi ya Biblia ya huduma ya Yesu kwa wale ambao hali zao zilisababishwa na ushawishi wa pepo:

-Mwanamke mlemavu: Luka 13:10-17
-Mtu mwenye pepo mchafu katika sinagogi: Marko 1:23-28; Luka 4:31-37
-Mgadarene mwenye pepo: Mathayo 8:28-32; Marko 5:1-13; Luka 8:26-33
-Mwanamke mwenye kutoka damu: Mathayo 9:20-23; Marko 5:25-34; Luka 8:43-48
-Binti wa Kisirofoinike: Mathayo 15:21-28; Marko 7:24-30
-Mtoto mwenye roho mbaya: Mathayo 17:14-21; Marko 9:14-29; Luka 9:37-45
-Mwenye pepo bubu: Mathayo 9:32-33
-Kipofu na bubu mwenye pepo: Mathayo 12:22-30; Marko 3:22-27; Luka 11:14-26

Matukio mengine: Pamoja na matukio haya mahususi ya Yesu, Biblia hufanya marejeo ya jumla ya huduma yake kwa wale walioathiriwa na nguvu za mapepo:

- Katika marejeo yafuatayo neno "kuponywa" linatumika kueleza jinsi Yesu alivyoshughulika na mapepo: Mathayo 4:24; Luka 6:18
- Katika marejeleo yafuatayo neno "kutupwa nje" linatumika kuelezea mkakati wake:
Marko 1:32-34,39; 6:13
- Luka 4:41 inarekodi tu kwamba pepo "wakatoka." Luka 7:21 inasema kwamba "aliwaponya". Mathayo 8:16 inarekodi kwamba "Aliwafukuza kwa Neno Lake." Marko 16:9 na Luka 8:2-3 inasema kwamba Yesu alitoa pepo saba kutoka kwa Mariamu Magdalene. Katika umati mkubwa wa watu, Yesu hakuwaruhusu pepo kusema:
Marko 1:32-34
2. Katika somo lililopita ulibaini kama hali yako au ya mtu unayemhudumia ilisababishwa na kipepo. Kulingana na yale uliyojifunza katika sura hii, unapaswa kuendeleaje na ukombozi wa huduma?

-
-
3. Orodha ifuatayo ya kuangalia ilitengenezwa kutoka katika somo hili ili uitumie katika huduma ya ukombozi:

MAANDALIZI YA AWALI:

Ndani Yako:

- ___ Jifunze Neno la Mungu juu ya ukombozi.
- ___ Mfungo wa awali na maombi.

Katika Wengine:

Ikiwa hali ya mtu aliyeathiriwa na pepo inaruhusu, fuata hatua hizi:

- ___ Maelekezo sahihi kuhusu ukombozi.
- ___ Jifunze Neno la Mungu juu ya ukombozi.
- ___ Mfungo wa awali na maombi.

WAKATI WA HUDUMA:

- ___ Tengeneza mazingira ya imani.
- ___ Ombo kwa ajili ya utambuzi. Mungu anaweza kukupa:
  - Neno la maarifa
  - Mstari wa Maandiko
  - Maono
  - Maneno ya imani
  - Upako maalum
  - Kitendo maalum cha imani
- ___ Fanya mahojiano mafupi.
- ___ Amua tatizo. Je, tatizo katika...
  - ___ Ufalme wa kiroho
  - ___ Ufalme wa kimwili
  - ___ Eneo la kihisia
  - ___ Mahali pa akili
- ___ Amua ikiwa ni wakati wa kuomba au la.
- ___ Ombo maombi ya ukombozi.
- ___ Msifu Mungu kwa jibu.
- ___ Tambua dalili za ukombozi.

SURA YA KUMI NA TISA

HUDUMA YA KUFUATILIA UKOMBOZI

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.
- Fanya muhtasari wa miongozo ya ufuatiliaji wa utunzaji wa wale wanaopokea ukombozi.
- Fanya muhtasari wa miongozo ya ulinzi dhidi ya nguvu za mapepo.

AHADI YA KUPONYA YA KUDAI:

Pozeni wagonjwa, fufueni wafu, takaseni wenyewe ukoma, toeni pepo; mmepokea bure, toeni bure. (Mathayo 10:8)

UTANGULIZI

Yesu alionyesha wazi kwamba utunzaji wa ufuatiliaji wa wale waliokombolewa kutoka kwa uvutano wa roho waovu ulikuwa muhimu. Alisema:

Pepo mchafu akimtoka mtu, hupitia mahali pasipo maji, akitafuta mahali pa kupumzika, asipate.

Ndipo husema, Nitarudi nyumbani kwangu nilikotoka; akija anaikuta tupu, imefagiwa na kupambwa.

Kisha huenda na kuchukua pamoja naye pepo wengine saba waovu kuliko yeze mwenyewe, nao huingia na kukaa humo; na hali ya mwisho ya mtu huyo ni mbaya kuliko ile ya kwanza... (Mathayo 12:43-45)

Pepo mchafu anapotupwa nje, hutokea utupu wa kiroho. Ikiwa utupu huo hautajazwa na utunzaji ufaao wa ufuatiliaji ukitolewa, nguvu za mapepo hurudi kwa udhihirisho wenyewe nguvu zaidi.

HUDUMA YA FUATILIA

Hapa kuna hatua muhimu za ufuatiliaji wa wale wanaopata ukombozi:

1. OMBA DUA YA KUKATAA:

Baada ya ukombozi, wale ambao wamepagawa na mapepo wanapaswa kuongozwa katika sala ya maungamo, toba, na kuachana na dhambi au mambo yoyote yanayohusiana na shughuli za kishetani.

2. ANGAMIZA VITU VYA USHIRIKINA:

Ikiwa mtu huyo ana vitu vya uchawi (sanamu, vitu vya voodoo, vifaa vya uchawi, vitabu, nk), lazima viharibiwe.

3. JAZA PENGO LA KIROHO:

Pepo akitolewa, atatafuta mwili mwingine wa kufanya kazi kwake. Pepo hana utulivu na hali ya kutoridhika nje ya mwili wa mwanadamu. Ni kwa kukaa tu na kudhibiti maisha ya mwanadamu ndipo pepo anaweza kutimiza makusudi maovu ya Shetani.

Kwa sababu ya hatari ya roho mwovu kumrudia mhasiriwa wake wa zamani akiandamana na roho mbaya zaidi, utupu wa kiroho lazima ujazwe. Mtu lazima ampokee Yesu Kristo kama Mwokozi na ajazwe na Roho Mtakatifu. Anapaswa daima kuzama katika sala na Neno la Mungu na mara moja awe sehemu ya jumuiya ya waamini.

4. TOA USHUHUDA WAKO:

Wale wanaopata ukombozi kutoka kwa nguvu za kishetani wanapaswa kushuhudia juu ya ukombozi wao. Yesu alimwambia yule mwenye pepo wa Gadarene:

...Nenda nyumbani kwa rafiki zako, ukawaambie jinsi Bwana alivyokutendea makuu, na kukuhurumia.

Basi, huyo mtu akaenda, akaanza kutangaza huko Dekapoli mambo yote Yesu aliyomtendea. watu wote wakastaajabu. (Marko 5:19-20)

Ufunuo 12:11 inathibitisha kwamba tunashinda nguvu za Shetani kwa neno la ushuhuda wetu.

5. JIKINGE NA NGUVU ZA KIPEPO:

Hapa kuna njia maalum za kujikinga na shughuli za nguvu za pepo:

-Kinga muhimu zaidi ni kumpokea Yesu Kristo kama Mwokozi kwa sababu mapepo hayawezi kumshika mwamini aliyezaliwa mara ya pili. Baada ya kuokoka, jiepushe na dhambi, kwani kupitia dhambi “unampa Ibilisi nafasi” au unampa nafasi ya kukuonea.

-Ujazwe na Roho Mtakatifu. Roho za mashetani na Roho wa Mungu haziwezi kukaa kwenye chombo kimoja cha kiroho.

-Epuka kupendezwa sana na mapepo. Si vibaya kusoma Neno la Mungu linasema nini juu yao au kozi kama hizi ambazo zinatokana na Neno la Mungu, lakini husomi vitabu vya kilimwengu, kuhudhuria mikutano, nk, ili kujifunza zaidi juu ya pepo.

-Epuka kuwasiliana na wachawi. Usiulize wachawi, Washamani, wanajimu, nyota, kadi, mitende, au wasomaji wa majani ya chai. Usitumikie miungu ya uongo au kuruhusu sanamu kuingia ndani ya nyumba yako (Kumbukumbu la Torati 7:25-26).

KUJIPIMA

1. Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Fanya muhtasari wa miongozo ya utunzaji wa ufuatiliaji wa wale wanaopokea ukombozi.

---

3. Fanya muhtasari wa miongozo ya ulinzi dhidi ya nguvu za kishetani.

(Majibu ya majoribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KUFANYA KAZI

Ikiwa wewe au mtu fulani unayemhudumia amepata ukombozi, andika hasa jinsi utakavyo...

omba maombi ya kukataa:

Kuharibu vitu vya uchawi:

Jaza pengo la kiroho:

Toa ushuhuda wako:

Jilinde dhidi ya nguvu za pepo:

SEHEMU YA SABA

KUISHI UFALME

Mwanzoni mwa somo hili ulijifunza juu ya vita kubwa ya kiroho kati ya Ufalme wa Shetani na Ufalme wa Mungu ambayo inadhihirishwa katika ulimwengu wa kiroho wa nafsi na roho na ulimwengu wa asili wa mwili wa kimwili.

Umejifunza kuhusu mashambulizi ya adui kwenye mwili kupitia magonjwa na mashambulizi ya kupinga uponyaji wa kiungu yaliyotolewa kupitia upatanisho wa Yesu Kristo. Pia umejifunza mikakati ya kuhudumu na kupokea uponyaji na ukombozi.

Katika sehemu hii ya mwisho, utajifunza jinsi ya kuishi katika Ufalme wa Mungu kama shujaa wa vita.

SURA YA ISHIRINI

MASHUJAA WA KISIMA

MALENGO:

Baada ya kumaliza somo hili utaweza:

- Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.
- Fanya muhtasari wa miongozo ya Biblia ya kutembea katika afya ya kiungu.
- Tembea katika afya ya kiungu kama shujaa wa kisima.

AHADI YA KUPONYA YA KUDAI:

Nawe utajifurahisha katika Bwana; naye atakupa haja za moyo wako. Umkabidhi Bwana njia yako; mtumaini pia; naye atalitimiza. (Zaburi 37:4-5)

UTANGULIZI

Ni vigumu kupigana vita vya kiroho dhidi ya Shetani na majeshi yake mabaya wakati wewe ni dhaifu, mgonjwa, na katika maumivu ya kimwili. Hii ndiyo sababu Shetani anaanzisha mashambulizi dhidi ya mwili wako wa kimwili. Anajua huwezi kuwa shujaa wa kiroho ukiwa mgonjwa.

Umejifunza mbinu za kuhudumu na kupokea uponyaji, lakini Biblia pia ina mengi ya kusema kuhusu jinsi ya kulinda mwili wako dhidi ya mashambulizi ya Shetani. Biblia inafundisha kanuni za kuishi katika Ufalme wa Mungu kimwili na kiroho.

Kama vile kuna dawa ya kuzuia na kuponya katika ulimwengu wa asili, kuna hatua za kuzuia na za kutibu zinazotolewa katika Neno la Mungu. Hatua za "kuzuia" husaidia kuzuia ugonjwa. Hatua za "kuponya" huleta uponyaji wakati ugonjwa unatokea.

Maagizo yafuatayo ya Biblia ni kanuni za kupokea uponyaji na kuishi katika afya njema. Wote ni hatua za kuzuia na za matibabu. Ni muhimu kujua kanuni hizi ili uweze kuzishiriki na wengine na kushirikiana na Mungu kwa akili katika masuala ya afya ya mwili na uponyaji. Mungu anawatakania mema wapiganaji!

MKUBALI YESU KRISTO KUWA MWOKOZI:

Unapofanya hivi, unakuwa Mkristo aliyezaliwa mara ya pili, mtoto wa Mungu. Biblia inafundisha kuitia hadithi ya mwanamke wa Sirofoinike kwamba uponyaji ni "mkate wa watoto," yaani, ni wa watoto wa Mungu (Marko 7:24-30).

Mungu kwa neema huwaponya wasioamini na kuutumia kuwavuta kwenye wokovu, lakini uponyaji kwa hakika ndio "mkate wa watoto." Kwa kumkubali Yesu kama Mwokozi, unajiweka katika nafasi ya kiroho kupokea uponyaji wa kimwili.

Ikiwa tayari wewe ni mwamini na umetenda dhambi, tumia fursa ambayo ni yako kuomba na kupokea msamaha (1 Yohana 1:8-9). Kwa kujiweka safi daima, unazuia magonjwa yatokanayo na dhambi yako mwenyewe.

MRUDISHIE MUNGU HEKALU LAKE:

Mwili wako ni hekalu la Mungu. Wasilisha mwili wako wa kimwili kwa Mungu kwa makusudi yake: I Wakorintho 6:13,19-20; Warumi 12:1.

TAFUTA KWANZA UFALME WA MUNGU:

Unapotafuta kwanza Ufalme wa Mungu, vitu vingine vyote vinaongezwa kwako (pamoja na afya): Mathayo 6:33.

JAZWA NA ROHO MTAKATIFU:

Yesu hakuwahi kufanya uponyaji hadi alipojazwa na Roho Mtakatifu. Biblia inafundisha kwamba kanisa la kwanza lilikuwa na nguvu baada ya Roho Mtakatifu kuja juu yao. Ikiwa Roho Mtakatifu anakaa ndani yako, atahuisha mwili wako unaokufa sasa na katika ufufuo. Sehemu ya nguvu ya Roho Mtakatifu ni nguvu ya kuponya. Kujazwa na nguvu za Roho Mtakatifu kutakusaidia kutembea katika afya na kupata uponyaji wako. Ni Roho na Neno la Roho ambalo huuisha na kutoa uzima: Zaburi 119:25,50. Soma Zaburi 11 ambapo kuhuishwa kwa Roho kunatajwa mara 11.

MCHE MUNGU:

Biblia inaaahidi afya kwa wale wanaomcha Mungu: Malaki 4:2; Warumi 8:15.

KUZA UHUSIANO WA KARIBU NA MUNGU:

Kwa kuwa uponyaji uko "katika mbawa zake," basi unapaswa kukaa chini yao ikiwa unatafuta au kuhudumu uponyaji (Malaki 4:2). "Kukaa" katika Bwana, kama tawi linavyofanya katika mzabibu, ni uhusiano wa karibu. Inakuunganisha kwa mzabibu ambao "sap" ya maisha na uponyaji inapita.

LIPE NENO KIPAUMBELE KATIKA MAISHA YAKO:

Soma Mithali 4:20-23. Kumbuka kwamba unapaswa kulitanguliza Neno la Mungu unapolisikiliza kwa akili, sikio, jicho, na moyo. Mwili mzima unaathirika.

"Sikiliza Neno": Inamaanisha kulipa Neno uangalifu usiogawanyika.

“Tega sikio lako kwa maneno yangu”: Usisikie kupitia mapokeo au kupitia tafsiri ya kile ambacho watu wengine husema kuhusu Neno la Mungu. Sikia kwa masikio yako mwenyewe.

“Yasiondoke machoni pako”: Weka macho yako yakiwa yamezoezwa kwenye Neno la Mungu. Usiangalie mazingira kinyume. Usiangalie kwa hisia za kimwili. Wakati mwili unapingana na roho, tegemea hisia zako za kiroho.

“Yaweke katikati ya moyo wako”: Weka Neno la Mungu likiwa hai moyoni mwako. Kama vile unavyomlisha mtu wako wa kimwili, mlishe mtu wako wa kiroho.

“Kwa maana ni uhai kwa wale wazipatao, na afya ya mwili wao wote”: Neno la Mungu ni kama dawa. Inaleta uponyaji (Zaburi 107:17-20) na nguvu (Zaburi 119:25-28). Tazama pia Mithali 3 kwa matokeo ya Neno la Mungu kwa afya.

Wakati daktari anaagiza dawa, anakuambia kuchukua mara nyingi kwa siku ili kupona. Akikwambia unywe dawa kwa ndani ukaamua kupaka kifuani haina thamani. Ni lazima ufuate maagizo yake ili upone. Haya ndiyo maagizo ya Mungu: Neno Lake ni dawa yake ya uzima na afya, ya kuzuia na ya kutibu, kwa maisha na afya. Lazima uitumie na kuitumia kwa usahihi.

Ikiwa daktari anasema una hali mbaya na unahitaji upasuaji, husemi "Sina muda wa operesheni hii." Unapata muda hata kama umepoteza kazi yako. Unapanga upya ratiba yako. Unapokuwa na bidii hiyo juu ya dawa ya Neno la Mungu, italeta afya kwenye mwili wako. Ikiwa unajisikia vibaya, soma Biblia maradufu. Maneno yake ni roho na uzima. Wanaleta uponyaji.

TEMBEA KWA UTII WA NENO:

Ukitembea katika utii wa Neno, hutaishi katika dhambi na hii itaondoa magonjwa yanayotokana na dhambi ya kibinafsi. Zaburi ya 38 inarekodi hali za kiakili, kimwili, kiroho na kihisia zinazotokana na dhambi ya kibinafsi ya Daudi.

Mungu anakujibu kwa msingi wa utiifu (1 Yohana 3:24). Kuishi kwa haki hukusaidia kuepuka magonjwa yanayoletwa na dhambi yako binafsi. Kuishi kupatana na Neno la Mungu pia hulinda dhidi ya magonjwa fulani, kama vile magonjwa ya zinaa.

Kuenenda kwa utiifu kwa Neno kunajumuisha maombi, kujifunza, na matumizi ya Neno. Tazama Zaburi 128, Kumbukumbu la Torati 28, na Kutoka 15:26 kama mifano ya ahadi za afya ya kimwili kwa wale wanaotembea katika utii wa Neno.

LINDA MOYO NA ROHO YAKO:

Kuna uhusiano kati ya roho na afya (III Yohana 2). Nguvu za maisha zinazotiririka kutoka moyoni huleta nguvu ya uponyaji. Nguvu za uzima hutoka rohoni mwako. Ikiwa una roho ya uchungu, hasira, itakuathiri kimwili. Woga mwingi, kufadhaika, n.k., hutokana na kuishi katika siku zijazo. Hatia na chuki hutokana na kuishi zamani. Mungu anasema tusahau yaliyo nyuma wala msiwe na wasiwasi juu ya yajayo.

Ndiyo maana Yesu alitufundisha kuomba, “Utupe leo” mahitaji yetu. Mungu aliuumba ulimwengu uende kwa mpangilio wa siku moja. Tunapovunja mtindo huo moyoni na rohoni mwetu kwa kuishi maisha ya zamani au yajayo, hisia huleta magonjwa.

Roho ya mwanadamu inayokaa ndani hutoa uhai na nishati kwa mwili wa mwanadamu. Mara roho ikitoka mwilini, mwili wenyewe nguvu zaidi utaacha kuishi na kuanza kuoza. Uhai huhuishwa wakati roho inapoingia tena kwenye mwili. Kwa sababu hii, uvunjaji (ufunguzi) katika roho unaweza kutoa mlango kwa nguvu za Shetani, ikiwa ni pamoja na magonjwa. Uchungu, hasira, wasiwasi, ugomvi n.k yote ni matendo ya mwili (Wagalatia 5:19-21).

Mithali 18:14 inaonyesha roho ilijojeruhiwa huathiri mwili wa kimwili. Mithali 17:22 inaonyesha roho iliyovunjika huathiri mwili. Zaburi 38 inaonyesha jinsi dhambi inavyohusiana na hali ya kimwili na ya kihisia. Mithali 16:24 na 12:18 inaonyesha kwamba mazungumzo yako yanaweza kuathiri mwili wako. Lete hisia zako chini ya udhibiti wa Roho Mtakatifu. Hii inafanywa kwa kumruhusu Mungu kukuza tunda la Roho Mtakatifu ndani yako. Kwa kuwa uponyaji huanza katika roho, tunda la Roho Mtakatifu linaweza kuleta uponyaji (Wagalatia 5:22-25; Warumi 8:26).

FUATA SHERIA ASILI ZA AFYA:

Imekadiriwa na madaktari kuwa 60% ya ugonjwa hutokana na maisha yasiyofaa. Biblia imejaa mifano ya kufuata sheria za asili za afya. Mungu yule yule aliyesema, “Mimi ni Mungu nikuponyaye” pia alitoa kanuni za kiafya za kiutendaji kama sehemu ya sheria ya Agano la Kale. Paulo aliwaambia wanaume waliokuwa kwenye meli kula kwa ajili ya afya zao (Matendo 27:34). Alimwambia Timotheo anywe divai badala ya maji mabaya (1 Timotheo 5:23).

Mwili, pamoja na roho, ni takatifu kwa sababu ni hekalu la Mungu. Pumziko linalofaa, mazoezi, na mlo utakusaidia kutembea katika afya ya kimungu kwa sababu unapatana na sheria za asili za Mungu. Kwa sababu mwili wako ni hekalu la Roho Mtakatifu, usiingize vitu vyenye sumu ndani yake kama vile pombe, sigara, au madawa ya kulevya.

UTAMBUE VIZURI MWILI WA KRISTO:

Tayari umejifunza umuhimu wa kupambanua ipasavyo mwili wa Kristo katika Ushirika. Biblia inasema wengi ni wagonjwa na dhaifu kwa sababu hawafanyi hivi.

UNAPOUMWA, AMINI MUNGU ANATAKA KUKUPONYA:

Amini Mungu anataka kukuponya, hata kama bado hujapitia. Utoaji na udhihirisho ni tofauti. Utoaji wa wokovu ulifanywa mamia ya miaka kabla ya kuukubali na ukadhihirika ndani yako. Kuamini ni kujiamini katika utoaji hata wakati udhihirisho (wa uponyaji) haujapatikana. Kuamini ni tofauti na kudai. Wakati watu walidai walikuwa wazima huku wangali wakionyesha dalili za kutisha, hii ilisababisha wengi kugeuka kutoka kwa uponyaji wa kimungu.

“Kuamini” huamini Neno la Mungu, lakini hakukatai dalili za asili zinazoonekana. Usizunguke kuzungumzia dalili zako kwa hiari na kutkuza mashambulizi ya Shetani katika mwili wako

lakini ukiulizwa, sema ukweli kila wakati. "Nina dalili za shida ya moyo" au "daktari amegundua shida ya moyo." Kisha mjibu muulizaji kwa Neno la Mungu--"Lakini kwa kupigwa Kwake mimi nimepona."

Hii inafuata mfano wa Yesu, ambaye hakukana au kupuuza ukweli. Yesu alisema waziwazi, "Lazaro amekufa... Lakini mimi naenda kumfufua." Ni jambo nyeti la ukweli lililosawazishwa na imani.

KUBALI MUNGU, KUPITIA YESU KUWA DAKTARI WAKO:

Dhambi na magonjwa ni maovu pacha ya Shetani. Wokovu na uponyaji ni utoaji wa Mungu. Kabla ya Kalvari, watu walikolewa na kuponywa kwa kuitazamia kwa imani. Baadaye, kwa kutazama nyuma kwa imani. Je, ulimkubali Yesu tu kama Mwokozi, au ulimkubali kuwa mponyaji pia? Je, anawezaje kukuepusha na dhambi ikiwa hujawahi kumkubali kama Mwokozi? Je, anawezaje kukuepusha na magonjwa ikiwa hujawahi kumkubali kama mponyaji?

Yesu alibeba magonjwa yako na kubeba magonjwa yako kwa wakati ule ule na kwa namna ile ile aliyoichukua dhambi zako (Mathayo 8:17). Hatupaswi kusahau faida zake, ambazo ni pamoja na uponyaji (Zaburi 103:1-3). Mungu aliweka vyote viwili dhambi na magonjwa juu ya Yesu katika upatanisho uleule. Je, tunawezaje kusema sehemu yake ni yetu na nyingine siyo?

Katika Warumi 10:9, neno "kuokolewa" ni neno lile lile lililotumiwa na Marko aliposema "wote waliomgusa waliponywa." Wokovu ni ukombozi kutoka kwa dhambi na adhabu yake. Ugonjwa ni sehemu ya adhabu. Neno la Kigiriki "sozo" linabeba maana ya uponyaji wa kimwili na wa kiroho. "Hakika" pekee (neno la mkazo) katika sura ya ukombozi ya Isaya (sura ya 53) inatangulia utoaji wake wa uponyaji wetu.

Unaweza kuwa huru kutoka katika utumwa wa dhambi na magonjwa. Akusamehe maovu yako, Akuponya magonjwa yako yote (Zaburi 103:3). Hii ndiyo sababu Yesu alisema, "Ni lipi lililo rahisi zaidi: kusamehe dhambi au kuponywa?" (Marko 2:9).

ONGEZA IMANI YAKO KWA UPONYAJI:

Ukosefu wa imani huzuia uponyaji, hivyo unahitaji kuongeza imani yako kwa uponyaji. Sio lazima kuwa mtu mwenye imani kubwa, mtu mwenye imani ndogo kwa Mungu mkuu. Imani ni kuamini kwamba Mungu atakuponya, na hawezি kukuponya. Shetani anaamini kwamba Mungu anaweza kuponya, lakini anataka kukuepusha na ukweli ambao Yeye atafanya.

Imani yako mwenyewe sio lazima kabisa kwa uponyaji. Inastahili, lakini sio sharti la uponyaji katika kila kesi. Yesu alipohudumu uponyaji, kulikuwa na wengi waliponywa ambao hawakuweza kuwa na imani. Baadhi yao walikuwa wamekufa. Wengine waliponywa kwa sababu ya imani ya rafiki au jamaa aliyewaleta kwa Yesu.

Imani yako ni njia moja tu ya uponyaji, lakini kwa sababu ni njia ambayo Mungu hutumia, ni muhimu kuikuza.

-Imani ya uponyaji sio:

- Imani ambayo kwayo huokolewa.
- "Imani ya Baba zetu."
- Imani katika imani yako mwenyewe, mwitikio wa uaminifu wako, yaani, "Ninafanya sehemu yangu, sasa wewe fanya yako."

-Imani ya uponyaji ni:

- Hakika ya mambo yatarajiwayo na bayana ya mambo yasiyoonekana.
- Kumtarajia Mungu kufanya yale aliyoahidi.

-Imani ya uponyaji inaweza kuwa:

- Imani ya mwenye kuomba.
- Imani ya mtu anayetafuta uponyaji.
- Imani ya marafiki.
- Imani ya jamaa.

Imani ya uponyaji huja kwa kusikia Neno la Mungu kuhusu uponyaji. Kusimulia matukio kutahimiza imani yako, lakini kusikia tu Neno la Mungu huongeza imani yako. Isaya anaanza sura ya ukombozi kwa kusema "Ni nani aliyesadiki habari yetu?" Ili kuamini ripoti hiyo, lazima waisikie. Warumi 10:17 inasema imani huja kwa kusikia Neno la Mungu. "Neno" katika mstari huu humaanisha "maneno mahususi ya Mungu" ambayo--katika suala la afya--vingekuwa vifungu vinavyohusu uponyaji.

Yesu hakuwashutumu watu kuhusu kiwango chao cha imani. Aliwatia moyo na kuongeza kwa Neno. Amini unapoomba (Luka 11:24). Wengi hawajibowi maombi yao kwa sababu wana matumaini (yajayo) badala ya imani. Imani "NI" inamaanisha iko. Wakati kati ya maombi yako na udhihirisho katika mwili wako, mtazame Mungu, si dalili.

TENDA KWA IMANI:

Tenda juu ya Neno la Mungu ili kuonyesha imani yako ndani yake. Matumaini ni passiv. Imani ni hai. Imani bila matendo imekufa. Imani ni nomino, imani ni kitenzi. Unganisha imani na imani na uanze kutenda kwa imani. Mungu daima amefanya kazi wakati wanadamu walitenda kwa imani:

- Nuhu alijenga safina: Mungu alileta gharika.
- Musa alinyoosha fimbo: Mungu aligawanya maji.
- Yoshua alizunguka Yeriko: Kuta zilianguka.
- Eliya aliypiga maji: Mungu akayatenganisha.
- Elisha alirusha fimbo mtoni: Mungu alikifanya chuma kiogelee.
- Naamani alichovya mara saba: Mungu aliuponya ukoma.

Neno la Mungu huwa rahisi unapolikubali kuwa la kweli na kutenda ipasavyo. Tendo la kwanza ni kuomba uponyaji kwa misingi ya imani. Waumini wengi hutumia maisha yao kutegemea maombi na imani ya wengine, kana kwamba wanapendelewa zaidi na Mungu. Ili kuokolewa, unafanya toba yako, kuamini, kukiri, kukubali na kupokea. Una haki ya kufanya maombi yako

mwenyewe, kuamini, na kupokea kwa ajili ya uponyaji. Wengine wanaweza kukuombea, lakini usibadilishe maombi ya wengine kwa maombi yako mwenyewe kwa sababu Yesu alisema, kila aombaye hupokea. Jisikie kwa imani (Zaburi 6:2-3).

Baada ya kuomba kwa imani, kubali uponyaji kwa imani: "Na iwe kwangu sawasawa na neno lako," Maria alisema. Amini kwamba unapokea uponyaji wako unapoomba, sio unapojisikia vizuri. Upokee kama vile ulivyookoa wokovu: Kwa imani. Wakati fulani unakuwa na hisia unapookoka, wakati mwininge huoko, lakini bado unapokea wokovu kwa imani. Ndivyo ilivyo kuhusu uponyaji.

Huwezi kumwongoza mtu kwenye wokovu isipokuwa anaamini. Ndivyo ilivyo kuhusu uponyaji. Si lazima Mungu amponye mtu ili kuthibitisha uponyaji tena kama vile ni lazima amwokoe mtu ili kuthibitisha wokovu.

Uponyaji unaweza kuwa wa papo hapo au polepole. Yaonekana yule mtu kipofu na mwenye ukoma aliyeponya na Yesu walikuwa wanaponya hatua kwa hatua. Yesu aliulaani mtini siku moja na mizizi yake ikafa, lakini kifo chake hakikuonekana hadi siku iliyofuata. Ilikufa kutoka kwa mizizi, sio kutoka kwa matawi yanayoonekana chini. Kanuni hiyo hiyo inaweza kuwa kweli katika uponyaji.

Ni kosa kuanza kuutazama mwili wako kama umepona. Uponyaji huanza katika roho yako. Mungu akuponye kupitia roho yako. Hata Maneno yake "ni roho na uzima." Ni lazima tumwabudu katika roho. Ndio maana Shetani anapigana na roho yako (vita vya kiroho).

Baada ya kumwomba Mungu na kukubali uponyaji wako kwa imani, tenda kwa imani juu ya ahadi za Mungu. Imani husonga na kutenda kwa msingi wa Neno la Mungu. Sababu ni shida, msisimko, na woga. Sababu inapobishana, imani husimama imara.

Imani si lazima kubishana, bali inaamini ombi linapotolewa kulingana na Neno la Mungu, kazi hiyo inakamilika hata kabla haijadhihirika. Imani huishi katika mwanga wa matokeo yanayotarajiwu. Haitii katika utumwa wa hali za sasa. Kama vile Waisraeli walipochukua nchi ya ahadi, ukubwa wa urithi wako unategemea ni kiasi gani cha "nchi" unayosimama, kutembea juu yake, na kudai.

Anza kusema maneno ya imani. Maneno ya ukiri wetu (au kukiri) ni kusema kile ambacho Mungu anasema (Waebrania 3:1). Kukiri ni kusema kile Mungu anasema na kuthibitisha jambo unaloamini, kurudia kwa midomo yako kutoka moyoni mambo ambayo Mungu amesema katika Neno lake. Ungama kile Yesu alichokufanya na kile ambacho Biblia inaahidi kama tokeo la kazi yake iliyokamilika.

Kuungama hueleza ukweli ulioandikwa katika Biblia. Yesu ndiye Kuhani Mkuu wa maungamo yetu. Anatenda kwa niaba ya maungamo yetu. Sio "akili juu ya jambo" au wazo potovu la "itaja na kuidai". Imani haingojei kuona ili kuamini maana imani huja kwa kusikia, si kuona. Yesu aliposimama nje ya kaburi la Lazaro, aliomba, "Nakushukuru kwa kuwa umenisikia." Hast ni wakati uliopita. Alitangaza hivyo ingawa Lazaro alikuwa bado amekufa.

Kukiri si kukataa ukweli, bali kukutana nayo uso kwa uso na ungamo la Neno la Mungu. Imani si kitendo kisicho na maana. Ni kitendo cha busara zaidi ulimwenguni. Inategemea Neno la Mungu, uthibitisho wa juu kabisa wa mambo yasiyoonekana—mambo “yaliyowekwa Mbinguni milele” kwa msingi wa Neno la Mungu.

Kiri Neno la Mungu hata kama una hisia kinyume. Kukiri hufanywa kwa wokovu, kwa hisia au bila. Ndivyo ilivyo kuhusu uponyaji. Ungama kwanza, kisha Yesu anatenda kwa kukiri kwako. Unashinda kwa damu ya Yesu na neno la ushuhuda wako (Ufunuo 12:11).

Huhitaji huruma kwa ajili ya uponyaji, (mateso kando ya), lakini badala (mateso badala ya) na hii tayari ilifanywa na Yesu. Kukiri hasi kunamtukuza Shetani. Unaposema shida zako, unakuwa unatoa ushuhuda wa uwezo wa Shetani kuingiza kwenye matatizo. Umetegwa kwa maneno ya kinywa chako (Mithali 6:2). Je, kukiri kwako ni Neno la Mungu au dalili? Neno linatangaza uponyaji. Dalili hutangaza ugonjwa. Utatangaza lipi?

Kama sehemu ya ukiri wako wa imani, anza kumsifu Mungu kwa uponyaji. Yona alimsifu Mungu kwa ukombozi akiwa bado ndani ya tumbo la nyangumi. Waebrania 13:15 inazungumza juu ya "dhabihu ya sifa." Tunapaswa kusifu tunapoingia kwenye malango yake, si tu tunapoondoka na maombi yetu yamekubaliwa.

Zaburi 50:14-15 inaonyesha kwamba sifa ni lango katika ukuta wa wokovu. Kupitia sifa unaweza kuning'iniza lango lako mwenyewe na kulipitia ili kudai faida za wokovu. Hungemkiri Yesu kama Bwana wako na kujifanya kama kafiri. Usimkiri Yeye kama mponyaji wako na ufanye kama kafiri.

Hakuna Neno la Mungu lisilo na nguvu. Petro alipoambiwa ashushe nyavu, hakubishana. Hakukana ukweli wa kwamba walikuwa wamevua samaki usiku kucha na hawakupata chochote, bali aliendelea na kutenda kulingana na Neno la Mungu. Unapotenda kwa imani, hautegemei hisia zako. Huenda usijisikie kuomba maombi. Huenda hukuhisi chochote ulipoombewa. Huenda usijisikie vizuri mwanzoni.

Je! unataka uponyaji au hisia? Uponyaji ni bora kuliko hisia. Unaweza kuponywa na kamwe usihisi chochote. Imani yako iweke kwenye Neno la Mungu na sio hisia. Imani ni bayana ya mambo yasiyoonekana (Waebrania 11:1). Huhitaji imani ikiwa tayari unahisi umepona.

Neno la Mungu na imani ni hisia ambazo mtu wa kiroho anaelekezwa. Mtu wa kawaida hutembea kwa hisi za asili. Mtu wa kiroho hutembea kwa hisia za kiroho. Wakati ushahidi wa asili unapingana na Neno la Mungu, tembea kwa hisi za kiroho. Hisia zako za asili zinaweza kusadikisha, lakini Neno la Mungu linapotofautiana nazo, tenda kulingana na Neno.

Hisia za kimwili za Ibrahimu zilisema kuwa haiwezekani kwake kupata mwana. Lakini Ibrahimu alimwamini Mungu. Alitenda kama yale ambayo Mungu alisema yangetimia. Ibrahimu “hakuufikiria mwili wake mwenyewe” (Warumi 4:19). Usizingatie hali ya mwili wako. Badala yake, “mtafakarini yeche aliye Mtume na Kuhani Mkuu wa maungamo yetu, Kristo Yesu” (Waebrania 3:1).

Haitoshi tu kutozingatia mwili wako. Mungu anapokuambia vua pia anakuambia uvae. Anapokuambia toa pepo, utupu tupu lazima ujazwe. Unapofunga, lazima pia ufungue. Mpangilio sawa unatumika hapa: Wakati "usifikiri" dalili katika mwili wako, lazima uelekeze mawazo yako Kwake na "kumfikiria Yeye."

Watu wanaamini katika nguvu ya ugonjwa kwa kujiamini. Wanaamini katika athari ambazo daktari anawaambia watapata kabla ya kuzipata. Lakini linapokuja suala la uponyaji, tunasema, "Sitaamini kamwe hadi nione." Imani inajibu, "Hutaiona kamwe mpaka uiamini." Imani ni uthibitisho wa mambo yasiyoonekana (Waembrania 11:1) Daudi alisema, "Niliamini kwamba ninaona." (Zaburi 27:13) Hakufanya hivyo. sema, "Ilinibidi nione kabla sijaamini." Alitenda kwa imani kabla hajaona uthibitisho. Neno linadai utembee kwa imani. Hisia zinadai kwamba utembee kwa kuona. Sio kwamba unakataa ukweli wa mambo yanayoonekana (dalili), lakini badala yake unazingatia mambo yasiyoonekana (2 Mambo ya Nyakati 4:16-18; 5:1).

Kutana na majoribu ya kutokuamini kwa imani. Shetani humjaribu kila mwamini aliyezaliwa mara ya pili na dhambi. Atamjaribu kila mtu ambaye ameponywa kwa dalili. Atakujaribu kuogopa kwamba ugonjwa utarudi. Atakukatisha tamaa unapoona wengine wanapoteza uponyaji wao. Atakujaza shaka kuwa umeponywa.

Kumbuka kwamba dhambi ya kwanza ya mwanadamu ilitokana na kumwamini Mungu haikumaanisha kile alichosema! Kutana na majoribu kama hayo kwa njia sawa na vile unavyokutana na majoribu ya kutenda dhambi: Yajibu kwa Neno la Mungu, kama Yesu alivyofanya.

TUMIA SILAHA ZA VITA VYA KIROHO:

Kumbuka kwamba magonjwa ni shambulio la Shetani kwa mwili, kama vile dhambi inavyoshambulia roho. Piganeni na hili kwa silaha zenu za kiroho (Waefeso 6:10-18). Silaha zako ni pamoja na kufunga na kuomba (Isaya 58:6-8). Kwa masomo zaidi ya silaha za kiroho, tazama kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime, "*Mikakati ya Kiroho: Mwongozo wa Vita vya Kiroho.*"

KUBALI MBINU ZA MATIBABU NA ASILI:

Wakati moto unapoanza, sio tu wito kwa idara ya moto, unatumia kila njia zilizopo ili kuzima moto (ndoo, mabomba ya maji, mvua chini ya paa, nk). Unapokuwa mgonjwa, huwezi kumwomba Mungu tu bali pia unaweza kutumia kila njia halali inayopatikana kupigana na magonjwa: Madaktari, dawa, pumziko, chakula na mazoezi. Yote ni mambo mema kutoka kwa Mungu. Thamini jinsi uponyaji unavyokuja, lakini mpe utukufu Mungu!

Epuka mambo haya mawili ya kupita kiasi:

1. Kufanya maombi ya uponyaji pekee:

Wakristo wengine hufanya maombi ya uponyaji tu, wakikataa msaada wowote kutoka kwa dawa za kisasa ambazo ni nyongeza ya wema wa Mungu. Isaya alitumia dawa ya asili ya tini kwa

uponyaji (Isaya 38:10-21). Yesu alisema “wagonjwa wanahitaji tabibu” (Luka 5:31) na Luka, ambaye alikuwa tabibu, alikuwa sehemu ya timu ya Paulo (Wakolosai 4:14).

Baadhi ya Wakristo wanankuu 2 Mambo ya Nyakati 16:12-13 kama uthibitisho kwamba hawakupaswa kwenda kwa waganga kwa sababu Asa aliwashauri madaktari na akafa. Lakini neno kuu katika kifungu hiki ni "pekee." Dhambi ya Asa haikuwa kumtafuta Bwana. Katika wakati wa uhitaji mkubwa wa kibinagsi, alimtazama mwanadamu pekee. Imani yake kuu ilikuwa kwa mwanadamu, na hili lilikuwa kosa lake.

Tabibu ni nyongeza tu ya wema wa Mungu. Daktari anaweza kuweka mfupa, lakini lazima angojee nguvu ya kimungu ili kuuponya. Daktari-mpasuaji anaweza kufanya upasuaji mgumu kwa ustadi, lakini Mungu ndiye anayeponya majeraha anayofanya. Anafanya kazi kwa ushirikiano na, si kumpinga, Mungu hata kama hawezi kutambua. Madaktari huondoa vizuizi vya uponyaji na kutoa dawa za kusaidia. Madaktari Wakristo, hasa, wanaweza kufanya kazi kwa matokeo kwa kushirikiana na Mungu.

Dawa nyingi zimetengenezwa kwa mimea asilia na vitu vilivyoumbwa na Mungu hapo kwanza. Dawa ni fomu iliyojilimbikizia zaidi. Kuombea dawa kabla ya kuzitumia huongeza ufanisi wao. Kwa nini tuweke kando kile ambacho Mungu ameandaa kwa fadhili sana katika utumishi halali wa kitiba? Si jambo la busara zaidi kuliko kukataa kusimamisha mtiririko wa damu kwenye mshipa na kukimbilia kusali peke yako au kukataa kutoa kibanzi kwenye kidole chako na kuwaita wazee waje kuswali. Ingekuwa upumbavu kupuuza matumizi ya njia za asili au halali za kitiba kama vile kupuza chakula cha kila siku ili kudumisha uhai na afya.

Kumbuka: Tahadhari inaweza kutumika katika kuchagua daktari, haswa katika hali ya ugonjwa mbaya. Ni muhimu kuwa na mtu ambaye anatambua ukweli wa uingiliaji kati wa kimungu na asiyezingira mgonjwa na mazingira mabaya.

2. Kuweka kizuizi eti Mungu huponya kwa dawa za kisasa pekee:

Madaktari na dawa wanaweza kuponya magonjwa maalum na kusaidia katika hali ya kihemko na kiakili, lakini hawawezi kukabiliana na hali zinazohusiana za kiroho na kishetani. Dawa za kulevyia wakati mwingine huficha tu shida halisi na usishughulikie. Uponyaji wa Kimungu unahuksika na utimilifu.

KUJIPIMA

1. Andika Ahadi ya Uponyaji kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Fanya muhtasari wa miongozo ya Biblia ilijojadiliwa katika sura hii ya kuishi katika afya ya kiungu.

(Majibu ya majoribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KUFANYA KAZI

1. Hapa kuna mifano ya Kibiblia ya Mungu akifanya kazi kuwakomboa watu kutoka kwa nguvu za uovu ambazo zinaweza kutumika kiroho kwa uponyaji:

Kuingilia kati kwa kimungu: Mitume waliachiliwa kutoka gerezani na malaika. Hii ingekuwa sawa na uponyaji wa kimungu: Matendo 5:17-21; 12:1-11

Kuingilia kati kwa nguvu za asili zilizoanzishwa na Mungu: Tetemeko la ardhili iwiweka huru Paulo na Sila kutoka gerezani. Huu ungekuwa mifano wa uponyaji kwa taratibu za asili zilizoanzishwa na Mungu: Matendo 16:25-40.

Kuingilia kati kwa wataalamu: Kuachiliwa kutoka jela kunatoka kwa maafisa. Ikitumika kwa uponyaji, hii itakuwa kama matibabu ya kitaalamu: Matendo 16:35-39

Wakati wa kufa: Historia inaandika kwamba Petro na Paulo wote walikuwa wamefungwa huko Rumi karibu 67 W.K. Wakati huu hapakuwa na uingiliaji wa kimungu, wa asili, au wa kitaalamu. Walikuwa kishahidi. Ikitumika kwa uponyaji, hii itakuwa kama ugonjwa wa kifo.

Matukio haya yote yanatusaidia kuelewa ukweli sawia. Kama vile Mungu anataka kuwaweka huru watu kutoka gerezani, anatamani pia kuponya. Wakati fulani itakuwa ni uponyaji wa kiungu, michakato ya asili iliyowekwa na Mungu, kuititia usaidizi wa kitaalamu, au—kwa ukombozi wa mwisho—kifo. Hakuna mgongano kati ya mbinu wakati imani inayokufa ina nguvu kama imani hai.

Uponyaji wote halali unatoka kwa Mungu, iwe kwa maombi, dawa, au michakato ya asili. Maandiko yanafundisha kwamba ingawa Mungu anafanya miujiza, Yeye yuko hai katika matukio ya mara kwa mara ambayo tunaweza kueleza na kutabiri. (Ona Zaburi 65 ambayo inaeleza uwezo wa Bwana unaofanya kazi katika michakato ya asili ya dunia.) Jambo muhimu ni kutambua hili na kumpa Mungu utukufu kwa uponyaji wote:

...hawakutambua kuwa ni mimi niliyewaponya. (Hosea 11:3)

2. Rudia kanuni za Kuishi Ufalme zilizowasilishwa katika somo hili. Angalia maagizo ambayo yanahitaji kutekelezwa katika maisha yako:

- ___Mkubali Yesu Kristo kama Mwokozi.
- ___Mrudishie hekalu la Mungu.
- ___Tafuteni kwanza Ufalme wa Mungu.
- ___Ujazwe na Roho Mtakatifu.
- ___Mche Mungu.
- ___Jenga uhusiano wa karibu naye.
- ___Lipe Neno kipaumbele katika maisha yako.
- ___Tembea kwa utii wa Neno.
- ___Linda moyo na roho yako.

- Fuata sheria za asili za afya.
- Tambua ipasavyo Mwili wa Kristo.
- Unapokuwa mgonjwa, amini Mungu anataka kukuponya.
- Mkubali Mungu, kupitia Yesu, kama Mponyaji wako.
- Ongeza imani yako kwa uponyaji.
- Tenda kwa imani.
- Tumia silaha zako za vita vyta kiroho.
- Kukubali njia zote za matibabu na asili.

3. Andika mpango wa kutekeleza kila agizo ulilochagua:

HITIMISHO

Umefikia hitimisho la somo lako kuhusu vita vya mwili, lakini vita yenewe itapamba moto hadi siku hiyo utakapotoka katika ulimwengu huu wa dhambi, magonjwa na mauti na kuingia katika uwepo wa Mfalme Yesu.

Iwapo ulikuwa chini ya mashambulizi ya kimwili ulipoanza somo hili, tunaamini kwamba mafundisho tayari yamesababisha uponyaji wako au pengine kukutayarisha kuyapokea. Kumbuka: Utaponywa--ama katika uponyaji wa papo hapo au uliochelewa au uponyaji wa mwisho unapoingia kwenye uwepo wa Bwana.

Pia tunaomba maneno haya yamekupa changamoto ya kuhudumu uponyaji na ukombozi kwa ulimwengu unaoteseka. Mara ya kwanza unaweza kusitasita na kuogopa kuanza kuhudumu uponyaji, lakini kumbuka: Huduma ya uponyaji ni ya wale wanaochoma madaraja ya kutoamini na hofu nyuma yao.

Hadithi hiyo inasimuliwa juu ya kiongozi mashuhuri aliyeitwa Julius Caesar ambaye, akiwa ameazimia kuishinda Uingereza, alisafiri kwa meli na majeshi yake kutoka Ufaransa hadi Uingereza. Baada ya kufika Uingereza alichoma kila meli iliyotumika kuvuka mkondo wa Kiingereza. Kunaweza kuwa hakuna mafungo. Ilikuwa ni kusonga mbele kwa ushindi au kufa. Huu lazima uwe mtazamo wako kuelekea huduma ya uponyaji.

Utachukua nafasi mojawapo kati ya mbili kuhusu ulichojifunza katika utafiti huu:

-Aidha utakuwa kama kiongozi wa Agano Jipyä Gamalieli ambaye alisimama kando akihimiza tahadhari, akipendekeza kwa viongozi wa kidini njia ya "ngoja na kuona".

-Au utakuwa kama mtume Petro, ambaye alijihatarisha kuchukua hatua. Alimponya yule kiwete, akawakasirisha viongozi wa kiroho, akasimama dhidi ya wenye mamlaka waliomwambia asihubiri au kuponya katika jina la Yesu.

Kumbuka kila wakati: Wewe ni msaidizi wa uponyaji, sio mponyaji. Wewe ni njia tu ambayo Mponyaji ndani yako hutiririka kwenda...

- ... Watu ambao wanakabiliwa na ugonjwa mbaya na kuvumilia maumivu ya racking.
- ... Watu ambao wamechanganyikiwa, wasio na tumaini, na tayari kukata tamaa.
- ... Watu ambao wamepoteza wapendwa wao au kuumizwa na wengine na mioyo yao kulia kwa hisia zenyе uchungu.
- ... Watu waliofungwa minyororo ya dhambi na uonevu wa kipepo.
- ... Watu wanaokabiliwa na kifo.

Hujaitwa kutumia muda wako kueleza matatizo na maswali yasiyo na majibu ambayo yanaweza kutokea katika huduma ya uponyaji. Hujaitwa kujibu maswali, bali kuhudumu uponyaji. Kama vile unapohudumu wokovu, acha matokeo ya huduma ya uponyaji na Mungu. Kubali mtazamo sawa na ule wa Mwinjilisti F.F. Bosworth ambaye alisema:

"Mimi kwa moja nitahubiri Injili yote ikiwa sitawahi kuona mtu mwingine akiokolewa au kuponywa maadamu ninaishi. Nimeazimia kuweka mafundisho yangu juu ya Neno lisilobadilika la Mungu, si juu ya matukio (uzoefu)."

Kupitia kurasa za mwongozo huu, tumeweka mikononi mwako uwezekano wa muujiza. Tumepanda mbegu ya uponyaji katika maisha yako. Ni kama mbegu katika ulimwengu wa asili. Ili iweze kuzaa uhai, ni lazima mbegu ilishwe.

Katika somo hili umepewa mbegu ya muujiza kutoka katika Neno la Mungu. Ni mbegu ya imani inayohusu uponyaji. Kama vile huwezi kueleza jinsi mbegu ya asili inavyoota na kukua, huwezi kueleza kila kitu kuhusu suala la uponyaji. Lakini ukiilisha mbegu iliyopandwa katika nafsi yako na roho yako, itazaa uzima.

Kwa kumalizia, hapa kuna maswali mawili ya mwisho:

Tunauliza: "Utafanya nini na mbegu hii?"

Yesu anauliza: Je! ni rahisi kusema, "Umesamehewa dhambi zako" au kusema, "Simama, uende?"

NYONGEZA A

UCHAMBUZI WA KITAMBUZI

Orodha ifuatayo imeundwa ili kukusaidia kuchanganua na kukabiliana na sababu zinazowezekana za ugonjwa. Fikiria kwa sala kila swali. Omba Mungu akupe utambuzi na ufunuo unapokamilisha uchambuzi huu:

UCHAMBUZI WA KIROHO:

___Je, umemkubali Yesu Kristo kama Mwokozi wako binafsi?

___Je, umemkubali Yesu Kristo kama Mponyaji wako?

___Je, unaamini Mungu anaweza na atakuponya?

___Je, unasoma Biblia kila siku?

___Je, unasoma Neno la Mungu kuhusu uponyaji ili kuongeza imani yako?

___Je, unadai ahadi za uponyaji za Neno la Mungu?

___Je, matendo yako na maungamo yako ya maneno yanaonyesha imani au mashaka katika ahadi za Mungu?

___Je, unazingatia dalili zako au ahadi za Mungu?

___Je, unasali kila siku?

___Je, unakiri dhambi zako kwa Mungu na kuomba msamaha kila siku?

___Je unawasamehe wengine na kuwaombea?

___Je, unajichunguza mara kwa mara kwa vikwazo vyta kujibiwa maombi ikiwa ni pamoja na:

___Dhambi ya aina yoyote.

___Masanamu moyoni.

___Roho ya kutosamehe.

___Ubinafsi na nia mbaya.

___Njaa ya madaraka, maombi ya hila.

___Kutendewa vibaya kwa mwenzi wa ndoa.

___Kujihesabia haki.

___Kutokuamini.

___Kutodumu ndani ya Kristo na Neno lake.

___Kukosa huruma.

___Unafiki, kiburi, marudio yasiyo na maana.

___Kutokuomba sawasawa na mapenzi ya Mungu.
___Kutokuuliza kwa jina la Yesu.
___Vizuizi via Shetani.
___Kutoutafuta kwanza Ufalme wa Mungu.

___Je, unakiuka maagizo yoyote ya Kimaandiko kwa kujuia?

___Je, unapokea na kujiandaa ipasavyo kwa ajili ya Ushirika?

___Je, unaabudu mara kwa mara pamoja na waumini wengine, huku ukijizunguka katika mazingira ya imani?

___Je, babu na nyanya yako, wazazi au wewe mwenyewe kumehusika na uchawi?
Ikiwa ndivyo, je, umekataa kuhusika huku na kuomba laana zozote zilizopo ziwepo kuvunjwa?

___Je, umekuwa ukisisitiza uponyaji wa mwili wako zaidi ya mambo ya kiroho?

___Je, unatafuta uponyaji wa kimwili tu badala ya utimilifu wa mwili, nafsi na roho?

___Je, unazingatia zaidi uponyaji wako kuliko Mponyaji?

___Je, umeshughulika na tofauti zinazoathiri uponyaji ikiwa ni pamoja na:
____Ukosefu wa mafundisho.
____Kutokuamini.
____Kukosa imani.
____Kukosa nguvu.
____Dhambi ya kibinagsi ambayo haijaungamwa.
____Kukataa kufanywa mzima.
____Kukosa maamuzi na hamu.
____Matatizo na ombi: Kutouliza, kutouliza haswa, na kuuliza kwa nia mbaya.
____Kukosa uvumilivu.
____Kutotii katika mchakato wa uponyaji.
____Kuupambanua Mwili wa Kristo isivyofaa: Maana ya damu na nyama, mgawanyiko katika mwili, kula isivyostahili.
____Pepo mchafu hapewi.
____Kupinga kazi ya Mungu.
____Ukiukaji wa sheria za asili.

___Je, umemrudishia mwili wako (hekalu la Mungu)?

___Je Roho Mtakatifu anaijaza “nyumba” yako ya kiroho ili pepo wasiweze kukaa humo?

___Je, unatafuta kwanza Ufalme wa Mungu ili uponyaji uweze kuongezwa kwako?

___Je, unatumia silaha zako za kiroho katika kuupigania mwili? Hizi ni pamoja na:

- ___Neno la Mungu.
- ___Damu ya Yesu.
- ___Neno la ushuhuda wako mwenyewe.
- ___Mamlaka ya kufunga na kufungua.
- ___Maombi na sifa.
- ___Silaha za vita vya kiroho.
- ___Mamlaka na nguvu za Roho Mtakatifu.
- ___Jina la Yesu.

___Je, umewaita wazee wa Kanisa kuomba kwa kufuata agizo la
Yakobo 5:13-18 ?

Andika mpango wako wa kurekebisha matatizo yaliyoainishwa katika orodha iliyotangulia:

UCHAMBUZI WA MWILI:

___Kadiri inavyowezekana kiuchumi, je, unadumisha lishe bora?

___Je, mara kwa mara unakula sana au kidogo sana?

___Je, una ugonjwa wowote mbaya wa ulaji?

___Je, umechunguzwa kwa upungufu wa lishe, mizio, au hali ya kimwili
kuhusiana na lishe?

Andika mpango wa kurekebisha lishe yako:

___Je, unapata usingizi wa kutosha?

___Je, unafanya mazoezi sahihi?

___Je, unavuta sigara?

___Je, unakunywa vileo, vitu vyenye madhara?

___Je, unatumia dawa zenyе madhara?

___Je, unajihuisha na uasherati (dhambi za ngono kama uzinzi, ushoga, nk)?

___Kama unatumia dawa, je, unazitumia kama ulivyoelekezwa?

___Je, uko wazi kwa njia zote za matibabu na za asili za uponyaji?

Andika mpango wa kurekebisha matatizo yaliyoainishwa katika orodha iliyotangulia:

UCHAMBUZI WA HISIA NA AKILI:

___Je, umeondoа "mila za mwanadamu" ambazo zinaweza kukuzuia kupokea uponyaji?

(Ona Sura ya Kumi na Moja na Kumi na Mbili za mwongozo huu.) Hizi ni pamoja na imani zifuatazo au maswali ambayo hayajatatuliwa:

___Uponyaji na miujiza sio ya leo.

___Kwa nini wafu wote hawafufuliwi?

___Kama uponyaji wa kimungu unafanya kazi, kwa nini Wakristo wanakufa?

___Dawa ya kisasa hufanya uponyaji wa kiungu usiwe wa lazima.

___Uponyaji wa kimungu hufundishwa na ibada za uwongo.

___Mwili unasisitizwa zaidi kuliko roho.

___Unaumwa kwa sababu ya dhambi yako.

___Ni mapenzi ya Mungu uwe mgonjwa.

___Haya ni mateso ya wenye haki.

___Uponyaji wa kimungu ni nadra.

___Ugonjwa wako ni msalaba wako.

___Ugonjwa wako ni mwiba katika mwili.

___Je, kuna watu, mahali, au vipindi vyा wakati katika maisha yako ambavyo unaepuka au kukataa?

___Je, kumbukumbu za watu fulani, mahali, matukio, au vipindi vyा wakati maishani mwako huzalisha hisia za aibu, hatia, hofu, kuumizwa, hasira, kukataliwa, au uchungu?

___Je, umewasamehe wengine waliokuumiza?

___Je, umejisamehe dhambi na kushindwa?

___Je, una chuki yoyote?

___Je, una upungufu wowote wa uwezo unaohusishwa na matukio ya zamani?

___Je, una hofu nyingi?

___Je, una mapenzi kupita kiasi kwa vitu vyenye madhara, mazoea, au mahusiano?

___Je, una mabadiliko ya hali ya jeuri?

___Je, umeshuka moyo na kukata tamaa muda mwingi?

___Je, una picha ya chini?

___Je, una furaha kwa ujumla?

___Je, una roho ya amani?

___Je, una ugumu wa kushughulika na ukosoaji?

___Je, una mabishano, hasira, au hasira za haraka?

___Je, una wasiwasi na hofu kuhusu siku zijazo?

___Je, kuwepo kwako kunaonekana kuchosha na bila maana ya kweli?

___Je, ulinyanyaswa kimwili, kingono, kiakili au kihisia na mtu fulani? Vipi wewe ulishughulika na hisia zako kuwaelekea?

Andika mpango wa kurekebisha matatizo yaliyoainishwa katika orodha iliyotangulia:

NYONGEZA B

MSINGI WA KIBIBLIA WA UPONYAJI NA UKOMBOZI

Tumia Nyongeza hii kuendelea na masomo yako ya msingi wa Kibiblia wa uponyaji na ukombozi.

MAJINA YA MUNGU AGANO LA KALE

Yehova-Yire	Bwana atatoa	Mwanzo 22:14 NT: Wafilipi 4:19
Yehova-Nissi	Bwana bendera yetu	Kutoka 17:8-15 NT: Yohana 15:13
Yehova-Shalom	Bwana amani yetu	Waamuzi 6:24 NT: Waefeso 2:14
Yehova-Raah	Bwana mchungaji wetu	Zaburi 23:1 NT: Yohana 10:11
Yehova-Tsidkenu	Bwana haki yetu	Yeremia 23:6 NT: I Wakorintho 1:30
Yehova-Shamma	Bwana yupo	Ezekieli 48:35 NT: Waebrania 13:5
Yehova-Rapha	Bwana tabibu wako	Kutoka 15:26 NT: Yakobo 5:15

SALA YA BWANA YA UPONYAJI

Unaposali sala ya kielelezo iliyotolewa na Yesu inayojulikana kama "Sala ya Bwana," inajumuisha ombi la uponyaji:

"Baba yetu uliye Mbinguni": Unapomsihi "Baba yetu," unasihi kwa msingi wa njia zote za jina lake, ambalo linajumuisha "Bwana daktari wako."

"Ufalme wako uje, Mapenzi yako yafanyike duniani kama huko Mbinguni": Hakuna ugonjwa wala dhambi Mbinguni. Tunapaswa kufanya mapenzi ya Mungu duniani kama yanavyofanywa Mbinguni, kwa hiyo tunapaswa kupigana na magonjwa pamoja na dhambi.

"Utupe leo mkate wetu wa kila siku": Yesu alisema "mkate" ni wa watoto (waumini). Uponyaji wa kimwili ni sehemu ya mkate wa watoto (Mathayo 15:21-28).

“Utusamehe makosa yetu kama sisi tunavyowasamehe wengine”: Fungu hili linazungumzia uponyaji wa kiroho.

“Usitutie majaribuni, bali utuokoe na yule mwovu”: Ugonjwa unapaswa kupingwa kama vile ungejaribu majaribu.

MZUNGUKO WA UHARIBIFU

Mungu alisema angeponya na kurejesha kile ambacho parare, tunutu, na madumadu walikuwa wameangamiza (Yoeli 2:25). Parare ni hatua ya mabuu ya nzige. Tunutu pia ni aina ya nzige.

Wote watatu ni wadogo kwa ukubwa, wengi kwa idadi, na ni sehemu ya familia kubwa ya wadudu waharibifu zaidi. Kila mmoja hupitia hatua za yai, lava, pupa na mtu mzima. Watu wazima hutaga mayai ya kizazi kijacho. Kuna mzunguko usio na mwisho wa uharibifu.

Kwa sababu ya dhambi, kuna mzunguko usio na mwisho wa uharibifu unaofanya kazi duniani. Ni kwa njia ya Mungu tu ndipo madhara ya parare wa kiroho, tunutu, na viwavi yanaweza kuponywa.

KUSHUGHULIKA NA MWILI, NAFSI, ROHO

Ugonjwa wa...	Dawa ya Kibiblia	Tiba ya Asili
Roho (dhambi)	Kukiri na toba. Kufaa wokovu kupitia Yesu.	Hakuna
Mwili	Sala ya imani kwa ajili ya uponyaji wa kimwili. Ukombozi unaposababishwa na kishetani.	Uponyaji wa asili Uponyaji wa matibabu*
Hisia	Maombi kwa ajili ya uponyaji wa ndani. Ukombozi unaposababishwa na kishetani. Kuungama na kutubu kwa ajili ya hisia mbaya. Msamaha wa wengine. Marejesho kwa wengine, inapohitajika.	Ushauri
Akili	Inaweza kuhusisha maombi ya uponyaji ikiwa ni ya kikaboni au ya kiutendaji.	Ushauri au ukombozi ikiwa unaosababishwa na kipepo.

* Dawa ni nzuri tu pale ambapo matatizo yamejikita kimaumbile au kiutendaji. Dawa bila shaka haitakuwa na athari kwa matatizo ya kipepo na/au yenye mizizi ya kiroho.

Muhtasari:

Uponyaji wote halali unatoka kwa Mungu, iwe kwa maombi, dawa, au michakato ya asili. Maandiko yanafundisha kwamba ingawa Mungu anafanya miujiza, Yeye yuko hai katika matukio ya mara kwa mara ambayo tunaweza kueleza na kutabiri. Kwa mfano, ona Zaburi 65 ambayo inaeleza uwezo wa Bwana kufanya kazi katika mchakato wa "asili" wa dunia. Jambo la muhimu ni kutambua hili na kumpa Mungu utukufu kwa uponyaji bila kujali njia ambayo inapokelewa:

...hawakutambua kuwa ni mimi niliyewaponya. (Hosea 11:3)

MTI WA UPONYAJI

Katika Ufunuo 22:2, Yohana anaeleza mti katika Yerusalemu Mpya amba majani yake ni kwa ajili ya uponyaji wa mataifa. Chanzo chake ni maji ya uzima ambayo:

- Ni safi
- Ni wazi kama kioo
- Hutiririka kutoka kwa kitu cha enzi cha Mungu na Mwanakondoo

Mahali pa mti huo ni katika mji mtakatifu, pande zote za mto, katikati ya barabara. Inaelezwa kama:

- Mti wa uzima
- Kuzaa matunda 12
- Usiwe tasa, kwani huzaa kila mwezi
- Kuwa na majani ambayo ni ya uponyaji wa mataifa

Washindi wanaruhusiwa kula matunda ya mti huu (Ufunuo 2:7; 2:14). Matokeo ya kula ni:

- Hakuna laana tena: Ufunuo 22:3
- Mataifa humtumikia Mungu: Ufunuo 22:3
- Hakuna tena maumivu ya ndani, kifo, huzuni, kilio, maumivu, kumbukumbu mbaya (mambo ya kwanza yalipita): Ufunuo 21:4
- Mambo yote ni mapya: Ufunuo 21:5

Tafsiri nyingine mbalimbali za Biblia zinaonyesha kwamba mti huo ultumika kama dawa (Weymouth); kuponya (Moffat); na ilikuwa na dawa ya kuponya (Williams).

MASOMO YA MANENO

Masomo yafuatayo ya maneno yalifanywa wakati wa utafiti na maandalizi ya kozi hii:

AFYA:

Inatumika katika Agano Jipyä pekee. Neno la Kigiriki "hugaino." Inaashiria kuwa na afya njema, mzima wa afya njema kama katika 3 Yohana 2. Katika Matendo 27:34 wokovu umetafsiriwa "afya."

PONYA, KUPONYA:

Katika Agano la Kale, kuponya kwanza hutokea katika Mwanzo 20:17 ambapo Mungu alimponya Abimeleki. Inatumika takriban mara 65 katika Agano la Kale. Kuponya kunaelezewa kama kurejesha hali ya kawaida.

Kuomba kwa Mungu kwa uponyaji ni kawaida:

- Uniponye, kwa maana mifupa yangu imefadhaika: Zaburi 6:2
- Uniponye, nami nitapona: Yeremia 17:14
- Si magonjwa ya wanadamu tu yanaponywa, bali maji mabaya: 2 Wafalme 2:22; Ezekiel 47:8; Yeremia 19:11
- Kuponywa kwa taifa kunahusisha msamaha wa Mungu wakati taifa hilo linapotubu: Hosea 6:1; Yeremia 30:17
- Hata miji ya kigeni inaweza kujuu uponyaji huu ikiwa watatubu: Yeremia 51:8-9
- Manabii wa uwongo wanahukumiwa kwa sababu wanashughulika tu na dalili na sio maumivu ya kina ya kiroho ya watu: Yeremia 6:14; 8:11

Katika Agano Jipyä, vitenzi vyä neno hili ni pamoja na:

- Therapueno: Kutumikia au kuhudhuria. Tunza wagonjwa, tibu, tibu, ponya. Hasa kutumika katika Mathayo na Luka, mara moja katika Yohana 5:10 na baada ya kitabu cha Matendo tu katika Ufunuo 13:3.
na 12.
- Iaomai: Kuponya, kuwa mzima kiroho na kimwili.
  - Mfano wa uponyaji wa kimwili: Mathayo 15:28. Imetumika mara 22 katika maana hii.

-Kwa mifano ya uponyaji wa kiroho: Mathayo 13:15; Yohana 12:40; Matendo 28:27; Waebrania 12:13; 1 Petro 2:24.

-Sozo: Kuokoa na magonjwa na madhara yake. Tazama Marko 5:23 na Luka 8:36 kwa mifano.

-Diasozo: Ili kuokoa vizuri. Tazama Luka 7:3

Majina ya neno hili ni pamoja na:

-Tiba: Inaashiria utunzaji na uangalifu (Luka 12:42).
Madhara ya majani ya mti wa uzima: Ufunuo 22:2.

-Iama: Njia ya uponyaji. Imetumika katika wingi katika 1Wakorintho 12:9,28,30.

-Iasis: Sawa na kitenzi #2. Inasisitiza mchakato kama kufikia tamati
(Luka 13:32; Matendo 4:22,30).

TIBA:

Neno hilo halitumiki katika Agano la Kale. Katika Agano Jipyä nomino "iasia" maana yake ni uponyaji, tiba: Luka 13:32; Matendo 4:22; 4:30. Kitenzi "therapeuo" maana yake ni kutumikia katika Matendo 17:25; kuponya, kurejesha afya, na kuponya katika Mathayo 17:16,18; Luka 7:21; 9:1; Yohana 5:10; Matendo 28:9.

MGONJWA:

Neno hili limetumika katika Agano la Kale mara 60 katika Kiebrania. Inapatikana kwa mara ya kwanza katika Mwanzo 48:1. Kuna tofauti ya maana, ikiwa ni pamoja na udhaifu, chini ya kawaida, kupita kiasi na kuwa dhaifu. Nomino "ugonjwa" hutokea mara 23 katika Agano la Kale na inaelezea mateso kama katika Isaya 53:3-4. Wengine hutafsiri kama huzuni na udhaifu. Maana ya ugonjwa imetolewa katika Kumbukumbu la Torati 7:15.

Katika Agano Jipyä, mgonjwa hutumiwa katika umbo la vitenzi ikiwa ni pamoja na:

-Astheneo: Kuwa dhaifu, dhaifu, dhaifu, mgonjwa.

-Kamno: Kuchoshwa na matokeo ya kazi ya kudumu: Waebrania 12:3; Yakobo 5:15.
Uchovu wa akili ambao unazuia kupona kimwili.

-Sunecho: Kukamatwa au kuteswa na magonjwa, kuchukuliwa na.

Pia hutumiwa kama kivumishi:

-Asthenes: Bila nguvu, dhaifu, dhaifu.

Arrhostos: watu dhaifu, wagonjwa, wagonjwa.

Muundo wa nomino ni pamoja na:

Astheneia: udhaifu, ugonjwa.

-Nosos: Ugonjwa

UDHAIFU:

Neno hili halitumiki katika Agano la Kale, lakini katika Agano Jipyä linajumuisha:

-Astheneia: Uhitaji wa nguvu, udhaifu, kutoweza kutoa matokeo: Warumi 8:26; 2 Wakorintho 11:30; 12:5,9,10. Katika Luka 13:11 ni "roho ya udhaifu" ambayo inahusisha udhaifu moja kwa moja na Shetani.

-Asthenema: Udhaifu wa imani: Warumi 15:1.

UGONJWA:

Katika Agano la Kale ugonjwa wa miguu umetajwa katika 1 Wafalme 15:23 na 2 Mambo ya Nyakati 16:12. Ugonjwa wa matumbo umetajwa katika 2 Mambo ya Nyakati 21:15. Ugonjwa una sifa ya:

-Inachukiza:	Zaburi 38:7
-Uovu:	Zaburi 41:8
-Kubwa:	2 Mambo ya Nyakati 16:12
-Wakati mwingine haiwezi kuponywa:	2 Mambo ya Nyakati 21:18

Katika Agano Jipyä, nomino zifuatazo zinatumika kwa ugonjwa:

-Astheneia:	Kukosa nguvu, udhaifu, magonjwa, au udhaifu.
-Malalkia:	ulaini, unyonge, ugonjwa.
-Nosos:	Kuumiza, magonjwa, udhaifu.
-Malalkia:	ulaini, unyonge, ugonjwa.
-Nosos:	Kuumiza, magonjwa, udhaifu.
-Nosema:	Kutamani.

Vitenzi vifuatavyo vinatumika katika Agano Jipyä:

-Astheneo:	Kukosa nguvu, kuwa dhaifu, mganjwa.
-Echo Kakos:	Kuwa mganjwa au mganjwa.

Kulikuwa na aina nyingi za magonjwa. Baadhi yao hawatajwi majina: Mathayo 4:24; 14:35; Marko 1:32-34; Luka 4:40. Wengine wanatambuliwa: Mathayo 9:20. Yesu aliponya magonjwa yote: Mathayo 4:23; 9:35; 14:35; Marko 1:32; 10:1; Luka 6:17; 9:1; Yohana 5:4; 6:2

MATESO:

Kama inavyotumiwa katika Kigiriki, hii haimaanishi ulemavu wa kimwili. Inamaanisha shida, mateso, shida, na dhiki.

YAKOBO 5:13-18

Watu hujibu shida kwa moja ya njia mbili:

- Wengine huona shida kama dhiki:** Ikiwa unateswa (majaribu, mateso, majaribu) unapaswa kujiombea mwenyewe. Unaweza kuwaomba wengine waombe pamoja nawe, lakini hawajaitwa kukuombea shida zako. Maandiko yanasema unapaswa kuomba unapoteseka kwa sababu unahitaji kujifunza kwa kujiombea kupitia majaribu na majaribu jinsi ya kuwa mshindi.
- Wengine huona shida kuwa furaha:** Furaha yao si kwa sababu ya shida yenye, lakini katikati ya shida bado wanaweza kufurahi katika Bwana, wakijua kwamba Yeye anafanya kazi ndani na kupitia mazingira.

Wazee wanapaswa kuitwa kuwaombea wagonjwa. Kumbuka kwamba ni zaidi ya mzee mmoja. Kwa njia hii utukufu wa uponyaji unamwendea Mungu badala ya mwanadamu. Wagonjwa wanapaswa kuwaita wazee kama tendo la imani na maombi yanapaswa kutolewa. Inapaswa kuwa sala ya imani, yenye bidii, na inayotolewa na mtu mwadilifu. Eliya anatumika kama mfano wa mtu mwenye haki ambaye alijua jinsi ya kuomba sala ya imani kwa bidii. Kwa historia tazama 1 Wafalme 17:1; 18:1; na Luka 4:25 . Wagonjwa wanapaswa kuokolewa (kutoka katika magonjwa yao ya kimwili), kuinuliwa (kurudishwa kwa nguvu), na kusamehewa dhambi (uponyaji wa kiroho).

Kifungu hiki kinaonyesha kwamba uhusiano wa moja kwa moja kati ya dhambi na ugonjwa upo katika baadhi ya matukio (ona pia Zaburi 41:4). Kuna vipimo vya kiroho, na vile vile vya kimwili, vya uponyaji. Pia inaonyesha jinsi tunavyofanya kazi kwa ushirikiano na Bwana. Tunahudumu na Yeye anainua.

UPONYAJI WA YESU

Mahali Ambapo Ushawishi wa Kipepo Unatajwa

Mathayo	Marko	Luka
Mwanamke mlemau		13:10-17
Mwanadamu mwenye roho chafu	1:23-25	4:31-37
Gadarene mwenye pepo	5:1-13	8:26-33 .
Mwanamke mwenye kutokwa na damu 9:20-23	5:25-34	8:43-48 .

Binti wa Kisirofoinike	15:21-28	7:24-30	
Mtoto mwenye roho mbaya	17:14-21	9:14-29	9:37-43 .
Mwenye pepo bubu	9:32-33		
Kipofu na bubu mwenye pepo	12:22-30	3:22-27	11:14-26 .

MAELEZO YA KUJIFUNZA:

Yafuatayo ni maelezo ya utafiti juu ya uponyaji wa mtu binafsi ambapo ushawishi wa pepo umetambuliwa haswa:

Mwanamke Mlemavu: Luka 13:10-17

Mwanamke huyu alikuwa amefungwa au mlemavu:

Kimwili: Mgongo wake ulikuwa umepinda (Shetani hutufanya hivi ili macho yetu yawe chini badala ya juu.)

Kiroho ili macho yetu yawe chini badala ya juu.

Kiakili: Alikuwa ameambiwa hakuna matumaini.

Kifedha: Alikuwa ametumia kila kitu.

Mwanamke huyu alikuwa akihudhuria ibada za siku ya Sabato na Yesu alimwita “binti ya Ibrahim” (Wagalatia 3:7). Tunaweza kudhania kuwa alikuwa mtu mwadilifu, aliyemcha Mungu, lakini roho ya udhaifu ilikuwa imemfunga kwa miaka 18.

Kisa hiki kinaonyesha umuhimu wa utambuzi katika kuhudumia uponyaji. Huu ulikuwa ugonjwa unaosababishwa na Shetani. Katika huduma Yake, Yesu alitofautisha kati ya magonjwa ya kawaida ya kimwili, ambayo yaliponywa kwa kuwekewa mikono au kutiwa mafuta, na matukio ya mateso ya kishetani.

Katika visa vya mwamini kufungwa kutoka nje kwa sababu ya mateso ya kipepo, roho ya kufunga ilifunguliwa. Ikiwa ni mtu asiyeamini aliye na udhaifu wa kimwili unaotokana na kumilikiwa na mapepo, mapepo yalitolewa. Yesu aksauliza, "Je, haipasi mwanamke huyu kufunguliwa?" (Yesu bado anatuuliza, "Je!

Ukombozi wa mwanamke huyu ulitokea wakati wa ibada ya kawaida ya kanisa. Ilileta upinzani kutoka kwa viongozi wa kiroho, kutia ndani mkuu wa sinagogi. Kushughulika na nguvu za mapepo bado kunazua pingamizi kutoka kwa viongozi wengi wa kiroho. Wengine wanakataa kuwepo kwao. Wengine wanakataa uwezo wao wa kukandamiza au kumiliki.

Yesu aliweka mikono juu ya mwanamke aliyefungwa. Mara moja, alinyooshwa na kumtukuza Mungu. Katika huduma zote za kweli kwa walioonewa na pepo, Mungu anapaswa kupokea utukufu, si mtu aliyetumiwa na Mungu katika mchakato wa ukombozi.

Mtu Mwenye Roho Mchafu Katika Sinagogi: Marko 1:23-28; Luka 4:31-37

Ingawa mtu huyu alikuwepo katika sinagogi la Kaperno, Yesu hamrejelei kuwa mwana wa Abrahamu au kuonyesha kwamba alikuwa mfuasi wa Mungu. Kunaweza kuwa na wale waliopo katika ushirika wa kanisa amba ni makafiri na wenyen mapepo. Kuhudhuria kanisa hakuhakikishii uzoefu wa kuzaliwa mara ya pili au uhuru kutoka kwa nguvu za mapepo.

Yesu alikuwa akifundisha kwa mamlaka wakati pepo alipolia, "Tuna nini nawe, wewe Yesu wa Nazareti? Je! umekuja kutuangamiza? Najua wewe ni nani, Mtakatifu wa Mungu." Pepo huyo alinukuu Maandiko yanayopatikana katika Zaburi 16:10. Umiliki huu wa pepo ulikuwa wa wingi, unaoonyeshwa na "sisi," ikionyesha uwepo wa zaidi ya pepo mmoja. Mashetani hufanya kazi katika timu. Pepo mmoja alikuwa msemaji, hata hivyo, kwa maana alisema "Mimi."

Yule pepo alipoanza kunena, Yesu akamkemea akisema, Nyamaza (nyamaza), umtoke. Pepo hao wakampasua mtu huyo, wakapiga kelele kwa sauti kuu, wakamtupa chini, na kutoka nje.

Mashahidi wa tukio hili walistaajabia mamlaka na uwezo amba Yesu alishughulika nao na pepo wachafu. Wakashangaa na kuuliza, "Ni nini hiki?" Ripoti zote mbili na uvumi ulienea kama matokeo.

Mshetani wa Gadarene: Mathayo 8:28-32; Marko 5:1-13; Luka 8:26-33

Kulingana na Mathayo, watu wawili waliokuwa na roho waovu walikuwa wakali sana hivi kwamba hakuna mtu angeweza kuwadhibiti, waliishi makaburini. Marko na Luka wanasisitiza hali ya kutisha na ukombozi wa mmoja wa hao wawili, amba labda hali yao ilikuwa mbaya zaidi kuwahi kutokea wakati wa huduma ya Yesu.

Kumiliki hapa kulifanywa na mapepo mengi. Wanaume wote wawili waliathiriwa sana hivi kwamba hawakuweza kuishi katika jamii ya kawaida. Waliishi makaburini. Mashetani katika mtu mmoja walijiita "Jeshi" kwa kuwa walikuwa wengi. Walifanya isiwezekane kumdhibiti mtu huyu, hata kwa minyororo. Pepo hao walimtesa sana hivi kwamba alizunguka-zunguka huku na huko akipiga kelele, akijikata kwa mawe, na hakuvaan nguo. Si lazima kujua jina la pepo ili kuwa na mamlaka juu yake. Mamlaka yako katika jina la Yesu.

Kumbuka aina za utumwa zinazohusika katika kesi hii:

Kimwili:	Vunja minyororo, kata mwenyewe
Kihisia na kiakili:	Kulia
Kijamii:	Kutengwa na jamii
Maadili:	Hakuna mavazi
Kiroho:	Jeshi la mapepo

Pepo walimtambua Yesu na wakauliza kama alikuja kuwatesa kabla ya wakati wao. "Wakati wao" unarejelea hukumu yao ya mwisho katika ziwa la moto.

Kwamba waliomba kutotumwa nje ya nchi kunaonyesha kwamba huenda pepo hao wakatumwa na Shetani kwenye maeneo hususa. Yesu aliwaruhusu kuingia kwenye kundi la nguruwe alipowafukuza. Hii ilisababisha kifo cha nguruwe. Wakaaji wa mji huo walimwomba Yesu aondoke. Nguruwe walikuwa ndio riziki yao na walikuwa muhimu zaidi kwao kuliko ukombozi wa wanadamu kutoka kwa nguvu za mapepo.

Mwanamke Mwenye Suala la Damu: Mathayo 9:20-23; Marko 5:25-34; Luka 8:43-48

Mwanamke huyu alikuwa na hali hii kwa miaka 12. Aliteswa na waganga wengi na kutumia yote aliyokuwa nayo, lakini hali yake ilizidi kuwa mbaya zaidi. Alikuwa anang'ang'anía, kwa sababu alipita katikati ya umati ili amguse Yesu.

Alijisemea imani na kutafuta utimilifu, sio uponyaji tu. Alisema, "Nitakuwa mzima." Ilikuwa ni imani yake, si mguso wake, uliomponya. Yesu alisema, "Imani yako imekuponya. Nenda kwa amani. Uwe mzima katika msiba wako."

Mwanamke alipomgusa Yesu, nguvu zilimtoka na wote wawili walizihisi. Alikuwa mzima tangu saa hiyo na mara akahisi mwilini mwake amepona ugonjwa huo. Pia aliponywa kihisia alipopata kufunguliwa kutoka kwa mateso yake. Ingawa Yesu mara nyingi alitumia utambuzi, katika kesi hii Alitumia njia za asili. Akauliza, "Ni nani aliyenigusa?"

Binti wa Sirofoinike: Mathayo 15:21-28; Marko 7:24-30

Msichana huyu mdogo alikuwa na pepo mchafu ambaye mama yake alitambua kwa madhihirisho ya nje. Alielezea binti yake kama "amesumbuliwa sana na shetani." Yesu alimponya msichana huyo kwa sababu ya imani iliyoonyeshwa na mama yake. Binti hakuwahi kuwepo mbele ya Yesu, jambo ambalo linaonyesha uwepo halisi wa kimwili sio lazima kwa ukombozi wa wale waliokandamizwa au kutekwa na Shetani.

Tukio hili na lifuatalo huthibitisha kwamba watoto wanaweza kuathiriwa na Shetani. Tukio hili pia linaonyesha umuhimu wa kuendelea na ukweli kwamba uponyaji ni "mkate wa watoto" (ni mali ya watoto wa Mungu).

Mtoto Mwenye Roho Mbaya: Mathayo 17:14-21; Marko 9:14-29; Luka 9:37-45

Wanafunzi walijaribu kutoa pepo mchafu, lakini walishindwa. Yesu alisema ni kwa sababu ya kutoamini na ukweli kwamba aina hii ya pepo ilitoka tu kwa maombi na kufunga. Mazingira ya kutokuamini yanaweza kuwa yameathiri hali hii, kwa kuwa wanafunzi walikuwa wamezungukwa na kujadiliana na viongozi wa kidini wakati huo.

Hadithi hii pia inaonyesha kuna nguvu tofauti za mapepo, zingine zina nguvu zaidi kuliko zingine. Maeleo yote ya mvulana kutoka katika masimulizi yote ya Biblia yanafunua:

- Alikuwa kichaa (mwenye akili timamu)
- Alikuwa amekasirika sana
- Mara nyingi alianguka kwenye moto na maji (roho ya uharibifu)

- Roho ilimchubua au kumjeruhi
- Alikuwa na roho bubu
- Roho ingemrarua
- Alisaga meno
- Kulikuwa na kudhoofika kwa jumla kimwili
- Alikuwa na hali hii tangu uttoni

Ni lazima mtu awe mwangalifu asiwachangie viziwi na mabubu wote au wale walio na kifafa kuwa wamepagawa na pepo. Kuna wengi viziwi na mabubu ambao hawana mapepo. Wanaweza kuwa wamepata magonjwa au majeraha ambayo yalisababisha hali yao.

Luka anaandika kwamba mvulana alipomjia Yesu, pepo huyo alimfanya ashikwe na kifafa. Yesu akamkemea yule pepo na kumponya mtoto. Mathayo anaandika kwamba Yesu alimkemea shetani, akaenda zake, na yule kijana akapona saa hiyohiyo.

Rekodi ya Marko ya kukutana huku na pepo ni pana zaidi kuliko ile ya Mathayo na Luka. Yesu alihoji na kumuuliza baba huyo mtoto huyo alikuwa amepagawa kwa muda gani. Baba huyo alisema hali hiyo ilikuwepo tangu uttoni.

Yesu alikazia kwa baba umuhimu wa imani, kisha akazungumza na pepo bubu na kiziwi na kumwambia atoke na asiingie tena. Yule pepo alilia na kumtoka akimuacha katika hali ambayo wengi walidhani amekufa, lakini Yesu akamshika mkono na kumwinua.

Wanafunzi walipomuuliza Yesu kwa nini hawakuweza kutoa pepo, Yesu alijibu:

... Kwa sababu ya kutoamini kwenu: kwa maana, amin, nawaambia, Mkiwa na imani kiasi cha punje ya haradali mtauambia mlima huu, Ondoka hapa uende kule; wala hakuna neno lisilowezekana kwenu.

**Lakini namna hii haitoki ila kwa kusali na kufunga.
(Mathayo 17:20-21)**

Jibu lake linaonyesha umuhimu wa imani, maombi, na kufunga katika kukabiliana na nguvu za kishetani. Pia inathibitisha baadhi ya pepo ni wagumu sana kuwatoa kuliko wengine maana Yesu alisema "NAMNA HII haitoki" bila maombi na kufunga. Ujumbe wa kuvutia: Wanaume walimkataa Yesu (Yohana 1:11) wakati mapepo yalimkubali (Luka 10:15).

Mwenye Pepo Bubu: Mathayo 9:32-33

Mtu huyu aliletwa kwa Yesu akiwa bubu kutohana na kushikwa na pepo. Pepo alipotolewa, mtu huyo aliweza kusema. Umati wa watu ukashangaa, ukasema, Haijapata kuonekana namna hii katika Israeli kamwe. Mafarisayo walimshtaki Yesu kwa kutoa pepo kupitia mkuu wa pepo.

Kipofu na Bubu Mwenye Pepo: Mathayo 12:22-30; Marko 3:22-27; Luka 11:14-26

Kumiliki hapa ni pamoja na mateso ya kimwili ya upofu na bubu. Yesu alimponya mtu huyu kwa kutoa pepo kutoka kwake. Aliweza kusema na kuona baada ya ukombozi. Ilikuwa ni kuhusiana na ukombozi huu kwamba Yesu alitoa mafundisho yake mapana zaidi kuhusu kutoa pepo. Muhtasari wa mafundisho haya unaonyesha:

-Nyumba iliyogawanyika haiwezi kusimama. Mashetani huita miili ambayo wanakaa "nyumba" yao. Haiwezekani pepo na roho wa Mungu kuwepo katika nyumba moja.

-Shetani hawezi kumtoa Shetani.

-Kutoa pepo ni sehemu ya huduma ya Ufalme wa Mungu.

-Pepo wanatolewa na Roho wa Mungu.

-Ni lazima kumfunga mtu mwenye nguvu (Shetani) kabla ya kujaribu kumtoa (kuharibu kazi zake).

-Hakuna msingi wa upande wowote katika vita hivi vya kiroho. Ikiwa hauko pamoja na Yesu, unapingana naye.

-Pepo mchafu anapotolewa ndani ya mtu, hutafuta kuingia tena kwenye mwili wa mwanadamu.

-Ikiwa mtu ambaye pepo anatoka kwake hajajaza nyumba yake ya kiroho, pepo huyo atarudi na mapepo mengine. Hali ya mwisho ya mtu huyo itakuwa mbaya zaidi kuliko mwanzo.

Matukio Mengine:

Zaidi ya marejeo hayo hususa, Biblia inatoa maelezo ya jumla kuhusu huduma ya Yesu kwa wale walioathiriwa na nguvu za roho waovu.

-Katika marejeo yafuatayo neno "kuponywa" linatumika kueleza jinsi Yesu alivyoshughulika na mapepo: Mathayo 4:24; Luka 6:18

-Katika marejeo yafuatayo neno "kutupwa nje" linatumika kueleza mkakati wake: Marko 1:32-34,39; 6:13

-Luka 4:41 inarekodi tu kwamba pepo "wakatoka." Luka 7:21 inasema kwamba "aliwaponya". Mathayo 8:16 inarekodi kwamba "Aliwafukuza kwa neno lake."

-Marko 16:9 na Luka 8:2-3 inasema kwamba Yesu alitoa pepo saba kutoka kwa Mariamu Magdalene.

-Katika umati mkubwa wa watu, Yesu hakuwaruhusu pepo kusema: Marko 1:32-34

UPONYAJI WA YESU

Ambapo Ushawishi wa Kipepo Haujatajwa

	Mathayo	Marko	Luka	Yohana
Mama mkwe wa Petro	8:14-15	1:30-31	4:38-39 .	
Mkoma	8:2-4	1:40-42		5:12-13
Mlemavu	9:1-8:35	2:1-12	5:17-26	
Mwenye mkono uliopooza	12:9-13	3:1-5	6:6-11	
Binti ya Yario	9:18-19	5:22-24		8:41-42
	23-26	35-43		49-56
Mtu kiziwi na bubu	7:32-37			
Kipofu	8:22-26			
Bartimayo kipofu	20:30-34	10:46-52	18:35-43 .	
Mtumishi wa akida	8:5-13		7:1-10	
Vipofu wawili	9:27-30			
Mwana wa mjane		7:11-15		
Mwanadamu mwenye ugonjwa wa matone		14:1-6		
Wakoma kumi		17:11-19		
Sikio la mtumishi		22:49-51		
Mwana wa Nobleman				4:46-53
Batili				5:1-47
Mwanadamu aliyezaliwa kipofu				9:1-14
Lazaro				11:1-44
Mwanamke katika uzinzi				8:1-11
Mwanamke mwenye dhambi		7:36-50		

MAELEZO YA KUJIFUNZA:

Yafuatayo ni maelezo ya utafiti kuhusu uponyaji wa mtu binafsi bila ushawishi maalum wa kipepo uliotajwa:

Mama Mkwe wa Petro: Mathayo 8:14-15; Marko 1:30-31; Luka 4:38-39

Walimwambia Yesu kuhusu hitaji hilo. Akaja, akamshika mkono, akamwinua, homa ikamwacha. Masimulizi mengine yanaongeza kwamba alimgusa, akasimama juu yake, na kukemea ile homa. Alisimama na kuwashudumia.

Mwenye ukoma: Mathayo 8:2-4; Marko 1:40-42; Luka 5:12-13

Yule mwenye ukoma alipomwona Yesu, alikuja akiabudu lakini akiuliza maswali. Akasema, Ukipenda. Yesu alisema, "Nitafanya." Mtu huyu ndiye rekodi pekee ya mtu kuhoji mapenzi ya Yesu kuhusu uponyaji. Yesu akamhakikishia mara moja, "Nitafanya." Yesu alihurumiwa na akanyosha mkono wake akamgusa. Yesu akamwambia asimwambie mtu ila nenda ukajionyeshe kwa kuhani kama ushuhuda. Akaondoka, na "mara" akawa safi.

Mwenye kupooza: Mathayo 9:1-8,35; Marko 2:1-12; Luka 5:17-26

Nguvu za Bwana zilikuwepo kuponya kwa sababu Yesu alisema nao Neno la Mungu. Mafarisayo, madaktari, na Waandishi walikuwepo pia, lakini uponyaji ulikuja kupitia Neno, sio waelimishaji na viongozi wa kidini.

Mgonjwa alishushwa kupitia paa na marafiki zake. Marafiki hawa walikuwa "washirika wa ukombozi." Je, Mungu anataka kukutumia "kuinua paa" kwa ajili ya mtu mwenye uhitaji?

Kulikuwa na vikwazo vingi vya kushinda:

-Umati: Ambao walifunga njia kwa Yesu. Ni nini kizuizi cha kibinadamu kati yako na ukombozi?

-Mpangilio wa huduma: Matendo yao hakika yalivunja utaratibu wa huduma. Hatupaswi kamwe kujifunga kwenye programu na mipango kiasi kwamba hatukidhi mahitaji ya kibinadamu.

-Kupenda mali: Paa ilibidi itolewe dhabihu. Mawazo yetu ya kiakili, yanayopatana na akili na ya kimaumbile yanapaswa kuwekwa kando ili kufungua njia ya ukombozi.

-Mawazo ya awali: Walimleta rafiki yao kwa ajili ya uponyaji. Yesu alisema "umesamehewa dhambi zako." Ilibidi waweke kando mawazo ya awali ya kile walichotaka au walichofikiri kinapaswa kutokea ili ukombozi uje.

Yesu aliona imani ya marafiki, lakini dhambi ya mgonjwa ilikuwa kikwazo kwa imani yake mwenyewe. Mtu huyu alikuwa mgonjwa kimwili lakini pia kulikuwa na ugonjwa wa kiroho uliosababishwa na dhambi. Yesu alishughulika na dhambi kwanza. Majadiliano yalikuwa yakiendelea kumzunguka mtu huyo kuhusu kama Yesu alikuwa na mamlaka ya kufanya hivyo au la. Yesu akamwambia yule mtu, "Nakuambia..." Ni lazima tusikie sauti ya Yesu juu ya kelele za umati wa watu wasioamini wanaobishana karibu nasi ili tupate ukombozi.

Imani ya marafiki wa mtu huyu ilianzisha mchakato wa uponyaji. Marafiki wanaweza kukusaidia kwa Yesu, lakini kuna wakati unakuwa peke yako. Mwanamume huyo alilazimika kuvunja uhusiano na kushindwa kwa siku za nyuma kupitia utii wa papo hapo. Ilibidi achukue kitanda chake na kutembea.

Yesu alipomwambia mtu huyo ainuke, ajitwike kitanda chake, na kwenda nyumbani kwake, mara moja alifanya hivyo na kuondoka zake akimtukuza Mungu. Mshangao na woga ulikuwa majibu ya mashahidi wa uponyaji huu.

Mtu Mwenye Mkono uliopooza: Mathayo 12:9-13; Marko 3:1-5; Luka 6:6-11

Uponyaji huu ulifanyika siku ya Sabato Yesu alipokuwa akifundisha katika sinagogi. Ilikuwa ni kesi ya majaribio, kwa vile Waandishi na Mafarisayo walikuwa wakimtzama ili waone kile ambacho angefanya. Yesu akamwambia, "Inuka, simama hapa." Hili lilikuwa tendo la utii

ambalo lilipelekea uponyaji (Luka 6:8). Mtu huyo aliambiwa "asimame katikati," ambayo ilimaanisha kwamba lazima atoke nje ya umati na kukiri hitaji lake (Mk 3:3).

Aliambiwa "nyosha mkono wako." Hili lilikuwa tendo la imani lililohusisha sehemu iliyoathirika ya mwili wake (Mathayo 12:13). Haikuwezekana katika ulimwengu wa asili, lakini alipotenda kwa imani, mkono wake uliopooza ulirudishwa. Ona kwamba Yesu alijibu maswali kwa maswali. Alitumia hadithi kuhusu kondoo kueleza hoja yake kuhusu uponyaji huu. Ona pia kwamba Yesu "alikasirika na kuhuzunishwa" na viongozi wa kidini waliomzunguka. Hizi ni hisia ambazo unaweza pia kupata katika huduma ya uponyaji.

Binti ya Yario: Mathayo 9:18-19, 23-26; Marko 5:22-24, 35-43; Luka 8:41-42, 49-56

Yario alikuwa mkuu wa sinagogi. Alikuja akaanguka miguuni pa Yesu na "akamsihi sana" aje na kuweka mkono Wake juu ya binti yake na "ataishi ingawa sasa amekufa. Angalia neno kuu la imani--lakini--katika Mathayo 9:18.

Masimulizi mbalimbali yanasema kwamba mtoto "alilala akifa" na "hulala karibu na kifo." Kabla hawajafika nyumbani, mjumbe alikuja na ujumbe wa kifo: "Kwa nini kumsumbu Yesu zaidi?" Haya yalikuwa maneno ya hofu lakini Yesu alimwambia Yario, "Usiogope. Amini tu, naye ataponywa."

Yesu alipoingia nyumbani, alijaambia waombolezaji kwamba mtoto hakufa, bali amelala. Wakamcheka kwa dharau. Akawafukuza nje watu waliokuwa wakipiga kelele na wapiga vinanda waliokuwa wakilia na kuomboleza na kufanya ghasia. Waliokuwepo chumbani humo walikuwa ni Petro, Yakobo, Yohana na wazazi wa msichana huyo pekee.

Akamshika mkono mtoto na kusema, "Binti, nakuambia inuka." Roho yake ikamjia tena na mara akainuka na kutembea. Watu walishangaa. Yesu aliamuru apewe chakula ale.

Mtu Kiziwi na Bubu: Marko 7:32-37

Wakamletea Yesu mtu kiziwi na mwenye tatizo la kusema. Yesu akamchukua kando na umati wa watu, akatia vidole vyake masikioni mwake, akamtemea mate, akamgusa ulimi. Alitazama Mbinguni, akapumua, na kusema, "Funguka." Mara masikio yake yakafunguka na uzi wa ulimi wake ukalegea na kusema waziwazi.

Kipofu wa Bethsaida: Marko 8:22-26

Walimleta kipofu kwa Yesu na akampeleka nje ya mji ili kumwondo katika mazingira ya kutokuamini (Marko 8:23). Yesu akamtemea mate machoni na kumwekea mikono. Yesu akamuuliza kama anaona. Alisema aliona "Watu, kama miti, wakitembea." Yesu akaweka tena mikono juu ya macho yake, naye akapona kabisa na akaona kila mtu waziwazi. Huu ulikuwa ni mfano wa uponyaji wa taratibu.

Bartimayo kipofu: Mathayo 20:30-34; Marko 10:46-52; Luka 18:35-43

Bartimayo alikuwa mwana wa Timayo. Aliketi kando ya barabara akiombaomba karibu na Yeriko wakati Yesu alipokuwa akipita. Hakuathiriwa kimwili tu, bali pia kijamii kwa sababu alikuwa mwombaji. Bartimayo alisikia umati wa watu na akauliza maana yake. Aliambiwa Yesu anakuja. Yeye na vipofu wengine wakapaza sauti, "Uturehemu, Ee Bwana, Mwana wa Daudi. Umati wa watu ukawakemea, lakini wakazidi kulia. Yesu alimwambia Bartimayo aje na akalitupa vazi lake la omboaomba na kumwendea Yesu. Asingehitaji tena vazi la omboaomba!

Yesu akauliza, "Mnataka nifanye nini?" Bwana anatutaka tuwe mahususi katika maombi yetu. Vipofu hao waliomba kwamba wataweza kuona. Yesu akawahurumia, akawagusa macho, na mara wakapata kuona. Aliwaambia, "Nenda zako. Imani yako imekuponya." Wakaenda zao huku wakimtukuza Mungu.

Imani ya mtu huyu ilidhihirishwa na:

- Kuamua na kuendelea
- Kumwona Yesu jinsi alivyokuwa: Mwana wa Daudi
- Kuamini rehema za Mungu

Mtumishi wa Akida: Mathayo 8:5-13; Luka 7:1-10

Tunaambiwa kwamba mtumishi huyu alikuwa "mpenzi wake". Mtu huyo alikuwa mgonjwa wa kupooza na anateseka sana. Kwanza, akida aliwatura wazee wa Wayahudi kwa Yesu na ombi hilo. Walijaribu kumshawishi Yesu aje kwa sababu yule akida alistahili kwa sababu alipenda taifa na kujenga sinagogi.

Kisha yule akida akatuma marafiki kumwambia, "Mimi sistahili, wala sikujiona kuwa nastahili wewe kuja." Ingawa akida alijiona kuwa hafai, alielewa mamlaka. Yesu alijitolea kuja, lakini yule akida akasema, "Sema neno tu na mtumishi wangu atapona."

Yesu alikuwa tayari. Yesu alistaajabu na kusema hajaona imani kubwa namna hii katika Israeli. Alisema, "Nitafanya" na kuponywa kuititia Neno lililonenwa. Akasema, "Nenda zako. Kama ulivyoamini, na iwe hivyo kwako." Yule mtumishi akapona saa ile ile.

Vipofu wawili: Mathayo 9:27-30

Vipofu hawa wawili walimfuata Yesu wakipaza sauti, "Ee Mwana wa Daudi, utuhurumie. Yesu alipoingia nyumbani aliwaauliza, "Je, mnaamini kwamba naweza kufanya hili?" Wale watu wakasema, Ndiyo, Bwana. Yesu akagusa macho yao na kusema, "Kwa kadiri ya imani yenu na iwe kwenu." Macho yao yakafumbuliwa na kueneza habari kila mahali.

Mwana wa Mjane: Luka 7:11-15

Mwanamume aliyekufa alikuwa mwana pekee wa mama mjane aliyeishi katika jiji la Naini. Watu wengi waliandamana naye katika msafara wa mazishi. Yesu alimwonea huruma na kumwambia asilie. Akaligusa jeneza (jeneza) na kusema, "Kijana, nakuambia, Inuka." Yule

kijana akaketi, akaanza kusema, na Yesu akamkabidhi kwa mama yake. Watu walimtukuza Mungu na kumwita Yesu "nabii mkuu."

Mwanaume Mwenye Kuangushwa na Maradhi: Luka 14:1-6

Uponyaji huu ulifanyika katika nyumba ya Farisayo. Majadiliano yalihusu kama ilikuwa halali au la kuponya siku ya Sabato. Yesu alitumia hadithi kuhusu ng'ombe ili kufafanua nafasi yake. Yesu akamchukua mtu huyo, akamponya, na kumwacha aende zake.

Wakoma Kumi: Luka 17:11-19

Watu hawa walismama mbali na kijiji na kupaza sauti, "Yesu, Bwana, utuhurumie." Baada ya maombi waliambiwa waende kujionyesha kwa kuhani. Hawakuponywa mara moja lakini walipokuwa wakienda, walitakaswa. Mmoja aligeuka nyuma na kumtukiza Mungu, akaanguka kifudifudi miguuni pa Yesu akishukuru. Yesu akamwambia alikuwa mzima. Tisa walioshwa ukoma, lakini mmoja tu ndiye aliyeponya.

Sikio la Mtumishi: Luka 22:49-51

Sikio la kulia la mtu huyu lilikatwa na Petro. Yote tunayoambiwa kuhusu uponyaji huu ni kwamba Yesu aligusa sikio lake na kumponya.

Mwana wa Mtukufu: Yohana 4:46-53

Mwana alikuwa mgonjwa huko Kapernaumu. Yule mtawala alikwenda na kumwomba Yesu aje kumponya mtoto wake, maana alikuwa karibu kufa. Yesu akamwambia, "Nenda zako, kwa kuwa mwanao yu hai." Mwana alianza kuponywa tangu saa hiyo. Huu ni mfano mwingine wa uponyaji wa taratibu. Homa ikamwacha, na watu wa nyumba nzima wakaamini (wokovu wa kaya).

Mgonjwa Kando ya Bwawa la Bethzatha: Yohana 5:1-47

Mtu huyu alikuwa mgonjwa kimwili kwa miaka 38. Alionekana kuwa na hasira na watu wengine na bila matumaini. Haya ni baadhi ya athari za kihisia za ugonjwa. Mtu huyu alikuwa na ugonjwa wa kiroho pamoja na ugonjwa wa kimwili (Yohana 5:14).

Ingawa mara nyingi Yesu alimponya kila mtu aliyeuwepo, katika kesi hii alimponya mtu mmoja tu. Yesu aliongozwa na Mungu katika huduma, si kutawaliwa na mahitaji ya kibinadamu karibu Naye. Yesu alimfanya mtu huyu apambane na suala halisi. Akamwuliza, Je! wataka kuwa mzima? Hebu tuchambue maneno haya:

"Wilt" iliita uamuzi. Watu wengine hawataki uponyaji. Labda wanafurahia uangalifu au manufaa mengine ya ugonjwa. Labda wanatamani kwenda kuwa na Bwana.

"Wewe" ililenga kuhusika kwa mtu binafsi anayetafuta uponyaji. Imani ya wagonjwa ni njia moja ambayo kwayo uponyaji unaweza kuja.

"Kufanywa" ni wakati uliopo. Yesu alikuwa anamwuliza, "Je, unataka uponyaji sasa?"

"Nzima" ilikazia hitaji la kweli la mwanaume. Nini kipaumbele chako, uponyaji au ukamilifu? Ni nini hitaji lako halisi? Ni nini kinakuzuia kutoka kwa ukamilifu? Wanaume wanataka uponyaji, lakini Yesu anajishughulisha na utimilifu.

Mtu huyu alihitaji kuwa mzima. Alikuwa na chuki kwa wengine, kwa sababu alisema, "Hakuna mtu anayenisaidia majini." Hasira hii ilikuwa inazuia mtiririko wa nguvu za Mungu. Mtu huyu alihitaji kuachana na zamani. Alikuwa amekaa huko kwa miaka thelathini na minane. Alihitaji kuhamia katika ulimwengu wa imani. Yesu alimwita atoke katika hali yake na kumwendea kile ambacho hangeweza kufanya ndani yake mwenyewe. Angeweza kuendelea kulala pale akitumaini hatimaye kuwa wa kwanza ndani ya maji na kubaki katika muundo wa miaka thelathini na minane iliyopita, au angeweza kuinuka na kufanya yale ambayo hangeweza kufanya ndani yake mwenyewe. Mtu huyu alikuwa na mpango wa kurudi tena kimwili. Kilikuwa kitanda chake. Ndiyo maana Yesu alimwambia aichukue. Asingehitaji tena.

Mtu Aliyezaliwa Kipofu: Yohana 9:1-14

Mtu huyu alikuwa kipofu tangu kuzaliwa. Yesu alibadili mkazo kutoka kwa sababu (kwa nini) hadi kwenye kusudi (utukufu wa Mungu). Akatema mate chini, akatengeneza udongo, akampaka machoni, akamwambia aende akanawe katika bwawa la Siloamu.

Lazaro: Yohana 11:1-44

Angalia hisia za Yesu. Alikuwa akilia, si kwa sababu ya urafiki kama vile huruma kwa ajili ya taabu ya ugonjwa na kifo ilioletwa katika ulimwengu huu kupitia dhambi.

Mwanamke Aliyenaswa Katika Uzinzi: Yohana 8:1-11

Kulikuwa na uponyaji wa kumbukumbu na uponyaji wa kiroho uliohusika katika kesi hii. Ilimbidi "kusahau yale mambo ya nyuma" (ya zamani) na "kutupa chini mawazo" (ya sasa).

Mwanamke Mwenye Dhambi: Luka 7:36-50

Mwanamke huyu alikuwa mgonjwa kiroho na alikuja kwa Yesu hadharani. Pia alihitaji uponyaji wa kihisia katika mahusiano yake ya kijamii. Roho yake iliyovunjika ya kujitolea ilikuwa tendo la imani lililosababisha msamaha.

UPONYAJI WA YESU WA WATU KUBWA

	Mathayo	Marko	Luka
Wengi katika Galilaya	4:23-24	3:7-12	6:17-19 .
Umati kwenye mlango wa Petro	8:16-17	1:32-34	4:40-41
Pepo wengi		1:39	
Umati baada ya kumponya mwenye ukoma			5:14-16
Watu mbalimbali			13:32
Umati	9:35; 12:15-21	3:10-11	
Kufuatia swalii la Yohana	11:2-6		7:18-23
Kabla ya kulisha 5,000	14:13-14		9:11
Umati katika Genesareti	14:34-36	6:53-56	
Kabla ya kulisha 4,000	15:19-31		
Umati ng'ambo ya Yordani	19:1-2		
Vipofu na vilema katika hekalu	21:14		
Baadhi ya wagonjwa huko Nazareti	13:53-58	6:1-6	

MAELEZO YA KUJIFUNZA:

Yafuatayo ni maelezo ya utafiti juu ya uponyaji wa idadi kubwa ya watu:

Wengi katika Galilaya: Mathayo 4:23-24; Marko 3:7-12; Luka 6:17-19

Umati ulikuja kutoka kote Galilaya na kupokea uponyaji na ukombozi.

Umati Mlangoni mwa Petro: Mathayo 8:16-17; Marko 1:32-34; Luka 4:40-41

Baada ya uponyaji wa mama mkwe wa Petro, umati wa watu ulikusanyika kwenye mlango wa nyumba na Yesu akawahudumia.

Pepo Wengi: Marko 1:39

Yesu alihubiri Galilaya na kutoa pepo.

Umati Baada ya Kumponya Mwenye Ukoma: Luka 5:14-16

Kuponywa kwa mwenye ukoma kulisababisha wengine wengi kuja kuponywa.

Watu Mbalimbali: Luka 13:32

Kifungu hiki kinaonyesha kwamba Yesu aliwaponya watu.

Umati wa watu: Mathayo 9:35; 12:15-21; Marko 3:10-11

Aliwaponya wote katika utimizo wa unabii.

Kufuatia Swalii la Yohana Mbatizaji: Mathayo 11:2-6; Luka 7:18-23

Yesu anawaambia wanafunzi wa Yohana wamwambie kinachotendeka ni uthibitisho wa umasihi Wake.

Kabla ya Kulisha 5,000: Mathayo 14:13-14; Luka 9:11

Yesu alizungumza nao kuhusu Ufalme wa Mungu. Aliwahurumia na kuwaponya wagonjwa wao.

Umati Katika Genesareti: Mathayo 14:34-36; Marko 6:53-56

Hapa waliwabeba wagonjwa na wagonjwa vitandani na kuwalaza mitaani.

Kabla ya Kulisha 4,000: Mathayo 15:29-31

Wagonjwa walitupwa miguuni pake naye akawaponya. Viwete walitembea, vipofu waliona, mabubu walinena, vilema walipona, na wengine wengi waliponywa. Walimtukuza Mungu.

Umati Ng'ambo ya Yordani: Mathayo 19:1-2

Umati mkubwa wa watu ukamfuata na akawaponya.

Vipofu na Viwete Hekaluni: Mathayo 21:14

Hakuna maelezo yaliyotolewa. Imeandikwa kwa urahisi kwamba aliwaponya walipofika kwake hekaluni.

Baadhi ya Wagonjwa Huko Nazareti: Mathayo 13:53-58; Marko 6:1-6

Yesu alistaajabia kutokuamini katika mji huu. Alifundisha katika vijiji vyao na masinagogi, lakini hakuweza kufanya miujiza yo yote pale isipokuwa kuweka mikono juu ya wagonjwa wachache na kuwaponya. Kwa sababu ya kufahamiana, walichukizwa Naye.

KAULI ZA UJUMLA JUU YA KRISTO AKIWA MGANGA

	Mathayo	Marko	Yohana
Kuponya kila aina ya magonjwa na magonjwa	4:23 9:35-6		
Kuponya wote waliomgusa		6:56	
Kuponya wote walioonewa na shetani			10:38
Mambo mengine mengi			20:30-31

MAELEZO YA KUJIFUNZA:

Yafuatayo ni maelezo ya somo juu ya kauli za jumla juu ya Kristo kama Mponyaji:

Kuponya Magonjwa na Magonjwa Mbalimbali: Mathayo 4:23; 9:35-36

Alikwenda katika masinagogi, miji, vijiji, akifundisha akihubiri, na kuponya magonjwa na udhaifu wa kila aina.

Kuwaponya Wote Waliomgusa: Mk 6:56

Mahali popote Yesu alipoingia (vijiji, miji, mashambani), walilala wagonjwa barabarani ili wamguse. Wote waliomgusa waliponywa.

Kuponya Wote Waliokandamizwa na Ibilisi: Yohana 10:38 na 20:30-31

Hakuna maelezo yoyote yanayotolewa lakini inasemwa kwamba Yesu aliwaponya wote waliokuwa wameonewa na Ibilisi na kufanya “mambo mengine mengi... mengi sana ambayo ulimwengu haungeweza kuyazuia kama yaliandikwa yote” (Yohana 20:30-31).

KULINGANISHA MIUJIZA YA WANAFUNZI NA YESU

Uponyaji na miujiza haikuishia kwa Yesu Kristo. Chati hii inaonyesha kwamba wanafunzi walifanya kazi za Yesu:

Tukio	Matendo Ya Petro	Matendo ya Paulo
Kumponya mwombaji kiwete	Katika Lango Matendo 3:1	Pale Listra Matendo 14:8
Kumponya aliylala kitandani:	Ainea amelazwa kwa miaka 8 Matendo 9:32	Baba ya Publio aliyelazwa kwa homa Matendo 28:7
Miguso isiyo ya kawaida	Kivuli cha nguo Matendo 5:12	Kitambaa/aproni Matendo 19:11
Umati wa watu unaponywa	Matendo 5:16	Matendo 28:9
Wafu wanafufuliwa	Matendo 9:36	Matendo 20:7

UPONYAJI BINAFSI WA WANAFUNZI

Kumponya Omboomba Kilema: Matendo 3:1-4:22

Mtu aliyeponywa: Mtu kilema aliyeketi kwenye malango ya hekalu akiomba.

Hali: Ulemavu, tangu kuzaliwa.

Wahudumu: Petro na Yohana

Mbinu: Petro alisema, "Tutazame." Alitoa kauli kwamba hawakuwa na fedha wala dhahabu ya kumpa, ikifuatiwa na tamko kwamba watampa walichokuwa nacho. Petro akamwamuru kwa jina la Yesu simama utembee. Petro akamshika yule mtu mkono wa kulia, akamwinua, na miguu yake na vifundo vya miguu yake vikatiwa nguvu. Yule kiwete alisimama, akatembea, akaruka, na kusifu. Tazama sababu ya kuponywa kwake katika Matendo 3:16 na 4:10.

Vidokezo: Mtu huyu alikuwa nje ya mlango ambapo sifa, ibada, na jumbe kuu zilitolewa, lakini hitaji lake lilikuwa halijatimizwa. Hii ndiyo hali katika mahekalu yetu mengi ya ibada za kidini za siku hizi. Nje tu ya milango ya hekalu letu, hitaji la mwanadamu halifikiwi.

Macho ya Paulo: Matendo 9:10-19; 22:11-13

Mtu aliyeponywa: Paulo

Hali: Macho yamepofushwa na utukufu wa Bwana.

Mhudumu: Anania, ambaye alimwendea kama matokeo ya maono na amri ya moja kwa moja na Bwana.

Mbinu: Anania akaweka mikono yake juu yake, na katika saa hiyo hiyo Paulo alipata kuona kama chembe za magamba zikianguka kutoka kwa macho yake. Aliungama dhambi zake, akabatizwa, na kupokea chakula.

Maelezo: Biblia inatuambia mambo kadhaa kuhusu mtu huyu, Anania, ambaye alitumiwa sana na Mungu. Alikuwa mfuasi aliyeokea maono kutoka kwa Bwana na alijua sauti ya Mungu. Alikuwa mtu wa makusudi, kwani alijua ni nani aliyeamtuma na alitumwa kwa madhumuni gani. Alikuwa mtu mcha Mungu aliyeishi kulingana na sheria na alikuwa na sifa nzuri. Alikuwa mtiifu, alipojibu "mimi hapa" Mungu aliposema. Alikuwa tayari kwenda na kufanya kama alivyoagizwa, ingawa katika hali ya asili alikuwa na woga kwa sababu ya mambo aliyosikia juu ya Paulo. Alikuwa mtu ambaye angeweza kuinua viongozi wengine. Alikuwa nabii aliyetumiwa na Mungu katika uponyaji, mhubiri wa Injili, na mtu ambaye hakupenda kupoteza muda. Baada ya kuwasilisha ujumbe wake kwa Paulo, alisema, "Kwa nini unakawia?"

Petro Amponya Aenea: Matendo 9:32-35

Mtu aliyeponywa: Enea

Hali: Alikuwa amelazwa kwa miaka minane kwa ugonjwa wa kupooza (kupooza).

Waziri: Paulo

Mbinu: Paulo alitoa kauli ya imani, "Yesu Kristo anakuponya." Kisha akaitisha tendo la imani. Akasema, Inuka, utandike kitanda chako.

Maelezo: Enea alikuwa mtu ambaye Paulo "alikutana na njia yake." Tunapaswa kuwa tayari kukidhi mahitaji ya wale "waliokutana katika njia yetu" na vile vile kuhudumu katika hali rasmi za huduma katika kanisa. Lida na Saroni wote walimgeukia Bwana kwa ajili ya uponyaji wa mtu huyu. Udhahirisho wa nguvu za Mungu ndio ufunguo wa kuifikia miji yetu kwa Injili. Paulo alimwambia Enea atandike kitanda chake ili asiwe na jaribu au mpango wa kurudi kwake. Kilikuwa ni kitanda ambacho kilikuwa hakijatandikwa kwa muda wa miaka minane.

Petro Amponya Dorkasi: Matendo 9:36-43

Mtu aliyeponywa: Dorkasi (Tabitha). Anaitwa mfuasi aliyejaa matendo mema. Alikuwa mtu wa kutoa na alikuwa mshonaji ambaye alihudumia wajane.

Hali: Alikufa kwa ugonjwa usiojulikana.

Waziri: Peter

Mbinu: Petro aliwatoa wajane waliokuwa wakilia na kuomboleza nje ya chumba. Walikuwa wamejaa kutoamini, walipokuwa wakizungumza kuhusu Tabitha "alipokuwa bado pamoja nao." Petro akapiga magoti, akaomba, kisha akaamuru, "Tabitha, Inuka." Akafumbua macho yake, akamwona Petro, akaketi. Petro akampa mkono, akamwinua, akamweka hai. Wengi waliamini kwa sababu ya muujiza huo.

Maelezo: Maneno mawili "Tabitha, inuka" yalibadilisha hatima ya mwanamke huyu. Mara nyingi sisi huwa na maneno mengi, lakini maneno yetu yana matokeo gani katika maisha ya wengine?

Mtu Kilema Huko Listra: Matendo 14:8-18

Mtu aliyeponya: Mtu fulani ambaye hatujapewa jina.

Hali: Hana nguvu katika miguu yake, mlemavu tangu kuzaliwa. Hakuwahi kutembea.

Waziri: Paulo

Mbinu: Paulo alitambua kwamba mtu huyo alikuwa na imani ya kuponywa. Akamwambia, Simama wima kwa miguu yako. Yule mtu akaruka na kutembea.

Maelezo: Watu walipoona kilichotokea, walijaribu kuwafanya Paulo na Barnaba kuwa miungu, lakini wakararua mavazi yao, wakapiga kelele kwamba wao ni wanadamu tu, na wakatangaza kwamba Mungu mmoja wa kweli ndiye aliyehusika na uponyaji huo. Mtu anapotumiwa na Mungu katika uponyaji, kutakuwa na wale ambao watamwinua mtu badala ya Mungu. Ni lazima tuelekeze upya uangalifu wao na ibada kwa Mungu.

Paulo Ainuliwa Huko Listra: Matendo 14:19-20

Mtu aliyeponya: Paulo

Hali: Paulo alipigwa mawe na adui zake na kuachwa akidhania kuwa amekufa.

Waziri: Wanafunzi

Mbinu: Walikusanyika karibu naye, wakimzunguka kwa nguvu. Inawezekana waliomba, lakini hatujaambiwa hivyo katika Maandiko. Vidokezo: Wanafunzi wa kwanza walikuwa na nguvu nyingi wakiwa wamesimama tu (uwepo wao), katika vivuli vyao, mavazi, na hata katika kukumbatia (Matendo 20:7-12) kuliko wengi wetu tunavyofanya katika maombi yetu yote, mahubiri na huduma. pamoja!

Msichana Mtumwa Huko Filipi: Matendo 16:16-40

Mtu aliyeponya: Msichana ambaye hatujapewa jina.

Hali: Kumiliki pepo. Alikuwa na roho ya uaguzi na alitumiwa kupata faida katika uaguzi na mabwana zake.

Waziri: Paulo

Mbinu: Paulo aliamuru roho hiyo itoke kwa jina la Yesu na ikatoka saa ile ile.

Vidokezo: Paulo alihudumu kutokana na huzuni (masumbuko) pamoja na huruma katika mfano huu. Tunapoona kazi za adui zikitawala maisha yanayotuzunguka, huzuni na hasira dhidi ya nguvu zake zinapaswa kuinuka ndani yetu pamoja na huruma kwa yule aliye chini ya udhibiti wake.

Eutiko: Matendo 20:7-12

Mtu aliyeponya: Kijana mmoja aliyeitwa Eutiko.

Hali: Alianguka kutoka kwenye dirisha la juu Paulo alipokuwa akihubiri na kuinuliwa akiwa amekufa.

Mtu anayehudumu: Paulo

Mbinu: Paulo alitoa kauli ya imani, "Msijisumbue, kwa maana uzima wake umo ndani yake." Paulo akashuka kwake, akaanguka juu yake, na kumkumbatia. Kijana huyo alilelewa akiwa hai.

Vidokezo: Kijana huyu hatajwi tena katika Maandiko. Je, usiku huu ulikuwa na athari gani kwenye maisha yake? Kabla ya kufufuliwa kutoka kwa wafu, inaonekana alikuwa mlegevu na asiyejali mambo ya Mungu, kwani alilala usingizi wakati wa ujumbe ambao Paulo alikuwa akihubiri. Baadaye, alijazwa na shauku na nguvu nyingi hivi kwamba aliketi na kuongea usiku kucha na Paulo, hata hadi mapambazuko ya siku iliyofuata.

Kuumwa kwa nyoka kwa Paulo: Matendo 28:3-6

Mtu aliyeponya: Paulo

Hali: Kuumwa na nyoka mwenye sumu

Waziri: Hapana

Mbinu: Hapana

Maelezo: Paulo alimkung'uta tu nyoka kwenye moto na hakuna madhara yoyote yaliyompata. Tunahitaji ulinzi sawa wa kiungu na uponyaji kutiririka ndani yetu tunapofanya kazi ya Mungu.

Baba yake Publio: Matendo 28:8

Mtu aliyeponya: Baba yake Publio, ambaye alikuwa mkuu katika kisiwa cha Melita.

Hali: homa na mtiririko wa damu.

Waziri: Paulo

Mbinu: Paulo aliomba, akaingia ndani, akaweka mikono yake juu yake, naye akapona.

Maelezo: Wengine walikuja kutoka pande zote za kisiwa wakaponywa (Matendo 28:9).

UPONYAJI WA KIPAMOJA WA WANAFUNZI

Maajabu na Ishara Nyingi: Matendo 2:42-47

Matokeo ya ishara hizi na maajabu yalikuwa kwamba Bwana aliongeza kila siku kwa kanisa. Zingatia mtindo wa maisha wa waumini ambao uliambatana na udhihirisho huu wa nguvu za Mungu kupitia kwao:

- Umoja
- Huduma ya kila siku hekaluni na nyumbani
- Kuendelea katika mafundisho yenye uzima
- Kumcha Bwana
- Ushirika
- Komunyo
- Maombi
- Mtindo rahisi wa maisha
- Kujali wahitaji
- Sifa nzuri
- Sifa
- Upweke wa moyo (kusudi moja na maono)

Maombi ya Ujasiri na Dalili za Uponyaji: Matendo 4:23-31

Ombi hili liliombewa kama matokeo ya mateso yaliyotokea kwa sababu ya huduma ya uponyaji. Wanafunzi waliomba kwamba wangeweza kunena Neno kwa ujasiri na kwamba kwa mkono wa Mungu na katika jina la Yesu uponyaji, ishara na maajabu wangethibitisha huduma ya Neno.

Wengi Waliponywa Yerusalem: Matendo 5:12-16

Wagonjwa na wale waliokuwa na pepo wachafu waliponywa kwa kuwekewa mikono na hata kwa kivuli cha wanafunzi.

Stefano Anafanya Miujiza Mingi: Matendo 6:8-15

Stefano alikuwa ameja imani, nguvu, hekima kuu, na roho katika maneno yake. Mungu alifanya maajabu na miujiza kupitia kwake.

Filipo Anaponya Wengi Huko Samaria: Matendo 8:5-8

Miujiza na ishara zilionyeshwa. Wale walio na pepo wachafu, waliopooza, na vilema walitajwa hasa kupokea uponyaji. Kulikuwa na furaha kubwa katika mji huo kwa sababu ya Injili na maonyesho ya nguvu ya Mungu. Uponyaji na miujiza iliruhusu huduma ya ufuatiliaji zaidi ya Petro na Yohana.

Paulo na Barnaba Wanafanya Ishara na Maajabu: Matendo 14:3

Watu hawa walinena kwa ujasiri na Bwana akalishuhudia Neno kwa ishara na maajabu.

Paulo Anaponya Wagonjwa Huko Efeso: Matendo 19:11-12

Miujiza maalum ilifanywa Efeso na Paulo. Leso na nguo alizotumia zilitumwa kwa wagonjwa na kusababisha magonjwa kuondoka na pepo wachafu kufukuzwa. Kumbuka kwamba miujiza ilikuwa ya kawaida sana katika kanisa la kwanza kwamba mwandishi alipaswa kutofautisha hii kama miujiza "maalum".

Watu Wagonjwa Waponywa Huko Malta: Matendo 28:8-9

Wengine pia walikuja kuponywa baada ya baba yake Publio kuponywa. Uponyaji ulikuwa chombo chenye nguvu cha uinjilisti katika kisiwa hiki.

Nyingine: Waebrania 2:4

Mungu alilishuhudia Neno lake kwa ishara, maajabu, na miujiza mbalimbali (tofauti).

KUREKODIWA MATOKEO YA UPONYAJI KATIKA MATENDO

-Furaha kuu: 8:5-25

-Hofu: 2:43

-Kukua kwa kanisa: 2:42-47; 5:14

-Ajabu na mshangao: 3:10-11

-Kuinuliwa kwa viongozi wakuu (Paulo): 9:10-19

-Uinjilisti: 4:4; 8:5-25; 9:35-43

-Fuatilia huduma: 9:35

-Neno la Mungu limethibitishwa: 14:3

-Utukufu kwa Mungu: 4:21

- Kuthibitishwa kwa huduma na wanaume ingawa hawakuwa wamejifunza: 4:13
- Ushahidi ambao hakuna hoja ingeweza kusimama: 4:14-16
- Kuondolewa kwa wachawi: 8:5-25
- Huduma ya misa kwa umati mkubwa: 5:16; 28:8-9
- Kuabudu na kusifu kuliko mahali ambako kulipaswa kurekebishwa: 3:12-13; 14:8-18
- Nafasi ya kuhubiri Neno kwa viongozi: Sura ya 3, 4, na 7
- Mateso: Kanisa lote liliteswa, kama vile Paulo, Sila, Stefano, Petro, Yohana, na James.

NYONGEZA C

FOMU YA UCHAMBUZI

Kwa kuwa Yesu ni Tabibu Mkuu, Yeye ndiye kielelezo cha huduma ya uponyaji na ukombozi. Tumia fomu hii na marejeo yaliyotolewa katika Nyongeza B ili kujifunza zaidi huduma ya Yesu:

1. Eleza mtu anayehitaji uponyaji na ukombozi:

-Ikiwa jina lao limetolewa, ilikuwa nini?

- Umri wao ulikuwaje?

-Ngono?

-Hadhi yao ya kijamii ilikuwaje?

-Utaifa wao ulikuwa nini?

2. Eleza mahitaji yao:

- Ilionyeshwaje na wengine?

-Ilionyeshwaje na mtu mwenyewe?

3. Mtu huyo alikuwa akimwomba Yesu afanye nini?

4. Je, Yesu alionyesha chanzo cha tatizo la mtu huyo?

—Ndio la. Ikiwa ndivyo, ilikuwa nini?

5. Ni nani aliyechukua hatua katika uponyaji:

- Mtu anayehitaji? Ikiwa ndivyo, walifanya nini?

-Wengine? Ikiwa ndivyo, walifanya nini?

-Yesu? Ikiwa ndivyo, Alifanya nini?

6. Wakati wa huduma:

-Yesu alisema nini?

-Yesu alifanya nini?

-Yesu alimwambia mgonjwa afanye nini?

-Yesu aliwaambia wengine wafanye nini?

-Je, Yesu alisema ni mtazamo gani ni muhimu kwa uponyaji?

Je, mtu mwenye uhitaji alitoa usemi wowote wa imani?

-Je, kuna mtu mwingine yejote aliyeonesha imani? Ikiwa ndivyo, jinsi gani?

7. Ushahidi wa uponyaji:

-Alama za kimwili zilikuwa zipi?

-Je, mtu huyo aliiitikiaje uponyaji huo?

-Wengine waliitikiaje uponyaji huo?

8. Ufutiliaji wa uponyaji:

-Je, Yesu alimwambia mtu huyo afanye jambo lolote? Ikiwa ndivyo, je!

-Mtu huyo alifanya nini?

Maoni au nukuu zingine:

MAJIBU YA KUJIPIMA

SURA YA KWANZA:

1. akasema, Iwapo utaisikiza kwa bidii sauti ya Bwana, Mungu wako, na kufanya yaliyo sawa machoni pake, na kutega masikio usikie maagizo yake, na kuzishika amri hizi zote, sitaweka hata mojawapo ya amri hizi. magonjwa juu yako, ambayo nimeleta juu ya Wamisri; kwa maana mimi ndimi Bwana nikuponyaye. (Kutoka 15:26)
2. Mgawanyiko mkuu wa vitu vyote kuwa vya asili au vile vya kiroho. Tazama 1 Wakorintho 15:44-49.
3. Ufalme wa Shetani na Ufalme wa Mungu.
4. Shetani, mashetani, ulimwengu, mwili.
5. Mungu Baba, Yesu Kristo, Roho Mtakatifu, na malaika.
6. Neno "mfalme" linamaanisha mtawala mkuu wa eneo au watu.
7. Ufalme ni eneo na watu anaowatawala mfalme.
8. Vita vya kiroho ni uchambuzi na ushiriki hai katika vita vya kiroho visivyoonekana. Inajumuisha kujifunza juu ya nguvu zinazopingana za wema na uovu, mbinu za Shetani, na mbinu za kiroho za kumshinda adui. Vita vya kiroho vinapita zaidi ya uchanganuzi tu hadi ushiriki hai kwa kutumia mikakati hii katika maisha na huduma.
9. Sababu ya mzozo huu mkuu wa kiroho ni kwamba Shetani bado anataka kuwa mtawala mkuu. Anapigana vita vikali kwa ajili ya mwili, nafsi na roho ya mwanadamu. Mikakati yake inaelekezwa kwa Mungu, mpango wake, na watu wake.
10. Ni lazima tutambue kwamba vita vyote vya maisha, iwe vya kimwili, kiroho, kihisia, kiakili, kifedha, au na haiba ya kibinadamu ni maonyesho ya nje tu ya sababu ya kiroho. Ingawa katika ulimwengu wa asili zinaweza kuonekana kutokea kuititia hali ya maisha, msingi wa vita hivi vya asili ni katika ulimwengu wa roho.

SURA YA PILI:

1. Nanyi mtamtumikia Bwana, Mungu wenu, naye atakibarikia chakula chako, na maji yako; nami nitaondoa ugonjwa kati yako. (Kutoka 23:25)
2. Uponyaji wa kiakili: Hili ni neno linalotumiwa kufafanua akili juu ya jambo, kuwasiliana na pepo, uchawi, shamanism, na uponyaji wa uchawi.

Uponyaji usio wa kawaida: Kuna vyanzo vya uponyaji usio wa kawaida ambaio sio wa Mungu. Shetani anaweza kufanya kazi zisizo za kawaida (Kutoka 7:8-13).

Uponyaji wa kimatibabu: Uponyaji wa aina hii unasaidiwa na madaktari, wauguzi, hospitali na dawa. Uponyaji halali wa kimatibabu haupingani na Neno la Mungu au uponyaji wa kiungu, bali ni nyongeza ya wema wake.

Uponyaji wa asili: Uponyaji unaotokea kuitia michakato ya asili ya mwili ni Mungu katika utendaji. Michakato ya asili ya mwili huonyesha asili ya Mungu na kazi Yake kuu ya mikono katika mwili wa mwanadamu. "Uponyaji wa asili" pia ni pamoja na matumizi ya njia za asili kama vile lishe sahihi, vitamini asilia na madini, kupumzika kwa kutosha, nk.

Uponyaji wa imani: Neno hili mara nyingi hutumiwa kumaanisha uponyaji na Mungu, lakini huelekeea kuzingatia imani ya mhudumu au mpokeaji wa huduma.

3. Neno "Mungu" linaelekeza umakini kwa Mungu, sio majibu ya imani ya mwanadamu. Pia inaitofautisha na mazoea ya uchawi ya uponyaji wa kiakili na wa asili. "Uponyaji wa Kimungu" ni wakati ambapo Mungu mmoja wa kweli anafunua asili yake, kutimiza ahadi zake, na kutenda juu ya utoaji wake katika upatanisho wa Kristo kwa kumponya mtu na kumfanya kuwa mzima katika mwili, nafsi, na roho.
4. "Uponyaji" hutumika kwa magonjwa ya kimwili, kihisia, na kiakili huku ukombozi unarejelea hali za kiakili na kimwili zinazosababishwa na kishetani.
5. Yesu hakuwahi kumtuma mtu yeote kuhubiri Injili bila pia kuwaamuru kuhudumu uponyaji na ukombozi. Ilikuwa ni wonyesho wa nguvu uliotokeza kuenea kwa haraka kwa Injili ya Ufalme.

SURA YA TATU:

1. Mwanangu, sikiliza maneno yangu; tega sikio lako, uzisikie kauli zangu. Yasiondoke machoni pako; uyaweke katikati ya moyo wako. Maana ni uhai kwa wale wazipatao, na afya ya mwili wao wote. Linda moyo wako kuliko yote uyalindayo; maana ndiko zitokako chemchemi za uzima. (Mithali 4:20-23)
2. Wameipuuza, wameikana, wameichelewesha, na wameichanganya na mila, uzoefu, mifano mbaya ya kuigwa, na usawa.
3. Tazama mjadala katika Sura ya Tatoo.
4. Tazama mjadala katika Sura ya Tatoo.

SURA YA NNE:

1. Kristo alitukomboa katika laana ya torati, kwa kuwa alifanywa laana kwa ajili yetu; maana imeandikwa, Amelaaniwa kila mtu aangikwaye juu ya mti. (Wagalatia 3:13)
2. Mauti na magonjwa yaliingja ulimwenguni kupitia dhambi ya mwanamume na mwanamke wa kwanza, Adamu na Hawa.
3. Shetani.
4. Tazama mjadala katika Sura ya Nne.
5. Linganisha jibu lako kwa mjadala katika Sura ya Nne.
6. Unaweza kuwekwa huru kutokana na laana ya magonjwa na kifo kwa kumpokea Yesu Kristo kama Mwokozi.

SURA YA TANO:

1. Kabla sijateswa nalipotea; lakini sasa nimelishika neno lako. Ni vyema kwangu kwamba nimeteswa; ili nipate kujifunza sheria zako. Sitasahau mausia yako kamwe; maana kwa hao umenihuisha. (Zaburi 119:67,71,93)
2. Sababu tano za ugonjwa zilizojadiliwa katika somo hili ni:
  - Ukiukaji wa sheria za kiroho.
  - Kukiuka sheria za asili za Mungu.
  - Mashambulizi ya Shetani.
  - Kutoupambanua ipasavyo Mwili wa Kristo.
  - Uharibifu wa mwili ili roho iokolewe.
3. Tazama mjadala katika Sura ya Tano.
4. Tazama mjadala katika Sura ya Tano.
5. Tazama mjadala katika Sura ya Tano.
6. Tazama mjadala katika Sura ya Tano.
7. Tazama mjadala katika Sura ya Tano.

SURA YA SITA:

1. Ee Bwana, unirehemu; kwa maana mimi ni dhaifu; Ee Bwana, uniponye, kwa maana mifupa yangu imeteseka. Nafsi yangu ina huzuni nyingi, lakini wewe, Bwana, hata lini? Bwana amesikia dua yangu; Bwana atayapokea maombi yangu. (Zaburi 6:2-3, 9)
2. Magonjwa ya kiroho, kimwili, kihisia, kiakili na kishetani.

3. Ugonjwa wa kiroho ni dhambi. Ikiwa haitashughulikiwa, dhambi ni ya kiroho.
  4. Ugonjwa wa kimwili unaweza kutokana na matatizo ya kikaboni ambayo ni matatizo ambayo yanaweza kuzingatiwa na kugunduliwa na madaktari. Katika matatizo ya kikaboni muundo halisi au tishu za mwili huharibiwa kwa namna fulani.
- Ugonjwa wa kimwili unaweza pia kutokana na matatizo ya utendaji yanayotokana na kutofanya kazi vizuri kwa kiungo au sehemu ya mwili. Matatizo ya utendaji ni pamoja na hali mbalimbali ambazo tatizo katika sehemu moja husumbua viumbe vyote. Ya kawaida zaidi ni magonjwa ya moyo, shinikizo la damu, kisukari, vidonda vya tumbo, na mzio.
5. Ugonjwa wa kihisia hutokana na hisia zenyenye madhara kama vile hasira, chuki, uchungu n.k.
  6. Ugonjwa wa akili ni hali ya kiakili inayotokana na kudumaa, magonjwa, kuvunjika, kuzaliwa na kasoro, na hali ya kisaikolojia isiyosababishwa moja kwa moja na uwepo wa pepo.
  7. Hali zinazosababishwa na kishetani ni pamoja na kumilikiwa, kukandamizwa, kutawaliwa, na hali za kiakili na kimwili zinazosababishwa na kishetani.

SURA YA SABA:

1. Maana nayajua mawazo ninayowawazia ninyi, asema Bwana, ni mawazo ya amani wala si ya mabaya, kuwapa ninyi tumaini siku zenu za mwisho. (Yeremia 29:11)
2. Ugonjwa kwa utukufu wa Mungu na ugonjwa wa mauti.
3. Kifo cha mapema na kifo kilichowekwa.

SURA YA NANE:

1. Bali alijeruhiwa kwa makosa yetu, Alichubuliwa kwa maovu yetu; adhabu ya amani yetu ilikuwa juu yake; na kwa kupigwa kwake sisi tumepona. (Isaya 53:5)
2. Tazama mjadala katika Sura ya Nane.
3. Tazama mjadala katika Sura ya Nane.
4. Maandiko yafuatayo yanathibitisha kwamba uponyaji ni faida ya upatanisho wa Yesu Kristo:
  - Isaya 53:4-5
  - 1 Petro 2:24
  - Zaburi 103:2-3
  - Mathayo 8:17

5. Tazama mjadala katika Sura ya Nane.
6. Marejeo ya Biblia yafuatayo yanathibitisha kwamba waamini wote wanapaswa kushirikishwa katika uponyaji na ukombozi:
  - Mathayo 10:1-42; 16:17-19; 28:16-20
  - Marko 6:7-13; 16:14-20
  - Luka 9:1-6; 10:1-24; 24:44-53
  - Matendo 1:1-11
7. -Ikiwa jambo lako kuu ni Ufalme wa Mungu, mambo mengine yote muhimu yatakuwa zinazotolewa.
  - Ili kupokea ni lazima utoe.
  - Hakuna lisilowezekana kwa Mungu.

SURA YA TISA:

1. ...akawatoa pepo kwa Neno lake, akawaponya wote waliokuwa hawawezi; ili litimie neno lililonenwa na nabii Isaya, akisema, Mwenyewe aliutwaa udhaifu wetu, na kuyachukua magonjwa yetu. (Mathayo 8:16-17)
2. -Inaonyesha tabia ya Mungu.
 -Humtukuza Mungu.
 - Inathibitisha Yesu kuwa Mwokozi na Masihi.
 -Inathibitisha mjumbe na ujumbe.
 -Huhimiza upokeaji wa Injili.
 -Husimamisha Ufalme wa Mungu.
 -Inaonyesha hukumu juu ya adui.
 -Huinua viongozi wa kiroho.
 - Matokeo ya furaha kubwa.

SURA YA KUMI:

1. Lakini kila mtu hupewa ufunuo wa Roho kwa kufaidiana. Kwa maana mmoja hupewa ... karama za kuponya katika Roho yeye yule. (1 Wakorintho 12:7-9)
2. Roho Mtakatifu ni sehemu ya asili ya utatu wa Mungu.
3. Tazama muhtasari katika Sura ya Kumi.
4. Karama za kiroho ni uwezo usio wa kawaida unaotolewa na Roho Mtakatifu kwa mwamini kuhudumu kama sehemu ya Mwili wa Kristo.
5. Muumini aliye na karama za uponyaji anao uwezo wa kuruhusu nguvu za Mungu zitiririke ndani yake ili kurejesha afya mbali na kutumia njia za asili. Waumini wote wameagizwa kuwaombea wagonjwa, lakini mwamini aliye na karama ya uponyaji hutumiwa mahususi na kwa uthabiti na Mungu katika eneo hili la huduma.

6. -Kufundisha na kuhimiza.
 -Unabii, lugha, tafsiri.
 -Kupambanua roho.
 -Karama ya imani.
 -Neno la maarifa.
 -Neno la hekima.
 - Zawadi ya miujiza.

7. -Wachungaji na wachungaji (viongozi wa kiroho): Ezekieli 34
 -Wazee/mashemasi: Yakobo 5:14
 -Waumini wa kawaida: Yakobo 5:16; Luka 16:15-18
 -Wale walio na karama maalum za uponyaji: I Wakorintho 12:9
 -Kanisa zima (linapaswa kuwa kituo cha uponyaji): Luka 14:16-24

SURA YA KUMI NA MOJA:

1. Nafsi yangu imegandamana na mavumbi; unihuise sawasawa na Neno lako.
 Nimetangaza njia zangu, nawe ukonisikia; unifundishe amri zako. Unifahamishe njia ya mausia yako; ndivyo nitakavyozisimulia kazi zako za ajabu. Nafsi yangu inayeyuka kwa huzuni; unitie nguvu sawasawa na neno lako. (Zaburi 119:25-28)

2. Rudia mjadala katika sura hii juu ya kila mila.

SURA YA KUMI NA MBILI:

1. ...naye atasihwi na, na kuwaponya. (Isaya 19:22)

2. Biblia inasema ilikuwa ni mjumbe kutoka kwa Shetani.

3. Mwiba wa Paulo katika mwili ulikuwa mjumbe kutoka kwa Shetani aliyetumwa kumpiga.

4. Iliruhusiwa kwa sababu tatu:
  - Ilizua dhambi.
  - Ilitimiza unabii.
  - Ilitoa nguvu.

5. Ilimpiga makofi.

6. Tazama orodha ya maonyesho mbalimbali yaliyojadiliwa katika Sura ya Kumi na Mbili.

7. Paulo anazungumza juu ya “udhaifu” wake ambao unamaanisha “kuhitaji nguvu, udhaifu, kutoweza kutoa matokeo kupitia uwezo wake wa asili.” Kupitia udhaifu huu, nguvu na nguvu za Mungu zilidhahirika.

SURA YA KUMI NA TATU:

1. Mambo ya siri ni ya Bwana, Mungu wetu; lakini mambo yaliyofunuliwa ni yetu sisi na watoto wetu milele, ili tufanye maneno yote ya sheria hii. (Kumbukumbu la Torati 29:29)
2. Tofauti ni sababu inayosababisha tofauti au matokeo tofauti.
3. Tazama mjadala katika Sura ya Kumi na Tat.

SURA YA KUMI NA NNE:

1. Na katika kuenenda kwenu, hubirini, mkisema, Ufalme wa Mbinguni umekaribia. Ponyeni wagonjwa, takaseni wenyen ukoma; fufueni wafu, toeni pepo; mmepokea bure, toeni bure.
(Mathayo 10:7-8)
2. Linganisha jibu lako kwa mjadala katika Sura ya Kumi na Nne.
3. Linganisha jibu lako kwa mjadala katika Sura ya Kumi na Nne.

SURA YA KUMI NA TANO:

1. Kwa maana hatuna kuhani mkuu asiyeweza kuchukuana nasi katika mambo yetu ya udhaifu; bali yeye alijaribiwa sawasawa na sisi katika mambo yote, bila kufanya dhambi.
Basi na tukikaribie kiti cha neema kwa ujasiri, ili tupewe rehema, na kupata neema ya kutusaidia wakati wa mahitaji. (Waembrania 4:15-16)
2. Linganisha jibu lako na mjadala katika Sura ya Kumi na Tano.
3. Linganisha jibu lako na mjadala katika Sura ya Kumi na Tano.

SURA YA KUMI NA SITA:

1. Kwa sababu hiyo hatuamii; bali ijapokuwa utu wetu wa nje unaharibika, lakini utu wetu wa ndani unafanywa upya siku baada ya siku.
Maana dhiki yetu nyepesi, iliyo ya muda wa kitambo tu, yatufanya utukufu wa milele uzidio kuwa mwingi;
Wakati hatuviangalie vinavyoonekana, bali visivyoonekana; kwa maana vinavyoonekana ni vya muda tu; lakini visivyoonekana ni vya milele.
(2 Wakorintho 4:16-18)
2. Linganisha jibu lako kwa mjadala katika Sura ya Kumi na Sita.

SURA YA KUMI NA SABA:

1. Kisha akawaita wanafunzi wake kumi na wawili, akawapa uwezo na mamlaka juu ya pepo wote, na kuponya magonjwa. (Luka 9:1)
2. Roho za udhaifu, roho zidanganyazo, pepo wachafu.
3. Kipawa cha kupambanua roho humwezesha mwamini kutambua roho zinazotenda kazi ndani ya wengine na kutambua mara moja kama mtu ana roho mbaya inayofanya kazi kuititia kwake au dhidi yake. Inazuia udanganyifu kwa kudanganya au roho za uwongo. Mtu aliye na karama hii anaweza kutambua mbinu na nia mbaya za kishetani.
4. Kukandamizwa na pepo kunamaanisha nguvu za kishetani kubeba, kupinga, au kufunga kutoka nje.
5. Linganisha orodha yako na orodha iliyotolewa katika Sura ya Kumi na Saba.
6. Kuingiwa na roho waovu kunamaanisha kupendezwa na roho waovu, Shetani, na uchawi.
7. Linganisha jibu lako na mjadala katika Sura ya Kumi na Saba.
8. Kupagawa na pepo ni hali ambayo pepo wachafu mmoja au zaidi (pepo) hukaa ndani ya mwili wa mwanadamu na kuchukua udhibiti kamili wa mhasiriwa wao kwa mapenzi.
9. Linganisha orodha yako na orodha iliyotolewa katika Sura ya Kumi na Saba.
10. Linganisha jibu lako na orodha katika Sura ya Kumi na Saba.

SURA YA KUMI NA NANE:

1. Akawaita wanafunzi wake kumi na wawili, akawapa amri juu ya pepo wachafu, wawatoe, na kuponya magonjwa yote na udhaifu wa kila aina. (Mathayo 10:1)
2. Waumini wote waliozaliwa mara ya pili.
3. Tazama mjadala katika Sura ya Kumi na Nane.
4. Tazama mjadala katika Sura ya Kumi na Nane.
5. Tazama mjadala katika Sura ya Kumi na Nane.

SURA YA KUMI NA TISA:

1. Pozeni wagonjwa, fufueni wafu, takaseni wenyewe ukoma, toeni pepo; mmepokea bure, toeni bure. (Mathayo 10:8)

2. Tazama mjadala katika Sura ya Kumi na Tisa.
3. Tazama mjadala katika Sura ya Kumi na Tisa.

SURA YA ISHIRINI:

1. Nawe utajifurahisha katika Bwana; naye atakupa haja za moyo wako. Umkabidhi Bwana njia yako; mtumaini pia; naye atalitimiza.
(Zaburi 37:4-5)
2. Linganisha jibu lako na mjadala katika Sura ya Ishirini.